

Dva jezika, dvije kulture – jedno kazalište
Dvadeset godina Hrvatskog kazališta Pečuh

Két nyelv, két kultúra – egy színház
Húszéves a Pécsi Horvát Színház

Hvala našoj dragoj publici koja nas jača svojom prisutnošću i pljeskom, dajući nam snagu za svakodnevni rad i neprekidnu obnovu. Zahvaljujemo se hrvatskim i mađarskim umjetnicima na vrlo kvalitetnim dostignućima. Također se zahvaljujemo gradu Pečuhu, vlasniku ustanove, te svim sponzorima koji su nam pomogli da doživimo dvadesetu godišnjicu postojanja.

Köszönet kedves közönségünknek, hogy jelenlétükkel, tapsukkal erőt adtak a mindennapi munkánkhoz, a folytonos megújuláshoz. Köszönet a horvát és magyar művészeknek, alkotóknak magas színvonalú teljesítményükért. Köszönet Pécs város önkormányzatának, mint fenntartónak, valamint a szponzorainknak, hogy támogatásukkal már húszévesek lehetünk.

Urednik: László Juhász
Suradnica urednika: Éva Varga
Grafčki urednik: József Bognár

Lektor: Stjepan Blažetin

Prevoditelj: Ivan Tomek,
nadalje:
Rafael Arčon
Goran Vladimir Babić
Györgyi Bubreg

Fotografije:
†Károly Csonka
László Tóth
Ferenc Kálmándi
László Körtvélyesi

Karikatura: Tahir Mujičić

© László Juhász 2012
© Pečuško hrvatsko kazalište 2012

Izdaje Hrvatsko kazalište Pečuh
Odgovorni urednik: Slaven Vidaković ravnatelj
Dizajn omota: József Bognár
Tisak: Molnár Nyomda és Kiadó Kft, Pečuh

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Fonda za nacionalnu kulturu.

Szerkesztő: Juhász László
A szerkesztő munkatársa: Varga Éva
Grafikus-szerkesztő: Bognár József

Lektor: Blazsetin István

Fordító: Tomek Iván,
valamint:
Arcson Rafael
Babics Gorán Vladimir
Bubreg Györgyi

Fotók:
†Csonka Károly
Tóth László
Kálmándi Ferenc
Körtvélyesi László

Karikatúra: Tahir Mujičić

© Juhász László 2012
© Pécsi Horvát Színház 2012

Kiadja a Pécsi Horvát Színház
Felelős kiadó: Vidákovics Szláven igazgató
A borítót Bognár József tervezte
Nyomtatás: Molnár Nyomda és Kiadó Kft., Pécs

A könyv megjelenését
a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.

*Nemzeti
Kulturális
Alap*

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

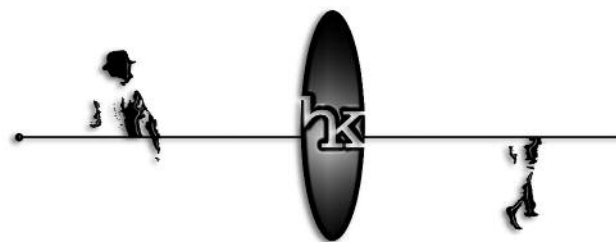

PÉCS
A KULTÚRA
VÁROSA

Dva jezika, dvije kulture – jedno kazalište
Dvadeset godina Hrvatskog kazališta Pečuh

Két nyelv, két kultúra – egy színház
Húszéves a Pécsi Horvát Színház

Pečuh / Pécs 2012

REPUBLIKA HRVATSKA
PREDSJEDNIK

KLASA: 053-02/12-04/659
URBROJ: 71-02-03/1-12-02
Zagreb, 09. kolovoza 2012.

HRVATSKO KAZALIŠTE
PEČUH-MAĐARSKA
gospodin Slaven Vidaković,
ravnatelj

Poštovani,

velika mi je čast i zadovoljstvo obratiti se čitateljima ove vrijedne monografije kojom se obilježava dvadeseta obljetnica Hrvatskog kazališta u Pečuhu.

U posljednjih dvadeset godina ovo je kazalište svojim uspješnim djelovanjem dalo nemjerljivi doprinos očuvanju i njegovanju kulture i jezika Hrvata u Mađarskoj.

Osobito me raduje da se Hrvatsko Kazalište, baš kao i hrvatska manjina u Republici Mađarskoj, uklopilo u kulturni život i ponudu grada Pečuha, grada bogate baštine i povijesti, koji je u 2010. bio kulturna prijestolnica Europe.

Izvođači najkvalitetnije dramske tekstove hrvatskih autora i dovodeći na svoju scenu neke od uspješnih produkcija iz Hrvatske, ovo je kazalište pokazalo brojnoj hrvatskoj i mađarskoj publici kako hrvatska klasična, ali i moderna književnost prirodno pripadaju srednjeeuropskom kulturnom krugu.

Upravo činjenica da je Hrvatsko kazalište uspješni promotor ne samo hrvatske, već i mađarske kulture u zemljama regije dodatno potvrđuje značaj i važnost ove jedinstvene manjinske institucije.

Uvjeren da ćete i u budućnosti nastaviti popularizirati hrvatski jezik i pisanu riječ, želim Vam mnogo uspjeha u daljnjem radu!

Ovim putem svim djelatnicima i umjetničkom vodstvu, kao i vjernoj publici, čestitam dvadesetu obljetnicu Hrvatskog kazališta u Pečuhu.

Srdačno,

PREDSJEDNIK
REPUBLIKE HRVATSKE
Ivo Josipović
Ivo Josipović

Tisztelt Igazgató Úr,

nagy örömmre és megelégedésemre szolgál, hogy a jelenlegi, a Pécsi Horvát Színház huszadik évfordulója alkalmából megjelenő, értékes kiadvány olvasóihoz szólhatok.

E színház sikeres működésével az elmúlt húsz év során mérhetetlen arányokban járult hozzá a magyarországi horvátok anyanyelvének ápolásához és kultúrájának megőrzéséhez.

Külön örömmel tölt el, hogy a Horvát Színház – a magyarországi horvát kisebbséghez hasonlóan – beilleszkedett Pécs, e gazdag örökségű és történelmű, 2010-ben Európa Kulturális Fővárosának nyilvánított város kulturális életébe és kínálatába.

A legjelesebb horvát szerzők darabjainak színpadra állításával, több sikeres horvátországi produkció bemutatásával a színház nagyszámú horvát és magyar közönségének bizonyította: a horvát klasszikus és kortárs irodalom a közép-európai kultúrkör természetes részét képezi.

Ezen egyedülálló kisebbségi intézmény fontosságát és jelentőségét semmi sem bizonyítja jobban annál a ténynél, hogy a régió országaiban nemcsak a horvát, hanem a magyar kultúrát is sikeresen képviseli.

Abban a meggyőződésben, hogy a jövőben is folytatni fogják a horvát nyelv és írott szó népszerűsítését, munkájukhoz sok sikert kívánok!

A Pécsi Horvát Színház minden dolgozójának, művészeti vezetőinek és hűséges közönségének ezúton gratulálok a fennállás huszadik évfordulója alkalmából.

Tisztelettel:
Ivo Josipović,
a Horvát Köztársaság elnöke

Poštovane dame i gospodo! Poštovani čitatelji!

Htio bih s Vama podijeliti jedan poseban recept. Nije tajan, ali je unikatan.

„Uzmite veliki lonac. Stavite u njega sve sastojke: tradiciju staru dvije tisuće godina, kulturnu baštinu, sakralne vrjednote, povijest, šarolikost nacionalnih manjina i mediteranski ugođaj. Sve dobro izmiješajte i začinite!“ Začin pečuskog života je kultura. Grad Pečuh u sretnom je položaju: svi ovi sastojci stoje mu na raspolaganju. Jedan od njih je i Hrvatsko kazalište u Pečuhu. Ova ustanova već dvadeset godina obogaćuje „paletu okusa“, neumorno se zalažući za očuvanje materinskog jezika i kulture Hrvata u Mađarskoj.

Nakon uspjeha prve predstave izvedene na otvorenoj pozornici u ulici Káptalan osim nastavka nije moglo biti drugog cilja. 1992. godine već je postojala jaka potreba za Hrvatskim kazalištem, pa još iste godine dolazi do njegova svečana osnivanja. Od tada ono djeluje kao jedina profesionalna hrvatska kazališna kuća izvan granica Republike Hrvatske. Osim njegovanja materinskog jezika Hrvatsko kazalište u Pečuhu igra značajnu ulogu i u kulturnom životu ovdašnjih Hrvata. Kultura nacionalnih manjina, gastronomija i umjetnost začínjavaju naš „lonac“, stvarajući višak vrijednosti, u korist žitelja grada i posjetitelja.

Ne možemo se odreći ovih „okusa“. Život u Pečuhu, gradu kulture, odvija se na kulturno šarolikoj pozornici, ispred scenografije sazdane od povijesti i spomeničke baštine, uz obilje ukusnih, začínjenih jela. Recept je poznat.

Hrvatskom kazalištu u Pečuhu, koje ove godine slavi dvadesetu godišnjicu postojanja, želim jednako uspješan nastavak rada i zalaganja za očuvanje hrvatske kulture i baštine, te – na najveću radost publike – mnogo uspješnih predstava.

Zsolt Páva,
gradonačelnik Pečuha

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Olvasó!

Egy különleges receptet adok át Önöknek. Nem titkos, de unikum.

„Végé egy nagy kondért. Tegyel bele minden hozzávalót: kétezer éves hagyományok, kulturális örökség, szakrális értékek, történelmi múlt, nemzetiségek sokszínűsége, mediterrán hangulat. Keverd jól meg, és fűszerezd!“ Pécssett a kultúra megfűszerezi az életet. Pécs városa szerencsés helyzetben van: ezek az összetevők adottak. Az egyik ilyen alkotóelem: a Pécsi Horvát Színház. Immár húsz éve gazdagítja ezt az „ízvilágot“, fáradhatatlanul képviseli a magyarországi horvátság anyanyelvének, kultúrájának ápolását.

A Káptalan utcai Szabadtéri Színpadon tartott első előadás sikere után csak a folytatás lehetett a cél. Az igény a horvát nyelvű színháztudásra 1992-ben már biztos volt, és még ebben az esztendőben ünnepélyes keretek között megalakult a Pécsi Horvát Színház. Azóta sincs Európában Horvátország határain kívül működő horvát nyelvű színháztudás máshol.

A Pécsi Horvát Színház az anyanyelv ápolásán túl jelentős kulturális szerepet is betölt az itt élő horvátok életében. A nemzetiségi kultúra, a gasztronómia, a művészet olyan fűszereket tesz a „kondérunkba“, amelyek többletet adnak Pécs városának, a Pécsre látogatóknak, a pécsieknek.

Ezekről az „ízekről“ nem lehet leszokni. Pécssett, a kultúra városában az életünk egy sokszínű kulturális színpadon zajlik, történelmi és épített örökségek díszletei között ínycsiklandóan finom, fűszeres ételeket fogyasztunk. A recept adott.

Kívánom, hogy az idén húszéves jubileumát ünneplő Pécsi Horvát Színház továbbra is legalább ilyen sikeresen folytassa munkáját, őrizze a horvát kultúrát és hagyományokat, előadásával szerezzen legalább annyi örömet a közönségnek, mint eddig.

Páva Zsolt,
Pécs polgármestere

O kazalištu osobno

Pečuh, jedan od europskih gradova kojem sam poklonila dio svojega života, obogatio je moje spoznaje i učinio me ponosnom što sam dio hrvatskog korpusa – autohtone hrvatske zajednice koja u njemu živi i djeluje stoljećima kao integralni dio grada, Mađarske, europskog kulturnog kruga, ali i nedaleke Hrvatske. Sveukupnost kulturnog naboja i energije grada i hrvatske zajednice, snažno se osjeća u jednom jedinom imenu – Hrvatsko kazalište. Zgrada u samom središtu grada, zastava s hrvatskim tekstom na pročelju, zaista nezaobilazan detalj Pečuha. Interijer podsjeća na najbolja komorna kazališta Europe koja sam susretala na svojim puteštevijama, a predstave donose duh prošlih i sadašnjih vremena stisnute u prostoru unutarnje dvorane, tople, intimne, drage, gdje publika gotovo diše zajedno s glumcima. Dominira standardna hrvatska riječ obogaćena ponekim dijalektalnim tekstom u naizmjeničnoj interakciji s mađarskim. Repertoar je sastavljen tako da svatko može pronaći nešto za sebe: pučke i dječje predstave, klasici drame i komedije, hrvatski i strani autori. Često moram u sebi zatomiti poriv da umjesto u gledalište sjednem na stube i gledam predstavu onako kako sam to često činila kao studentica jer osjećam se kao kod kuće, među prijateljima. Ljeto i Kazalište kao dio Pečuškog ljeta, nudi i vanjsku pozornicu na kojoj glasovi glumaca i muzika odjekuju jače, prodornije, kao da žele reći – dajemo umjetnički maksimum, ali trebamo više prostora. Davni je san utemeljitelja i simbola Kazališta, svestranog i upornog Antuna Vidakovića, da ono preraste komorne okvire i postane kompleksno kazalište na vlastitoj, velikoj pozornici, a moja je želja da taj san postane stvaran. U potkrovlju, galeriji do koje se dolazi uskim zavojitim stepenicama, rado pribivam izložbama, koncertima i književnim predstavljanim koja donose dašak suradnje hrvatskih i mađarskih umjetnika u okviru udruge Csopor(t)-Horda. Uvijek iznova otkrivam začudnost, osobnost ovog malog hrama umjetnosti na hrvatskom, za Hrvate, ali i njihove prijatelje.

Posebnost Hrvatskog kazališta u Pečuhu jest da je riječ o profesionalnom hrvatskom kazalištu izvan Hrvatske (ujedno i jedinom), da je ono vrijedno izvorište očuvanja hrvatskog identiteta, kulture i jezika, ali i pozicioniranja u prostoru matičnog naroda i šire. Vjerujem u njegovu opstojnost i trajno obogaćivanje djelatnosti, na korist očuvanja osobnosti hrvatskog bića na ovim prostorima, a uz potporu cjelokupnog hrvatskog okružja.

Ljiljana Pancirov
generalna konzulica RH
u Mađarskoj, Pečuh

A színházról, személyes hangon

Pécs az egyik olyan európai város, melynek életem egy szeletét nekiajándékoztam. Ez a hely gazdagította a tudásomat, és büszkévé tett, hogy a horvát nemzettest, illetve az évszázadok óta Pécs, Magyarország, az európai kultúrkör és a közeli Horvátország integráns részét képező, itt élő és dolgozó őshonos horvát közösség tagja lehetek.

A Pécsi Horvát Színház a város és a horvát közösség kulturális gazdagságának és energiájának erőteljes jelképe. Pécs szívében található épülete – horvát nyelvű homlokzati felirattal – a városkép megkerülhetetlen részét képezi. Beltére az utazásaim során megismert legjobb európai kamaraszínházakra emlékeztet, régi és mai idők szellemét idéző előadásai egy meleg, intim, kedves belső térben zajlanak, ahol a közönség szinte együtt lélegzik a színészekkel. A sztenderd horvát nyelv uralkodik itt, mely – olykor dialektusban írt szövegekkel fűszerezve – állandó kölcsönhatásban áll a többségi magyar nyelvvel. A darabválasztás minden igényt kielégít: a színház műsorában népi színjátékok, gyermekelőadások, klasszikus drámák és komédiák, horvát és külföldi szerzők művei egyaránt szerepelnek. Gyakran kell elnyomnom magamban azt a vágyat, hogy a nézőtér helyett a lépcsőre üljek, és – mint egyetemista koromban – onnan figyeljem az előadást, mert itt otthon, barátok közt érzem magam.

A Nyári Színház pedig a pécsi nyár része. Ez a rendezvény szabadtéri előadásokat kínál, ahol hangosabban, áthatóbban zeng a színészek hangja és a zene, mintha azt mondaná, művészként a legjobbat nyújtjuk, de több tételre van szükségünk. A színházat megalapító, azt jelképező, sokoldalú és kitartó igazgató, Vidákovics Antal régi álma, hogy a színház, túlnőve a kamarai kereteken, komplex, saját nagyszínpaddal rendelkező intézménnyé váljon, amit én is szívből kívánok. Szívesen veszek részt a szűk, kanyargós lépcsőn megközelíthető tetőtérben megrendezett kiállításokon, koncerteken és irodalmi bemutatókon is, melyek a Csopor(t)-Horda Egyesület keretein belül jelenítik meg a horvát és a magyar művészek együttműködésének egy kis szeletét. Mindig újra és újra rácsodálkozom a művészet e horvát nyelvű, a horvátokért, illetve a horvátok barátaiért létező kicsiny szentélyének egyediségére és különlegességére.

A Pécsi Horvát Színház különlegessége abból fakad, hogy az (egyetlen) anyaország határain kívüli horvát nyelvű hivatásos színházként, a horvát identitás, kultúra és nyelv fontos kútforrájaként működik, és jelentős helyet foglal el mind az anyanemzet, mind a tágabb környezet életében. Hiszek a színháznak az itteni horvátság javát szolgáló fennmaradásában és tevékenységének tartós gazdagodásában – a teljes horvát nemzet támogatása mellett.

Ljiljana Pancirov,
a Horvát Köztársaság pécsi főkonzulja

Čuvar hrvatske riječi

Nacionalne zajednice samo onda mogu opstati u ubrzanom i globaliziranom svijetu ako izgrade svoju ustanovnu pozadinu. Taj su proces Hrvati u Mađarskoj započeli već prije dvadeset godina. Hrvatsko kazalište u Pečuhu je nastalo upravo u tom duhu nakon demokratskih promjena i spada među nekoliko novih hrvatskih ustanova u Mađarskoj utemeljenih u posljednja dva desetljeća. Zato ne možemo biti dovoljno zahvalni Antunu Vidakoviću i László Bagossyju na njihovoj dalekovidnosti i vjeri u budućnost jer su u ono vrijeme smjeli poduzeti odlučne korake. Za takav poduhvat, naime, nije dovoljno imati sreće treba i poprilične količine hrabrosti. Budući da sam u ono vrijeme bio dosta blizu tih događaja i danas sam ponosan što sam mogao biti nazočan u Budimpešti, u tvrđavi, kada je u Várszínházu poslije *Predstave Hamleta u selu Mrduša Donja*, u nazočnosti tadašnjeg predsjednika Mađarske Árpada Gönci, proglašeno osnivanje Hrvatskog kazališta koje je postalo jedno od naših temeljnih ustanova. Ako pokušamo odgonetnuti odakle je iznikla ova ideja, trebamo znati da je među Hrvatima u Mađarskoj kazališni amaterizam u davnim vremenima bio vrlo razvijen i u zimskim mjesecima jedva je bilo hrvatskoga sela koje nije imalo glumačku družinu. Tu su prednjačili Bačvani i Gradišćanci, ali i u ostalim regijama je bilo više društava. Sjećam se kada je još stari Savez organizirao u Pečuhu Festival amaterskih kazališnih grupa, bilo ih je preko deset. Igrali su mahom pučke komade od Karagića i Weidingera ili od drugih autora. Nažalost takvih društava više jedva ima. Bilo bi dobro znati što je uzrok tomu. Jedan od uzroka je vjerojatno u činjenici što kazališni amaterizam nije dovoljno priznat i nema pravu društvenu potporu. Možda nema dovoljno zainteresiranih, ili je uvijek manje ljudi koji znaju ili vole čuti svoju materinsku riječ? Hrvatsko kazalište stoga ima ogromnu zadaću i odgovornost da s jedne strane zabavlja publiku, a sa druge strane čuva materinski jezik, jača nacionalni identitet, širi standardni jezik a ujedno i da čuva lokalne govore.

Hrvatsko kazalište osim svojega stručnoga rada treba biti veza između Hrvata u Mađarskoj i matične nam domovine Hrvatske kao i veza među Hrvatima u Mađarskoj koji žive u više županija, dosta udaljeno jedni od drugih.

Hrvatsko je kazalište u Pečuhu uvijek bilo na braniku hrvatske riječi i zavrjeđuje još veću pozornost i pomoć od svih nas kako bi tu plemenitu zadaću moglo i nadalje vršiti u korist svih Hrvata u Mađarskoj.

Nadam se da će ovu knjigu pročitati i oni u Hrvatskoj koji mogu a valjda i hoće pomoći jedinom stalnom hrvatskom kazalištu na svijetu izvan hrvatskih granica jer i postojanje Hrvatskoga kazališta dokazuje da Hrvati u Mađarskoj imaju viziju svoje budućnosti i intelektualno su oduvijek bili dovoljno snažni da pokazuju primjer ostalima.

Mišo Hepp,
predsjednik Hrvatske državne smouprave

A horvát szó védelmében

A nemzetiségi közösségek a mai felgyorsult és globalizált világban csak akkor képesek fennmaradni, ha kiépítik a saját intézményi hátterüket. Ezért a magyarországi horvátok már húsz éve ennek szellemében munkálkodnak. A rendszerváltás után a Pécsi Horvát Színház volt az első ezt a fajta célt is szolgáló intézmény. Ezért nem tudunk elég hálásak lenni Vidákovics Antalnak és Bagossy Lászlónak, akik ennek a színháznak a létrehozását kezdeményezték, akik előrelátó és egyben mindig a jövőre is gondoló, hittel teli munkát végeztek, és akiknek a szerencse mellett szükségük volt egy nagy adag bátorságra is.

Akkortájt nagyon közelről láthattam az eseményeket, és büszke vagyok arra, hogy jelen lehettem a budapesti Várszínházban bemutatott „Hamlet u Mrduši Dolnjoj” (Paraszthamlet) előadásán, amikor is az akkori köztársasági elnök, Göncz Árpád jelenlétében bejelentésre került a Pécsi Horvát Színház megalapítása, amely mára az egyik alapintézményünk.

Ennek az ideának a gyökereit a magyarországi horvátok amatőr színjátszó múltjában találhatjuk meg, amely a régi időkben rendkívül fejlett volt, és a téli hónapokban nem volt egyetlen olyan horvát település sem, amelynek ne lett volna színjátszóköre. Ebben élénjártak a bácskaiak és a gradistyeiek, de a többi régióban is rengeteg csoport működött. Emlékszem, amikor anno a Magyarországi Horvátok Szövetsége Pécssett megrendezte a magyarországi horvát színjátszó csoportok fesztiválját, több mint tíz csoport lépett fel. Többnyire népi darabokat adtak elő Karagitytól, Weidingertől és további népi íróktól.

Sajnos ilyen csoportok ma már alig vannak. Ennek egyik oka valószínűleg az, hogy az amatőr csoportok nem kapnak elegendő elismerést és társadalmi támogatottságot. Vagy talán nincs elegendő érdeklődő, netán kevesebb azoknak a száma, akik ismerik, és szívesen hallgatják anyanyelvüket? Bármelyik okról is legyen szó, nagy felelősség hárul és óriási feladat vár a Horvát Színházra, hiszen egyrészt szórakoztatnia kell a közönséget, másrészt meg kell őriznie az anyanyelvet, erősíteni a nemzeti identitást, terjeszteni az irodalmi nyelvet, nem elhanyagolva az egyes tájegységek nyelvjárásait sem.

Mindent összevetve leszögezhetjük, hogy a Pécsi Horvát Színház mindig a horvát szó védelmezője volt, ezért nagyobb odafigyelést és segítséget érdemel részünkről, hogy e nemes feladatot továbbra is ellássa minden magyarországi horvát hasznára. Bízom benne, hogy ezt a könyvet Horvátországban is elolvassák olyanok, akik tudnak és szeretnének is segíteni a világban az egyetlen határon túli horvát színháznak, ami egyúttal azt is jelenti, hogy a magyarországi horvátoknak van jövőképük, intellektuálisan elég erősek – amilyenek mindig is voltak –, és példát mutatnak.

Hepp Mihály,
az Országos Horvát
Önkormányzat elnöke

PRVIH DVADESET GODINA / AZ ELSŐ HÚSZ ÉV

Pečuško hrvatsko kazalište

(Ljetne igre u Aninoj ulici, Pečuške ljetne igre, Pečuško ljetno kazalište)

Pécsi Horvát Színház

(Anna utcai Nyári Játékok, Pécsi Szabadtéri Játékok, Pécsi Nyári Színház)

Dvojezični glumac

Sa Slavenom Vidakovićem, ravnateljem Hrvatskog kazališta u Pečuhu razgovaramo o prvih dvadeset godina te ustanove i planovima za budućnost

Mladi ravnatelj snažno je vezan za Pečuh, Hrvate i kazalište. Rođen je ovdje, u podnožju Mečeka 1977. godine, gdje – osim studentskih dana – živi bez prekida. Na prekretnici stoljeća, kao nedavno diplomirani glumac, postaje članom ansambla Narodnog kazališta u Pečuhu, iako posjeduje diplomu sa žigom zagrebačke Akademije dramskih umjetnosti. Njegovi preci s očeve strane su Bunjevci. Baka po majci mu je također Hrvatica, i malo Njemica, a djed Bugarin. Dakle, možemo reći da je ovaj, na sceni dovojezični umjetnik odrastao od malih nogu govoreći tri jezika. No najjača poveznica prema navedenoj trojakosti je ipak njegov otac, koreograf i kazališni umjetnik Antun Vidaković, ravnatelj - osnivač Hrvatskog kazališta u Pečuhu. Od njega je dobio svijest i identitet, ljubav prema hrvatskom jeziku i privrženost kazalištu.

Mladi Vidaković debitirao je na pozornici u Aninoj ulici s petnaest godina, u utemeljiteljskoj predstavi Hrvatske sekcije Malog kazališta u Pečuhu. U dvije izvedbe Brešanove *Predstave Hamleta u selu Mrduša Donja*, na oba jezika, odglumio je svoju ulogu od samo jedne rečenice, izvikujući: „Škokić se obisija u zatvoru!”. Tijekom sljedećih dvadeset godina u raznim produkcijama kazališta odigrao je velik broj – mahom glavnih – uloga. Pored umjetničkog rada, od siječnja 2008. godine postaje voditelj kazališnog umjetničkog vijeća, a 2009. godine pobjeđuje na natječaju za mjesto ravnatelja Hrvatskog kazališta u Pečuhu.

– *Naslijedio si prilično težak zadatak, budući da je tvoj otac letvicu postavio vrlo visoko. Vjerujem da si snagu potrebnu za upuštanje u utrku između ostalog crpio i iz njegove podrške.*

– Za ostvarenje mog plana bila mi je neophodna očeva podrška. Ipak, valja naglasiti kako mi je sudbina kazališta već od samih početaka na srcu, i to zbog osobnih i profesionalnih razloga. Nisam mogao, a ni danas ne mogu dopustiti da ono, što je moj otac izgradio pretrpi štetu ili čak propadne. Do ostvarenja njegovih snova vodio je težak put. Hrvatsko kazalište u Pečuhu, naime, nije stvorila „viša sila”, već je nastalo

A kétnyelvű színész

Vidakovics Szilávennel, a Pécsi Horvát Színház igazgatójával beszélgetünk az intézmény első húsz évéről és az elkövetkező idők terveiről

Az ifjú direktor erős kötődése Pécshez, a horvátsághoz és a színházhoz megkérdőjelezhetetlen. A Mecsekalkján született 1977-ben, és az egyetemi éveit leszámítva azóta is itt él. Az ezredfordulón frissen végzett színészként a Pécsi Nemzeti Színházhoz szerződött, bár a diplomáján a Zágrábi Színház művészeti Egyetem pecsétje díszel. Apai ágon magyarországi bunyevácok a felmenői. Anyai nagymamája is horvát volt, meg egy kicsit sváb is, nagypapája pedig egészen bolgár. Így elmondható, hogy a színpadon kétnyelvű művész alpból három nyelvet beszélve nőtt fel. Ám a legerősebb kapocs az fenn említett háromsághoz mégis az édesapa, Vidakovics Antal koreográfus, színházművész, a Pécsi Horvát Színház alapító igazgatója. Tőle kapta identitástudatát, a horvát nyelv szeretetét, a színház iránti vonzódását.

Az ifjú Vidakovics tizenöt évesen debütált az Anna utcai színpadon a Pécsi Kisszínház Horvát Tagozatának alapkö-produkciójában. Ivo Brešan *Paraszthamlet* című darabjának mindkét nyelvű előadásában elharsogta egymondatos alakítását: „Szkókó felakasztotta magát a városi börtönben!”. Az elkövetkező húsz évben számos szerepet, döntően főszerepet

játszott a színház produkcióiban. A művészi munka mellett 2008 januárjától a színház művészeti tanácsának vezetője lett, mígnem 2009-ben megpályázta és elnyerte a Pécsi Horvát Színház igazgatói posztját.

– *Nem könnyű örökség ez a feladat, hiszen atyád magasra tette a lécet. Gondolom, az ő biztatása is erőt adott ahhoz, hogy ringbe szállj.*

– Feltétlenül szükségem volt arra, hogy apám támogassa a tervemet. Persze tudni kell, hogy ennek a színháznak a sorsa már a kezdetektől, személyes és szakmai okokból is a szívügyem. Nem hagyhattam, hagyhatom, hogy károsodjon, netán tönkre menjen az, amit apám felépített. Küzdelmes út vezetett az álmai megvalósulásához. A Pécsi Horvát Színházat ugyanis nem a „fensőbbség” hozta létre, hanem egy alulról jövő civil kezdeményezésért célba. Apámnak nem egy jól megtámogatott intézmény igazgatói székét kellett

slijedom uspješne civilne inicijative, pokrenute odozdo. Moj otac nije zauzeo ravnateljsku fotelju neke obilno subvencionirane ustanove, već je morao rušiti brojne zidove, uvjeravati i „pobjeđivati“ bučne protivnike. Nije to, naravno, bila borba usamljenog borca, jer su ga – kao što upravo on voli najčešće naglašavati – podržali intelektualci iz Pečuha i Hrvatske, omogućivši „osvajanje“ kazališta. No najteži zadatak, osvajanje publike, još je predstojao. Možda ova rečenica najbolje izražava nastojanja prvih deset godina. Jer ako publika voli i treba naše predstave, lakše je uvjeriti vlasnike i sponzore da je postojanje kazališta opravdano. Naši napori urodili su plodom, u svim hrvatskim naseljima, od Bačke do Sambotela, primaju nas rado i s ljubavlju. Ispočetka smo odlazili na turneje s lakšim pučkim igrokazima, budući da seosko stanovništvo rijetko ili nikad nema prigodu gledati kazališne predstave na svom materinskom jeziku. Predstave su bile obogaćene hrvatskim folklornim elementima jer publika je to voljela a s druge strane tako smo mogli pridonijeti jačanju njihove nacionalne samosvijesti. A možda je još važniji cilj bio od samog početka postavljanje uzbudljivih i zanimljivih predstava za djecu kako bi se potakla svakodnevna uporaba materinskog jezika i odgojila znalačka kazališna publika. Naravno, i naše kazalište obilježava žanrovska raznovrsnost. Vremenom smo postavljali sve više klasičnih komada i djela suvremenih autora koja smo igrali i na gostovanjima.

– *Posebno je važno što je kazalište pored zadovoljavanja kulturnih potreba postalo neotuđivim dijelom umjetničkog života Pečuha, budući da su u Aninoj ulici svoje mjesto pronašle i predstave na mađarskom jeziku a i druge umjetničke grane.*

– Sve to služi promicanju, prihvaćanju i potvrđivanju opravdanosti postojanja kazališta. Zatvorenost u sebe i uskost pogleda, potaknuta svojevrsnom manjinskom sviješću ne vode nikuda. Posebno važnim smatram kako je već i tijekom prvih deset godina bilo predstava izvedenih i na mađarskom jeziku. U budućnosti planiram staviti još jači naglasak na dvojezičnost jer to doprinosi promicanju suvremene hrvatske i mađarske dramske književnosti. Hrvatska djela bi se izvodila u Mađarskoj na mađarskom, a mađarska u Hrvatskoj na hrvatskom jeziku. A najljepše bi bilo kad bi se ta djela mogla čitati u dvojezičnim izdanjima. Time bismo pomogli opstanku komada te omogućili i drugim kazalištima da ih otkriju i stave na scenu.

– *Vrlo znakovit plan čijem će ostvarenju doprinijeti i činjenica da je kazalište poznato i među hrvatskom publikom, uostalom u produkcijama sudjeluje i velik broj vrsnih hrvatskih umjetnika.*

– Raduje nas što smo tijekom proteklih dvadeset godina redovito pozivani na sve značajnije festivale u Hrvatskoj. Jedan od najvažnijih je Festival hrvatske drame u Splitu, na kojem je 1990. godine *Kraljevo* izabrano za najbolju predstavu. Ovo je priznanje bilo od velike koristi za vrijeme osnivanja kazališta. A tu su još i zagrebački Dani satire, osječki Krležini dani, riječki Međunarodni festival malih scena te Festival glumca u Vinkovcima, gdje smo nastupili s pred-

elfolgálnia, hanem rengeteg falat kellett ledöntenie, nagyhangú ellenzót meg- és „legyőznie.” Persze ez nem egy magányos harcos küzdelme volt – és ezt ő hangoztatja leginkább –, hiszen pécsi és horvátországi értelmiségiek is melléálltak, és így megtörtént a színház meghódítása. Ám csak ezután jött a neheze: a közönség meghódítása. Talán ebben az egy mondatban megfogalmazható az első tíz év törekvése. Annál is inkább, mert ha a nagyjérdemű megszereti, igényli az előadásainkat, a fenntartók, támogatók is eredményesebben meggyőzhetők a színház létjogosultságáról. Elértük, hogy a Bácskától Szombathelyig nyúló terület horvátok lakta településein örömmel, szeretettel látnak bennünket. Ennek érdekében eleinte elsősorban könnyebben befogadható népszínműveket, vígjátékokat utaztatunk, hisz a falvak lakói ritkán, vagy sohasem láttak színházat, főleg nem olyat, amelyben az anyanyelvükön szólalnak meg a színészek. Arról nem is beszélve, hogy ezeket az előadásokat a horvát folklór elemei gazdagították, fokozva ezzel az identitástudatot is. És tán még ennél is fontosabb volt már a kezdetektől, hogy izgalmas, érdekes produkciókkal kedveskedjünk a gyerekeknek, mert így az anyanyelvük napi használatára ösztönözzük őket, egyúttal színházba járó, értő nézőt nevelünk belőlük. Természetesen a mi színházunkra is jellemző a műfaji sokszínűség. Az évek múltával egyre több klasszikus darab, valamint kortárs szerző műve került színre, és épült be a tájelőadások sorába is.

– *Kiemelten fontos, hogy a horvátság kulturális igényének kielégítése mellett az intézmény Pécs város művészeti életének szerves részévé vált, hisz magyar nyelvű előadások és a társzművészetek is otthonra leltek az Anna utcában.*

– Ez is a színház megismertetését, elfogadtatását, létjogosultságának megerősítését szolgálja. A belterjesség, az egyfajta kisebbségi öntudat mozgatta szűklátókörűség ugyanis nem vezet sehova. Nagyon lényegesnek tartom, hogy már az első tíz évben is voltak előadások, amelyeket magyarul is eljátszottunk. Terveim szerint a jövőben még nagyobb hangsúlyt kap a kétnyelvűség, mert ezzel népszerűsíthetjük mindkét ország kortárs drámairodalmát is. A horvát darabokat magyarul játszanánk Magyarországon, a magyarokat horvátul Horvátországban. Sőt, az lenne a legszebb, ha ezek a művek kétnyelvű kötetekben olvashatók is lennének. Ezzel a darabok továbbélését is elősegítenénk, hisz más színházak is felfedezhetnék, bemutathatnák azokat.

– *Figyelemreméltó terv, melynek megvalósítását segíti, hogy a színházat Horvátországban is ismerik, és számos kiváló horvátországi művész vesz részt a munkálatokban.*

– Örömteli eredmény, hogy az elmúlt húsz év alatt szinte minden jelentős horvátországi fesztiválra rendszeresen meghívunk bennünket. Az egyik legfontosabb a Horvát Dráma Fesztiválja Splitben, ahol a *Szentistván napi búcsú* lett az év előadása 1990-ben – ez az elismerés nagyban segítette a színházalapítás ügyét. És ott van a zágربی Sztára Fesztivál, az eszéki Miroslav Krleža Fesztivál, a rijekai Nemzetközi Kamaraszínházi Fesztivál, a Színész Fesztivál Vinkovciban,

stavom 39 stepenica i dobili nagrade za najbolju predstavu i najbolje ostvarenje mladog glumca. Osim Hrvatske, svaki put nas pozivaju i na Mostarski teatarski festival te međunarodne kazališne festivale u Tuzli i Ljubljani. A ove su nas godine pozvali u Srbiju na Kikindski pozorišni festival gdje pretežno nastupaju srpski ansambli, uz poneke inozemne goste. Ove su se godine odlučili za nas, za Hrvatsko kazalište iz Mađarske. Ovaj je događaj od posebnog značaja s obzirom da pokazuje kako se snagom kulture i umjetnosti moguće porušiti prepreke koje je postavila politika. Činjenica je da su za nas ovi nastupi u inozemstvu najvažnija profesionalna mjerila. U Mađarskoj smo do sada imali prigodu sudjelovati jedino na Državnom festivalu manjinskih kazališta.

– *Otvorenost je važno obilježje Hrvatskog kazališta u Pečuhu što je i vitalni interes ustanove. Na svu sreću, ovu osobinu podjednako cijene hrvatska i mađarska kazališta i ansambli, što dokazuje i velik broj koprodukcija.*

– Doista je nemoguće ili vrlo teško raditi sam. Stoga njezovanje i proširenje veza koje je izgradio moj otac smatram svojom istaknutom zadaćom. Osim kazališta onih gradova koje sam spominjao u svezi festivala, ostvarujemo vrlo plodonosnu suradnju s virovitičkim ansamblom, a planiramo zajedničku produkciju i s kolegama iz Dubrovnika. Osobno se u prvom redu oslanjam na svoje vršnjake koji su danas već donositelji odluka ili poznati, popularni umjetnici, s kojima čemo, nadam se, u budućnosti ostvariti puno nezaboravnih predstava. Usto čemo, dakako, ostati otvoreni prema pečuškim ustanovama. Iskreno se nadam kako uprave Narodnog kazališta u Pečuhu, Pečuškog baleta i Studentskog kazališta Janus o nama razmišljaju na sličan način. Naravno, Katedru za hrvatski jezik Sveučilišta u Pečuhu, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i Gimnaziju Miroslava Krleža i dalje smatramo važnim partnerima.

– *Uspješno ste osvojili kazalište i publiku, ostvaren je i stalan, neprekidan rad, no što je s od početka vizioniranim stalnim ansamblom i planom proširenja koji postoji već četiri-pet godina?*

– Uspostava stalnog ansambla je u trenutnoj gospodarskoj situaciji skoro nemoguća. Danas kazališta ne dobivaju mogućnost zapošljavanja novih glumaca, već se zatvaraju postojeća radna mjesta. Stoga ostajemo pri dosadašnjoj praksi: glumce angažiramo za pojedine uloge i zadaće. Ali ja se ne predajem. U kazalištu je pod mojim vodstvom četiri godine djelovao glumački studio u kojem smo upoznali hrvatsku djecu s brojnim područjima kazališnog života, s posebnim naglaskom na glumački zanat i kretanje na sceni. Želim ponovno pokrenuti ovaj rad. Tečaj bi vodili predavači Umjetničke akademije u Osijeku, a naš je neprikriveni cilj da se najtalentiraniji upišu u tu ustanovu, a nakon stjecanja diplome postali bi članovi budućeg ansambla Hrvatskog kazališta u Pečuhu. Ako će ga biti. Premda bi jedna šestoro-osmeročlana ekipa bila korisna kako u profesionalnom, tako i u gospodarskom smislu. Proširenje se odugovlači od 2006. godine. Dvije države tada su dogovrile izgradnju novog,

ahol a 39 lépcsőfok című darabbal a *Legjobb előadás* és a *Legjobb fiatal pályakezdő* díját kaptuk. Horvátországon kívül minden alkalommal számolnak velünk a mostari Horvát Fesztivál, valamint a tuzlai és a ljubjanai Nemzetközi Színházi Fesztivál szervezői is. Idén pedig meghívást kaptunk Szerbiába, a kikindai Színházi Fesztiválra, ahol zömében szerb társulatok lépnek fel, de alkalmanként vendégül látnak egy-egy külföldi színházat is. Ebben az évben ránk, egy magyarországi horvát színházra esett a választásuk. Nagyon fontos esemény ez, hiszen csak a kultúra, a művészet erejével lehet lebontani azokat a gátakat, amelyeket a politika felépített. Tény, hogy nekünk elsősorban ezek a külhoni alkalmak jelentik a szakmai megmérettetést. Magyarországon eddig csupán a budapesti Országos Nemzetiségi Színházi Fesztiválon volt lehetőségünk bizonyítani.

– *A Pécsi Horvát Színházra jellemző a nyitottság, ami persze létérdeke is, de szerencsére ezt értékeli a horvátországi és a magyarországi színházak és művészek egyaránt, hisz számos koprodukciós munkában vállaltak nálatok szerepet.*

– Valóban, egyedül nem megy, vagy ha igen, nehezen. Ezért az apám által felépített kapcsolatrendszer ápolása és bővítése kiemelten jelentős feladatom. A fesztiválok kapcsán említett városok színházain kívül igen gyümölcsöző az együttműködésünk a virovitcai társulattal, a dubrovniki kollégákkal pedig a jövőben tervezünk létrehozni egy közös produkciót. Én elsősorban a napjainkra döntési helyzetbe jutott, vagy ismert, népszerű művésszé vált kortársaimat kapítálom, akikkel reményeim szerint sok emlékezetes előadást valósíthatunk meg a jövőben. És persze nyitottak voltunk és leszünk a pécsi intézmények felé is. Remélem, hogy a Pécsi Nemzeti Színház, a Pécsi Balett, a Janus Egyetemi Színház vezetése is így gondolkodik rólunk. Természetesen továbbra is partnerként számítunk a Pécsi Tudományegyetem Horvát Tanszékére, a Horvát Tudományos Egyesületre, a Miroslav Krleža Horvát Gimnáziumra.

– *A színház és a közönség meghódítása megtörtént, a folyamatos működés területén sincs baj, de mi a helyzet a már a kezdetektől vizionált állandó társulattal, illetve a négy-öt éve élő bővítési tervvel?*

– A társulat létrehozására szinte semmi esély ebben a gazdasági helyzetben. Manapság a státuszokat nem adják a színházaknak, hanem inkább elveszik tőlük. Így marad az eddigi gyakorlat: szerepre, feladatra szerződtetjük a művészeket. De nem adom fel. Négy esztendeig már működött nálunk egy stúdió az én vezetésemmel, melyben horvát anyanyelvű fiatalok kaptak képzést a színházi lét több területével, főleg a színészmesterséggel és a színpadi mozgással kapcsolatban. Ezt szeretném újraindítani úgy, hogy az eszéki Színművészeti Egyetem tanárait kérem fel kurzusok tartására, azzal a nem titkolt céllal, hogy a legügyesebb résztvevők bekerülhetnének az eszéki egyetemre, és diplomásként akár a majdani Pécsi Horvát Színház művészei is lehetnének. Még akkor is, ha a jövőben sem lesz társulat. Pedig egy hat-tízfős csapat hosszútávon szakmai és gazdasági szempontok szerint is

suvremenog dijela kazališta. Sukladno tome, grad Zagreb kupio je Pečuhu susjedno građevinsko zemljište i financirao projektiranje, te ishođenje građevinske dozvole. No radovi nisu pokrenuti, sve je ostalo na obećanjima. Pregovarao sam s tadašnjim ministrom kulture, Božom Biškupićem i predsjednikom Republike Hrvatske, Ivom Josipovićem koji su mi obećali da će iskoristiti svaku prigodu za lobiranje kod mađarskih partnera. To je trenutna situacija. Ako radovi ne počnu do 2014. godine, ponovno se mora pokrenuti cjelokupni postupak ishođenja dozvole. Nadam se da će se do tada raspisati natječaj za sredstva Europske Unije, što bi – u slučaju da možemo osigurati svoj udio – predstavljalo rješenje. Međutim, grad nema novaca, a čini se da ni vlada ne želi žrtvovati sredstva.

– Hrvatsko kazalište u Pečuhu nikada nije imalo previše novaca. Ipak, ono ne samo funkcionira, već se brine da u Pečuhu ni ljeti ne bude mrtve sezone što se svakako može smatrati manjim čudom.

– Hrvatska sekcija je 1992. dobila samo nekoliko milijuna forinti. 1995. godine, u vrijeme osamostaljenja kazališta raspolagali smo proračunom teškim dvadeset milijuna. Iako se do početka drugog desetljeća našeg postojanja ovaj iznos udvostručio, na žalost, nismo mogli govoriti o finansijskoj sigurnosti jer nismo ušli u sustav proračunskog automatizma, već smo se morali natjecati uvijek iznova, iz godine u godinu za sredstva iz fonda otvorenog za manjinska kazališta. Unatoč tome, svake godine apsolvirali smo barem četiri premijere i preko sto predstava. 2010. konačno smo ušli u sustav automatskog financiranja kazališta, što me je posebno obradovalo, budući da se moj otac za to istrajno borio. I pored značajnih restrikcija takav režim rada predstavlja, ili je, bolje reći predstavljao određeno jamstvo jer se taj sustav od 2013. ukida. Prema novom zakonu o scenskoj umjetnosti kazališta se svrstavaju u tri kategorije: u prvu spadaju nacionalni teatri, u drugu ustanove od posebnog značaja, a u treću svi ostali, pa tako manjinska, alternativna i kazališta na otvorenom. Situacija djeluje prilično beznadno. Ne govoreći o tome da su restrikcije ove godine dostigle 30%. Ali se ne predajemo! Dapače, i dalje ćemo činiti sve kako bi dokazali opravdanost Ljetnog kazališta u Pečuhu te dostignemo razinu koju su početkom osamdesetih obilježila imena Imrea Ecka, Lászlóa Bagossyja i Antuna Vidakovića.

Hrvatsko kazalište u Pečuhu od sada još više treba djelovati kao organski, presudni čimbenik intelektualnog života grada i regije, povezujući narode i kulture ovih prostora.

László Juhász

hasznos lenne. A bővítés 2006 óta húzódik. Akkor a két állam megállapodott a színház új, korszerű részének megépítéséről. Ennek jegyében Zágráb megvette Pécsnek a szomszédságunkban lévő telket, és finanszírozta az épület tervezését, valamint az építkezés engedélyeztetését. A munkálatok beindításával kapcsolatban azonban az ígéretesen kívűl nem történt semmi. Tárgyaltam az akkori kultuszminiszterrel, Bozo Biskupić-tyal és Ivo Josipović köztársasági elnök úrral, akik megígérték, hogy minden alkalommal lobbizni fognak a magyar partnereiknél. Itt tartunk. Ha 2014-ig nem kezdődnek meg a munkálatok, az egész engedélyezési procedúrát előlről kell kezdeni. Azt remélem, hogy addig kiírnak olyan uniós pályázatot, ami számunkra megoldást jelenthet, ha az önrészt elő tudjuk teremteni. De hát a városnak nincs pénze, és a jelek szerint a kormányzat sem fog erre áldozni.

– A Pécsi Horvát Színház sohasem dúskált a pénzben. Egy kisebb csoda, hogy működik, sőt, közel húsz éve gondoskodik arról, hogy Pécssett nyaranta se legyen színházi uborkaszegénység.

– A horvát tagozat 1992-ben csupán néhány millió forintot kapott. A színház önállósulásakor, 1995-ben húszmillióból lehetett gazdálkodni. Történetünk második tíz évének kezdetére ez a pénz a duplájára nőtt, de anyagi biztonságról sajnos nem beszélhettünk, mert nem kerültünk be a költségvetési automatizmus rendszerébe, hanem egy, a kisebbségi színházak számára kreált alaphoz kellett minden évben újra pályázni. Ennek ellenére évente legalább négy bemutatót és több, mint száz előadást abszolváltunk. Aztán 2010-re végre sikerült elérnünk, hogy bekerüljünk a színházak automatikus költségvetési rendszerébe, aminek azért is nagyon örültem, mert édesapám rengeteget küzdött ezért. A jelentős megszorítások ellenére ez egyfajta biztonságot jelent, illetve jelentett, mert 2013-tól megszűnik ez a rendszer. Az új előadóművészeti törvény szerint három kategóriába sorolják a színházakat: az elsőben a nemzeti, a másodikban a kiemelt intézmények szerepelnek, a harmadikban pedig mind, az előbbiekhöz nem tartozók – így a nemzetiségi, az alternatív és a szabadtéri színházak is. Ez eléggé kilátástalan helyzetet teremt. Arról nem is beszélve, hogy az idén már 30%-os volt az elvonás. De nem adjuk fel! Sőt, mindent meg fogok tenni, hogy az általunk üzemeltett Pécsi Nyári Színháznak továbbra is legyen létjogosultsága, és elérje a nyolcvanas években Eck Imre, Bagossy László és Vidákovich Antal nevével fémjelzett nívót és az ezzel járó elismertséget.

A Pécsi Horvát Színháznak pedig ezentúl még inkább a város és a régió szellemi életének szerves, meghatározó elemeként kell működnie, közös nevezőre hozva az itt élő népeket és kultúrákat.

Juhász László

Sretan rođendan!

Kada netko napuni dvadeset, kažu kako je već punoljetan. Imao sam sreću biti „babica” i 92. i 93. gledati tog Palčića u inkubatoru i dobre vile oko njegove staklene kolijevke ili pak tople štalice. Imao sam sreću prijateljevati s ponosnim i brižnim ocem Toni-bacsijem i dobrim, nesebičnim kumom (ili „zamjenskom majkom”) Laci-bacsijem.

Bila su tu na rođenju i dobra tri mađarska maga Zoli, Pišta i János...

Bila su tu i tri dobra hrvatska pastira Ivica, Mišo i Pišta Filakovits...

A danas? Danas taj drekavac koji je kao nedonošče počeo život s *Kraljevom*, pa bio u kindergartenu s *Mrdušom*, *Rastatkinjom* i *Fricom*... Već je momak i po... I teatar i pol, i kazalište i színház zajedno. Spreman i za najveće izazove. Na radost roditelja, kumova, prijatelja i zemljaka (s obje strane).

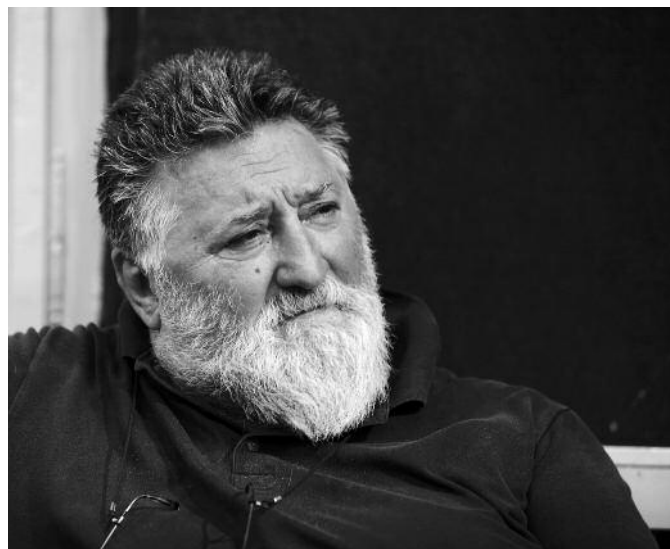
Gledao sam ga, balavca na Tettyeu, u Káptalan i Anna utci, ali i kao „prvoškolca-osnovca” 99. kod mene na nastavi Panonoptikuma.

Bavio sam se njime i kao gimnazijalcem na *Trenku* 2006...

Danas sam ponosan što je taj „Anna utcai fiú” konačno odrastao i ušao u društvo svih ozbiljnih mađarskih színháza, hrvatskih kazališta i europskih teatar, i što mu poslije uspješnog faksa slijede magisterij, doktorat, pa ulaz među vječne: u akademiju!

Doživio mi stotu kao Hrvatsko kazalište i kao Horvát Színház!

Tahir Mujičić redatelj

Boldog születésnapot!

Amikor valaki húszéves lesz, már mindenképpen nagykorúnak számít. Abban a szerencsében volt részem, hogy '92-ben, '93-ban ott bábáskodhattam a születésénél, állhattam, és nézhettem inkubátorban, üvegbőlcsőben, avagy meleg istállóban e jó tündérek által körülvelt Hüvelyk Matyit. Abban a szerencsében volt részem, hogy barátkozhattam Tóni bácsival, a büszke és gondos apával és Laci bácsival, a jó és önzetlen keresztapával (vagy „pótanyával”).

A születésnél jelen volt három magyar király, Zoli, Pista és János...

És ott volt három jó horvát pásztor, Ivica, Mišo és Filákovity Pista...

És ma? Ma ez a nyafka, a *Szentistvánnapi* búcsúval koraszülöttként világra jött gyerek, aki a *Paraszthamlettel*, *Az elvált asszonnyal* és *A kadéttal* járt oviba, igazi nagyfiú... És igazi nagy színház, színház és kazalište egyben, mely a legnagyobb kihívásokra is készen áll. A szülők, keresztszülők, barátok és (mindkét oldali) honfitársak nagy öröme.

Figyeltem taknyosként a Tettyén, a Káptalan és az Anna utcában, de kisiskolásként is '99-ben, nálam, a Pannon-optikumot tanulva.

Foglalkoztam vele gimnazista korában is, a *Trenkkel*, 2006-ban...

Ma pedig büszke vagyok arra, hogy ez az „Anna utcai fiú” végre felnőtt, és belépett a komoly magyar színházak, horvát kazalište-k és európai teátrumok társaságába. Most, az egyetemi diploma megszerzése után a kis- meg nagydoktori, majd az örökös akadémiai tagság várnak rá!

Száz évig éljen, mint Hrvatsko kazalište és Horvát Színház!

Tahir Mujičić rendező

Početak i uspon

Početkom devedesetih godina radio sam kao novinar u uredništvu Narodnih novina, tjednika Južnih Slavena u Mađarskoj – tako sam dospio na pečušku premijeru *Kraljeva* Miroslava Krležu što je izvela jedna mađarska kazališna družina, ali na inicijativu Antuna Vidakovića drama je bila predstavljena i na hrvatskom jeziku. Nije ova bila neka svakodnevna predstava, možda zato, što se njezina dinamičnost osim redatelju i glumcima mogla zahvaliti i Antunovoj osobi, jer je on pravio koreografiju komada. Ova premijera iz 1990. zapravo može se smatrati rođendanom Hrvatskoga kazališta u Mađarskoj, jer za vrijeme probi je dobila konkretan oblik misao da je ovdašnjim Hrvatima potrebno vlastito, samostalno, profesionalno kazalište. Ponosan sam da kao novinar bio prvi koji je izvijestio našu javnost o tome planu.

Antun je uvijek pun energije i poleta. Za vrijeme generalne probe smo se sprijateljili i govorio mi je o svome planu. Naravno, još nismo slutili koliko će ga biti teško ostvariti. Za vrijeme socijalizma nacionalne manjine su imale strogo određeni položaj: imale par folklornih grupa i nekoliko državnih kulturno-umjetničkih društava, ali za inicijative odozdo nije bilo mjesta. Nakon promjene političkog sustava Antun je spoznao da za ovo postoji mogućnost – ali ni tada nije bilo lako, sjećam se naših sukoba s mađarskim vlastima, ali i s nekim vodećim krugovima hrvatske manjine u Mađarskoj. Na sreću, Antun nije odustao: prvo je postigao da unutar Maloga kazališta proradi hrvatski odjel, a nakon dvogodišnje borbe utemeljeno je Hrvatsko kazalište u Pečuhu koje je zapravo pune dvije godine već djelovalo prije službenoga osnutka.

Prije drugoga svjetskoga rata Antun Karagić i Ivan Petreš nisu samo pisali pučke kazališne komade, nego su i organizirali amaterske kazališne družine i režirali predstave u vlastitom financijskom aranžmanu i nastupali na balovima. To je predstavljalo svu našu kazališnu tradiciju u Mađarskoj. Antun je točno prepoznao da novo kazalište najlakše može pridobiti publiku izvođenjem pučkoga komada, zato je postala *Rastatkinja* Antuna Karagića prva premijera koja je uistinu donijela proboj kod publike. Predstavu je režirao Stipan Filaković u moderniziranom obliku, a u njoj su igrali glumci iz Hrvatske i Mađarske. Ovo je postalo karakteristično i kasnije za rad našega kazališta: na žalost i danas imamo samo tri profesionalna glumca, ali je Antun od samoga početka uključivao s jedne strane talentirane amatere, a s druge strane kazališne ekipe iz matične države: surađivao je s Osijekom, kasnije Zagrebom, Splitom, Varaždinom, Viroviticom i drugim teatri-

Indulás és felemelkedés

A kilencvenes évek elején újságíróként dolgoztam a magyarországi délszlávok hetilapjánál, a *Narodne novine*-nél – így jutottam el Miroslav Krleža *Szentistvánnapi búcsújának* pécsi premierjére, melyet egy magyar színtársulat szervezett, de Vidakovics Antal kezdeményezésére horvát nyelven is bemutattak. Nem hétköznapi előadás volt, talán mert magával ragadó dinamikája a rendezőn és a színészeken kívül Tóni személyiségének is köszönhető volt, aki a koreográfiát készítette. Ez az 1990-es bemutató valójában a későbbi magyarországi horvát színház születésnapjának is tekinthető, mivel a próbák során nyert határozott formát a gondolat, hogy az itt élő horvátoknak szükségük van saját, önálló, profi színházra. Büszke vagyok rá, hogy újságíróként először tudósíthattam erről a tervről.

Tóni mindig tele van lendülettel, energiával. A főpróba kapcsán összebarátkoztunk, és beszélt a tervéről. Persze még nem sejtettük, milyen nehéz lesz megvalósítani. A szocializmus idején a kisebbségek meghatározott státusszal bírtak: néhány folklórcsoport és kulturális-művészeti egyesület működhetett, de alulról jövő kezdeményezéseknek nem volt helyük. A rendszerváltás után viszont Tóni felismerte a lehetőséget erre – de így sem volt könnyű: jól emlékszem az összetűzéseinkre mind a magyar hatóságokkal, mind a hazai horvát kisebbség bizonyos vezető köreiből. Tóni szerencséire nem adta fel: először elérte, hogy a Kisszínházon belül működjön egy horvát tagozat, majd kétéves küzdelem után önálló intézményként megalakulhatott a Pécsi Horvát Színház, amely a hivatalos létrejötté előtt tehát valójában már két éve működött.

A második világháború előtt Karagity Antal vagy Petres Iván nemcsak népszínműveket írtak, hanem amatőr színtársulatokat is szerveztek, és előadásokat rendeztek saját finanszírozásból, és elsősorban bálokon léptek fel. Ez jelentette a mi színházi tradíciókat Magyarországon. Tóni pontosan felismerte, hogy emiatt az új színház a legkönnyebben népszínművel nyerheti meg a közönséget, így lett Karagity Antal *Az elvált asszony (Rastatkinja)* című darabja az első bemutató, amely valóban meghozta az áttörést. Az előadást Filakovity István rendezte modernizált felfogásban, horvát- és magyarországi színészek egyaránt felléptek benne. Ez később végig meghatározta a színházat: állandó profi színészünk sajnos ma is csak három van, de Tóni kezdetétől bevont a munkába egyrészt tehetséges amatőröket, másrészt anyaországi társulatokat: együttműködött Eszékel, később Zágrábbal, Splittel, Varasddal, Verőcével és számos más horvátországi színházzal.

ma iz Hrvatske. Hrvatsko kazalište u Pečuhu od samoga početka je imalo otvoreni karakter i prema Hrvatima i prema Mađarima – za razliku od mnogih hrvatskih manjinskih intelektualaca koji su uvjereni da se od asimilacije može obraniti samo izolacijom od većinskoga naroda.

S tom „prvom“ premijerom obišli smo gotovo sva hrvatska naselja u Mađarskoj, a bila je to dobra prigoda da objasnimo ljudima, zašto je potrebno imati kazalište. Lijepa je uspomena za mene da prilikom pozdravljanja prije predstave ja sam govorio publici o tome, a bilo je još važnije što smo se poslije predstave družili i razgovarali s domaćom publikom. Bio sam dakle svjedok početaka i uspona Kazališta, vjerojatno me je zato zamolio Antun da 2002. godine budem urednik jubilarnog albuma, čega sam se s radošću primio.

Antun je tijekom rada u Kazalištu došao u vezu s Tahirom Mujičićem, a kada se njihova suradnja produbila, rođena je ideja o mađarsko-hrvatskoj kulturnoj udruzi, a ta misao već je dugo postojala u Antuna, jer je on neprestano težio stvaranju višeslojnih i užih kulturnih veza među Mađarima i Hrvatima. Na ovom polju su se odlično snašli s Tahirom, tako je nastala Udruga Csopor(t)-Horda, a poslije u zgradi Kazališta Galerija Csopor(t)-Horda. Organizirano je niz odličnih izložbi, ne samo u Pečuhu, već i u Budimpešti i u Hrvatskoj. Kao povjesničar umjetnosti skoro polovicu izložbi sam ja otvorio, što je također prekrasna uspomena za mene. Uz djelatnost na području likovne kulture prevodili smo i objavili djela hrvatskih i mađarskih kazališnih autora. I Antun i Tahir su imali vrlo široke veze s odličnim hrvatskim i mađarskim glumcima, književnicima, likovnim umjetnicima, zato je Csopor(t)-Horda mogla ostaviti duboki trag podjednako u kulturnom životu Mađarske, pa i Hrvatske.

Csopor(t)-Horda, međutim, nije samo neka službena udruga, već i klub dobrih prijatelja koji uz dobru kapljicu uvijek znaju imati odlične razgovore. I naravno, uz dobra jela, jer je Horda od samoga početka i hram gastronomije. Možda nije slučajno da neki članovi udruge kuhaju odlično, jer – kao i umjetnost – i kuhanje je kreativna djelatnost. Zato je posve prirodno da je prvi naš veliki susret u Drvljancima bio ujedno i kulinarski skup, na kojemu – dok smo se družili, pili-jeli – počeli kovati i planove za buduću suradnju.

Hrvatsko kazalište je trajna i dugovječna kulturna vrijednost – a to se prvenstveno može zahvaliti Antunu Vidakoviću. Zadnjih dvadesetak godina imali smo i druge inicijative, ali one nisu postale toliko uspješne, možda upravo zato, jer u nama nije bilo Antunove dinamičnosti. On je imao san: stvoriti ovo kazalište i bio je spreman donositi puno žrtava, trošiti puno životne energije da bio ostvario taj prekrasno plan.

Dinko Šokčević povjesničar

A Pécsi Horvát Színházat kezdettől fogva a nyitottság jellemezte mind a horvátok, mind a magyarok felé – ellentétben sok kisebbségi értelmiségivel, aki úgy véli, az asszimilációt csak a többségi nemzettől elzárkózva lehet kivédeni.

Az első bemutatóval végigjártuk szinte az összes magyarországi horvát települést, s ez alkalom volt arra is, hogy elmagyarázzuk az embereknek, miért van szükség a színházra. Jó emlék számomra, hogy az előadások előtti köszöntőkben erről is beszélhettem, de még ennél is fontosabb volt, ahogy az előadások után barátkoztunk, beszélgettünk a vendéglátóinkkal. Tanúja voltam tehát a színház indulásának és felemelkedésének, talán ezért kért fel Tóni 2002-ben a jubileumi kötet szerkesztésére, amit örömmel vállaltam.

Tahir Mujičić-tyel is a színházi munka során került kapcsolatba Tóni, s amikor együttműködésük elmélyült, született meg egy magyar-horvát kulturális egyesület ötlete, amely Tóniban már régóta élt, mivel ő folyamatosan minél sokrétűbb és szorosabb kulturális-művészeti kapcsolatokra törekedett a magyarok és horvátok között. E téren nagyon jól egymásra találtak Tahirral, így jött létre a Csopor(t)-Horda Egyesület, majd a színház épületében a Csopor(t)-Horda Galéria. Kitűnő kiállítások sora következett, nemcsak Pécsen, hanem Budapesten és Horvátországban is. Művészettörténészként a tárlatok mintegy felét én nyithattam meg, ami szintén nagyszerű emlék. A képzőművészeti tevékenység mellett horvát és magyar szerzők műveit is fordítottuk és megjelentettük. Tóninak és Tahirnak kiterjedt és jó kapcsolatai voltak kiváló magyar és horvát színművészekkel, írókkal és képzőművészekkel, a Csopor(t)-Hordánk emiatt hagyhatott mély nyomot a magyar és horvát kulturális életben egyaránt.

Ez azonban nemcsak egy hivatalos egyesület, hanem jóbarátok klubja is, akik egy jófajta ital mellett mindig remekül elbeszélgetnek. És persze ételek mellett, hiszen a Csopor(t)-Horda kezdetektől a gasztronómia temploma is volt. Talán nem véletlen, hogy az egyesület néhány tagja kitűnően főz, hisz az is – mint a művészet – kreatív tevékenység. Így szinte természetesen, hogy az első nagy találkozónk is kulináris összejövetel volt Révfaluban, ahol – miközben barátkoztunk és ettünk-ittunk – szőni kezdtük a jövőbeli együttműködések terveit.

A Horvát Színház maradandó és örökbecsű kulturális érték – és ez elsősorban mindenképpen Vidákovics Antalnak köszönhető. Az utóbbi húsz évben más kezdeményezéseink is voltak, amelyek azonban nem jártak sikerrel, talán épp azért, mert hiányzott belőlünk Tóni dinamizmusa. Volt egy álma: létrehozni ezt a színházat, és kész volt rengeteg áldozatot hozni, sok életenergiát áldozni, hogy megvalósítsa gyönyörű tervét.

Sokcsévits Dénes történész

Sudbonosni susret ostvaren zahvaljujući Antigoni, ili mađarsko-hrvatski redatelj László Bagossy stariji

Sljedeći redovi nastali su nakon zajedničkog razmišljanja i prisjećanja s Lászlóom Bagossyjem. Pokušali smo osvijetliti način i svrhu osnivanja Hrvatskog kazališta u Pečuhu, osvrnuti se na Bagossyjev odnos prema hrvatskoj duši i hrvatskoj kazališnoj umjetnosti, ukazujući na činjenicu da je ishodište svega prijateljstvo Lászlóa Bagossyja i Antuna Vidakovića.

Neosporna je činjenica da postojanje Hrvatskog kazališta u Pečuhu u prvom redu se može zahvaliti susretu, zajedničkom razmišljanju i iskrenom prijateljstvu Lászlóa Bagossyja i Antuna Vidakovića. Krajem sedamdesetih Bagossy je djelovao kao ravnatelj novoosnovanog Pečuškog ljetnog kazališta i bio voditelj tadašnje vrsne „alternativne“ kazališne formacije, Pečuškog amaterskog kazališta, dok je Antun Vidaković vodio Plesni ansambl Baranja. 1979. godine Pečuško amatersko kazalište izvelo je Sofoklovu *Antigonu* u režiji Lászlóa Bagossyja. U ovoj produkciji važnost glazbe, odnosno višeglasnog 'a cappella' pjevanja bila je skoro izjednačena s glumom, a poseban značaj imali su i višeznačni pokreti glumaca i ključni scenski elementi.

Predstavu je pogledao i Antun Vidaković. To se podrazumijeva, ta bio je otvoren za sve umjetničke produkcije. Kao plesač i koreograf posebno je obožavao kazalište. Već i njegove prve koreografije bile su plesno-kazališne predstave. „Tko je taj tip koji je režirao ovu predstavu?“ – tražio je Vidaković u svom „rezerviranom“ stilu redatelja. „Tad smo se prvi put sreli.“ – prisjeća se Bagossy. „Razgovarali smo cijelu noć. Ispostavilo se da obojica volimo kazalište koje istovremeno koristi što je moguće širu paletu umjetničkih izražajnih sredstava i preferira kompleksni pristup s mnoštvom prozih, glazbenih i scenskih elemenata.“ Tada su odlučili da će u sklopu Ljetnog kazališta, kod ruševina na Tettyeu i zajednički prizvati *Antigonu*, odnosno *Kreonta*, budući da ih je najviše zanimala vlast i njezino funkcioniranje. No, jednako im je važna bila i mogućnost proširivanja višeglasnog zbora članovima Plesnog ansambla Baranja koji su plesali osebujnu Vidakovićevu koreografiju. Postavljena je osobita, teško zaboravljiva predstava, čiji je vizualni ugođaj potpisivao Sándor Pinczehelyi, a glazbu László Kircsi.

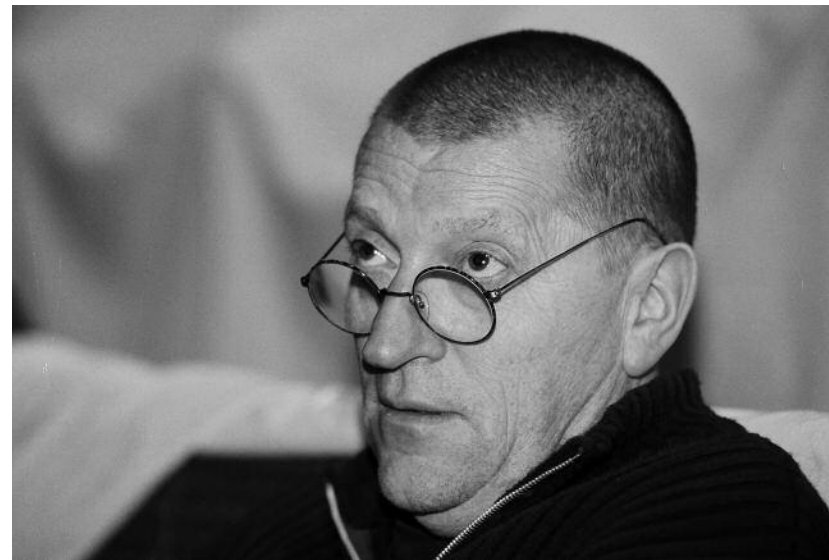
Slijedom uspjeha publika je u prvoj polovici osamdesetih na Tettyeu gledala podosta produkcija ostvarenih prema sličnom obrascu. Možda najznačajnije od njih bile su izvedbe Kodályevog glazbenog igrokaza *Sikuljsko prelo* i mjuzikl *Čovjek iz Manche*. Sve dok András Hevesi, glazbeni direktor kapoštarskog kazališta – poznavajući nastojanja stvaralačkog dvojca – 1985. godine nije predložio: „Nema prikladnije i bolje

Antigonénak köszönhető, sorsszerű találkozás, avagy id. Bagossy László a horvátok magyar rendezője

Az alábbi sorok Bagossy László és jómagam közös emlékezése, merengése alapján íródtak. Megkíséltük feltárni a Pécsi Horvát Színház létrejöttének mikéntjét és miértjét, felidézni Bagossy viszonyát a horvát emberek lelkületéhez, a horvát színházművészethez, és érzékeltetni mindezek gyökerét: Bagossy és Vidákovics Antal barátságát.

Tény, hogy a Pécsi Horvát Színház léte alapvetően Bagossy László és Vidákovics Antal találkozásának, együttgondolkodásának, igaz barátságának köszönhető. A hetvenes évek végén Bagossy az induló Pécsi Nyári Színház igazgatójaként és az akkori „alternatív” színjátszás jeles formációja, a Pécsi Amatőr Színház (PASZ) vezetőjeként tevékenykedett, Vidákovics pedig a Baranya Táncegyüttes munkáját irányította. A PASZ 1979-ben Szophoklész *Antigoné* című drámáját játszotta Bagossy rendezésében. A produkciónban a színészi játékkal szinte egyenrangú szerepet kapott a zene, jelesül a többszólamú 'a cappella' énekszó, valamint a színészek és a meghatározó látványelemek többféle jelentést hordozó mozgása.

Az előadást megnézte Vidákovics Tóni is. Hogyne nézte volna, hisz minden művészeti produkció iránt nyitott volt. A színházért táncosként, koreográfusként is különösen rajongott. Koreográfiái táncszínházi előadások voltak már a pályája elején is. „Ki az a pasi, aki ezt csinálta?” – kereste a maga „visszafogott” módján Vidákovics a rendezőt. „Ekkor találkoztunk először.” – emlékszik vissza Bagossy. „Átdumáltuk az éjszakát. Kiderült, hogy mindketten szeretjük azt a fajta színházat, ahol a művészi kifejezőeszközök minél szélesebb tárházát vonulathatjuk fel egyszerre – vagyis a próza, a zene, a tánc, a látvány komplexitását valósíthatjuk meg.” Elhatározták, hogy a Nyári Színház égisze alatt, a Tettyei

građe za ostvarivanje totalnog kazališta od Krležinog *Kraljeva*". Tada još konkretno nije bilo riječi o pokretanju hrvatske drame, iako je Antun Vidaković već tada maštao o osnivanju kazališta koje bi u Pečuhu izvodilo predstave na njegovom materinskom jeziku. Krležina ekspresionistička vizija – u kojoj je tutnjalo, polijetalo, jecalo i smijalo se stopedesetak glumaca, plesača i glazbenika, izvodeći kozmičkom šutnjom isprekidanu bakanaliju naroda predratne Monarhije – otvarala je prostor višejezičnosti, što je hrvatskim, srpskim i njemačkim članovima Plesnog ansambla Baranja omogućilo da na sceni progovore svojim materinskim jezicima.

To je, zapravo, bilo ishodište daljnjih razmišljanja Bagossyja i Vidakovića: „Svakako smo htjeli ponovno izvesti predstavu, proširenu i vizualno obogaćenu s još više elemenata. Od sredine osamdesetih kao popratni program Ljetnog kazališta organizirali smo sajam, ako hoćete, kirbaj, na kojem su se – umjesto brda kiča – izlagale kvalitetne pučke rukotvorine. Naprosto se podrazumijevalo da predstavu ponovno izvedemo u tom miljeu, u prostoru puno većem od Tettye – na pozornici u ulici Káptalan i to na hrvatskom jeziku. Pa kako drugačije?! Uostalom, u našem je izboru i Krležina vezanost za Pečuh igrala značajnu ulogu. Važno je naglasiti kako su veliki dio glavnih uloga hrvatske verzije odigrali glumci iz matice, poglavito iz Osijeka." Obnova predstave, kao i hrvatska verzija ostvareni su u ljeto 1990. godine. Hrvatska je bila na pragu rata. Život je Krležinu viziju učinio još surovijom i užasnijom. Ansambl je na Festival hrvatske drame u Splitu, gdje je *Kraljevo* proglašeno najboljom predstavom, otputovao u takvom ozračju.

Poslije toga put prema osnivanju Hrvatskog kazališta već se činio lakšim. Bagossy i njegova ustanova, Malo kazalište u Pečuhu, spremno su prigrlili hrvatsku sekciju. Tome je prethodio još jedan događaj: Bagossyjeva režija Brešanove *Predstave Hamleta u selu Mrduša Donja* na mađarskom i hrvatskom jeziku. U predstavi na hrvatskom jeziku opet su sudjelovali vrsni hrvatski glumci. 1992. godine, prigodom svečanog osnutka Hrvatske sekcije Pečuškog malog kazališta u budimpeštanskom su Várszínházu izvedene obje predstave. Ne želimo se ovdje osvrtni na neslavne događaje oko Pečuškog malog kazališta. Valja reći da je Bagossy zbog nedostatka financijske i moralne podrške 1993. godine dao ostavku, a ustanova se, možda i zbog toga, te posredstvom zdušne suradnje politike i novog intendanta, ugasila – no u svakom zlu ima i nečeg dobrog. Zadržana je zgrada u kojoj – zahvaljujući Vidakovićevoj borbarnosti, te podršci vrsnih mađarskih i hrvatskih intelektualaca – 1995. godine nastaje samostalno Hrvatsko kazalište u Pečuhu.

Naravno, ravnatelj Antun Vidaković zaposlio je svog priatelja koji tada baš i nije bio u najboljoj životnoj fazi. Bagossy je prvo postavio *Katicu*, igrokaz Antuna Karagića. Kasnije je potpisivao veći broj predstava istog žanra. U drugu skupinu

romoknál közösen is megpróbálják megidézni Antigonét, illetve Kreónt, hisz leginkább a hatalom és annak alkalmazása érdekelte őket. De legalább ilyen fontos volt számukra, hogy a több szólamban éneklő kart kiegészíthették a Vidákovics verbő koreográfiáját táncoló Baranya Táncegyüttes tagjaival. Különleges, nehezen feledhető előadás született, melynek látványvilága Pinczehelyi Sándor, zenéje Kircsi László nevéhez fűződött.

A sikeren felbuzdulva a nyolcvanas évek első felében a Tettyén jó néhány hasonló módszerrel készült produkciót láthatott a közönség. Talán a két legjelentősebb Kodály daljátéka, a *Székellyfonó* és a *La Mancha lovagja* című musical volt. Mígnem 1985-ben Hevesi András, a kaposvári színház zenei vezetője – ismervén az alkotópáros törekvéseit – feladta: nincs alkalmasabb, jobb anyag a totális színház megvalósítására, mint Miroslav Krleža *Szentistvánnapi búcsú (Kraljevo)* című darabja. Ekkor még konkrétan nem volt szó horvát nyelvű színjátszásról, bár Vidákovics Tóni lelkében már élt a vágy olyan pécsi színház alapítására, ahol az anyanyelvén szólnak meg a darabok. Krleža expresszionista látomása, amelyben közel százötven színész, táncos, zenész kozmikus csöndekkel tagolva dübörögte, szárnyalta, zokogta, kacagta végig a háború előtti Monarchia népeinek bacchanáliáját, azonban a többnyelvűségnek is teret adva már lehetővé tette, hogy a Baranya Táncegyüttes horvát, szerb és német nemzetiségű táncosai anyanyelvükön is megszólalhasanak.

Bagossyék tulajdonképpen ebből kiindulva gondolkodtak tovább: „Mindenképpen szerettük volna a darabot újrajátszani, kiteljesíteni, a látványvilágába még több elemet bevonni. A nyolcvanas évek végétől a Nyári Színház kiegészítő programjaként igen sokszínű, értékes – nem 'gagyi-hegyeket', hanem a népi iparművészet remekeit felvonultató – kirakodóvásárt, ha tetszik, búcsút rendeztünk. Adta magát, hogy ebben a miliőben, a tettyeinél jóval nagyobb térben mutassuk be ismét a produkciót – a Káptalan utcai színpadon. S ha már, akkor horvát nyelven is. Mit, ha nem ezt?! Arról nem is beszélve, hogy Krleža pécsi kötődése sem volt elhanyagolható tényező. Lényeges, hogy a horvát verzióban a főbb szerepek jelentős részét már anyaországi, főleg eszéki színészek játszották." A felújítás, így a horvát nyelvű változat is 1990 nyarán valósult meg. Horvátország a háború küszöbén állt. Az élet így még keményebbé, borzongatóbbá tette Krleža látomását. Ebben a légkörben utazott a társulat Splitbe a Horvát Dráma Fesztiváljára, ahol kiérdemelték az év legjobb előadása címet.

Eztán már simábbnak tűnt az út a Horvát Színház létrejötté felé. Bagossy és intézménye, a Pécsi Kisszínház természetesen készséggel vállalta fel a horvát tagozatot. Ennek másik előzményeként Bagossy megrendezte Ivo Brešan *Paraszt Hamlet* című darabját magyarul és horvátul is. Ez utóbiban ismét kitűnő horvát színészek vettek részt. Ez a két előadás került színre a budapesti Várszínházban a Pécsi Kisszínház Horvát Tagozatának ünnepélyes megalapításakor

njegovih režija spadaju klasici (Molière, Shakespeare, Cervantes, Gogolj), dok se u trećoj nalazi nekoliko izvrsnih djela suvremene dramske književnosti. „Pučke igrokaze postavljali smo tako da se mogu izvoditi i u najmanjim selima. Naravno, štedljivost je obilježavala veliku većinu produkcija ostvarenih u Aninoj ulici. Radili smo na maloj pozornici, s oskudnim sredstvima. Dakako, iz komada koji iziskuju veću glumačku ekipu, poput *Umišljenog bolesnika* ili *Škrca*, ili jedne vesele pučke komedije prepune glazbenika nisam izvlačio polovicu likova, no *Macbeth* smo izveli na način da su osim kralja i kraljice sve ostale uloge tumačili četiri vještice. Pri izboru suvremenih komada u prvom redu tražio sam djela jakog misaonog sadržaja s malo likova koja su se mogla postaviti s malo novca. Budući da kazalište očekuje i mađarsku publiku, neke smo predstave igrali na oba jezika. Primjerice dramu *Nekoću u Saint-Michelu* Katalin Thuróczy, no to nismo učinili s *Klošarima*, djelom koje također ima dva lika. Možda zato jer nismo uspjeli pronaći starijeg glumca na razini Darka Ćurde; drugog lika u mađarskoj verziji mogao je apsolvirati Slaven Vidaković. Ćurdo je jedna od najvećih glumačkih osobnosti s kojima sam radio, a *Dnevnik jednog luđaka* koji sam režirao s njim u Zagrebu, spada među moja najveća dostignuća.”

Prije nego što pređemo na predstave režirane u Hrvatskoj, ostanimo još malo u Pečuhu i osvrnimo se na premijeru *Mađarske Medeje* Árpáda Göncza, održanu 1998. godine. Situacija je vjerojatno bila pomalo delikatna, ako uzmemo u obzir da je autor u to vrijeme obnašao dužnost predsjednika Republike Mađarske. „Ne poričem da je veliko zanimanje koje je zbog autora pratilo predstavu predstavljalo određenu prednost, no ne treba zanemariti činjenicu da je čika Árpi došao i pogledao predstavu na oba jezika. Sve to ipak ne bi bilo dovoljno da se izabere ovaj komad. Radi se o vrlo snažnom, dobro napisanom tekstu. Osim toga, nije tajna da sam predvideo izvrsne interpretacije Medeje Vlaste Ramljak i Dóre Uhrik, što je također išlo u prilog komadu.” *Mađarska Medeja* u izvedbi Vlaste Ramljak uspješno je prikazana u deset hrvatskih velikih gradova od Zagreba do Zadra, te u Ljubljani i Tuzli. „Čika Árpi prisustvovao je i predstavi u Ljubljani. Zaposlenici veleposlanstva su izjavili da gospodin predsjednik ne može doručkovati s nama. On je to rezignirano prihvatio, no noću je poslao nekog da mi na vrata prilijepi papirić na kojem je pisalo 'Ne obraćajte pažnju na njih, vidimo se na doručku!' Zao mi je što nisam veliki sakupljač pa sam cedulju negdje izgubio.”

Bagossy je već i prije toga radio u hrvatskim kazalištima. U Osijeku je, na primjer, neposredno nakon završetka rata režirao *Mein Kampf* Györgya Táborija. Tadašnja je stvarnost bila jača od simboličke djela. Táborijev opori humor u izvedbi glumaca, u svjetlu nedavnih događaja dobio je tragičan prizvuk. „Tako to nije bila moja namjera, razumijevao sam i poštivao njihove osjećaje.” Poslije toga uslijedila je režija

1992-ben. Az elkövetkező években a Pécsi Kisszínház körül kialakult dicstelen eseménysort e helyt nem tisztünk elemezni. A lényeg, hogy Bagossy az anyagi és erkölcsi támogatottság elégtelen volta miatt 1993-ban lemondott posztjáról, az intézmény pedig, talán ennek köszönhetően is, a politika és az új vezető hathatós közreműködésével megszűnt – ám minden rosszban van valami jó. Az épület megmaradt, és Vidákovics harcosságának, valamint a magyar és horvát szellemi élet jelei támogatásának köszönhetően a falai között 1995-ben létrejött az önálló Pécsi Horvát Színház.

A direktor, Vidákovics Antal természetesen munkát adott az életének nem éppen a topján lévő barátnak. Bagossy először Karagić *Katica* című művét vitte színre. Ebben a műfajban később még számos előadást jegyzett. Rendezéseinek másik csoportjába a klasszikusok (Molière, Shakespeare, Cervantes, Gogol) tartoztak, a harmadik egység a kortárs drámairodalom néhány remekét foglalta magába. „A népszínműveket úgy állítottuk ki, hogy a legkisebb falvakban is el tudjuk játszani azokat. Persze ez a takarékos szemlélet az Anna utcában készült előadások legtöbbszörére is igaz, hisz kicsi a színpadunk, és az anyagiakban sem dúsulunk. A jelentős szereplőgárdát igénylő *Képzelt betegből*, *A fősvény* című darabból, vagy egy zenészekkel teli mulató népi komédiából persze nem húztam ki a figurák felét, de a *Machbetet* eljátszottuk úgy, hogy a király és a királyné kivételével minden szerepet a négy boszorkány elevenített meg. A kortárs darabok választásánál főként ütős, jelentős gondolatisággal bíró, kevés szereplős és kis pénzből megvalósítható műveket kerestem. Mivel a színház a magyar ajkú nézőkre is számít, egy-egy darabot mindkét nyelven eljátszottunk. Így Thuróczy Katalin *Valaha Saint-Michelben* című művét is, de például a szintén kétszereplős *Cselédklozetet* már nem. Talán mert nem találtunk Darko Ćurdohoz fogható idősebb színészt, mert a darab másik figuráját Vidákovics Szláven magyarul is abszolválhatta volna. Ćurdo az egyik legnagyobb színésze-gyéniség volt, akivel valaha dolgoztam, és a munkáim közül is a topon tartom számon az *Egy őrről naplóját*, amit vele rendeztem Zágábban.”

Mielőtt a horvátországi rendezésekről beszélünk, kérésemre – ha már a kortárs szerzőkről volt szó – kicsit még Pécssett maradunk, Göncz Árpád *Magyar Médeia* című darabjának 1998-as bemutatójánál. Kissé pikáns lehetett a helyzet, hisz a szerző ebben az időben a Magyar Köztársaság elnöke volt. „Nem tagadom, jelentett némi előnyt az előadás körüli felfokozott figyelem a szerző személye miatt, és az sem elhanyagolható, hogy Árpi bácsi eljött, és megnézte mindkét nyelven az előadást. De természetesen ez nem lett volna elég a darabválasztáshoz. Nagyon erős, jól megírt anyagról van szó. Azt sem titkolom, hogy a darab mellett szólt, hogy szinte előre láttam Vlasta Ramljak és Uhrik Dóra nagyszerű Médeia-alakításait.” A Magyar Médeiat Vlasta Ramljak előadásában Zágárból Zadarig tíz horvát nagyvárosban, valamint Ljubjanában és Tuzlában is ünnepelte a közönség. „Árpi bácsi a ljubjanai előadáson is jelen volt. A követség munkatársai

Gogolja u zagrebačkom kazalištu „Gavella“, s već spomenutim Darkom Ćurdom: „Bilo je čudno. Za vrijeme pokusa praktički sam živio u kazalištu. S hrvatskim kolegama sporazumijevao sam se njemački, uglavnom uspješno. Međutim, Ćurdo uopće nije govorio strane jezike. Ispočetka sam imao prevoditelja i uspijevao izlagati svoje želje, no realizacija, razrada situacija se odvijala pokazivanjem, govorom tijela, što je bilo moguće samo uz duboku identifikaciju. Darko bi odglumio neki prizor, a ja bih mu, kad mi se nije svidjelo što sam vidio, pokazao svoju verziju, zatim je na redu opet bio on, i tako dalje. Bila je to tvrda borba, koje se rado prisjećam.“

U svezi njegova druga dva režiranja u Hrvatskoj, *János Vitéz* (Zagrebačko kazalište lutaka) i *Grob i kakao* u Virovitici, razgovaramo o lijenosti starijih ljudi, primjećujemo da smo za ovoliko vremena stvarno bez problema trebali naučiti hrvatski. „No, to nam više neće uspjeti, iako sam osobno stvarno pristran kad je riječ o Hrvatima. Zanimljivo, prije nego što sam upoznao Antuna znao sam o njima vrlo malo. Kasnije, kad se naše prijateljstvo produbilo, shvatio sam da Antunov mentalitet i reakcije proizlaze iz njegovog hrvatskog podrijetla. Stekao sam puno iskrenih prijatelja među hrvatskim kazališnim umjetnicima. Na žalost Ćurdo ili vrsni intendant Zvonko Ivković više nisu među živima. U Hrvatskoj su me uvijek primali velikodušno, s ljubavlju. Susretao sam duboko osjećajne, impulzivne ljude koji međutim nikako nisu shvaćali zašto divljam ako proba, zakazana u deset sati, nije počela ni u podne.“

László Juhász

kijelentették: az elnök úr nem tud velünk reggelizni. Ő ezt rezignáltan tudomásul vette, ám éjjel a szállodai szobám ajtajára tűzettem egy cédulát: 'Ne törődjete velük, találkozzunk a reggelinél!' Azóta bánom, hogy nem vagyok gyűjtögetős, és a cédulát elhagytam valahol.”

Bagossy már ezt megelőzően is dolgozott horvát színházakban. Eszéken például megrendezte Tábori György *Mein Kampf* című darabját. Közvetlenül a háború után. Ennek okán a darab szimbolikáját felülírta a valóság. Tábori kesernyés humora a megélt közelmúlt hatására a színészek tolmácsolásában tragikus felhangot kapott. „Nem szándékom szerint, de megértettem, tiszteletben tartottam az érzéseiket.” Eztán következett a zágrábi Gavella Színházban a Gogol-rendezés, a már említett Darko Ćurdoval: „Varázslatos volt. A próbaidőszak alatt szinte bent éltem a színházban. Németül többnyire meg tudtam értetni magam a horvát kollégákkal. Ćurdo viszont egyetlen szót sem beszélt idegen nyelven. Eleinte volt tolmácsom, így el tudtam mondani, mit szeretnék, de a megvalósítás, a helyzetek kidolgozása muto-gatással, testbeszéddel történt, amit csak mély lelki azonosulás tett lehetővé. Darko eljátszott egy részt, és ha nem tet-szett, megmutattam a saját verziómat, aztán megint ő, és így tovább. Kemény küzdelem volt, amire jó érzésekkel emlékszem vissza.”

Két további horvátországi rendezése, a *János vitéz* (Zágrábi Bábszínház) és a verőcei *Sírkő és kakao* kapcsán inkább öregező lustaságunkról esik szó, vagyis arról, hogy ennyi idő alatt röhögve meg kellett volna tanulni horvátul, „ami már nem fog bekövetkezni. Pedig én igazán elfogult vagyok velük. Érdekes, hogy mielőtt Tónit megismertem, igen keveset tudtam róluk. Aztán ahogy a barátságunk mélyült, jöttem rá, hogy Tóni habitusa, megnyilvánulásai azért olyanok, amilyenek, mert ő horvát. Sok igaz barátom lett a horvát színházművészek közül. Sajnos Ćurdo, vagy a kiváló intendant Zvonko Ivković már nem él. Horvátországban mindig nagylelkűség, szeretet áradt felém. Mélyen érző, impulzív emberekről van szó, akik azt viszont semmiképpen sem akarták megérteni, miért dühöngök, ha egy próbát tíz óra helyett délben sem tudok elkezdni.”

Juhász László

Što meni znači HKP?

Filaković Stipan, Sifon, kako ga prijatelji na rodnoj grudi u Baranji zovu, jedan je od najznačajnijih umjetnika Hrvatskog kazališta u Pečuhu. Ne samo zato što je na samom početku u Aninoj ulici on režirao prvu produkciju, u proljeće 1992, ili zbog toga što je u ovom kazalištu on postavio najveći broj predstava na scenu, već i zato što je vršio uspješan rad, visoke kvalitete. Slijedi njegovo izvješće o tome.

Vrlo bitan dio mog života i rada vezan je uz Hrvatsko kazalište u Pečuhu. Iako rad našeg kazališta počinje puno ranije nego što je utemeljeno (još u doba „Malog kazališta“) dok sam studirao u Zagrebu, ponosan sam što sam na neki način pripomogao da se ono „osovi na noge“.

Kako li je počelo?

S Hrvatskim kazalištem u Pečuhu prvi put sam se susreo u Várszínházu u Budimu gdje se izveo tekst Ive Brešana: *Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja*. Bio sam oduševljen činjenicom da sam u produkciji Hrvata iz Mađarske gledao hrvatske glumce iz Hrvatske i iz Mađarske podjednako. Iako kao student Odsjeka filmske i tv režije na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu nisam niti pomišljao da ću jednog dana režirati u kazalištu ta predstava kao da je nagovijestila dio moje profesionalne djelatnosti u narednih 20 godina.

Bilo je to u vrijeme ratnih zbivanja u Hrvatskoj pa je i moja filmsko-televizijska karijera krenula drugim smjerovima od očekivanog. Umjesto da počnem režirati, završio sam na ratištu, potom sam iz egzistencijalnih razloga nastavio raditi kao pomoćnik redatelja na raznim filmskim i tv projektima. Tada je stigao poziv Antuna Vidakovića u kojem mi je, kao jedinom školovanom redatelju Hrvata iz Mađarske, ponudio režiju predstave *Božićna bajka* autora Mate Matišića. Predstava je rađena u suradnji s Hrvatskim narodnim kazalištem u Osijeku, čiji je intendant, Zvonko Ivković, bio veliki prijatelj našeg kazališta. Iskreno, tada nisam bio svjestan kakvu sam privilegiju dobio. Rad u kazalištu me nikada nije privlačio i posla sam se prihvatio smatrajući to obvezom prema mojim Hrvatima u Mađarskoj. Ispalo je da sam višestruko profitirao imajući mogućnost raditi s dvoje glumačkih velikana Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku: Ružicom Lorković i Icom Tomljenovićem. Tu sam naučio, što na Akademiji nismo učili iako čini suštinu svake režije: rad s glumcima – i to je bilo odlučujuće za sav moj kasniji redateljski rad. Predstava je imala veliki uspjeh što me potaknulo da nastavim režirati kazališne predstave.

Mit jelent számomra a PHSZ?

Ifj. Filákovity István, Szifon, ahogy a szülőföldjén, Baranyában a barátai hívják, a Pécsi Horvát Színház egyik legjelentősebb művésze. Nemcsak azért, mert e cégér alatt az Anna utcában ő rendezte az első produkciót a kezdetek kezdetén, 1992 tavaszán, és mert ő állította színpadra a legtöbb előadást, hanem azért is, mert jó minőségű, sikeres munkát végzett. Az alábbiakban az ő vallomása következik.

A munkám és az életem fontos része fonódik össze a Pécsi Horvát Színházzal. Bár a színház tevékenysége jóval azelőtt elkezdődött, hogy megalapították volna (még a „Kisszínház” – a Malo kazalište – idején), és én akkoriban épp Zággráiban jártam egyetemre, büszke vagyok arra, hogy valamiképp én is segíthettem azt, hogy „lábra álljon”.

Hogy is kezdődött?

A Pécsi Horvát Színházzal először a Budai Várszínházban találkoztam, ahol Ivo Brešan „*Paraszthamlet*”-jét játszották. El voltam ragadtatva, hogy egy magyarországi horvát színház horvát színészeit láthattam, magyar- és horvátországiakat egyaránt. Noha a Zággrábi Drámaművészeti Akadémia film- és tévérendező hallgatójaként akkor még eszembe sem jutott, hogy egyszer színházban rendezek majd, mégis, ez az előadás mintha a következő húsz évem egy fontos szeletének előjele lett volna.

Mindez a horvátországi háborús események idején történt, ami miatt az én filmes-tévés karrierem is másképp alakult a vártnál. A forgatások helyett a hadszíntéren találtam magam, később egzisztenciális okokból segédrendezőként dolgoztam filmes és televíziós projekteken. Ekkor jött Vidákovich Antal meghívása, hogy mint egyedüli iskolázott magyarországi horvát rendező rendezzem meg Mate Matišić „*Karácsonyi mese*” című darabját. Az előadás az Eszéki Horvát Nemzeti Színházzal (HNK Osijek) közös munka volt, igazgatójuk, Zvonko Ivković pedig színházunk nagy barátja.

Őszintén: nem voltam tudatában, hogy ez mekkora dolog. A színházi munka azelőtt sosem vonzott, a felkérést leginkább a magyarországi horvátok iránti elkötelezettségből vállaltam. Végül többszörös hasznot hozott, hiszen így lehetőségem lett az Eszéki Horvát Nemzeti Színház két színésznagyságával dolgozni: Ružica Lorković-tyal és Ico Tomljenović-tyal. Megtanultam a rendezés egyik alapját, amit az Akadémián nem: a színészekkel való munkát – és ez minden későbbi rendezésemet meghatározta. Az előadásnak sikere volt, és ez arra ösztönzött, hogy folytassam a színházi rendezést.

Pečuh, kazalište, rad

Režirati u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu za mene je uvijek predstavljalo veliku radost, sreću i zadovoljstvo. Ovdje sam dobio mogućnost - za razliku od posla na filmu i tv - sam kreirati i utjecati na konačni ishod djela. Istovremeno sam posao u kazalištu doživljavao kao „godišnji odmor” jer je daleko manje stresan i naporan nego onaj na filmu i tv. Vrlo je bitno u svemu da sam usput mogao posjetiti svoje roditelje koje sam inače tijekom godine vrlo rijetko vidao. Također i grad Pečuh za mene ima čudnu magiju i veselim se svakom povratku kući. Vrlo je razumljivo kako s veseljem prihvaćam ponude koje stižu iz Hrvatskog kazališta u Pečuhu.

Predstave kojih se rado sjećam

Božićna bajka – zbog Ružice i Ice, Mate Matišića, Leventea Bagossyja i činjenice da se tom predstavom Hrvatsko kazalište u Pečuhu nepovratno etabliralo na domaćoj kulturnoj sceni. Sjećam se i riječi pohvale Lászlóa Bagossyja koje su mi puno značile.

Rastatkinja – jer sam naslutio da je za našu publiku najpoželjnije izvoditi pučke komedije i što sam bez ičije pomoći od dramskog teksta uspio (dramaturškim, potom i režijskim postupkom) postaviti pučku predstavu koja je imala velik uspjeh.

Fritz i pjevačica – gdje sam radio kao asistent redatelja (službeno koređatelj) Želimira Mesarića i na tom poslu upoznao sjajnog mađarskog glumca Istvána Fillára i gdje smo se tako dobro provodili kao nikada poslije.

Čaruga – posao koji sam radio s najviše muke i dvojbi. Od početka su nas pratile nedaće i premijera je stalno visila o niti što zbog nedostataka financijskih sredstava što zbog raznih drugih problema (jedan od glavnih glumaca napustio nas je netom prije premijere a „uskočio” je tada student dramske umjetnosti, sada iznimno cijenjen glumac Krešimir Mikić). Ni sam ne znam kako sam izdržao, puno su mi pomogli glumci od kojih sam s nekima bio u prijateljskim odnosima. U sjećanju nosim sada pokojnog Slavka Brankova – Cigu koji je igrao Čarugu i ostvario odličnu ulogu. Uvijek ću se sjećati i maštovite i nadahnjujuće scenografije Zoltana Bachmana. I na kraju: bilo je lijepo slušati riječi pohvale o predstavi autora teksta Ivana Kušana.

Osvajanje kazališta – prva predstava koja je bila namijenjena djeci. Jednom je prilikom Vjeko Filaković organizirao petstotinjak djece (noge su mi se odsjekle od straha kada sam ih ugledao – djeca su možda jedina iskrena publika!). Urnebesno su reagirali na našu izvedbu.

Muke gospodina našega Isusa Krista – odgovor na potrebe naših ljudi za predstavama s vjerskim sadržajem. Nastala je izborom tekstova Milice Klajić-Taradija iz Evanđelja, uz pomoć Ženskog pjevačkog zbora Ladislava Matuška i u koreografiji Antuna Vidakovića. I Stanko Lukač u ulozi Isusa: glumeći gotovo gol na niskim temperaturama u crkvama diljem Mađarske.

Pécs, színház, munka

A Pécsi Horvát Színházban rendezni mindig nagy örömet, boldogságot és megelégedettséget jelentett számomra. Itt lehetőségem nyílt – ellentétben a filmes és tévés munkáimmal, ahol főleg rendezőasszisztensként dolgoztam – az önálló alkotásra, hogy hatással legyek a mű végső formájára. Ugyanakkor a színházi munkát, mint „éves szabadságot” éltem meg, mivel sokkal kevésbé stresszes és fárasztó, mint a filmezés és a tévézés. Plusz adományként ilyenkor mindig meglátogathattam a szüleimet, akiket egyébként csak ritkán láthattam. Ráadásul Pécsnek is van valamiféle mágikus ereje, amiért mindig szívesen tértem haza. Ugye érthető, hogy örömmel fogadtam a felkéréseket a Pécsi Horvát Színházról!

Előadások, amelyekre szívesen emlékszem

Karácsonyi mese (Božićna bajka) – Ružica és Ica, Mate Matišić, Bagossy Levente és a tény miatt, hogy ezzel az előadással a Pécsi Horvát Színház visszavonhatatlanul a hazai kulturális élet része lett. És Bagossy László dicsérő szavai miatt, amelyek sokat jelentettek nekem.

Az elvált aszony (Rastatkinja) – Éreztem, hogy a közönségünk fogékony a népszínművekre, s büszke vagyok rá, hogy a drámai szövegből önállóan (dramaturgiai és rendezői beavatkozásokkal) olyan népszínművet vittünk színre, melynek nagy sikere lett.

A kadét és az énekesnő (Fritz i pjevačica) – Rendezőasszisztense (hivatalosan társrendezője) lehettem Želimir Mesarić rendezőnek, és alkalmam volt megismerni a kiváló magyar színészt, Fillár Istvánt – és olyan jól szórakoztunk, mint azóta soha.

Galócza (Čaruga) – A legtöbb gondot és kétséget okozó munka. Egymást érő kellemetlenségek, a bemutató folyton hajszálon függött, hol az anyagiak, hol más problémák miatt (az egyik főszereplő például közvetlenül a bemutató előtt hagyott ott minket, egy egyetemi hallgató, Krešimir Mikić ugrott be – ma már elismert színész). Hogy kibírtam, abban a színészek segítettek, közülük többen a barátaim. Emlékszem a néhai Slavko Brankov-Cigora Galócza szerepében – kiváló volt. És nem felejttem el Bachman Zoltán ötletes és megihlető díszletét. És végül: felemelő volt hallani a szerző, Ivan Kušan dicsérő szavait.

A színház elfoglalása (Osvajanje kazališta) – Az első gyermekelőadás. Egy alkalommal Vjeko Filaković vagy ötszáz gyereket szervezett össze – szédültem a félelemtől, mikor megláttam őket, hisz ők a legőszintébb közönség. Viharosan reagáltak az előadásunkra!

A mi Urunk, Jézus Krisztus szenvedései (Muke gospodina našega Isusa Krista) – Egy válasz a nézőink vallásos tartalmú előadás iránti igényére. A szöveget Milica Klajić-Taradija vágta az evangéliumból, részt vett benne a Ladislav Matušek női dalkör, a koreográfia Vidákovics Antalé volt. És Stanko Lukač Jézus szerepében: a templomok hidegében majdnem meztelenül játszotta végig az országot.

Osobne stvari – možda najambicioznija i najuspjelija predstava koju sam režirao, s dobrom podjelom uloga. Jednostavna, skromna, funkcionalna scenografija velikog likovnog umjetnika Jánosa Erdősa. Budimpeštanske izvedbe na Maloj sceni Narodnog kazališta ne bi se posramilo nijedno kazalište u Hrvatskoj.

Klupko – predstava koja je možda prerasla komercijalni uspjeh Rastatkinje. Bio sam neizmjereno ponosan kada sam čuo da se tražila „karta više“ za predstave u Pečuhu. Bilo je dirljivo vidjeti autora teksta Peru Budaka koji je nazočio premijeri i koji se, unatoč poznim godima (bio je blizu devedesete), oduševljeno popeo na pozornicu i zaplesao kolo sa sudionicima predstave.

Državni lopov – predstava koja je iskorak od zabavnih pučkih predstava i u čiji uspjeh nisam vjerovao. No publika Hrvatskog kazališta u Pečuhu dokazala je da itekako razumije i vrednuje kazalište koji se okreće ka društvenim problemima.

S kime sam volio surađivati?

Vjerujem da su dobri međuljudski odnosi iznimno bitni za dobru radnu atmosferu što je pak jako bitno za konačni kvalitet predstave. Iako je već bilo davno, nekih se suradnika rado sjećam još iz razdoblja Malog kazališta, a dobra komunikacija s većinom zaposlenika u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu nastavila se do današnjih dana. Naročito je bilo veliko zadovoljstvo raditi i družiti se s ravnateljem Antunom Vidakovićem, čovjekom neiscrpne energije i entuzijazma.

Odnos Hrvatske prema Hrvatskom kazalištu u Pečuhu?

Odnos matične zemlje prema hrvatskoj manjini u skladu je s odnosom matične zemlje prema Hrvatskom kazalištu u Pečuhu. Zanemarena i zaboravljena manjina koja više ne igra značajnu ulogu u hrvatsko-mađarskim odnosima, tj integraciji Hrvatske u društvo europskih zemalja, osim rijetkih iznimaka, ne zanima nikoga od relevantnih političkih čimbenika u Hrvatskoj.

Slična je pozicija i Hrvatskog kazališta u Pečuhu gdje je razdoblje Zvonimira Ivkovića, Dalibora Foretića i još nekih zagovornika našeg kazališta odavno iza nas. Hrvatsko kazalište u Pečuhu kao da služi svrsi kako bi povremeno primilo na gostovanje neke kazališne kuće iz matične zemlje koje će potom ispuniti rubriku u svom godišnjem planu: „gostvanje u inozemstvu“ (čast iznimkama). Da li je tome kriva samo matična zemlja ili dio odgovornosti snosi i političko-kulturni vrh Hrvata u Mađarskoj? – pitanje je na koje bismo u interesu Hrvatskog kazališta u Pečuhu i hrvatske manjine u Mađarskoj što prije trebali odgovoriti.

Magánügyek (Osobne stvari) – A rendezéseim közül talán a legambiciózusabb és legsikeresebb előadás, kitűnő szereposztással. A kiváló képzőművész, Erdős János egyszerű, visszafogott és funkcionális díszlete. A fővárosi Nemzeti Színház kistermében játszott előadás bármely horvátországi színház becsületére válhatott volna.

Gombolyag (Klupko) – Anyagi sikere talán az „Elvált aszszony“-ét is túlszárnyalta. Határtalanul büszke voltam, mikor megtudtam, hogy „többletjegyet“ kértek a pécsi előadásokra. Megható volt látni az író Pero Budakot a bemutatón, aki magas kora ellenére (közel a kilencvenhez) lelkesen lépett fel a színpadra, s táncolta a kólót az előadás alkotóival.

Hítes tolvaj (Državni lopov) – Ez az előadás túllépett az egyszerű, szórakoztató népszínműveken – és én nem hittem a sikerében. De a Pécsi Horvát Színház közönsége bebizonyította, hogy érti és értékeli a társadalmi problémákra reflektáló színházat is.

Közös munka, kapcsolatok

Hiszem, hogy jó emberi kapcsolatok nélkül nincs jó alkotói légkör, amin viszont az egész előadás minősége és sikere múlik. Bár már régen volt, szívesen emlékszem vissza a kollégáimra a Kisszínházi korszakból, a Pécsi Horvát Színház munkatársaival való jó viszonyunk pedig a mai napig tart. Mindig különösen nagy élményt jelentett a kimeríthetetlen erejű és entuziaszta Vidákovics Antallal való közös munka és baráti időtöltés.

Horvátország és a Pécsi Horvát Színház

Az anyaországnak a Pécsi Horvát Színházhoz való viszonya hasonló a horvát kisebbséghez való viszonyához. Ezt az elhanyagolt és elfelejtett kisebbséget jelenleg nem tekintik tényezőnek sem a horvát-magyar kapcsolatokban, sem Horvátország európai közösségbe való integrációjában – ritka kivételtől eltekintve a meghatározó horvátországi politikai tényezők közül senkit sem érdekel.

Hasonló a Pécsi Horvát Színház helyzete is: Zvonimir Ivković, Dalibor Foretić és a színház néhány más korábbi szószólójának ideje rég elmúlt. Mintha a Pécsi Horvát Színház az anyaországiak szemében csak azt a célt szolgálná, hogy vendégül lássa annak színházait, akik aztán (tisztelet a kivételnek) éves tervükben kipipálhatják a „külföldi vendéjáték“ tételt. És vajon csak az anyaország a hibás, vagy a felelősség egy része a magyarországi horvátok kulturális vezetőit terheli? Ez olyan kérdés, amelyre a Pécsi Horvát Színház és az egész horvát kisebbség érdekében mielőbb válaszolnunk kellene.

Prva profesionalna hrvatska premijera u Mađarskoj

Miroslav Krleža

KRALJEVO

Prevoditelj György Spiró
Redatelj László Bagossy
Skladatelj László Kircsi
Scenograf Zoltán Bachman
Kostimograf Zsuzsa Tresz
Pomoćnik redatelja Milica Pavlov
Pomoćnik koreografa Éva Bálint
Koreograf Antun Vidaković

Igraju

Janez, sluga kod Pogrebnog zavoda
za svečane pogrebe Jozo Matoric
Štijeľ, utopljenik Valentin Vencel
Anka, Janezov ideal Vlasta Ramljak
Herkules, Ankin ljubavnik Velimir Čokljat
Madam Ela Budić-Halas
Hajnal Anita Smit
Stella Ljiljana Demonja
Margit Kornelija Kočiš
Lola Judit Gömöri
Jedna djevojka Judit Gömöri
Dacar Helmut Heil
Kumek Šestincan Augustin Halas
Pijani kořar Fakin Izvikivač Gyula Bartus
Kožarova žena Elizabeta Orovia
Gospodin Blazina, slijepac Stipan Đurić
Gazda Japica Béla Stenczer
Gazdarica Erika Keszler
Prvi gost, sluga Nándor Balla
Drugi gost Jenő Lődör
Treći gost, kočijař Gábor Kovács
Turčin, čarobnjak János Mikuli
Mamica Renáta Pásztó
Kočeľer, Židov András Tóth
Makedonac, smetlar Attila Bognár
Slastičar Zoltán Csikós
Kobasičar Béla Nyitrai ml.
Pekarica Judit Gömöri
Konobarica Éva Vida
Malograđanin Stanko Lukač
Mesar Mišo Šarošac
Bogalj Augustin Halas
Planetarica Laura Bagossy

Az első horvát nyelvű bemutató Magyarországon

Miroslav Krleža

SZENTISTVÁNNAPI BÚCSÚ

Fordította Spiró György
Rendező Bagossy László
Zene Kircsi László
Díszlet Bachman Zoltán
Jelmez Tresz Zsuzsa
Rendezőasszisztens Pavlov Milica
A koreográfus asszisztense Bálint Éva
Koreográfus Vidákovich Antal

Szereplők

Janez, a temetkezési vállalat szolgálja Matoricz József
Štijeľ, vízbe fulladt hulla Venczel Valentin
Anka, Janez imádoťta Vlasta Ramljak
Herkules, Anka szeretője Velimir Čokljat
Madam Ela Budić-Halas
Hajnal Anita Smit
Stella Ljiljana Demonja
Margit Kornelija Kočiš
Lola Gömöri Judit
Egy lány Gömöri Judit
Dacar Heil Helmut
Hatökrös koma Augustin Halas
Részeg varga Bartus Gyula
Vargáné Orovia Erősebet
Blazina úr, vak Gyurity István
Japica úr, a „Vörös orrhoz” címzett kocsmá tulajdonosa,
a Gazda Stenczer Béla
Gazdáné Keszler Erika
Első vendég, szolgál Balla Nándor
Második vendég Lődör Jenő
Harmadik vendég, kocsis Kovács Gábor
Vén török, bűvész Mikuli János
Mamuska Pásztó Renáta
Kucséber Tóth András
Makedón Bognár Attila
Cukrász Csikós Zoltán
Kolbászűtő ifj. Nyitrai Béla
Pékné Gömöri Judit
Pincérnő Vida Éva
Kispolgár Lukács Szaniszló
Mészáros Sarosác Mihály
Adószedő Halas Augustin
Jósnő Bagossy Laura

Žene, građani, pjevači, fakini, glasovi:

Tibor Šarošac, Mišo Šarošac, Đuro Šarošac, Stanko Lukač, András Mészáros, János Sáfár, Valéria Farkas, Vera Šajnović, Andrea Gyarmati, Csaba Lóczy, Đuro Jerant, Jenő Lődör, Nada Belajski, Zoltán Donoval, Elizabeta Orovica, Laura Bagossy, László Háber

Solo plesači: Éva Bálint i József Bognár

Sudjeluje Ansambl Baranja

Orkestar: Zsófia Bíró, Vjekoslav Filaković, Čaba Čanji, Franjo Dervar, János Sáfár, András Mészáros, Zoltán Szabó, Tomislav Božanović

Premijera: 27. 07. 1990. Pečuško ljetno kazalište.

Nők, polgárok, énekesek, naplopók, hangok:

Sarosácz Tibor, Sarosácz Mihály, Sarosácz György, Lukács Szaniszló, Mészáros András, Sáfár János, Farkas Valéria, Sajnovity Vera, Gyarmati Andrea, Lóczy Csaba, Jeránt György, Lődör Jenő, Belájszki Náda, Donovál Zoltán, Orovicza Erzsébet, Bagossy Laura, Háber László

Szólótáncosok: Bálint Éva és Bognár József

Közreműködik a Baranya Táncegyüttes

Zenekar: Bíró Zsófia, Filákovity Vjekoszláv, Csányi Csaba, Dervár Ferenc, Sáfár János, Mészáros András, Szabó Zoltán, Bozsánovity Tamás

Bemutató: 1990. 07. 27. Pécsi Nyári Színház

Predstave / Előadások
1992–2012

Ivo Brešan

PREDSTAVA HAMLETA U SELU MRDUŠA DONJA

Redatelj László Bagossy
Koreográf Antun Vidaković
Glazba András Hevesi
Kostimografkinja Zsuzsa Tresz
Scenograf Levente Bagossy

Igraju
Bukara Damir Lončar
Puljo Valentin Venczel
Anđa Sanja Radmilović
Majkača Ljiljana Knička
Mačak Stanko Lukač
Škoko Darko Milas
Škunca Augustin Halas
Šimurina Stjepan Đurić
Seljaci:
 Ágnes Bajnai, Ingrid Ulrich, Ildikó Szijártó, Jenő Harka,
 András Tóth, János Sáfár, Éva Guzsány,
 Slaven Vidaković, Stanko Lukač
Glazba: Orkestar Baranja

Premijera: 08. 05. 1992. Várszínház, Budimpešta

Ivo Brešan

PARASZTHAMLET

Rendező Bagossy László
Koregráfus Vidákovics Antal
Zene Hevesi András
Jelmez Tresz Zsuzsa
Díszlet Bagossy Levente

Szereplők

Bukara Damir Lončar
Puljo Venczel Valentin
Anđa Sanja Radmilović
Majkača Ljiljana Knička
Mačak Lukács Szaniszló
Škoko Darko Milas
Škunca Halas Augustin
Šimurina Gyurity István

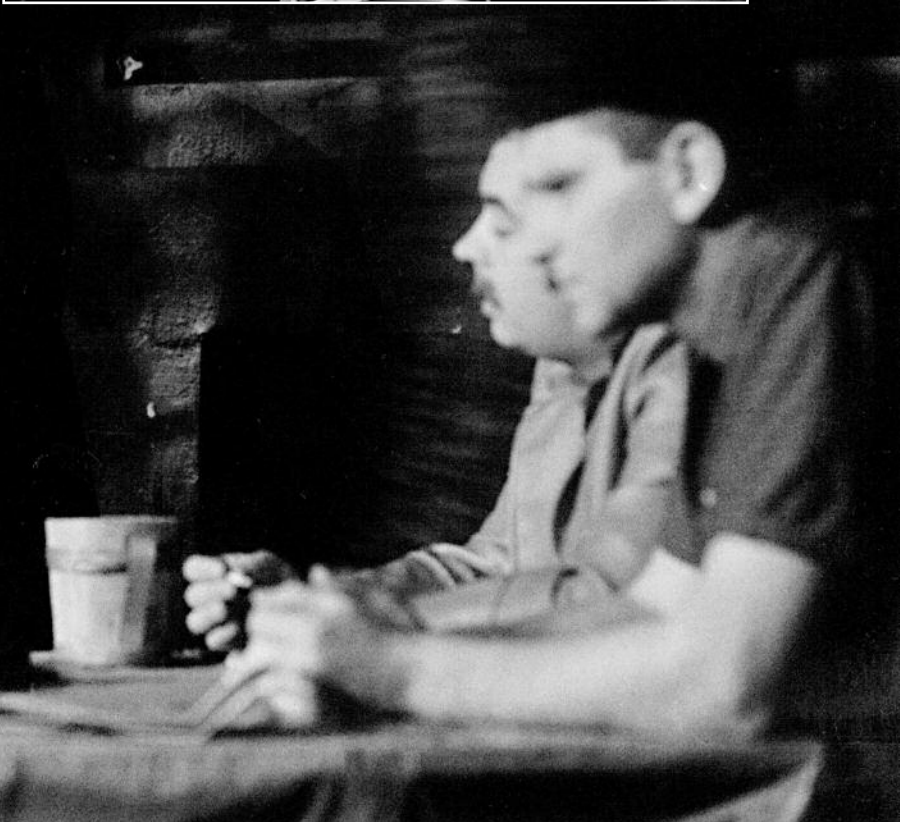
Parasztok:

Bajnai Ágnes, Ulrich Ingrid, Szijártó Ildikó, Harka Jenő,
 Tóth András, Sáfár János, Guzsány Éva,
 Vidákovics Sziláven, Lukács Szaniszló

Zene: Baranya Zenekar

Bemutató: 1992. 05. 08. Várszínház, Budapest

Mate Matišić

BOŽIĆNA BAJKA

Redatelj Stipan Filaković
Scenograf Levente Bagossy
Glazba Mate Matišić

Igraju

Ružica Lorković i Ico Tomljenović

Premijera: 09. 04. 1992. Hrvatsko kazalište Pečuh

Mate Matišić

KARÁCSONYI MESE

Rendező Filákovity István
Díszlet Bagossy Levente
Zene Mate Matišić

Szereplők

Ružica Lorković és Ico Tomljenović

Bemutató: 1992. 04. 09. Pécsi Horvát Színház

Antun Karagić

RASTATKINJA

Redatelj Stipan Filaković
Koreograf Antun Vidaković
Scenograf József Bognár
Glazba Vjekoslav Filaković
Dramaturg Stipan Filaković, Katja Bakija

Igraju

Marko Žarković, imućan gazda Stanko Lukač
Janja, njegova žena Zorica Kalić
Julka, njihova kćer Sanja Radmilović
Pajo Zelić Ivo Grišnik
Teza, njegova žena Zorica Kalić
Ivo, njihov sin Jozo Matorić
Šano, zvani Šlajpunder Stipan Đurić
Andro Kulenov, student u Pešti András Mészáros
Marga, zloglasna žena Jelena Kiš Kolar
Anđa, njena prijateljica Eva Polgar
Žandar I. Ivo Grišnik
Žandar II. Đuro Šarošac
Seljak 1., zvani Joso Đuro Jerant
Seljak 2., njegov kum Mišo Šarošac
Primaš Vjekoslav Filaković
Tamburaši: Branko Filaković, Blaško Bošnjak, Zoltán Horváth
nadalje Vera Šajnović i Elizabeta Orović

Premijera: 09. 04. 1993. Hrvatsko kazalište Pečuh

Antun Karagić

AZ ELVÁLT ASSZONY

Rendező Filákovity István
Koreográfus Vidákovics Antal
Díszlet Bognár József
Zene Filákovity Vjekoszláv
Dramaturg Filákovity István, Katja Bakija

Szereplők

Marko Žarković, jómódú gazda Lukács Szaniszló
Janja, a felesége Kalić Zorica
Pajo Zelić, szegényebb gazda Grisnik János
Teza, a felesége Kalić Zorica
Ivo, a fia Matoricz József
Sánó, gúnynevéen Šlajpunder Gyurity István
Andro Kulenov, pesti diák Mészáros András
Margó, pletykás asszonyság Kiss Kollár Ilona
Angya, a barátnője Polgár Éva
Csendőr őrmester Grisnik János
Csendőr őrzetető Sarosácz György
1. paraszt, Joszo Jeránt György
2. paraszt, a komája Sarosácz Mihály
Prímás Filákovity Vjekoszláv
Tamburazenekar:
Filákovity Branko, Bosnyák Balázs, Horváth Zoltán,
valamint Sajnovics Vera és Orovicza Erzsébet

Bemutató: 1993. 04. 09. Pécsi Horvát Színház

Mujičić-Senker-Juranić

FRITZ I PJEVAČICA

<i>Redatelj</i>	Želimir Mesarić
<i>Prijevod</i>	Orsolya Gállos
<i>Scenograf</i>	Zoltán Bachman
<i>Kostimograf</i>	Nóra Cselényi
<i>Dirigent</i>	András Hevesi
<i>Korepetitor</i>	Erzsébet Boros
<i>Koredatelj</i>	Stipan Filaković
<i>Jezični savjeti</i>	Katja Bakija
<i>Asistent koreografa</i>	Éva Bálint
<i>Koreograf</i>	Antun Vidaković

Uloge

<i>Fritz</i>	Jozo Matorić
<i>Majka, Sofija</i>	Vlasta Ramljak
<i>Stjepko</i>	Darko Milas
<i>Jarda</i>	Béla Stenczer
<i>Erdődy</i>	Jr. István Fillár
<i>Amfilohije</i>	Valentin Venczel
<i>Ambroz, Franjo Ferdinand</i>	Davor Panić
<i>Pukovnik Redl</i>	József Piliczses
<i>Horváth, Pista, Horthy</i>	Gábor Bánky
<i>Erzsike</i>	Andrea Fazekas
<i>Madame Ilonka</i>	Éva Nagy
<i>Hermina Schrott</i>	Éva Vári
<i>Sjena</i>	Damir Lončar
<i>Vasa c</i>	László Juhász
<i>Vaskrsije 2</i>	Stanko Lukač
<i>Prvi oficir</i>	Ivo Grišnik
<i>Prodavačica cvijeća</i>	Katja Filaković

Premijera:

15. 07. 1993. Ljetno kazalište u Pečuhu

Mujičić-Senker-Juranić

A KADÉT

<i>Rendező</i>	Želimir Mesarić
<i>Fordította</i>	Gállos Orsolya
<i>Díszlet</i>	Bachman Zoltán
<i>Jelmez</i>	Cselényi Nóra
<i>Karmester</i>	Hevesi András
<i>Korrepetitor</i>	Boros Erzsébet
<i>Játékmester</i>	Filákovity István
<i>Nyelvi lektor</i>	Bakija Katja
<i>A koreografus asszisztense</i>	Bálint Éva
<i>Koreográfus</i>	Vidakovics Antal

Szereplők

<i>Fritz</i>	Matoricz József
<i>Anyja, Sofija</i>	Vlasta Ramljak
<i>Stjepko</i>	Darko Milas
<i>Jarda</i>	Stenczer Béla
<i>Erdődy</i>	ifj. Fillár István
<i>Amfilohije</i>	Venczel Valentin
<i>Ambroz, Ferenc Ferdinánd</i>	Davor Panić
<i>Redl ezredes</i>	Piliczses József
<i>Horváth, Pista, Horthy</i>	Bánky Gábor
<i>Erzsike</i>	Fazekas Andrea
<i>Madame Ilonka</i>	Nagy Éva
<i>Hermina Schrott</i>	Vári Éva
<i>Árnyék</i>	Damir Lončar
<i>Tica</i>	Juhász László
<i>Vasa</i>	Lukács Szaniszló
<i>Első tiszt</i>	Grišnik János
<i>Virágáruslány</i>	Filákovity Katalin

Bemutató:

1993. 07. 15. Pécsi Nyári Színház

Dubravko Jelačić Bužimski

OSVAJANJE KAZALIŠTA

Redatelj Stipan Filaković
Dramaturg Stipan Filaković
Kompozitori i izvođači glazbe ... Mate Matišić, Alan Bjelinski
Scenograf Zsolt Czako
Kostimografinja Zsuzsa Szabo
Koreografinja Éva Bálint

Igraju
Glumac Jozo Matoric
Žuta Zorica Kalić
Crvena Kata Filaković
Plavi Petar Szabo
Dinosaur sukrapina Ivo Grišnik
Cvrčak Slaven Vidaković
Mrav Bianka Kalić
Redar Stanko Lukač
Balerina Lea Laurinjec
Redatelj Mišo Šarošac

Premijera: 13. 12. 1993. Hrvatsko kazalište Pečuh

Dubravko Jelačić Bužimski

A SZÍNHÁZ MEGHÓDÍTÁSA

Rendező Filákovity István
Dramaturg Filákovity István
A zene szerzői és előadói Mate Matišić, Alan Bjelinski
Díszlet Czako Zsolt
Jelmez Szabo Zsuzsa
Koreográfus Bálint Éva

Szereplők
A színész Matoricz József
A sárga Zorica Kalić
A piros Filákovity Katalin
A kék Szabo Péter
A dinoszaurusz Grisnik János
A tücsök Vidákovich Szilárd
A hangya Bianka Kalić
A rendező Lukács Szaniszló
A balerina Laurinjec Lea
A rendező Sarosác Mihály

Bemutató: 1993. 12. 13. Pécsi Horvát Színház

Ivan Kušan

ČARUGA

Redatelj Stipan Filaković
Scenograf Zoltán Bachman
Kompozitor Davor Rocco
Koreograf Antun Vidaković

Igraju

Slavko Brankov, Senka Bulić, Jimmy Jurčec, Damir Lončar,
 Stanko Lukač, Stojan Matavulj, Krešimir Mikić, Darko Milas,
 Matija Prskalo

Premijera: 09. 07. 1994.

Hrvatsko kazalište Pečuh (Ruševine kod Tettye)

Ivan Kušan

GALÓCZA

Rendező Filákovity István
Díszlet Bachman Zoltán
Zeneszerző Davor Rocco
Koreográfus Vidákovics Antal

Szereplők

Slavko Brankov, Senka Bulić, Jimmy Jurčec, Damir Lončar,
 Lukács Szaniszló, Stojan Matavulj, Krešimir Mikić,
 Darko Milas, Matija Prskalo

Bemutató: 1994. 07. 09.

Pécsi Horvát Színház (Tettyei romok)

Polonca Kovač

VRTIĆ KOD STARE KOZE

Prevoditeljica Ljubica Ostojić
Redatelj Zorica Kalić
Scena i maske Zorica Kalić
Maske i rekviziti Erzsébet Várady

Igraju

Vuk Slaven Vidaković
Koza Tímea Šakan
Zec Janja Šakan
Pripovjedač Janja Šakan

Premijera: 02. 05. 1995. Hrvatsko kazalište Pečuh

Polonca Kovač

A VÉN KECSKE ÓVODÁJA

Fordította Ljubica Ostojić
Rendező Zorica Kalić
Díszlet és jelmez Zorica Kalić
Maszk és kellék Várady Erzsébet

Szereplők

Farkas Vidákovics Szláven
Kecske Sákán Tímea
Nyúl Sákán Ágnes
Mesélő Sákán Ágnes

Bemutató: 1995. 05. 02. Pécsi Horvát Színház

MUKE GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA

(Pasijska igra)

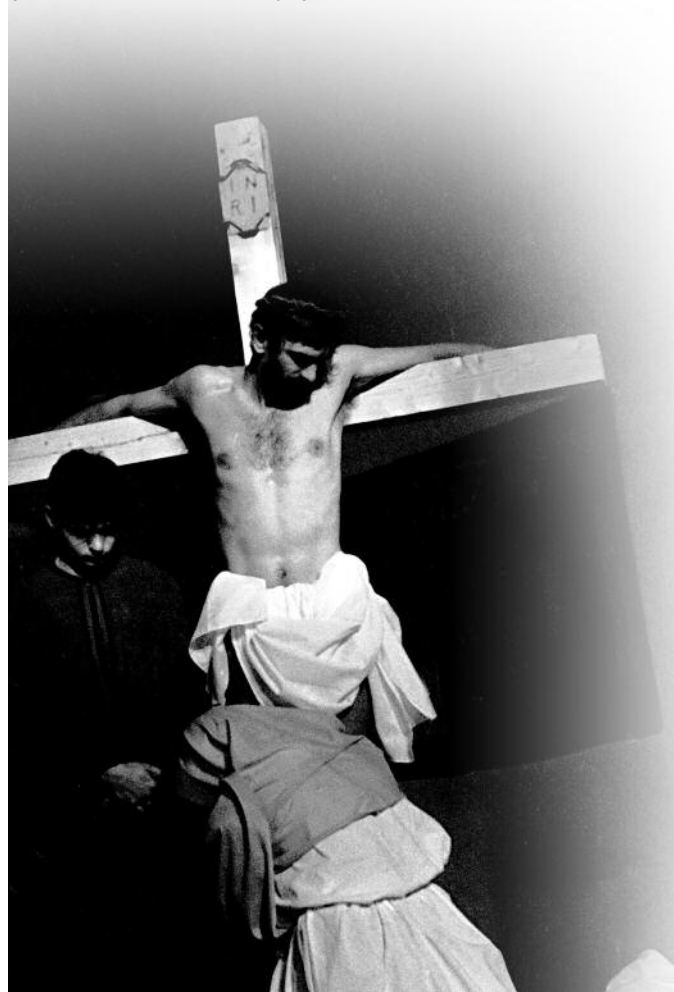
Redatelj Stipan Filaković
Koreograf Antun Vidaković
Kostimografinja Laura Bagossy
Izbor glazbe Ladislav Matušek
Izbor teksta Milica Klaić-Tarađija

Igraju

Nastupaju Ženski pjevački zbor „August Šenoa”
i Orkestar Baranja

Isus Krist Stanko Lukač
Sv. Marija Aga Magušić-Zimmerman
Pilat Ivo Grišnik
Evangelist Andrija Mesaroš
Sv. Ivan Nino Bocz

Premijera: 09. 04. 1995. Hrvatsko kazalište Pečuh
(Crkva sestara Naše Gospe)

A MI URUNK JÉZUS KRISZTUS KÍNSZENVEDÉSE

(Passiójáték)

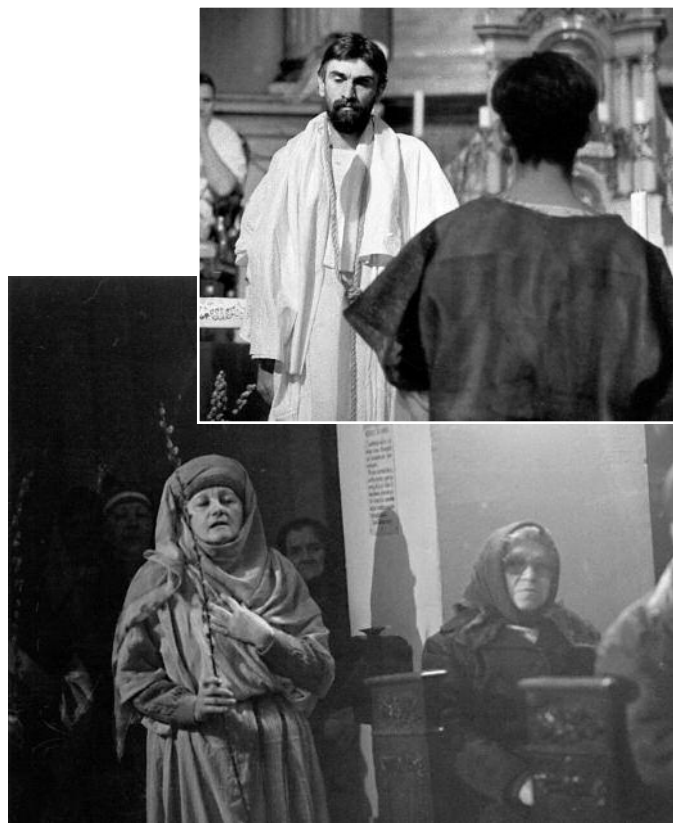
Rendező Filákovity István
Koreográfus Vidákovich Antal
Jelmez Bagossy Laura
Zenei válogatás Matusek László
Szöveg Taragyia Györgyné

Szereplők

August Šenoa Asszonykórus,
Baranya Zenekar

Jézus Lukács Szaniszló
Mária Zimmermanné Magusity Ágnes
Pilátus Grisnik János
Evangelista Mészáros András
Szt. János Bocz Nino

Bemutató: 1995. 04. 09. Pécsi Horvát Színház
(Miasszonyunk Zárdatemplom)

Antun Karagić

KATICA

Redatelj László Bagossy
Koreográf Antun Kričković
Glazba, kostimi, pjesme Antun Vidaković
Scenograf László Bagossy

Igraju
Stipe Ivo Grišnik
Mara Anica Matoš Ančin
Mate Péter Szabó
Marica Gordana Đurok
Katica Timea Šakan
Joso András Mészáros
Ana Zorica Kalić-Petnjarić
Ivan Zoltan Gatai
Marko Slaven Vidaković
Perka Eva Polgar
Roza Erzsébet Orovicza

Premijera: 19. 12. 1995. Hrvatsko kazalište Pečuh

Antun Karagić

KATICA

Rendező Bagossy László
Koreográfus Kricskovics Antal
Zene, jelmez, ének Vidákolics Antal
Díszlet Bagossy László

Szereplők
Stipe Grisnik János
Mara Ancsinné Matos Anna
Mate Szabó Péter
Marica Gyurok Gordana
Katica Sákán Timea
Joso Mészáros András
Ana Zorica Kalić
Ivan Gátai Zoltán
Marko Vidákolics Szláven
Perka Polgár Éva
Roza Orovicza Erzsébet

Bemutató: 1995. 12. 19. Pécsi Horvát Színház

George Tabori

MEIN KAMPF

(Zajednička produkcija Narodnog kazališta u Osijeku
i Hrvatskog kazališta u Pečuhu)

Redatelj László Bagossy
Scenograf János Erdős
Kostimografinja Zsuzsa Szabó
Glazba Zoltán Papp

Igraju

Herzl Damir Lončar
Lobkowitz Velimir Čokljat
Hitler Darko Milas
Gretchen Lidija Florijan
Gospođa Smrt Radoslava Mrkšić
Himmlischst Drago Krča
Leopold Augustin Halas
Beskućnici, sedam tirolskih klipana, dva žandara:
Saša Ančić, Hrvoje Barišić, Đorđe Bosanac, Vjekoslav Janković,
Dražen Kolar, Krešimir Mikić, Milenko Ognjenović, Davor Panić,
Mario Rade, Slaven Špišić, Micika kokoš

Premijera: 19. 04. 1996. HNK Osijek

George Tabori

MEIN KAMPF

(Az Eszéki Nemzeti Színház és a Pécsi Horvát Színház
közös produkciója)

Rendező Bagossy László
Díszlet Erdős János
Jelmez Szabó Zsuzsa
Zene Papp Zoltán

Szereplők

Herzl Damir Lončar
Lobkowitz Velimir Čokljat
Hitler Darko Milas
Gretchen Lidija Florijan
Halál Asszony Radoslava Mrkšić
Himmlischst Drago Krča
Leopold Halas Augustin
Hajléktalanok, hét tirolai naplopó, két zsandár:
Saša Ančić, Hrvoje Barišić, Đorđe Bosanac, Vjekoslav Janković,
Dražen Kolar, Krešimir Mikić, Milenko Ognjenović, Davor Panić,
Mario Rade, Slaven Špišić, Micika tyúk

Bemutató: 1996. 04. 19. Eszéki Nemzeti Színház

BALET IMREA ECKA

Sándor Szokolai: BALADA UŽASA

Zoltán Kodály: SONATA

Redatelj-koreograf Imre Eck
Glazba Sándor Szokolai i Zoltán Kodály
Kostimi Katona Ferenc
Scenograf Katona Ferenc

Igraju

Edina Három, Tamara Núbl, Pál Lovas dobitnik nagrade
 „Liszt“, Pál Solymos dobitnik nagrade „Liszt“ i „Harangozó“

Premijera:

08. 06. 1996. Ljetne igre u Aninoj ulici

ECK IMRE BALETTJEI

Szokolai Sándor: AZ ÍSZONYAT BALLADÁJA

Kodály Zoltán: SZONÁTA

Rendező-koreográfus Eck Imre
Zeneszerző Szokolai Sándor, Kodály Zoltán
Jelmez. Katona Ferenc
Díszlet. Katona Ferenc

Szereplők

Három Edina, Núbl Tamara, Lovas Pál Liszt-díjas,
 Solymos Pál Harangozó- és Liszt-díjas

Bemutató:

1996. 06. 08. Anna utcai Nyári Játékok

László Bükkösdí

LAKRDIJAŠKE IGRE

Redatelj László Bükkösdí
Scenograf, lutke, kostimi János Erdős
Koreografinja Éva Bálint
Glazba Zoltán Papp

Igraju
 Zorica Kalić-Petnjarić
 Antónia Erős
 Ádám Krum
 Gábor Hang

Premijera: 10. 07. 1996. Ljetne igre u Aninoj ulici

Bükkösdí László

PAJZÁN JÁTÉKOK

Rendező Bükkösdí László
Díszlet, bábok, jelmez Erdős János
Koreográfus Bálint Éva
Zene Papp Zoltán

Szereplők
 Zorica Kalić-Petnjarić
 Erős Antónia
 Krum Ádám
 Hang Gábor

Bemutató: 1996. 07. 10. Anna utcai Nyári Játékok

Wasserman – Leigh

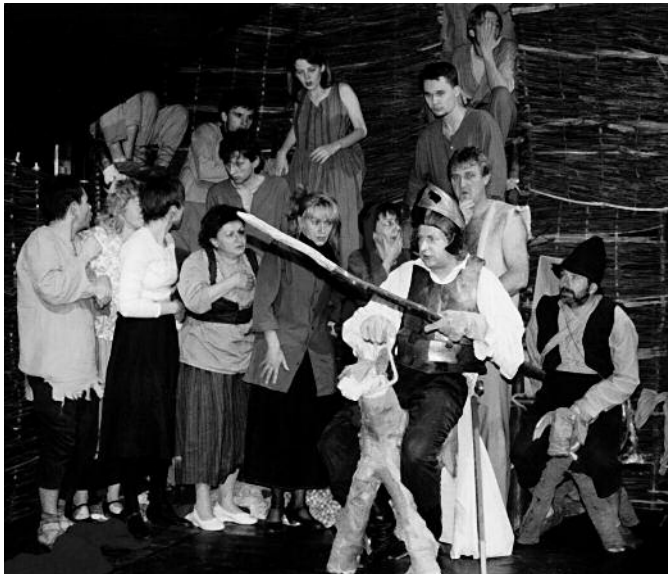
ČOVJEK IZ MANCHE

Prijevod Ivo Juriša
 Redatelj László Bagossy
 Koreograf Antun Vidaković
 Scenograf Zoltán Bachman
 Glazba Zoltán Papp
 Kostimografkinja Laura Bagossy
 Korepetitor Zsuzsa Bártfai
 Jezični savjetnik Leona Sabolek
 Asistent redatelja Janja Šakan

Igraju

Cervantes, Don Quijote Stipan Đurić
 Sancho Pansa András Mészáros
 Aldonza Zorica Kalić-Petnjarić
 Krčmar Ivo Grišnik
 Krčmarova žena Eva Polgar
 Dr. Carasco Zoltan Gatai
 Župnik Đuro Jerant
 Antonija Vera Šajnović
 Domaćica Erzsébet Orovicza
 Mazgari
 Akoš Kolar, Lenard Traum, Péter Szabó, Csaba Novák,
 Zlatko Filaković
 Bijač Jenő Harka
 Zatočenici Timea Šakan i Anica Matoš-Ančin

Premijera: 26. 11. 1996. Hrvatsko kazalište Pečuh

Wasserman – Leigh

LA MANCHA LOVAGJA

Fordító Ivo Juriša
 Rendező Bagossy László
 Koreográfus Vidákovichs Antal
 Díszlet Bachman Zoltán
 Zene Papp Zoltán
 Jelmez Bagossy Laura
 Korrepetitor Bártfai Zsuzsa
 Nyelvi lektor Leona Sabolek
 Rendezőasszisztens Sákán Ágnes

Szereplők

Cervantes, Don Quijote Gyurity István
 Sancho Pansa Mészáros András
 Aldonza Zorica Kalić-Petnjarić
 Kocsmáros Grisnik János
 Kocsmárosné Polgár Éva
 Dr. Carasco Gátai Zoltán
 Plébános Jeránt György
 Antónia Sajnovics Vera
 Házzvezetőnő Orovicza Erzsébet
 Öszvérhajcsárok
 Kollár Ákos, Traum Lénárd, Szabó Péter, Novák Csaba,
 Filákovity Zlatko
 Borbély Harka Jenő
 Rabok Sákán Timea, Matos Anna

Bemutató: 1996. 11. 26. Pécsi Horvát Színház

H. Januszevska

TIGRIĆ

Prijevod Đuro Pavić
Redatelj Lajos Kós
Koreograf Éva Bálint
Glazba Zoltán Papp
Kostimograf, scenograf, maske Lajos Kós

Igraju

Tigrić Timea Šakan
Mama Tigrića Vera Šajnović
Miš Erzsébet Orovcza

U ostalim ulogama

Gyöngyi Juhász, Sandra Sokočević, Adrien Csík,
 Damir Rasimović, Ferenc Ginder

Premijera: 17. 04. 1997. Hrvatsko kazalište Pečuh

H. Januszevska

SZUPERTIGRIS

Fordította Pávics György
Rendező Kós Lajos
Koreográfus Bálint Éva
Zene Papp Zoltán
Jelmez, díszlet, maszkok Kós Lajos

Szereplők

Tigris Sákán Timea
Tigris mama Sajnovics Vera
Egér Orovcza Erzsébet

További szereplők

Juhász Gyöngyi, Sandra Sokočević, Csík Adrienn,
 Damir Rasimović, Ginder Ferenc

Bemutató: 1997. 04. 17. Pécsi Horvát Színház

Miro Gavran

PACIJENT DOKTORA FREUDA

(Zajednička produkcija Narodnog kazališta u Pečuhu
i Hrvatskog kazališta u Pečuhu)

Prijevod Janja Prodan
Redatelj Tamás Balikó
Scenograf Balázs Horesnyi
Kostimograf Lauro Kitty
Asistent Zsolt Steiner

Igraju

Freud György Barkó, Drago Krča
Hitler István Fillár, Darko Milas
Christine Anita Fábián, Sandra Lončarić

Premijera: 02. 05. 1997. Narodno kazalište u Pečuhu

Miro Gavran

FREUD DOKTOR PÁCIENSE

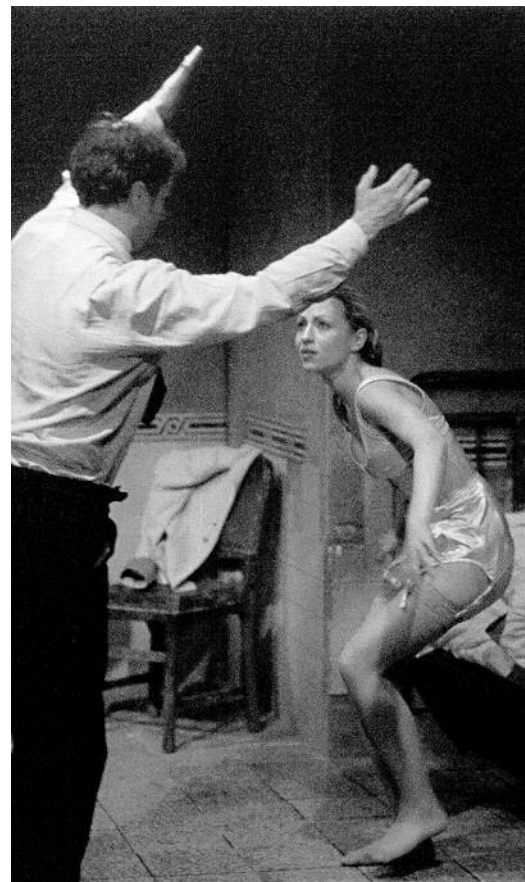
(A Pécsi Nemzeti Színház és a Pécsi Horvát Színház
közös produkciója)

Fordította Prodán Ágnes
Rendező Balikó Tamás
Díszlet Horesnyi Balázs
Jelmez Lauro Kitty
Asszisztens Steiner Zsolt

Szereplők

Freud Barkó György, Drago Krča
Hitler Fillár István, Darko Milas
Christine Fábián Anita, Sandra Lončarić

Bemutató: 1997. 05. 02. Pécsi Nemzeti Színház

7-DNEVNI KONFLIKTI PROŠLOST

7-DNEVNI KONFLIKTI

Koreografinja Timea Papp

PROŠLOST

Koreograf Gábor Hajzer

Glazba Attila Koszits

Dramaturg Gábor Bánky

Igraju

Eszter Daczó

Tünde Czebe

Alíz Krausz

Tamara Nübl

Pál Lovas dobitnik Listove nagrade i Zaslužni umjetnik

Premijera: 20. 06. 1997. Ljetne igre u Aninoj ulici

7-KÖZNAPI KONFLIKTUSOK L-MÚLT

7-KÖZNAPI KONFLIKTUSOK

Koreográfus Papp Timea

L-MÚLT

Koreográfus Hajzer Gábor

Zene Koszits Attila

Dramaturg Bánky Gábor

Szereplők

Daczó Eszter

Czebe Tünde

Krausz Alíz

Nübl Tamara

Lovas Pál Liszt-díjas, Érdemes Művész

Bemutató: 1997. 06. 20. Anna utcai Nyári Játékok

Nj. V. Gogolj

LUĐAKOVI ZAPISI

Redatelj László Bagossy
 Scenograf, kostimograf Mejra Mujičić
 Dramaturg Dubrako Jelačić Bužimski
 Produkcija Karina Čopo

Igra
 Darko Ćurdo

Premijera: 08. 09. 1997. Hrvatsko kazalište Pečuh

Ny. V. Gogol

EGY ŐRÜLT NAPLÓJA

Rendező Bagossy László
 Díszlet, jelmez Mejra Mujičić
 Dramaturg Dubravko Jelačić Bužimski
 Produkció Karina Čopo

Játssza,
 Darko Ćurdo

Bemutató: 1997. 09. 08. Pécsi Horvát Színház

Molière

ŠKRTAC

Redatelj László Bagossy
 Asistent Zoltan Gatai
 Lektor Leona Sabolek
 Kostimografkinja Laura Bagossy
 Scenograf László Bagossy

Igraju

Harpagon Stipan Đurić
 Cléante Péter Szabó
 Elise Timea Šakan
 Valère Slaven Vidaković
 Mariane Erika Žarac
 Anselme András Mészáros
 Frozine Eva Polgar
 Simon, sudski istražitelj Zoltan Gatai
 Jacques Joso Matorić
 La Flèche Ivo Grišnik
 Claude Anica Matoš
 Brindavoine Akoš Kolar
 La Merluče Zlatko Filaković

Premijera: 29. 09. 1997. Hrvatsko kazalište Pečuh

Molière

A FÖSVÉNY

Rendező Bagossy László
 Asszisztens Gatai Zoltán
 Lektor Leona Sabolek
 Jelmez Bagossy Laura
 Díszlet Bagossy László

Szereplők

Harpagon Gyurity István
 Cléante Szabó Péter
 Eliz Sákán Timea
 Valér Vidákovich Sziláven
 Marianna Zsárác Erika
 Anzelm Mészáros András
 Fruzsina Polgár Éva
 Simon Gatai Zoltán
 Jakab Matoricz József
 Fecske Grisnik János
 Claude asszony Matos Anna
 Zabszár Kollár Ákos
 Keszeg Filákovity Zlatko

Bemutató: 1997. 09. 29. Pécsi Horvát Színház

Árpád Göncz**MAĐARSKA MEDEJA**

(na hrvatskom jeziku)

Prevoditeljica Acija Alfirević
Redatelj László Bagossy
Scenograf Zoltán Bachman
Kostimografkinja Laura Bagossy
Kompozitor László Kircsi
Koreograf Antun Vidaković
Suradnik redatelja Zlatko Filaković

Igraju
Medeja Vlasta Ramljak
Policajac Ivo Grišnik
Plesač Pál Lovas

Premijera: 06. 03. 1998. Hrvatsko kazalište Pečuh

Árpád Göncz**MAĐARSKA MEDEJA**

(na mađarskom jeziku)

Redatelj László Bagossy
Scenograf Zoltán Bachman
Kostimografkinja Laura Bagossy
Kompozitor László Kircsi
Koreograf Antun Vidaković
Suradnik redatelja Zlatko Filaković

Igraju
Medeja Dóra Uhrik
Policajac Ivo Grišnik
Plesač Pál Lovas

Premijera: 06. 03. 1998. Hrvatsko kazalište Pečuh

Göncz Árpád**MAGYAR MÉDEIA**

(horvát nyelvű előadás)

Fordította Acija Alfirević
Rendező Bagossy László
Díszlet Bachman Zoltán
Jelmez Bagossy Laura
Zeneszerző Kircsi László
Koreográfus Vidákovics Antal
Rendezőasszisztens Filákovity Zlatko

Szereplők
Médeia Vlasta Ramljak
Rendő Grisnik János
Táncos Lovas Pál

Bemutató: 1998. 03. 06. Pécsi Horvát Színház

Göncz Árpád**MAGYAR MÉDEIA**

(magyar nyelvű előadás)

Rendező Bagossy László
Díszlet Bachman Zoltán
Jelmez Bagossy Laura
Zeneszerző Kircsi László
Koreográfus Vidákovics Antal
Rendező asszisztens Filákovity Zlatko

Szereplők
Médeia Uhrik Dóra
Rendő Grisnik János
Táncos Lovas pá

Bemutató: 1998. 03. 06. Pécsi Horvát Színház

Ivan Petreš

DVA BILA GAVRANA

Redatelj László Bagossy
 Koreograf Antun Kričković
 dobitnik Erkelove nagrade i Zaslužni umjetnik
 Glazba Vjekoslav Filaković
 Kostimografkinja Laura Bagossy
 Scenograf János Erdős
 Jezični savjetnik Leona Sabolek

Igraju

Beno Dulić Rafael Arčon
 Marica Timea Šakan
 Ive Tucić Ivo Grišnik
 Katica Eva Polgar
 Joso Joso Matoric, Stipan Đurić
 Jelica Gordana Đurok
 Vaštljka András Mészáros
 Miklika Zoltan Gatai
 Bać' Stipan Péter Szabó
 Zorka Anica Matoš
 Ružica Erika Žarac
 Jockoš Akoš Kolar
 Plesači

Erzsébet Orovica, Krista Sinko, Csaba Novák, János Gáspár
 Glazba: Orkestar Baranja
 Vjekoslav Filaković, Blaško Bošnjak, Tomica Udvarac

Premijera: 15. 04. 1998. Hrvatsko kazalište Pečuh

Ivan Petreš

KÉT FEHÉR HOLLÓ

Rendező Bagossy László
 Koreográfus Kricskovics Antal
 Erkel-díjas, Erdemes Művész
 Zene Filákovity Vjekoszláv
 Jelmez Bagossy Laura
 Díszlet Erdős János
 Nyelvi lektor Leona Sabolek

Szereplők

Beno Dulić Arcson Rafael
 Marica Sákán Timea
 Ive Tucić Grisnik János
 Katica Polgár Éva
 Joso Matoricz József, Gyurity István
 Jelica Gyurity Gordana
 Vaštljka Mészáros András
 Miklika Gatai Zoltán
 Bać' Stipan Szabó Péter
 Zorka Matos Anna
 Ružica Zsárác Erika
 Jockoš Kollár Ákos
 Táncosok

Orovicza Erzsébet, Sinko Christa, Novák Csaba, Gáspár János
 Zene: Baranya Zenekar
 Filákovity Vjekoszláv, Bosnyák Balázs, Udvarác Tamás

Bemutató: 1998. 04. 15. Pécsi Horvát Színház

ŽARENJE

Koreograf Gábor Hajzer
Glazba Attila Koszits

Plesači

Tünde Czebe dobitnica Philip Morrisove nagrade, Eszter Daczó,
 Grácia Nagy, Pál Lovas dobitnik nagrade „Liszt”,
 Károly Lencsés dobitnik nagrade „Harangozó”

Premijera: 20. 06. 1998. Ljetne igre u Aninoj ulici

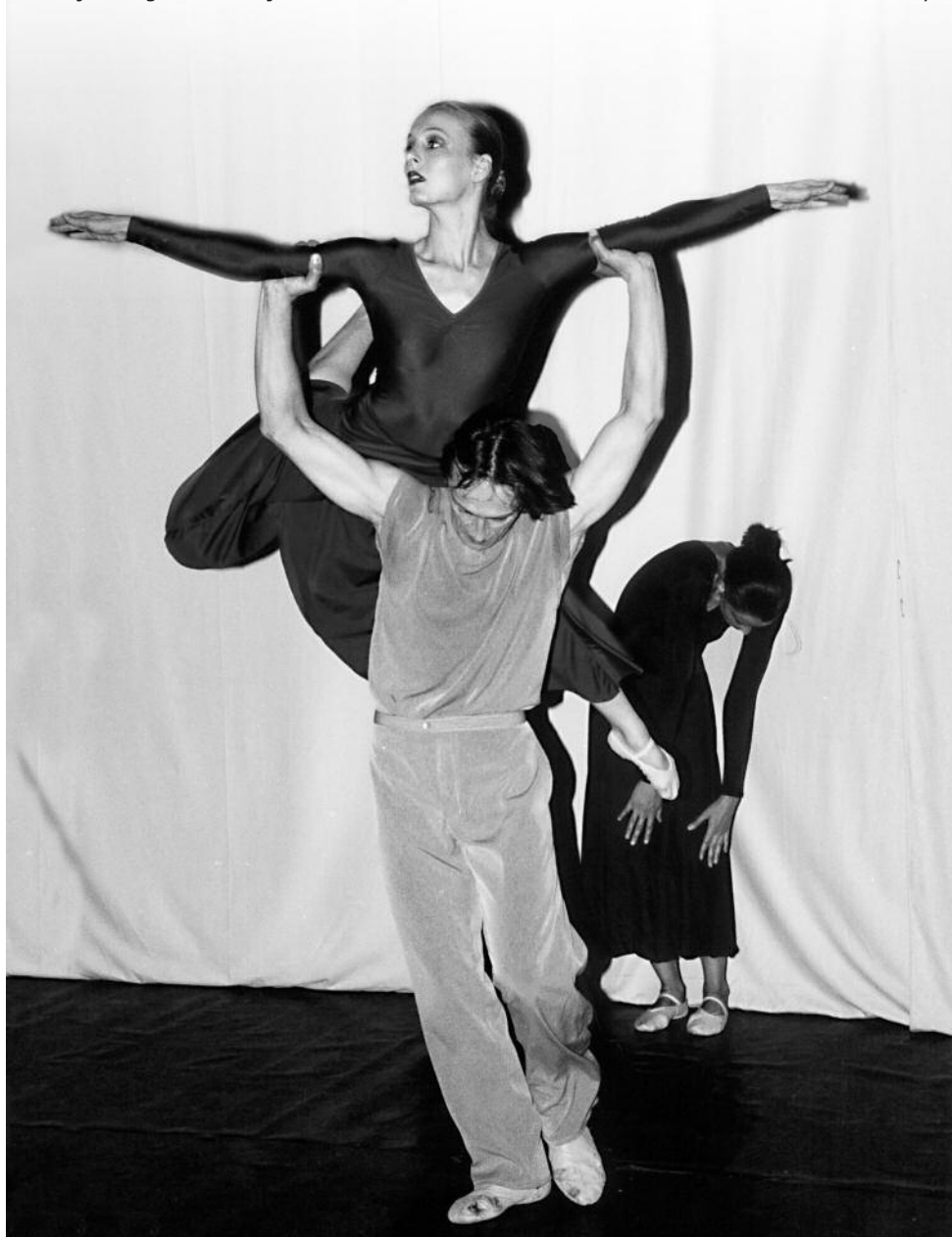
IZZÁSBAN

Koreográfus Hajzer Gábor
Zene Koszits Attila

Táncoljók

Czebe Tünde Philip Morris-díjas, Daczó Eszter,
 Nagy Grácia, Lovas Pál Liszt-díjas,
 Lencsés Károly Harangozó-díjas

Bemutató: 1998. 06. 20. Anna utcai Nyári Játékok

Baja Bećarac

LUTKOVNI PANONOPTIKUM

Redatelj Tahir Mujičić
Koreografinja Éva Bálint
Glazba Miroslav Škoro
Scenograf Zoltán Bachman
Kostimi, lutke Tahir Mujičić
Realizacija kostima i lutaka Laura Bagossy,
 Géza Nagy Kovács
Jezični savjeti Dr. Ernest Barić

Igraju

Eva Polgar
 Rafael Arčon
 Stipan Đurić
 Ivo Grišnik
 Slaven Vidaković

Premijera: 16. 10. 1998. Hrvatsko kazalište Pečuh

Baja Bećarac

BÁB PANNONOPTIKUM

Rendező Tahir Mujičić
Koreográfus Bálint Éva
Zene Miroslav Škoro
Díszlet Bachman Zoltán
Jelmez, bábok Tahir Mujičić
Jelmez és bábok elkészítése Bagossy Laura,
 Nagy Kovács Géza
Nyelvi lektor Dr. Barics Ernő

Szereplők

Polgár Éva
 Arcson Rafael
 Gyurity István
 Grisnik János
 Vidákovics Szláven

Bemutató: 1998. 10. 16. Pécsi Horvát Színház

William Shakespeare

MACBETH

Prijevod Josip Torbarina
Redatelj László Bagossy
Scenograf Levente Bagossy
Kostimografinja Zsuzsa Tresz
Glazba Levente Bagossy
Jezični savjeti Tonko Lonza

Igraju

Macbeth Slaven Vidaković
Lady Macbeth Vlasta Ramljak
Vještice
 Ivana Bolanča, Hana Hegedušić, Hrvoje Kečkeš,
 Robert Kurbaša

Premijera: 20. 02. 1999. Hrvatsko kazalište Pečuh

William Shakespeare

MACBETH

Fordította Josip Torbarina
Rendező Bagossy László
Díszlet Bagossy Levente
Jelmez Tresz Zsuzsa
Zene Bagossy Levente
Nyelvi lektor Tonko Lonza

Szereplők

Macbeth Vidákovics Szláven
Lady Macbeth Vlasta Ramljak
Boszorkányok
 Ivana Bolanča, Hana Hegedušić, Hrvoje Kečkeš,
 Robert Kurbaša

Bemutató: 1999. 02. 20. Pécsi Horvát Színház

Ulderiko Donadini

GOGOLJEVA SMRT

Dubravko Jelačić Bužimski

DONADINIJEVA SMRT

(Zajednička produkcija Kazališta Virovitica
i Hrvatskog kazališta u Pečuhu)

Redatelj Damir Mađarić
Scenograf Tomica Hrupelj
Kostimografkinja Martina Karla Franić
Skladatelj Igor Karlić
Oblikovanje rasvjete Damir Gvojić

Igraju

Nikolaj Vasiljevič Gogolj Draško Zidar
Liza Snježana Slavić
Sluga Matej Stipan Đurić
Gospodin Čičikov Mijo Pavelko
Hlestakov Igor Golub
Slava Rafael Arčon
Doktor Srećko Berec
Glas Krista Antun Vrbenski

Ulderiko Donadini Draško Zidar
Andrija Petrović Mijo Pavelko
Jakov Žleb Igor Golub
Dr. Aktović Stipan Đurić
Dunja Snježana Slavić

Premijera: 26. 02. 1999. Hrvatsko kazalište Pečuh

Ulderiko Donadini

GOGOL HALÁLA

Dubravko Jelačić Bužimski

DONADINI HALÁLA

(A Verőcei Színház és a Pécsi Horvát Színház
közös produkciója)

Rendező Damir Mađarić
Díszlet Tomica Hrupelj
Jelmez Martina Karla Franić
Zeneszerző Igor Karlić
Világosító Damir Gvojić

Szereplők

Gogol Draško Zidar
Liza Snježana Slavić
Matej Gyurity István
Gospodin Csicsikov Mijo Pavelko
Hlesztakov Igor Golub
Slava Arcson Rafael
Doktor Srećko Berec
Krisztus hangja Antun Vrbenski

Ulderiko Donadini Draško Zidar
Andrija Petrović Mijo Pavelko
Jakov Žleb Igor Golub
Dr. Aktović Gyurity István
Dunja Snježana Slavić

Bemutató: 1999. 02. 26. Pécsi Horvát Színház

NISKI LET DRUKČIJI STRAUSS

Koreograf Gábor Hajzer, Ádám Fejes
Glazba Attila Koszits

Igraju

Pál Lovas dobitnik nagrade „Liszt” i „Zaslužni umjetnik”

Károly Lencsés dobitnik nagrade „Harangozó”

Tünde Czebe

Edina Három

Eszter Daczó

Ádám Fejes

Premijera: 25. 06. 1999. Ljetne igre u Aninoj ulici

MÉLYREPÜLÉS STRAUSSRA MÁSKÉPP

Koreográfus Hajzer Gábor, Fejes Ádám
Zene Koszits Attila

Szereplők

Lovas Pál Liszt-díjas, Érdemes Művész

Lencsés Károly Harangozó-díjas

Czebe Tünde

Három Edina

Daczó Eszter

Fejes Ádám

Bemutató: 1999. 06. 25. Anna utcai Nyári Játékok

Molière

UMIŠLJENI BOLESNIK

Redatelj László Bagossy
 Asistent redatelja Zoltan Gatai
 Jezični savjeti Dr. Ernest Barić
 Glazba Zoltán Papp
 Kostimografkinja Laura Bagossy
 Koreografkinja Éva Bálint
 Korepetitor Zsuzsa Bártfai
 Scenograf László Bagossy

Igraju
 Argan Stipan Đurić
 Béline Eva Polgar
 Anđelka Dorottya Molnár
 Lujzica Erika Žarac
 Toinette Nela Kočiš
 Béralde Rafael Arčon
 Cléante Đula Beri
 Thomas Diafoirus Zoltan Gatai
 Doktor Diafoirus/Doktor Purgon/Njuškalo/
 Mučkaló/Polichinelle Ivo Grišnik
 U ostalim ulogama
 Anica Matoš, András Mészáros, Petra Grišnik,
 Zoran Filaković, Jenő Szabó

Premijera: 14. 12. 1999. Hrvatsko kazalište Pečuh

Molière

KÉPZELT BETEG

Rendező Bagossy László
 Rendezőasszisztens Gatai Zoltán
 Nyelvi lektor Dr. Barics Ernő
 Zene Papp Zoltán
 Jelmez Bagossy Laura
 Koreográfus Bálint Éva
 Korrepetitor Bártfai Zsuzsa
 Díszlet Bagossy László

Szereplők
 Argan Gyurity István
 Béline Polgár Éva
 Angyalka Molnár Dorottya
 Lujzácska Zsárác Erika
 Toinette Nela Kočiš
 Béralde Arcson Rafael
 Cléante Béri Gyula
 Kolikaczius Tamás Gatai Zoltán
 Kolikaczius/Purgó/Szippants/Csavargó/
 Polichinelle Grisnik János
 További szerepekben
 Matos Anna, Mészáros András, Grisnik Petra,
 Filákovity Zorán, Szabó Jenő

Bemutató: 1999. 12. 14. Pécsi Horvát Színház

Katalin Thuróczy

NEKOĆ U SAINT-MICHELU

(na mađarskom jeziku)

Redatelj/scenograf László Bagossy
Kostimograf Laura Gyórrfy

Igraju

Csilla Graf
 Slaven Vidaković

Premijera: 16. 03. 2000. Hrvatsko kazalište Pečuh

Thuróczy Katalin

VALAHA SAINT-MICHEL BEN

(magyar nyelvű előadás)

Rendező/díszlet Bagossy László
Jelmez Gyórrfy Laura

Szereplők

Gráf Csilla
 Vidákovics Szláven

Bemutató: 2000. 03. 16. Pécsi Horvát Színház

Mladen Širola

DUGONJA, TRBONJA I VIDONJA

Redatelj/scenograf Draško Zidar
Asistent redatelja Zoltan Gatai
Jezični savjeti Dr. Ernest Barić

Igraju

Ivo, seoski momak Ivo Grišnik
Dugonja Stipan Đurić
Trbonja András Mészáros
Vidonja Rafael Arčon
Babetina/Ukleta kraljevna Anica Matoš
Vila Erika Žarac
Vještica Eva Polgar

Premijera: 31. 05. 2000. Hrvatsko kazalište Pečuh

Mladen Širola

CSUPAHÁJ, MÁLÉSZÁJ, NYAKIGLÁB

Rendező/díszlet Draško Zidar
Rendezőasszisztens Gatai Zoltán
Nyelvi lektor Dr. Barics Ernő

Szereplők

Ivo, falusi legény Grisnik János
Nyakigláb Gyurity István
Csupaháj Mészáros András
Málészáj Arcson Rafael
Anyóka/Elátkozott királynő Matos Anna
Tündér Zsárác Erika
Boszorkány Polgár Éva

Bemutató: 2000. 05. 31. Pécsi Horvát Színház

LJEPOTICE, VJEŠTICE SLATKE GODINE

Redatelj Dóra Uhrik dobitnica nagrade „Liszt“
 „Zaslužna umjetnica“, dobitnica nagrade „Kossuth“
Koreograf/scenograf Gábor Hajzer
Kostimografkinja Edit Hammer
Glazba Attila Koszits

Igraju

Yvette Nagy
 Tünde Czebe dobitnica nagrade „Philip Morris“
 Eszter Daczó
 Anita Fábián
 Edina Három
 Pál Lovas dobitnik nagrade „Liszt“
 Károly Lencsés dobitnik nagrade „Harangozó“

Premijera: 23. 06. 2000. Ljetne igre u Aninoj ulici

SZÉPASSZONYYOK, BOSZORKÁNYOK ÉDES ÉVEK

Rendező Uhrik Dóra Liszt-díjas,
 Erdemes Művész, Kossuth-díjas
Koreográfus/díszlet Hajzer Gábor
Jelmez Hammer Edit
Zene Koszits Attila

Szereplők

Nagy Yvette
 Czebe Tünde Philip Morris-díjas
 Daczó Eszter
 Fábián Anita
 Három Edina
 Lovas Pál Liszt-díjas
 Lencsés Károly Harangozó-díjas

Bemutató: 2000. 06. 23. Anna utcai Nyári Játékok

Katalin Thuróczy

NEKOĆ U SAINT-MICHELU

(predstava na hrvatskom jeziku)

Prijevod Stjepan Blažetin
Redatelj/scenograf László Bagossy
Kostimograf Laura Gyórfy

Igraju
 Nela Kočiš
 Stipan Đurić

Premijera: 27. 10. 2000. Hrvatsko kazalište Pečuh

Thuróczy Katalin

VALAHA SAINT-MICHEL BEN

(horvát nyelvű előadás)

Fordította Blazsetin István
Rendező/díszlet Bagossy László
Jelmez Laura Anna

Szereplők
 Nela Kočiš
 Gyurity István

Bemutató: 2000. 10. 27. Pécsi Horvát Színház

Boris Senker

GLORIANA

Redatelj/scenograf Robert Raponja
Glazba Arinka Šegando Blašković
Kostimografkinja Zsuzsa Tresz
Koreograf Éva Bálint
Asistent redatelja Zoltan Gatai

Igraju

Glumica-Prvakinja-Elizabeta Vlasta Ramljak
Glumac-Mladi glumac-Essex Slaven Vidaković
Autor-Redatelj-Cecil Zijad Gračić

Premijera: 27. 01. 2001. Hrvatsko kazalište Pečuh

Boris Senker

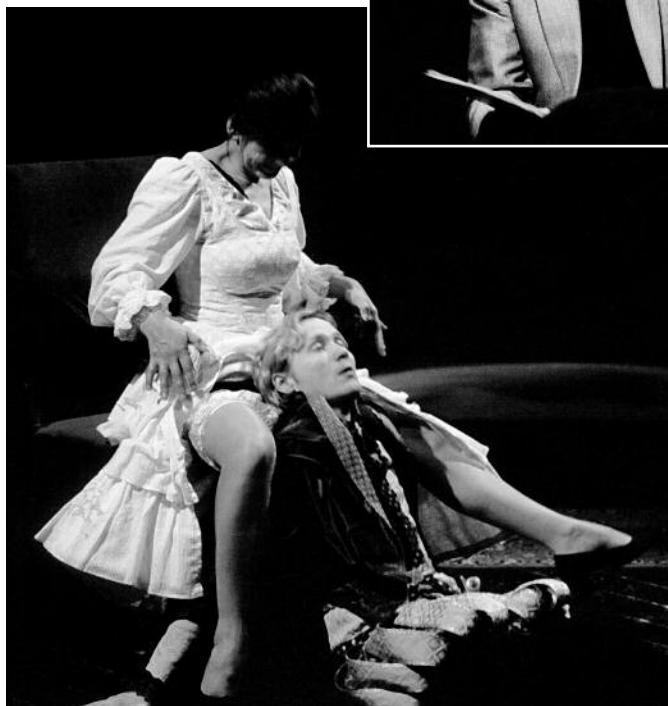
GLORIANA

Rendező/díszlet Robert Raponja
Zene Arinka Šegando Blašković
Jelmez Tresz Zsuzsa
Koreográfus Bálint Éva
Rendezőasszisztens Gátai Zoltán

Szereplők

Színésznő, Primadonna, Erzsébet Vlasta Ramljak
Színész, Fiatal színész, Essex Vidákovichs Szláven
Szerző, Rendező, Cecil Zijad Gračić

Bemutató: 2001. 01. 27. Pécsi Horvát Színház

ISKUŠENJE

Koreograf Gábor Hajzer
Dramaturgija Uhrik Dóra dobitnica nagrade „Liszt”
 „Zaslužna umjetnica”, dobitnica nagrade „Kossuth”
Glazba Attila Koszits
Kostimografkinja Edit Hammer
Scenograf Gábor Hajzer

Sudjeluju

Pál Lovas dobitnik nagrade „Liszt”, „Zaslužni umjetnik”
 Károly Lencsés dobitnik nagrade „Harangozó”
 Béla Nagy Kéri
 Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó”
 Eszter Daczó
 Lajos Horváth Széll
 Andrea Simon

Premijera: 12. 07. 2001. Ljetne igre u Aninoj ulici

A KÍSÉRTŐ

Koreográfus Hajzer Gábor
Dramaturgia Uhrik Dóra Liszt-díjas,
 Érdemes Művész, Kossuth-díjas
Zene Koszits Attila
Jelmez Hammer Edit
Díszlet Hajzer Gábor

Előadók

Lovas Pál Liszt-díjas, Érdemes Művész
 Lencsés Károly Harangozó-díjas
 Kéri Nagy Béla
 Czebe Tünde Harangozó-díjas
 Daczó Eszter
 Széll Horváth Lajos
 Simon Andrea

Bemutató: 2001. 07. 12. Anna utcai Nyári Játékok

Don Miguel de Cervantes Saavedra

ČUDNOVATO GLUMIŠTE

Prijevod Milan Šenoa
Redatelj László Bagossy
Asistent redatelja Zoltan Gatai
Koreografkinja Éva Bálint
Kostimografkinja Laura Bagossy
Jezični savjet Dr. Ernest Barić
Glazba Blaško Bošnjak, Tomo Udvarac,
 Kornel Kerekes,
Realizacija scene Róbert Gajda

Igraju
Chaufallo Slaven Vidaković
Chirinos Eva Polgar
Grbonja András Mészáros
Licencijat Gomecilos Ivo Grišnik
Benito Repollo Rafael Arčon
Tereza, njegova kći Petra Grišnik
Ivan Castrado Jenő Szabó
Ivana, njegova kći Erika Žarac
Pedro Capacho Zoltan Gatai
Sinovac János Gáspár
Vojnik Zoran Filákovity
Seljaci Anica Matoš, Christa Schinko,
 Đula Beri, Đuro Šarošac

Premijera: 29. 03. 2001. Hrvatsko kazalište Pečuh

Don Miguel de Cervantes Saavedra

CSODASZÍNPAD

Fordító Milan Šenoa
Rendező Bagossy László
Rendezőasszisztens Gátai Zoltán
Koreográfus Bálint Éva
Jelmez Bagossy Laura
Nyelvi lektor Dr. Barics Ernő
Zene Bosnyák Balázs, Udvarács Tamás,
 Kerekes Kornél
A díszlet kivitelezése Gajda Róbert

Szereplők
Chaufallo Vidákovics Sziláven
Chirinos Polgár Éva
Púpos Mészáros András
Gomecilos Licentiátus Grisnik János
Benito Repollo Arcson Rafael
Tereza, a lánya Grisnik Petra
Juan Castrado Szabó Jenő
Juana, a lánya Zsárácz Erika
Pedro Capacho Gátai Zoltán
Unokaöccs Gáspár János
Katona Filákovity Zoran
Parasztok Matos Anna, Schinko Christa,
 Béri Gyula, Sárosác György

Bemutató: 2001. 03. 29. Pécsi Horvát Színház

Marc Camoletti

SRETAN ROĐENDAN

Prijevod Judit Szántó
Redatelj Péter Telihay
Asistent redatelja Rita Markó
Kostimografkinja Edit Hammer
Scenograf Balázs Horesnyi

Igraju

Bernard András Márton
Jacqueline Claudia Liptai
Robert Tamás Balikó
Brigitte 1 Barbara Hegyi
Brigitte 2 Bea Melkvi

Premijera: 12. 07. 2001. Ljetne igre u Aninoj ulici

Marc Camoletti

BOLDOG SZÜLETÉSNAPOT

Fordította Szántó Judit
Rendező Telihay Péter
Rendezőasszisztens Markó Rita
Jelmez Hammer Edit
Díszlet Horesnyi Balázs

Szereplők

Bernard Márton András
Jacqueline Liptai Claudia
Robert Balikó Tamás
Brigitte 1 Hegyi Barbara
Brigitte 2 Melkvi Bea

Bemutató: 2001. 07. 12. Anna utcai Nyári Játékok

Pierre Gripari

INSPEKTOR PSINA

Redatelj Pero Mioč
Scenograf János Erdős
Glazba Zoltána Papp
Koreografkinja Éva Bálint
Kostimografkinja Laura Bagossy
Asistent redatelja Zoltan Gatai

Igraju

Duh iz zrcala Erika Žarac
Inspektor Psina Slaven Vidaković
Glazbenik, Čarobnica Ivo Grišnik
Vuk, Kraljević, Vrag Stipan Đurić
Zla kraljica, Drvosječina žena Eva Polgar
Razbojnički vođa Rafael Arčon

Premijera: 12. 01. 2002. Hrvatsko kazalište Pečuh

Pierre Gripari

KUTYAFELÜGYELŐ

Rendező Pero Mioč
Díszlet Erdős János
Zene Papp Zoltán
Koreográfus Bálint Éva
Jelmez Bagossy Laura
Rendezőasszisztens Gáta Zoltán

Szereplők

A tükör szelleme Zsárác Erika
Kutyafelügyelő Vidakovics Sziláven
Zenész, Varázslónő Grisnik János
Farkas, Királyfi, Ördög Gyurity István
Gonosz királynő, favágó felesége Polgár Éva
Rablóvezér Arcson Rafael

Bemutató: 2002. 01. 12. Pécsi Horvát Színház

István Sárosi

ZLODUH

Redatelj Sándor N. Szabó
Kostimi, scena Pálma Unger

Igraju
 Csilla Gráf
 Stipan Đurić

Premijera: 27. 01. 2002. Hrvatsko kazalište Pečuh

Sárosi István

A GONOSZ BENNÜNK ÉL...

Rendező N. Szabó Sándor
Jelmez, játéktér, játékmester Unger Pálma

Szereplők
 Gráf Csilla
 Gyurity István

Bemutató: 2002. 01. 27. Pécsi Horvát Színház

Julijana Matanović

ZAŠTO SAM VAM LAGALA

Redatelj Damir Munitić
Dramatizacija Josip Cvenić
Scenski pokret Éva Bálint
Video projekcije Danijel Dozet

Igra
 Vlasta Ramljak

Premijera: 08. 03. 2002. Hrvatsko kazalište Pečuh

Julijana Matanović

MIÉRT HAZUDTAM NEKTEK

Rendező Damir Munitić
Dramaturgia Josip Cvenić
Színpadí mozgás Bálint Éva
Videóbejátszás Danijel Dozet

Játssza
 Vlasta Ramljak

Bemutató: 2002. 03. 08. Pécsi Horvát Színház

Katalin Thuróczy

KLOŠARI

Prijevod Stjepan Blažetin
Redatelj László Bagossy
Scenograf Gábor Kazinczy
Kostimografkinja Laura Bagossy
Glazba Kristóf Wéber
Scenski pokret Éva Bálint
Asistent redatelja Zoltan Gatai
Jezični savjeti Dr. Ernest Barić

Igraju
 Darko Ćurdo
 Slaven Vidaković

Premijera: 12. 04. 2002. Hrvatsko kazalište Pečuh

Thuróczy Katalin

CSELÉDKLOZET

Fordító Blazsetin István
Rendező Bagossy László
Díszlet Kazinczy Gábor
Jelmez Bagossy Laura
Zene Wéber Kristóf
Színpad mozgás Bálint Éva
Rendezőasszisztens Gatai Zoltán
Nyelvi lektor Dr. Barics Ernő

Szereplők
 Darko Ćurdo
 Vidákovics Szláven

Bemutató: 2002. 04. 12. Pécsi Horvát Színház

Károly Szakonyi

KRIVA EMISIJA

(Komediya u dva dijela – u koprodukciji Hrvatskog kazališta Pečuh i Narodnog kazališta Pečuh)

Redatelj Zoltán Bezerédi
Scena István Znamenák
Kostimi Nóra Cselényi
Glazba Árpád Némedi, Ákos Varga
Asistent Zsolt Steiner

Igraju
Bódog György Barkó
Gospođa Bódog Éva Vári
Vanda, njihova kći Éva Füsti Molnár
Dönci, njihov sin Zsolt Lipics
Emberfi, podstanar kod Bódoga Lajos Széll Horváth
Imrus, Bódogov sin Slaven Vidaković
Saci, Döncijeva supruga Andrea Simon
Gospodin Szűcs, susjed Béla Stenczer

Premijera: 27. 09. 2002. Hrvatsko kazalište Pečuh

Szakonyi Károly

ADÁSHIBA

(Komédia két részben – A Pécsi Horváth Színház és a Pécsi Nemzeti Színház közös produkciója)

Rendező Bezerédi Zoltán
Díszlet Znamenák István
Jelmez Cselényi Nóra
Zene Némedi Árpád, Varga Ákos
Asszisztens Steiner Zsolt

Szereplők
Bódog Barkó György
Bódogné Vári Éva
Vanda, Bódogék lánya Füsti Molnár Éva
Dönci, a fiuk Lipics Zsolt
Emberfi, albérlő Bódogéknál Széll Horváth Lajos
Imrus, Bódogék fia Vidakovics Szlávén
Saci, Dönci felesége Simon Andrea
Szűcs úr, szomszéd Stenczer Béla

Bemutató: 2002. 09. 27. Pécsi Horvát Színház

Thomas Bernhard

THEATERMACHER

(U dva dijela)

Prijevod: Pavo Marinković

Jezični savjetnik: Dr. Ernest Barić

Redatelj László Bagossy Jr.
Scenarist Adrienn Asztalos
Kostimografkinja Andrea Földi
Asistent Ágota Kolics
Scena László Bagossy Jr.
Asistent redatelja Branka Pavić Blažetin
Rasvjeta Róbert Gajda
Ton János Lamár
Rekviziti Jozo Kovačević
Garderobijerka Katica Bunjevac

Igraju

Bruscon, stvaratelj kazališta Darko Ćurdo
Gospođa Bruscon, stvarateljica kazališta Éva Polgár
Ferruccio, njihov sin Slaven Vidaković
Sarah, njihova kćer Erika Žarac
Gostoničar Ivo Grišnik
Gostoničarka Anica Matoš Ančin
Erna, njihova kćer Petra Grišnik
Šaptač Zoltán Gátai

Premijera: 12. 10. 2002. Hrvatsko kazalište Pečuh

Thomas Bernhard

A SZÍNHÁZCSINÁLÓ – THEATERMACHER

(Két részben)

Fordító: Pavo Marinković

Nyelvi tanácsadó: Dr. Barics Ernő

Rendező Bagossy László Jr.
Szenikus Asztalos Adrienn
Jelmez Földi Andrea
Asszisztens Kolics Ágota
Játéktér Bagossy László Jr.
Rendezőasszisztens Branka Pavić Blažetin
Világítás Gajda Róbert
Hangosítás Lamár János
Kellék Kovács József
Öltöztető Bunyevác Katalin

Szereplők

Bruscon, színházcsináló Darko Ćurdo
Brusconné, színházcsinálóné Polgár Éva
Ferruccio, a fiuk Vidakovich Sziláven
Sarah, a lányuk Zsárácz Erika
Vendéglős Grisnik János
Vendéglősné Ancsinné Matos Anna
Erna, a lányuk Grisnik Petra
Súgó Gátai Zoltán

Bemutató: 2002. 10. 12. Pécsi Horvát Színház

Matko Sršen

GALOP U PROŠLU BUDUĆNOST

(U dva čina)

Redatelj Matko Sršen
Scenograf i kostimograf Gábor Kazinczy
Skladatelj Boris Wagner
Koreograf Anita Farac
Lektorica Dr. Đurđa Škavić
Rasvjeta Róbert Gajda
Ton János Lamár
Rekviziti Jozo Kovačević
Garderobijerka Katica Bunjevac

Igraju

Matija Mladen Vulić
Srećko Marko Torjanac
Keti Diana Bolanča

Premijera: 28. 03. 2003. Hrvatsko kazalište Pečuh

Matko Sršen

GALOPP AZ ELMŰLT JÖVŐBE

(Színmű két részben)

Rendező Matko Sršen
Díszlet- és jelmeztervező Kazinczy Gábor
Zeneszerző Boris Wagner
Koreográfus Anita Farac
Nyelvi lektor Dr. Đurđa Škavić
Világítás Gajda Róbert
Hangosítás Lamár János
Kellékes Kovácsévics József
Öltöztető Bunjevác Katalin

Szereplők

Matija Mladen Vulić
Srećko Marko Torjanac
Keti Diana Bolanča

Bemutató: 2003. 03. 28. Pécsi Horvát Színház

Noel Coward / Sanja Ivić

OSOBNOSTI

(Komediya u početku pisana po motivima kazališnog teksta Noela Cowarda *Privatni životi / Private lives*; kasnije se Azurna obala do posljednjeg kamenčića pretvorila u jadransku i stvari su krenule svojim tokom.)

Redatelj Stipan Filaković ml.
Scenograf i kostimograf János Erdős
Glazbeni suradnik Tomislav Stengl
Jezični savjetnik Dr. Ernest Barić
Asistent redatelja Zoltán Gátai
Rasvjeta Róbert Gajda
Ton János Lamár
Scena i rekviziti Jozo Kovačević
Garderoba Katica Bunjevac

Igraju

Melita Nela Kočiš
Oliver, njen muž Stipan Đurić
Klara Vlasta Ramljak
Ervin, njen muž Slaven Vidaković
Kiki, posluža Ivo Grišnik

Premijera: 18. 04. 2003. Hrvatsko kazalište Pečuh

Noel Coward / Sanja Ivić

MAGÁNÜGYEK

(Komédia, mely kezdetben Noel Coward Magánéletek / *Private lives* c. darabja alapján készült; később az *Azúrpart* minden kövecskéje adriaivá változott, és a dolgok elindultak a saját útjukon)

Rendező Ifj. Filákovity István
Díszlet- és jelmeztervező Erdős János
Zenei munkatárs Tomislav Stengl
Nyelvi tanácsadó Dr. Barics Ernő
Rendezőasszisztens Gátai Zoltán
Világítás Gajda Róbert
Hangosítás Lamár János
Díszlet és kellék Kovács József
Öltöztető Bunyevác Katalin

Szereplők

Melita Nela Kočiš
Oliver, a férje Gyurity István
Klara Vlasta Ramljak
Ervin, a férje Vidákovics Szláven
Kiki, személyzet Grisnik János

Bemutató: 2003. 04. 18. Pécsi Horvát Színház

István Sárosi

ČUDO KOD KOLOŠIJEVIH

(Komedija u dva čina, praižvedba)

Redatelj Eszter Anna Szilágyi
Scenografkinja Zsuzsa Tresz
Kostimografkinja Anikó Kovalcsik
Koreograf Antun Vidaković
Glazba Kristóf Weber
Asistent, inspicijent Zsolt Steiner
Šaptačica Erika Egerházi

Igraju

Béla Kolosi, domaćin i izumitelj József Pilinczes
Lenkécske, njegova žena, koja ga ne cijeni previše
 Éva Füsti Molnár dobitnica nagrade „Jászai”
Ármin Kolosi, djed, koga je život namučio Ferenc Köles
Árminné Kolosi, baka, „nikad nisam vjerovala u to”
 Tibor Urbán
Amálka Kolosi, gimnazijalka i veliki talent Sára Mészáros
Feri, seoski momak, susjed, policajac i sve ostalo
 Slaven Vidaković

Premijera: 20. 06. 2003. Pečuške ljetne igre

Sárosi István

KOLOSÍ CSODA

(Komédia két felvonásban, ősbemutató)

Rendező Szilágyi Eszter Anna
Díszlettervező Tresz Zsuzsa
Jelmeztervező Kovalcsik Anikó
Koreográfus Vidákovichs Antal
Zene Weber Kristóf
Asszisztens, ügyelő Steiner Zsolt
Súgó Egerházi Erika

Szereplők

Kolosi Béla, családfő és feltaláló Pilinczes József
Lenkécske, a felesége, aki annyira azért nem isteníti
 Füsti Molnár Éva Jászai-díjas
Kolosi Ármin, nagypapa, akit az élet meggyötört
 Köles Ferenc
Kolosi Árminné, nagymama, aki sohasem hitt ebben
 Urbán Tibor
Kolosi Amálka, gimnazista és nagytehetség Mészáros Sára
Feri, parasztfiú, szomszéd, rendőr és minden egyéb
 Vidákovichs Szlaven

Bemutató: 2003. 06. 20. Pécsi Szabadtéri Játékok

BALETNA VEČER U SPOMEN IMREA ECKA (Praizvedba)

Emil Petrovics: SALOME

Redatelj-koreograf Gábor Keveházi
dobitnik nagrade „Kossuth”, nositelj naslova „Vrsni umjetnik”
Kostimi i scena Zsuzsa Tresz
Asistent koreografa Béla Kéri Nagy

Uloge

Salome Krisztina Keveházi /
Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó”
Herod Gábor Keveházi dobitnik nagrade „Kossuth” /
Károly Lencsés dobitnik nagrade „Harangozó”
Ivan Krstitelj Balázs Vincze / Csaba Csanád Valkai
Herodije Dóra Uhrik dobitnica nagrade „Kossuth”,
nositeljica naslova „Vrijedne umjetnice” / Dalida Dér
Djevojke Katalin Hucker
. Írisz Nagy
. Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó”
Vojnici Béla Kéri Nagy
. Károly Lencsés dobitnik nagrade „Harangozó” /
. Krisztián Szalka
. Gergő Czár
. András Nagy

N. Porpora: ZAVUČENI ZASTORI

Koreografija Attila Egerházi dobitnik nagrade „Harangozó”
Kostimi Angéla Kövessy
Rasvjeta Gerzson Péter Kovács
Asistent koreografa Marianna Venekei
dobitnica nagrade „Harangozó”

Uloge

Marianna Venekei dobitnica nagrade „Harangozó”
Korinna Spala / Alesja Popova nositeljica naslova „Vrijedna
umjetnica”, k.g.
Schneiderová Linda / Tünde Czebe dobitnica nagrade
„Harangozó”
Írisz Nagy
Eszter Daczó / Katalin Hucker
Szabolcs Pataki
Csaba Csanád Valkai
Gergő Czár / Károly Lencsés dobitnik nagrade „Harangozó”
Balázs Vincze / Krisztián Szalka
András Nagy / Béla Kéri Nagy

Premijera: 27. 06. 2003. Pečuške ljetne igre

BALETTEST ECK IMRE EMLÉKÉRE (Ősbemutató)

Petrovics Emil: SALOME

Rendező-koreografus
. Keveházi Gábor Kossuth-díjas, Kiváló Művész
Jelmez- és látványterv Tresz Zsuzsa
Koreografus-asszisztens Kéri Nagy Béla

Szereplők

Salome Keveházi Krisztina / Czebe Tünde Harangozó-díjas
Heródes Keveházi Gábor Kossuth-díjas /
Lencsés Károly Harangozó-díjas
Keresztelő János Vincze Balázs / Valkai Csaba Csanád
Heródiás Uhrik Dóra Kossuth-díjas, Erdemes Művész /
Dér Dalida
Lányok Hucker Katalin
. Nagy Írisz
. Czebe Tünde Harangozó-díjas
Katonák Kéri Nagy Béla
. Lencsés Károly Harangozó-díjas / Szalka Krisztián
. Czár Gergő
. Nagy András

N. Porpora: ZÁRT FÜGGÖNYÖK

Koreográfia Egerházi Attila Harangozó-díjas
Jelmezterv Kövessy Angéla
Fényterv Kovács Gerzson Péter
Koreografus-asszisztens Venekei Marianna Harangozó-díjas

Szereplők

Venekei Marianna Harangozó-díjas
Spala Korinna / Popova Aleszja Erdemes Művész, m. v.
Linda Schneiderová / Czebe Tünde Harangozó-díjas
Nagy Írisz
Daczó Eszter / Hucker Katalin
Pataki Szabolcs
Valkai Csaba Csanád
Czár Gergő / Lencsés Károly Harangozó-díjas
Vincze Balázs / Szalka Krisztián
Nagy András / Kéri Nagy Béla

Bemutató: 2003. 06. 27. Pécsi Szabadtéri Játékok

PRIJE EKSPLOZIJE (Tick, tick... boom)

(Mjuzikl, mađarska praižvedba)

Tekst, glazba i pjesme: **Jonathan Larson**

Prijevod: Gergely Zöldi

Redatelj Gergely Paál
Orkestar Zsúri
Glazbeni voditelj Zoltán Bókai
Koreograf Attila Egerházi
Scenografkinja i kostimografkinja Beatrix Pető
Šaptačica Erika Egervári
Inspicijent László Háber
Asistentica redatelja Éva Balogh

Uloge

Jon Attila Németh / Attila Harsányi
Susan Lilla Polyák
Michael István Fillár / Tamás Gregorovics
Karessa xxx
Plesači Írisz Nagy
 Katalin Hucker
 Tünde Czebe
 Balázs Vincze
 Béla Kéri Nagy
 Gergő Czár

Praižvedba: 23. 07. 2003. Pečuške ljetne igre

ROBBANÁS ELŐTT (Tick, tick... boom)

(Musical, magyarországi bemutató)

Szövegkönyv, zene és dalszövegek: **Jonathan Larson**

Fordította: Zöldi Gergely

Rendező Paál Gergely
Zenekar Zsúri
Zenei vezető Bókai Zoltán
Koreográfus Egerházi Attila
Díszlet- és jelmeztervező Pető Beatrix
Súgó Egervári Erika
Ügyelő Háber László
Rendezőasszisztens Balogh Éva

Szereplők

Jon Németh Attila / Harsányi Attila
Susan Polyák Lilla
Michael Fillár István / Gregorovics Tamás
Karessa xxx
Táncosok Nagy Írisz
 Hucker Katalin
 Czebe Tünde
 Vincze Balázs
 Kéri Nagy Béla
 Czár Gergő

Bemutató: 2003. 07. 23. Pécsi Szabadtéri Játékok

Josip Cvenić

KVAKA S VRATIMA

(Komediola)

Redatelj Želimir Orešković
Scenograf i kostimograf Gábor Kazinczy
Skladatelj Zoltán Papp
Koreografkinja Éva Bálint
Pomoćnik redatelja Zoltán Gátai
Korepetitorica Zsuzsa Bártfai
Rasvjeta Róbert Gajda
Ton János Lamár
Rekviziti Jozo Kovačević
Garderobijerka Katica Bunjevac

Igraju

Putnica Vlasta Ramljak
Klaun Nela Kočiš
Pehist Slaven Vidaković
Detektiv Stipan Đurić
Mrtvopuhalo Ivo Grišnik
Violinski Ključ András Mészáros

Premijera: 12. 09. 2003. Hrvatsko kazalište Pečuh

Josip Cvenić

CSAVAROS AJTÓK

(Színmű)

Rendező Želimir Orešković
Díszlet- és jelmeztervező Kazinczy Gábor
Zeneszerző Papp Zoltán
Koreográfus Bálint Éva
A rendező munkatársa Gátai Zoltán
Korrepetitor Bártfai Zsuzsa
Világítás Gajda Róbert
Hangosítás Lamár János
Kellékes Kovács József
Öltöztető Bunyevác Katalin

Szereplők

Utazó (Nő) Vlasta Ramljak
Klaun Nela Kočiš
Peches Vidákovich Szláven
Nyomozó Gyurity István
Anyaszomorító Grisnik János
Violinkulcs (Bohóc) Mészáros András

Bemutató: 2003. 09. 12. Pécsi Horvát Színház

Pero Budak

KLUPKO

(Komediya u tri čina)

Redatelj Stipan Filaković ml.
Asistent Zoltán Gátai
Rasvjeta Róbert Gajda
Glazbeni asistent Vjekoslav Filaković
Koreograf Antun Vidaković
Majstor tona János Lamár
Rekviziti Jozo Kovačević
Garderobijerka Katica Bunjevac
Prilagodba teksta Marija Šokčević
Scenograf János Erdős

Igraju

Roza, krčmarica, vlasnica krčme Kod teta Roze . . Éva Polgár
Jašo, njezin bivši muž Andrija Mesaroš
Joso Stipan Đurić
Antona, njegova žena Anica Matos Ančin
Bara, njihova kćerka Petra Grišnik
Ivan Škorić, trgovački putnik Slaven Vidaković
Mijo, udovac Ivo Grišnik
Anica, Rozina vanbračna kćerka Milica Murinji
Jelica, sluškinja u krčmi Kod teta Roze Erika Žarac
Ilija Rafael Arčon
Svirci Blaško Bošnjak
 Attila Kovačević
 Zoltán Horváth

Premijera: 19. 03. 2004. Hrvatsko kazalište Pečuh

Pero Budak

GOMBOLYAG

(Vígjáték három felvonásban)

Rendező Ifj. Filákovity István
Rendezőasszisztens Gátai Zoltán
Világítás Gajda Róbert
Zenei munkatárs Filákovity Vjekoszláv
Koreográfus Vidákolics Antal
Hangmester Lamár János
Kellékes Kovácsécs József
Öltöztető Bunyevác Katalin
Szövegrendezés Marija Šokčević
Díszlettervező Erdős János

Szereplők

Roza, kocsmárosnő, a Róza nénéhez kocsmá tulajdonosa Polgár Éva
Jašo, Roza volt férje Mészáros András
Joso Gyurity István
Antona, Joso felesége Matos Anna
Bara, a lányuk Grisnik Petra
Ivan Škorić, kereskedelmi utazó Vidákolics Sziláven
Mijo, özvegyember Grisnik János
Anica, Roza házasságon kívüli lánya Milica Murinji
Jelica, szolgálo a Róza nénéhez kocsmában Zsárác Erika
Ilija Arcson Rafael
Zenészek Bosnyák Balázs
 Kovácsécs Attila
 Horvát Zoltán

Bemutató: 2004. 03. 19. Pécsi Horvát Színház

Mladen Širola

ČAROBNA FRULICA

(Dječja predstava)

Redatelj László Bagossy
Asistent redatelja Milica Murinji
Scenograf Gábor Kazinczy
Kostimograf Laura Bagossy
Koreograf Éva Bálint
Jezični savjetnik Dr. Ernest Barić

Igraju
Tomica Slaven Vidaković
Tvrđić Ivo Grišnik
Manda Éva Polgár
Sudac Zoltán Gátai
Pustinjak Erika Žarac
Trgovac Rafael Arčon

Premijera: 23. 04. 2004. Hrvatsko kazalište Pečuh

Mladen Širola

VARÁZSFURULYA

(Gyermekelemlőadás)

Rendező Bagossy László
A rendező munkatársa Milica Murinji
Díszlettervező Kazinczy Gábor
Jelmeztervező Bagossy Laura
Koreográfus Bálint Éva
Nyelvi tanácsadó Dr. Barics Ernő

Szereplők
Tomica Vidákovichs Szláven
Tvrđić Ivo Grišnik
Manda Polgár Éva
Bíró Gátai Zoltán
Remete Zsárácz Erika
Kereskedő Arcson Rafael

Bemutató: 2004. 04. 23. Pécsi Horvát Színház

DVIJE JEDNOČINKE

J. M. Synge: BUNAR SVETACA (Jednočinka)
Prijevod: Árpád Göncz

Redatelj Iván Hargitai
Scenografkinja Yvette Kovács
Kostimografkinja Anikó Kovalcsik
Glazbeni urednik Kristóf Weber
Šaptačica Piroska Juhász
Asistent-inspicijent Carmen Kerék

Igraju
Martin Doul Sándor N. Szabó
Mary Doul Pálma Unger
Timmy, kovač József Pilinczes
Molly Byrne Orsolya Sztankay
Bride Sára Mészáros
Mat Simon Ferenc Köles
Patch Ruadh Attila Rajnai
Svetac Lajos Széll Horváth
Mary Andrea Simon
Tommy Tibor Urbán

Sándor Petőfi: KOVAČKI ČEKIĆ (Jednočinka)

Redatelj Éva Füsti Molnár dobitnica nagrade „Jászai”
Scenografkinja Yvette Kovács
Kostimografkinja Anikó Kovalcsik
Dramaturg Éva Füsti Molnár
Glazbeni urednik Tamás Rozs
Koreograf Balázs Vincze
Asistent-inspicijent Carmen Kerék
Šaptačica Piroska Juhász

Igraju
Sudac József Pilinczes
Mali žbir Slaven Vidaković
Krotka djevojka Andrea Simon
Divljakuša Sára Mészáros
Glavonja Teškopesničar Tamás Szalma / Attila Rajnai
Zvonar Zsolt Lipics
Bagarja Lajos Széll Horváth
Kantor Sándor N. Szabó
Čedna Erzsók Pálma Unger
Opora cura Orsolya Sztankay
Vitez Palkó Lijepak Pál Lovas
Cigani Ferenc Köles, Tibor Urbán, Balázs Vincze
Márta amazonske čudi Márta Bukszár

Premijera: 17. 06. 2004. Pečuške ljetne igre

KÉT EGYFELVONÁSOS

J. M. Synge: A SZENTEK KÚTJA (Színmű egy felvonásban)
Fordította: Göncz Árpád

Rendező Hargitai Iván
Díszlettervező Kovács Yvette
Jelmeztervező Kovalcsik Anikó
Zenei szerkesztő Weber Kristóf
Súgó Juhász Piroska
Asszisztens-ügyelő Kerék Carmen

Szereplők
Martin Doul N. Szabó Sándor
Mary Doul Unger Pálma
Timmy, kovač Pilinczes József
Molly Byrne Sztankay Orsolya
Bride Mészáros Sára
Mat Simon Köles Ferenc
Patch Ruadh Rajnai Attila
A Szent Széll Horváth Lajos
Mary Simon Andrea
Tommy Urbán Tibor

Petőfi Sándor: A HELYSÉG KALAPÁCSA (Színmű 1 részben)

Rendező Füsti Molnár Éva Jászai-díjas
Díszlettervező Kovács Yvette
Jelmeztervező Kovalcsik Anikó
Dramaturg Füsti Molnár Éva
Zenei vezető Rozs Tamás
Koreográfus Vincze Balázs
Asszisztens-ügyelő Kerék Carmen
Súgó Juhász Piroska

Szereplők
Bíró Pilinczes József
Kisbíró Vidákovics Szláven
Szende lány Simon Andrea
Tűzről pattant lány Mészáros Sára
Szélestenyerű Fejenagy Szalma Tamás / Rajnai Attila
Harangláb Lipics Zsolt
Bagarja Széll Horváth Lajos
Kantor N. Szabó Sándor
Szemérmes Erzsók Unger Pálma
Fanyar lány Sztankay Orsolya
Vitéz Csepű Palkó Lovas Pál
Cigányok Köles Ferenc, Urbán Tibor, Vincze Balázs
Amazontermesztű Márta Bukszár Márta

Bemutató: 2004. 06. 17. Pécsi Szabadtéri Játékok

VEČE PEČUŠKOG BALETA

Prvi dio
NA PUTU

Koreograf Attila Kun
Plešu Umjetnici Pečuškog baleta

Drugi dio
ROMEO I JULIJA

Koreograf Gábor Keveházi
dobitnik nagrade „Kossuth“, nositelj naslova „Vrsni umjetnik“
Glazba P. Čajkovski
Scenografkinja i kostimografkinja Zsuzsa Tresz

Igraju

Romeo Szabolcs Pataki
Julija Írisz Nagy
Mercutio Balázs Vincze
Tybalt Csaba Csanád Valkai
Članovi baletnog ansambla
Korinna Spala
Rita Góbi
Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó“
Katalin Hucker
Eszter Kozár
Mónika Kócsy
Károly Lencsés dobitnik nagrade „Harangozó“
László Gombosi
Krisztián Szalka
Péter Rovó

Premijera: 25. 06. 2004. Pečuške ljetne igre

A PÉCSI BALETT ESTJE

Első rész
ÚTON

Koreográfus Kun Attila
Táncolják A Pécsi Balett művészei

Második rész
RÓMEÓ ÉS JÚLIA

Koreográfus Keveházi Gábor
Kossuth-díjas, Kiváló Művész
Zene P. Csajkovszkij
Díszlet- és jelmeztervező Tresz Zsuzsa

Szereplők

Rómeó Pataki Szabolcs
Júlia Nagy Írisz
Mercutio Vincze Balázs
Tybalt Valkai Csaba Csanád
Valamint
Spala Korinna
Góbi Rita
Czebe Tünde Harangozó-díjas
Hucker Katalin
Kozár Eszter
Kócsy Mónika
Lencsés Károly Harangozó-díjas
Gombosi László
Szalka Krisztián
Rovó Péter

Bemutató: 2004. 06. 25. Pécsi Szabadtéri Játékok

Katalin Vajda

LJUBAVNICI IZ ANCONE

(Glazbena komedija)

Redatelj Tamás Balikó
Scenograf Balázs Horesnyi
Kostimografkinja Márta Pilinyi
Dramaturg Győző Dúró dobitnik nagrade „Jászai”
Glazbeni voditelj Zoltán Bókai
Koreograf Imre Andrassy

Igraju

Tomao Nicomaco Géza Hegedűs D.
Lucia, njegova kći Adrienn Herczeg
Luigi del Soro, putujući glazbenik István Fillár
Drusilla, Rimljanka Katalin Stubendek
Lucrezio, student na sveučilištu Ferenc Köles
Viktória, Mađarica Sára Mészáros
Giovanni, slastičar Zsolt Lipics
Dorina, kućepaziteljica Tomaoa Barbara Dorogi
Agnese, vlasnica pansiona Éva Füstí Molnár
Plesači
 Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó”
 Katalin Hucker
 Írisz Nagy
 Szabolcs Pataki
 Csaba Csanád Valkai
 Balázs Vincze

Premijera: 09. 07. 2004. Pečuške ljetne igre

Vajda Katalin

ANCONAI SZERELMESEK

(Zenés vígjáték)

Rendező Balikó Tamás
Díszlettervező Horesnyi Balázs
Jelmeztervező Pilinyi Márta
Dramaturg Dúró Győző Jászai-díjas
Zenei vezető Bókai Zoltán
Koreográfus Andrassy Imre

Szereplők

Tomao Nicomaco Hegedűs D. Géza
Lucia, a lánya Herczeg Adrienn
Luigi del Soro, vándormuzsikuss Fillár István
Drusilla, római lány Stubendek Katalin
Lucrezio, egyetemi hallgató Köles Ferenc
Viktória, magyar lány Mészáros Sára
Giovanni, a cukrász Lipics Zsolt
Dorina, Tomao házvezetőnője Dorogi Barbara
Agnese, panziótulajdonos Füstí Molnár Éva
Táncosok
 Czebe Tünde Harangozó-díjas
 Hucker Katalin
 Nagy Írisz
 Pataki Szabolcs
 Valkai Csaba Csanád
 Vincze Balázs

Bemutató: 2004. 07. 09. Pécsi Szabadtéri Játékok

Péter Kárpáti

ŠTOJELJUBAV?

(Nepatvoreni narodni humor začinjen glazbom
– predstava Kazališne radionice Oberon)

Redatelj Attila Szabó
Glazba Zoltán Csernák

Igraju

Norbert Ács
Tünde Gelencsér
András Domonyai
Ferenc Köles
Lilian Nagy
Jankó Schneider
Zoltán Tóth
Kinga Várnagy

Premijera: 13. 07. 2004. Pečuške ljetne igre

Kárpáti Péter

MIASZERELEM?

(Vaskos népi humor, zenével fűszerezve
– Az Oberon Színházi Műhely előadása)

Rendező Szabó Attila
Zene Csernák Zoltán

Szereplők

Ács Norbert
Gelencsér Tünde
Domonyai András
Köles Ferenc
Nagy Lilian
Schneider Jankó
Tóth Zoltán
Várnagy Kinga

Bemutató: 2004. 07. 13. Pécsi Szabadtéri Játékok

Marin Držić

DUNDO MAROJE

(Renesansna komedija – zajednička produkcija
Pečuških ljetnih igara i Kazališta Szigligeti u Szolnoku)
Prijevod: Zoltán Csuka

Redatelj János Szikora
Asistent redatelja Gábor Deme
Scenografija János Szikora
Kostimi Zsuzsa Tresz
Glazba Kristóf Weber
Koreograf Antun Vidaković
Asistent koreografa Éva Bálint
Inspicijent Márta Bachmann
Šaptačica Krisztina Kádár

Igraju

Dundo Maroje Péter Vallai
Maro, njegov sin Slaven Vidaković
Bokčilo, sluga Dunda Maroja Béla Stenczer
Popiva, sluga Mara Attila Harsányi
Pomet, sluga Uga Péter Vida
Petrunjela, sluškinja u kući kurtizane Bea Melkvi
Pera, vjerenica Mara Diána Sárvári
Dadilja Pere Gyöngyi Császár
Laura, rimska kurtizana Kitti Kéry
Tripčeta, iz grada Kotor Konrád Quintus
Ugo, Nijemac Hrisztosz Petridisz
Niko, mladi Dubrovčanin László Molnár
Pijero, mladi Dubrovčanin István Mészáros
Vlaho, mladi Dubrovčanin Gábor Horváth
Kapetan, I. gostioničar János Németh
Žbir, Gulislav, II. gostioničar Gábor Deme
Žbir, Lessandro, III. gostioničar Attila Tárnai
Pleasači
Anikó Móder, Erzsébet Mudri, Erzsébet Eszter Németh,
Erzsébet Orovicza, Zorka Radić, Christa Sinkó, János Gáspár,
Zoltán Gyulánczi, Gábor Kiss, Jenő Krasznai, Gergely Traum,
Lénárd Traum

Premijera: 22. 07. 2004. Pečuške ljetne igre

Marin Držić

DUNDO MAROJE

(Reneszánsz dalmát komédia – A Pécsi Szabadtéri Játékok
és a Szolnoki Szigligeti Színház produkciója)
Fordította: Csuka Zoltán

Rendező Szikora János
Rendezőasszisztens Deme Gábor
Díszlet Szikora János
Jelmez Tresz Zsuzsa
Zenei összeállító Weber Kristóf
Koreográfus Vidákovics Antal
A koreográfus asszisztense Bálint Éva
Ügyelő Bachmann Márta
Súgó Kádár Krisztina

Szereplők

Dundo Maroje Vallai Péter
Maro, a fia Vidákovics Szlaven
Bokčilo, Dundo Maroje szolgája Stenczer Béla
Popiva, Maro szolgája Harsányi Attila
Pomet, Hugo szolgája Vida Péter
Petrunjela, szolgáólány a kurtizán házában Melkvi Bea
Pera, Maro menyasszonya Sárvári Diána
Pera dajkája Császár Gyöngyi
Laura, római kurtizán Kéry Kitti
Tripčeta, Kotor városából Quintus Konrád
Hugo, a német Petridisz Hrisztosz
Niko, dubrovniki ifjú Molnár László
Pijero, dubrovniki ifjú Mészáros István
Vlaho, dubrovniki ifjú Horváth Gábor
Kapitány, I. ostériás Németh János
Fogdmeg, Gulislav, II. ostériás Deme Gábor
Fogdmeg, Lessandro, III. ostériás Tárnai Attila
Táncosok
Móder Anikó, Mudri Erzsébet, Németh Erzsébet Eszter,
Orovicza Erzsébet, Radics Zorka, Sinkó Christa,
Gáspár János, Gyulánczi Zoltán, Kiss Gábor, Krasznai Jenő,
Traum Gergely, Traum Lénárd

Bemutató: 2004. 07. 22. Pécsi Szabadtéri Játékok

Rajmond Kupareo

USKRSNUĆE

Redatelj Stipan Filaković
Asistent redatelja Đula Beri
Koreograf Antun Vidaković
Jezični savjetnik Katja Bakija
Izbor glazbe Milica Klaić-Tarađija
Ton János Lamár
Rasvjeta Róbert Gajda
Rekviziter Jozo Kovačević
Orguljaš Tibor Köcsky

Igraju

Toma Blizanac Slaven Vidaković
Lazar Ivo Grišnik
Nikodem Rafael Arčon
Josip Zoltán Gátai
Marija Magdalena Petra Grišnik
Marta Milica Murinji
Marko Klaudia Kulman
Petar András Mészáros
Ivan Đula Beri

Mješoviti zbor Ladislava Matuška iz Kukinja

Milica Klaić-Tarađija, Dora Grišnik, Aga Sajčan, Erika Žarac,
 Tibor Križić, Brigita Kovač, Silvija Kunder, János Sárosi,
 Mišo Kamarić, Marija Grišnik, Anita Rózsár, András Mészáros

Premijera: 05. 03. 2005. Hrvatsko kazalište Pečuh

Rajmond Kupareo

FELTÁMADÁS

Rendező Filákovity István
Rendezőasszisztens Béri Gyula
Koreográfus Vidákovics Antal
Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
Zenei válogatás Milica Klaić-Tarađija
Hangtechnika Lamár János
Világítás Gajda Róbert
Kellékes Kovács József
Orgonán játszik Köcsky Tibor

Szereplők

Tamás, az iker Vidákovics Szilvén
Lázár Grisnik János
Nikodémosz Arcson Rafael
József Gátai Zoltán
Mária Magdolna Grisnik Petra
Márta Milica Murinji
Márk Kulmann Klaudia
Péter Mészáros András
János Béri Gyula

A Ladislav Matušek Vegyeskar Kökényből

Milica Klaić-Tarađija, Grisnik Dóra, Szajcsán Ága, Zsárácz Erika,
 Krizsics Tibor, Kovács Brigitta, Kundár Szilvia, Sárosi János,
 Kamarics Mihály, Grisnik Mária, Rózsár Anita, Mészáros András

Bemutató: 2005. 03. 05. Pécsi Horvát Színház

Davor Špišić

MISIJA: T

(E-bajka)

Redatelj Želimir Orešković
Scenograf Gábor Kazinczy
Kostimograf Zsuzsa Tresz
Skladatelj Zoltán Papp
Koreograf Éva Bálint
Jezični savjetnik Katja Bakija
Korepetitor Zsuzsa Bártfai
Promočnik redatelja Đula Beri
Rasvjeta Róbert Gajda
Ton János Lamár
Rekviziter Jozo Kovačević
Garderoba Katica Bunjevac

Igraju

Vanja, autor PC igara Stipan Đurić
Keka, vlasnica modnog salona Vlasta Ramljak
Tan/Tana, virtualni dječak (zapravo: totalna djevojčica)
 Nela Kočiš
Paloma, lutka iz izloga, jedno veliko plastično srce
 Petra Grišnik
Oliver, učitelj Ivo Grišnik
Hokler, diler plastičnih papuča i druge robe
 Slaven Vidaković

Premijera: 06. 05. 2005. Hrvatsko kazalište Pečuh

Davor Špišić

A T-MISSZIÓ

(E-mese)

Rendező Želimir Orešković
Díszlettervező Kazinczy Gábor
Jelmeztervező Tresz Zsuzsa
Zeneszerző Papp Zoltán
Koreográfus Bálint Éva
Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
Korrepetitor Bártfai Zsuzsa
Segédrendező Béry Gyula
Világosítás Gajda Róbert
Hang Lamár János
Kellékes Kovács József
Öltöztető Bunyevác Katalin

Szereplők

Vanja, PC-játékok készítője Gyurity István
Keka, divatszalon-tulajdonos Vlasta Ramljak
Tan/Tana, virtuális fiú (valójában: totális kislány)
 Nela Kočiš
Paloma, kirakati bábu, egy hatalmas műanyagszív
 Grisnik Petra
Oliver, tanító Grisnik János
Hokler, műanyagpapucs- és egyéb áruk forgalmazója
 Vidákovics Szlávén

Bemutató: 2005. 05. 06. Pécsi Horvát Színház

HOMMAGE IMREU ECKU

(Baletna večer u čast 75. rođendana Imrea Ecka koji je prije 45 godina utemeljio Pečuški balet)

Koreografije Imrea Ecka postavljaju na scenu

János Hetényi plesni umjetnik

Pál Lovas plesni umjetnik

Zsuzsa Véghvári majstor baleta

Kostim Judit Gombár

Scena Imre Eck i János Hetényi

Béla Bartók: CONCERTO

Plešu Rita Góbi – Balázs Vincze

Beethoven: EGMONT, UVERTIRA

Plešu Tünde Czebe – Szabolcs Pataki
Eszter Kozár – Csaba Csanád Valkai
Mónika Kócsy – Krisztián Szalka

Stravinski: PRAZNIK PROLJEĆA

Plešu Anett Bakos Attila Bandúr
Tünde Czebe László Barczy
Mercédesz Fekete Gábor Bora
Rita Góbi Máté Harka
Mariann Hargitai Károly Lencsés
Katalin Hucker Szabolcs Pataki
Mónika Kócsy Péter Rovó
Eszter Kozár Krisztián Szalka
Korinna Spala Csaba Csanád Valkai
Krisztina Szarvas
Anna Szilágyi
Katalin Ujvári

Premijera: 11. 06. 2005. Pečuške ljetne igre

HÓDOLAT ECK IMRÉNEK

(Balettest a 75 éve született Eck Imre tiszteletére, aki 45 éve alapította a Pécsi Balettet)

Eck Imre koreográfiáit színpadra állítják

Hetényi János táncművész

Lovas Pál táncművész

Véghvári Zsuzsa balettmester

Jelmez Gombár Judit

Díszlet Eck Imre és Hetényi János

Bartók Béla: CONCERTO

Táncolják Góbi Rita – Vincze Balázs

Beethoven: EGMONT NYITÁNY

Táncolják Czebe Tünde – Pataki Szabolcs
Kozár Eszter – Valkai Csaba Csanád
Kócsy Mónika – Szalka Krisztián

Sztravinszkij: TAVASZÜNNEP

Táncolják Bakos Anett Bandúr Attila
Czebe Tünde Barczy László
Fekete Mercédesz Bora Gábor
Góbi Rita Harka Máté
Hargitai Mariann Lencsés Károly
Hucker Katalin Pataki Szabolcs
Kócsy Mónika Rovó Péter
Kozár Eszter Szalka Krisztián
Spala Korinna Valkai Csaba Csanád
Szarvas Krisztina
Szilágyi Anna
Ujvári Katalin

Bemutató: 2005. 06. 11. Pécsi Szabadtéri Játékok

Molière

TARTUFFE

(Premijera Studentskog kazališta Janus)

Prijevod: István Vas

Redatelj János Mikuli
 Scenografija Pál Németh
 Glazba András Lovasi, György Heidl
 Kostimi Zsuzsa Szabó
 Koreografija József Bognár
 Asistentica Alida Gáspár

Igraju

Gospođa Pernelle, Orgonova majka Renáta Pásztó
 Orgon, muž Elmire András Ernő Tóth
 Elmira, Orgonova žena Krisztina Horváth
 Damis, Orgonov sin András Domonyai
 Mariane, Orgonova kći, Valerova ljubav Andrea Kiss
 Valér, Marianina ljubav Mátyás Juhász
 Cléante, Orgonov zet László Inhof
 Tartuffe, licemjer Attila Rajnai
 Dorine, Marianina slušavka Orsolya Hollósi
 Gospon Lojalni, sluga zakona Tamás Molnár

Premijera: 27. 06. 2005. Pečuške ljetne igre

Molière

TARTUFFE

(A Janus Egyetemi Színház bemutatója)

Fordította: Vas István

Rendező Mikuli János
 Díszlet Németh Pál
 Zene Lovasi András, Heidl György
 Jelmez Szabó Zsuzsa
 Mozgás Bognár József
 Asszisztens Gáspár Alida

Szereplők

Pernelle asszony, Orgon anyja Pásztó Renáta
 Orgon, Elmira férje Tóth András Ernő
 Elmira, Orgon felesége Horváth Krisztina
 Damis, Orgon fia Domonyai András
 Mariane, Orgon lánya, Valér szerelme Kiss Andrea
 Valér, Mariane szerelme Juhász Mátyás
 Cléante, Orgon sógora Inhof László
 Tartuffe, álszent Rajnai Attila
 Dorine, Mariane komornája Hollósi Orsolya
 Lojális Úr, törvényszolga Molnár Tamás

Bemutató: 2005. 06. 27. Pécsi Szabadtéri Játékok

Paul Portner

ZASTRAŠUJUĆE

(Kriminalistička društvena igra u dva dijela)

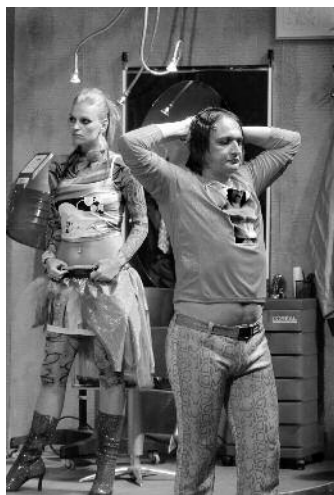
Prijevod: Morcsányi Géza

Redatelj Attila Béres
 Dramaturg Barbara Ari-Nagy
 Kostimi Réka Pintér
 Scenograf Zsolt Steiner
 Scena Attila Béres i Zsolt Steiner

Igraju

Tony Whitecomb Zsolt Lipics
 Barbara DeMarco Adrienn Herczeg
 Mrs. Schubert Éva Füsti Molnár
 Eddie Lawrence Slaven Vidaković
 Victor Rosetti Árpád Besenczi
 Mike Thomas Ferenc Köles

Premijera: 07. 07. 2005. Pečuške ljetne igre

Paul Portner

HAJMERESZTŐ

(Bűnügyi társasjáték két részben)

Fordította: Morcsányi Géza

Rendező Béres Attila
 Dramaturg Ari-Nagy Barbara
 Jelmez Pintér Réka
 Szcenikus Steiner Zsolt
 Játéktér Béres Attila és Steiner Zsolt

Szereplők

Tony Whitecomb Lipics Zsolt
 Barbara DeMarco Herczeg Adrienn
 Mrs. Schubert Füsti Molnár Éva
 Eddie Lawrence Vidákovics Szláven
 Victor Rosetti Besenczi Árpád
 Mike Thomas Köles Ferenc

Bemutató: 2005. 07. 07. Pécsi Szabadtéri Játékok

Tebelak – Schwartz – Greene

GODSPELL, ILITI BOŽANSTVENA KOMEDIJA

(Mjuzikl u dva dijela)

Redatelj Tamás Balikó
Koreograf Béla Földi
Asistent koreografije Balázs Vincze
Scenograf Balázs Horesnyi
Kostimografkinja Márta Pilinyi
Asistent scenografa Zsolt Steiner
Inspicijent-šaptač László Háber

Igraju

Attila Csengeri, Tamás Gregorovics, Barbara Dorogi,
 István Fillár, Balázs Vincze, Eszter Kozár, Tünde Czebe,
 Korinna Spala, Ágnes Tadic, Tímea Vermes, János Szebeni,
 Tamás Újláb, Lajos Széll Horváth, Krisztián Szalka,
 Judit Németh, Henriett Kemény

Orkestar

Zoltán Bókai, Tamás Pozsgai, Géza Bánky, Attila Gyenes

Premijera: 15. 06. 2005. Pečuške ljetne igre

Tebelak – Schwartz – Greene

GODSPELL, AVAGY ISTENI SZÍNJÁTÉK

(Musical két részben)

Rendező Balikó Tamás
Koreográfus Földi Béla
A koreográfus asszisztense Vincze Balázs
Díszlettervező Horesnyi Balázs
Jelmeztervező Pilinyi Márta
Asszisztens-szenikus Steiner Zsolt
Ügyelő-súgó Háber László

Színészek

Csengeri Attila, Gregorovics Tamás, Dorogi Barbara,
 Fillár István, Vincze Balázs, Kozár Eszter, Czebe Tünde,
 Spala Korinna, Tadic Ágnes, Vermes Tímea, Szebeni János,
 Újláb Tamás, Széll Horváth Lajos, Szalka Krisztián,
 Németh Judit, Kemény Henriett

Zenekar

Bókai Zoltán, Pozsgai Tamás, Bánky Géza, Gyenes Attila

Bemutató: 2005. 06. 15. Pécsi Szabadtéri Játékok

Grigor Vitez

PLAVA BOJA SNIJEGA

(Dječji igrokaz)

Redatelj László Bagossy
Asistent redatelja Zoltán Gátai
Scenograf János Erdős
Koreografinja Éva Bálint
Jezični savjetnik Katja Bakija
Kostimografinja Laura Bagossy
Glazba Branko Starc
Songovi Richard Simonelli
Rasvjeta Róbert Gajda
Ton János Lamár
Rekviziter Jozo Kovačević
Garderobijerka Katica Bunjevac

Igraju

Kralj Karaslav Ivo Grišnik
Krizantema, njegova kćer Erika Žarac
Kačkavalj, dvorski mudrac Rafael Arčon
General Razbinos Andras Mészáros
Kaloper, kraljev pastir Slaven Vidaković
Dvorska luda Stipan Đurić

Premijera: 17. 11. 2005. Hrvatsko kazalište Pečuh

Grigor Vitez

A HÓ KÉK SZÍNE

(Gyermekek előadása)

Rendező Bagossy László
Rendezőasszisztens Gátai Zoltán
Színpadkép Erdős János
Koreográfus Bálint Éva
Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
Jelmeztervező Bagossy Laura
Zene Branko Starc
Dalok Richard Simonelli
Világítás Gajda Róbert
Hangtechnika Lamár János
Kellékes Kovács József
Öltöztető Bunjevác Katica

Szereplők

Karaslav király Grisnik János
Krizantémum, a lánya Zsárácz Erika
Kádastúró, udvari bölcs Arcson Rafael
Orttörő generális Mészáros András
Zöldmenta, a király pásztora Vidákovics Szlaven
Udvari bolond Gyurity István

Bemutató: 2005. 11. 17. Pécsi Horvát Színház

Miro Gavran

VESELI ČETVEROKUT

(Komedijska)

Redatelj Stipan Filaković
Scenograf Gábor Kazinczy
Jezični savjetnik Katja Bakija
Pomoćnik redatelja Đula Beri
Rasvjeta Róbert Gajda
Ton János Lamár
Rekviziti Jozo Kovačević
Garderoba Katica Bunjevica

Igraju

Đuro Slaven Vidaković
Lucija, Đurina supruga Tatjana Bertok-Zupković
Mladen Stipan Đurić
Karmela, Mladenova supruga Nela Kočiš

Premijera: 07. 04. 2006. Hrvatsko kazalište Pečuh

Miro Gavran

VIDÁM NÉGYESFOGAT

(Vígjáték)

Rendező Filákóvity István
Díszlettervező Kazinczy Gábor
Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
Rendezőasszisztens Béria Gyula
Világítás Gajda Róbert
Hang Lamár János
Kellékes Kovácssevic József
Öltöztető Bunyevác Katalin

Szereplők

Đuro Vidákóvics Sziláven
Lucija, Đuro felesége Katja Bakija
Mladen Gyurity István
Karmela, Mladen felesége Nela Kočiš

Bemutató: 2006. 04. 07. Pécsi Horvát Színház

Mujičić – Senker – Škrabe

TRENK DIVLJI CRVENI BARON

(Komediya)

Redatelj Tahir Mujičić
 Scenograf Zoltán Bachman
 Kostimograf Tahir Mujičić
 Skladatelj Zoltán Papp
 Koreograf Éva Bálint
 Asistentica scenografa Zsóka Váradi
 Korepetitor Zsuzsanna Bártfai
 Lektorica Katja Bakija
 Likovna oprema predstave Hrvoje Šercar
 Asistent i pomoćnik, redatelja i kostimografa
 Kristijan Ugrina

Igraju
 Trenk Slaven Vidaković
 Poslušny Robert Ugrina
 Habsburg Vlasta Ramljak
 Königseck Stipan Đurić
 Peradović Beti Lučić
 Mlinarić Tanja Bertok Zupković
 Ugostić Beti Lučić
 Krivokletić Tanja Bertok Zupković
 Nádrázi Beti Lučić
 Kleinbürger Tanja Bertok Zupković
 Kostreš Kristijan Ugrina
 Pavunović Ivo Grišnik
 Glavosek Kristijan Ugrina
 Crnohaljić Ivo Grišnik
 Proburazović Kristijan Ugrina

Premijera: 03. 06. 2006. Hrvatsko kazalište Pečuh

Mujičić – Senker – Škrabe

TRENK, A VAD VÖRÖS BÁRÓ

(Vígjáték)

Rendező Tahir Mujičić
 Díszlettervező Bachman Zoltán
 Jelmeztervező Tahir Mujičić
 Zeneszerző Papp Zoltán
 Koreográfus Bálint Éva
 A díszlettervező asszisztense Váradi Zsóka
 Korrepetitor Bártfai Zsuzsanna
 Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
 Látványtechnika Hrvoje Šercar
 A rendező és jelmeztervező asszisztense és segítője
 Kristijan Ugrina

Szereplők
 Trenk Vidákovics Szlávén
 Szófogadós Robert Ugrina
 Habsburg Vlasta Ramljak
 Királlysarki Gyurity István
 Fosztogati Beti Lučić
 Malomfy Tanja Bertok Zupković
 Vendéglátó Beti Lučić
 Hamiseskü Tanja Bertok Zupković
 Izgatófi Beti Lučić
 Kispolgár Tanja Bertok Zupković
 Pattogi Kristijan Ugrina
 Cicomás Grisnik János
 Nyakazó Kristijan Ugrina
 Gyászruhás Grisnik János
 Leszúró Kristijan Ugrina

Bemutató: 2006. 06. 03. Pécsi Horvát Színház

BONNIE & CLYDE

(Plesni triler – U suradnji Pečuškog baleta
i Pečuških ljetnih igara)

Redatelj-koreograf Balázs Vincze
Libretist György Böhm dobitnik nagrade „Jászai”
Skladatelj Zoltán Bókai
Scenograf György Bátonyi
Kostimografinja Fruzsina Nagy
Asistent koreografa
. Károly Lencsés dobitnik nagrade „Harangozó”

Igraju

Bonnie Spala Korinna dobitnica nagrade „Harangozó”
Clyde István Dóri
Buck Csaba Csanád Valkai
Blanche Eszter Kozár
Mladić István Oláh
Detektiv Krisztián Szalka
. Zsolt Gallai
. László Barczy
Džeparoš András Nagy
Zbor

Anett Bakos, Szilvia Balássy, Mónika Kócsy, Eszter Lázár,
Laura Sasvári, Katalin Ujvári, Norbert Verdes

Premijera: 23. 06. 2006. Pečuške ljetne igre

BONNIE ÉS CLYDE

(Tánc thriller – A Pécsi Balett és a
Pécsi Szabadtéri Játékok közös bemutatója)

Rendező-koreográfus Vincze Balázs
Librettó Böhm György Jászai-díjas
Zeneszerző Bókai Zoltán
Díszlettervező Bátonyi György
Jelmeztervező Nagy Fruzsina
A koreográfus asszisztense
. Lencsés Károly Harangozó-díjas

Táncolják

Bonnie Spala Korinna Harangozó-díjas
Clyde Dóri István
Buck Valkai Csaba Csanád
Blanche Kozár Eszter
Fiatal fiú Oláh István
Nyomozók Szalka Krisztián
. Gallai Zsolt
. Barczy László
Zsebes Nagy András
Kar

Bakos Anett, Balássy Szilvia, Kócsy Mónika, Lázár Eszter,
Sasvári Laura, Ujvári Katalin, Verdes Norbert

Bemutató: 2006. 06. 23. Pécsi Szabadtéri Játékok

Friedrich Dürrenmatt

ROMUL VELIKI

(Nepovjesna povijesna komedija
– Premijera Studentskog kazališta Janus)
Prijevod: Árpád Fáy

Redatelj János Mikuli
Dramaturg János Mikuli
Scena Pál Németh
Kostimi Zsuzsa Szabó
Glazba Tamás Rozs
Asistentica Alida Gáspár

Igraju

Romul August, zapadnorimski car András Ernő Tóth
Julija, njegova žena Krisztina Horváth
Rea, njegova kći Orsolya Hollósi
Zenon, istočnorimski car Gábor Bánky
Aemilijan, rimski patricije Ferenc Köles
Tulije Rotundus Mares, ministar obrane András Domonyai
Spurije Titus Mamma, prefekt konjice Mátyás Juhász
Ahil, Piram László Inhof
Apollyon, trgovac umjetninama Pál Keczán
Car Rupf, Odoakar Tibor Urbán

Premijera: 30. 06. 2006. Pečuške ljetne igre

Friedrich Dürrenmatt

A NAGY ROMULUS

(Történelmietlen történelmi komédia
– A Janus Egyetemi Színház bemutatója)
Fordította: Fáy Árpád

Rendező Mikuli János
Dramaturg Mikuli János
Díszlet Németh Pál
Jelmez Szabó Zsuzsa
Zene Rozs Tamás
Asszisztens Gáspár Alida

Szereplők

Romulus Augustus, nyugatrómai császár Tóth András Ernő
Julia, a felesége Horváth Krisztina
Rea, a leánya Hollósi Orsolya
Isauriai Zénó, keletrómai császár Bánky Gábor
Aemilianus, római patrícius Köles Ferenc
Tullius Rotundus Mares, hadügyminiszter Domonyai András
Spurius Titus Mamma, a lovasság prefektusa Juhász Mátyás
Achilles, Pyramus Inhof László
Apollyon, műkereskedő Keczán Pál
Caesar Rupf, Odoaker Urbán Tibor

Bemutató: 2006. 06. 30. Pécsi Szabadtéri Játékok

Ron Aldridge

SAMO DVAPUT SI MLAD

(U suradnji Narodnog kazališta Pečuh
i Pečuških ljetnih igara)

Prijevod: Hamvai Kornél

Redatelj. Gyula Bodrogi dobitnik nagrade „Kossuth”
Scena. Péter Horgas
Kostimi Márta Pilinyi

Igraju

Suzy. Vera Szabó
Richard Lajos Széll Horváth
Gordon Brooks (Brooksie) Sándor N. Szabó
Tom Béla Stenczer
Julia Éva Füstí Molnár dobitnica nagrade „Jászai”
Rose. Márta Bukszár
Grace Pálma Unger

Premijera: 06. 07. 2006. Pečuške ljetne igre

Ron Aldridge

CSAK KÉTSZER VAGY FIATAL

(A Pécsi Nemzeti Színház
és a Pécsi Szabadtéri Játékok közös bemutatója)

Fordította: Hamvai Kornél

Rendező Bodrogi Gyula Kossuth-díjas
Díszlet Horgas Péter
Jelmez. Pilinyi Márta

Szereplők

Suzy. Szabó Vera
Richard Széll Horváth Lajos
Gordon Brooks (Brooksie) N. Szabó Sándor
Tom Stenczer Béla
Julia Füstí Molnár Éva Jászai-díjas
Rose. Bukszár Márta
Grace Unger Pálma

Bemutató: 2006. 07. 06. Pécsi Szabadtéri Játékok

Ferenc Lehár

GROF OD LUXEMBURGA

(U suradnji Narodnog kazališta Pečuh
i Pečuških ljetnih igara)

Redatelj Tamás Balikó DLA
Scena György Bátonyi
Kostimi Márta Pilinyi
Dirigent Csaba Somos
Glazbeni voditelj Zoltán Bókai
Koreograf Csaba Sebestyén
Suradnik redatelja László Háber, Zsolt Steiner

Igraju

René, slikar umjetnik, grof od Luxemburga . . Attila Csengeri
Angéle Didier, operetna diva Katalin Lesznyák
Madame Fleury, prijateljica Angéle Barbara Dorogi
Sir Basil, guverner Ugarande
. Frigyes Hollósi nositelj naslova „Vrijedni umjetnik“
Brissard, skladatelj, prijatelj René-a Gábor Keresztes
Juliette Katalin Stubendek
Lord Lanchaster, pratnja Sir Basila Zsolt Zayzon
Lord Winchester, pratnja Sir Basila Tamás Benyovszky
Lord Worchester, pratnja Sir Basila Attila Götz

Ostali sudionici

Mikold Darabont, Katalin Fertály, Edit Fodor,
Mária Kaufmann, Henriett Kemény, Péter Rubind,
Attila Rajnai, László Schum, György Ákos Mészáros,
László Háber, Szilvia Balássy, Eszter Lázár, Laura Sasvári,
István Dóri, Zsolt Gallai, Krisztián Szalka

Premijera: 14. 07. 2006. Pečuške ljetne igre

Lehár Ferenc

LUXEMBURG GRÓFJA

(A Pécsi Nemzeti Színház és a Pécsi Szabadtéri Játékok
közös bemutatója)

Rendező Balikó Tamás DLA
Díszlet Bátonyi György
Jelmez Pilinyi Márta
Karmester Somos Csaba
Zenei vezető Bókai Zoltán
Koreográfus Sebestyén Csaba
A rendező munkatársa Háber László, Steiner Zsolt

Szereplők

René, festőművész, Luxemburg grófja Csengeri Attila
Angéle Didier, operett-díva Lesznyák Katalin
Madame Fleury, Angéle barátnője Dorogi Barbara
Sir Basil, Ugaranda kormányzója
. Hollósi Frigyes Érdemes Művész
Brissard, zeneszerző, René barátja Keresztes Gábor
Juliette Stubendek Katalin
Lord Lanchaster, Sir Basil kísérete Zayzon Zsolt
Lord Winchester, Sir Basil kísérete Benyovszky Tamás
Lord Worchester, Sir Basil kísérete Götz Attila

Továbbá

Darabont Mikold, Fertály Katalin, Fodor Edit,
Kaufmann Mária, Kemény Henriett, Rubind Péter,
Rajnai Attila, Schum László, Mészáros György Ákos,
Háber László, Balássy Szilvia, Lázár Eszter, Sasvári Laura,
Dóri István, Gallai Zsolt, Szalka Krisztián

Bemutató: 2006. 07. 14. Pécsi Szabadtéri Játékok

Vitéz Mihály Csokonai

KARNYÓNÉ (GOSPOĐA KARNYÓ)

(U suradnji Pečuških ljetnih igara
i Pečuške televizije)

Redatelj László Bagossy
Scena Zoltán Bachman
Kostimi Laura Bagossy
Glazba László Kircsi
Koreograf Antun Vidaković

Igraju

Karnyó, trgovac Ivo Grišnik
Karnyóné (gospođa Karnyó), njegova žena Dóra Uhrik
Samu, njegov sin Ádám Ottlik
Boris, sobarica gospođe Karnyó Katalin Lesznayák
Lázár, momak u trgovini gospođe Karnyó Béla Stenczer
Torokalo, peštanski kavalir Slaven Vidaković
Tiptop, pariški kavalir Zsolt Lipics
Gatalo Árpád Besenczi
Vile Szabina Farkas, Adrienn Zsoldos
Vilinski mladić Péter Pukler

Premijera: 04. 08. 2006. Pečuške ljetne igre

Csokonai Vitéz Mihály

KARNYÓNÉ

(A Pécsi Szabadtéri Játékok
és a Pécs TV koprodukciós előadása)

Rendező Bagossy László
Díszlet Bachman Zoltán
Jelmez Bagossy Laura
Zene Kircsi László
Koreográfus Vidakovics Antal

Szereplők

Karnyó, egy kalmár Grisnik János
Karnyóné, annak felesége Uhrik Dóra
Samu, annak fia Ottlik Ádám
Boris, Karnyóné szobalánya Lesznayák Katalin
Lázár, Karnyóné boltoslegénye Stenczer Béla
Lipitlotty, pesti gavallér Vidakovics Szláven
Tiptopp, párizsi gavallér Lipics Zsolt
Kuruzs Besenczi Árpád
Tündérek Farkas Szabina, Zsoldos Adrienn
Tündérfi Pukler Péter

Bemutató: 2006. 08. 04. Pécsi Szabadtéri Játékok

A. S. Puškin – P. Šurkalović

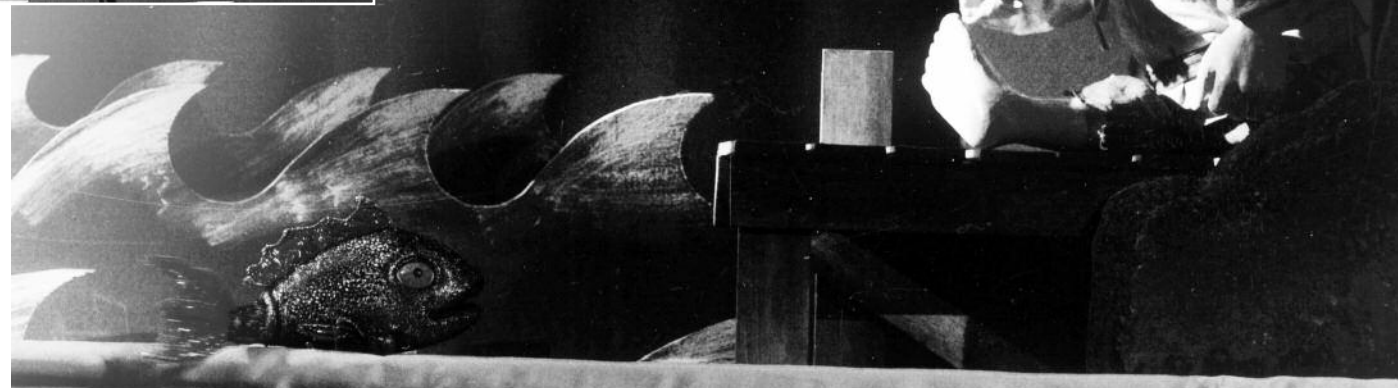
ZLATNA RIBICA

Redatelj Petar Šurkalović
Vizualni elementi Jože Lašič
Izrada lutaka i rekvizita
 Jože Lašič, Sandra Birjukov i Maja Radušić
Glazbena oprema Davor Grzunov
Scenski pokret Éva Bálint
Lektor Katja Bakija
Izrada kostima za glumce István Kovács
Izrada scene Mili Čatović i Dario Šunjić
Asistent redatelja Katica Bunjevac
Pomoćni animatori Katica Bunjevac i Jozo Kovačević
Ton János Lamár
Kreacija svijetla Róbert Gajda

Igraju

Tatjana Bertok-Zupković
 Ivo Grišnik
 Erika Žarac
 Slaven Vidaković

Premijera: 26. 01. 2007. Hrvatsko kazalište Pečuh

A. S. Puškin – P. Šurkalović

AZ ARANYHALACSKA

Rendező Petar Šurkalović
Látványtechnika Jože Lašič
Bábok és kellékek
 Jože Lašič, Sandra Birjukov és Maja Radušić
Zene Davor Grzunov
Színpadí mozgás Bálint Éva
Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
Jelmeztervező Kovács István
Díszlettervező Mili Čatović és Dario Šunjić
Rendezőasszisztens Bunjevác Katalin
Segédmozgatók Bunjevác Katalin és Kovácsevics József
Hang Lamár János
Fénytechnika Gajda Róbert

Szereplők

Tatjana Bertok-Zupković
 Grisnik János
 Zsárác Erika
 Vidákovics Szláven

Bemutató: 2007. 01. 26. Pécsi Horvát Színház

Antun Karagić

POŠTENI VARALICA

(Komediya u tri čina)

Redatelj László Bagossy
Glazba . . . Blaško Bošnjak, Dejan Popović, Tomislav Taradija
Scenografija Gábor Kazinczy
Kostimografija Laura Bagossy
Dramaturgija Katja Bakija
Koreografija Éva Bálint
Ton János Lamár
Svjetlo Róbert Gajda
Asistent redatelja Katica Bunjevac

Igraju

Marko Gugić, gazda, novi bogataš Stipan Đurić
Manda, njegova žena Éva Polgár
Ankica, Markova plaćena ljubavnica, služavka u domaćinstvu
. Erika Žarac
Bariša Cindrić, konjokradica Slaven Vidaković
Borić, stari ciganin, konjokradica András Mészáros
Stipan, rudar, Ankičin muž Rafael Arčon
Ivanica, Markova susjeda Anica Matoš
Župnik Ivo Grišnik
Bilježnik Zoltán Gátai
Služavka Elizabeta Orovica
Kapelan Đula Beri

Plešu Đuro Šarošac, Erzsébet Mudri, Elizabeta Orovica

Premijera: 01. 04. 2007. Hrvatsko kazalište Pečuh

Antun Karagić

A TISZTESSÉGES CSALÓ

(Komédia három részben)

Rendező Bagossy László
Zene . . . Bosnyák Balázs, Deján Popovics, Tomislav Taradzsiya
Díszlettervező Kazinczy Gábor
Jelmeztervező Bagossy Laura
Dramaturg Katja Bakija
Koreográfus Bálint Éva
Hang Lamár János
Fény Róbert Gajda
Rendezőasszisztens Bunyevác Katalin

Szereplők

Marko Gugity, újjgazdag gazda Gyurity István
Manda, a felesége Polgár Éva
Ankica, Marko fizetett szeretője, házi kisegítő
. Zsárác Erika
Barisa Cindrity, lótolvaj Vidákovics Szlávén
Bority, vén cigány, lótolvaj Mészáros András
Stevo, vájár, Ankica férje Arcson Rafael
Ivanica, Marko szomszédja Acinné Matos Anna
Plébános Grisnik János
Bilježnik Gátai Zoltán
Szolgálólány Orovicza Erzsébet
Káplán Béri Gyula

Tánc . . . Sarosác György, Mudri Erzsébet, Orovicza Erzsébet

Bemutató: 2007. 04. 01. Pécsi Horvát Színház

EUROPSKA PLESNA GALERIJA

(U suradnji Pečuških ljetnih igara i Pečuškog baleta)

NEPOSTOJAN... (WITHOUT A LEG TO STAND ON...)

Koreograf Julian Moss
Asistent Tünde Czebe dobitnik nagrade „Harangozó”
Skladatelj John Adams
Kostimografinja Fruzsina Nagy
Plešu

Szilvia Balássy, Mónika Kócsy, Eszter Lázár, Korinna Spala
 dobitnica nagrade „Harangozó”, Katalin Ujvári, István Dóri,
 Dávid Kristóf, András Nagy, Krisztián Szalka,
 Csaba Csanád Valkai

NE DAM SE

Koreograf Balázs Vincze
Skladatelj Ferenc Jávori
Kostimografinja Fruzsina Nagy
Plešu

Korinna Spala dobitnica nagrade „Harangozó”,
 Szilvia Balássy, István Dóri

PARA BANGO

Koreograf Raza Hammadi
Skladatelj Perez Prado
Plešu

Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó”, Mónika Kócsy,
 Eszter Lázár, Korinna Spala dobitnica nagrade „Harangozó”,
 Katalin Ujvári, István Dóri, Dávid Kristóf, András Nagy,
 Krisztián Szalka, Csaba Csanád Valkai

Premijera: 22. 06. 2007. Pečuške ljetne igre

EURÓPAI TÁNC GALÉRIA

(A Pécsi Szabadtéri Játékok
 és a Pécsi Balett közös bemutatója)

ÁLLHATATLAN... (WITHOUT A LEG TO STAND ON...)

Koreográfus Julian Moss
Asszisztens Czebe Tünde Harangozó-díjas
Zeneszerző John Adams
Jelmeztervező Nagy Fruzsina
Táncolják

Balássy Szilvia, Kócsy Mónika, Lázár Eszter, Spala Korinna
 Harangozó-díjas, Ujvári Katalin, Dóri István, Kristóf Dávid,
 Nagy András, Szalka Krisztián, Valkai Csaba Csanád

NEM ADOM FEL

Koreográfus Vincze Balázs
Zeneszerző Jávori Ferenc
Jelmeztervező Nagy Fruzsina
Táncolják

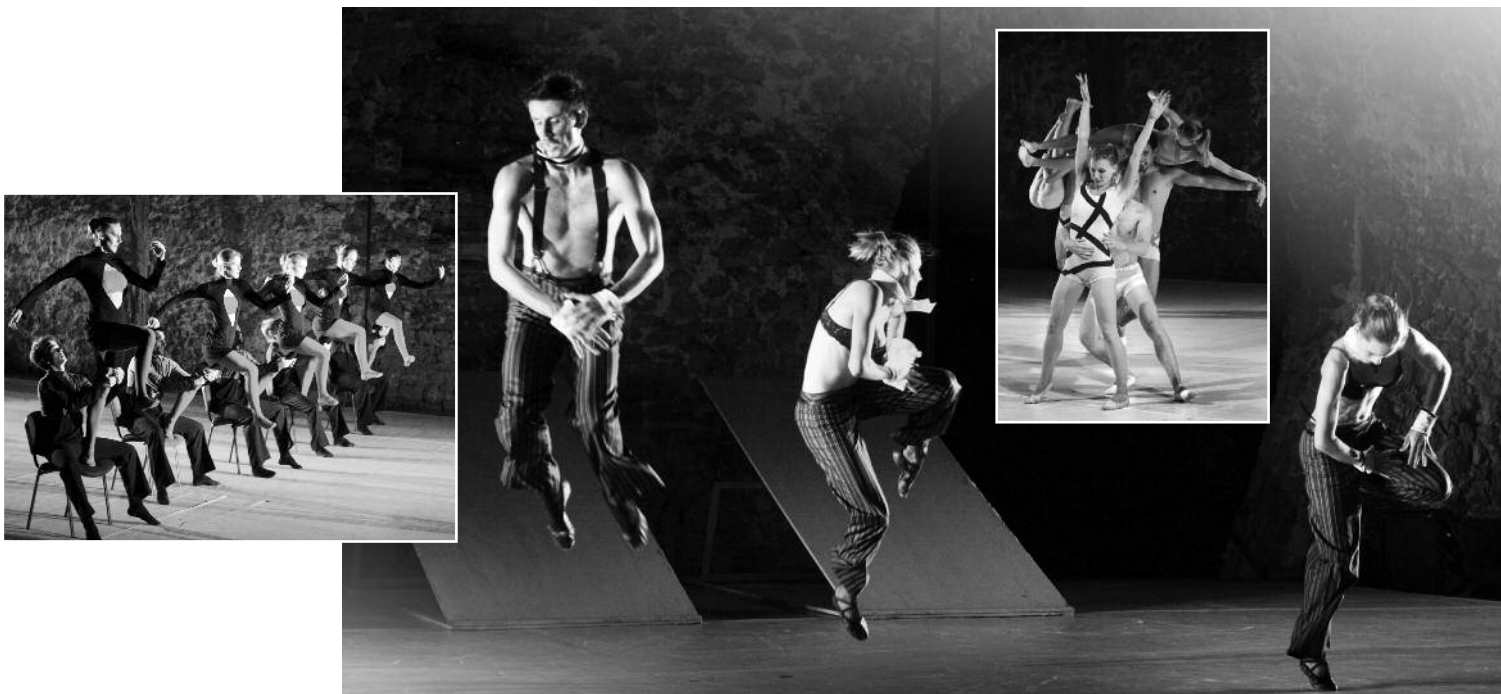
Spala Korinna Harangozó-díjas,
 Balássy Szilvia, Dóri István

PARA BANGO

Koreográfus Raza Hammadi
Zeneszerző Perez Prado
Táncolják

Czebe Tünde Harangozó-díjas, Kócsy Mónika, Lázár Eszter,
 Spala Korinna Harangozó-díjas, Ujvári Katalin, Dóri István,
 Kristóf Dávid, Nagy András, Szalka Krisztián,
 Valkai Csaba Csanád

Bemutató: 2007. 06. 22. Pécsi Szabadtéri Játékok

Ion Luca Caragiale

IZGUBLJENO PISMO

(Komediya u dva dijela – U suradnji Pečuških ljetnih igara i Studentskog kazališta Janus)

Redatelj János Mikuli
Dramaturzi János Mikuli, Gábor Regényi, Donát Tolnay
Scenografija Pál Németh
Kostimografkinja Zsóka Váradi
Asistentice Alida Gáspár, Ágnes Luspay
Tehnika Géza Tóth, János Lamár

Igraju

Stefan Tipotescu, prefekt župe Ferenc Köles
Agamemnon Dandanache, stari ratnik András Fekete
Zaharia Trahanache, predsjednik stalnog vijeća, predsjednik izbornog vijeća, prosvjetnog vijeća i drugih izbornih vijeća András Ernő Tóth
Tace Farfuridi, odvjetnik, član navedenih vijeća i izbornih vijeća Gábor Bánky
Nae Cațavencu, odvjetnik, urednik i nakladnik lista Karpatska Truba, utemeljitelj i predsjednik Enciklopedijskog društva buđenja nacionalnog gospodarstva Pál Keczán
Dudu Pristanda, policajac grada László Inhof
Građanin pijanac Mátyás Juhász
Zoe Trahanache, žena gore navedenog Trahanache-a Kinga Várnagy

Premijera: 28. 06. 2007. Pečuške ljetne igre

Ion Luca Caragiale

AZ ELVESZETT LEVÉL

(Vígjáték két részben – A Pécsi Szabadtéri Játékok és a Janus Egyetemi Színház közös bemutatója)

Rendező Mikuli János
Dramatarg. Mikuli János, Regényi Gábor, Tolnay Donát
Díszlet Németh Pál
Jelmez Váradi Zsóka
Asszisztens Gáspár Alida, Luspay Ágnes
Műszak Tóth Géza, Lamár János

Személyek

Stefan Tipătescu, a megye prefektusa Köles Ferenc
Agamemnon Dandanache, régi harcos Fekete András
Zaharia Trahanache, az állandó bizottság elnöke, a választási bizottság, a tanügyi bizottság és más választmányok elnöke Tóth András Ernő
Tace Farfuridi ügyvéd, említett bizottságok és választmányok tagja Bánky Gábor
Nae Cațavencu ügyvéd, a Kárpáti Harsona szerkesztője és kiadója, a Nemzeti Gazdasági Ébredés Enciklopédikus Társas Egylet alapító elnöke Keczán Pál
Dudu Pristanda, a város rendőre Inhof László
Részeges polgár Juhász Mátyás
Zoe Trahanache, a fent említett Trahanache felesége Várnagy Kinga

Bemutató: 2007. 06. 28. Pécsi Szabadtéri Játékok

LAKAJ HYPPOLIT

(Igra s glazbom u dva dijela – U suradnji Pečuških ljetnih igara i Narodnog kazališta Pečuh)

Temeljem predstave **Istvána Zágona** i scenarija **Károlya Nótija**, na scenu preradile: Katalin Vajda i Anikó Vajda

Redatelj Tamás Balikó DLA
Scenograf Balázs Horesnyi
Kostimografkinja Márta Pilinyi
Glazbena voditeljica Zoltán Bókai
Koreograf István Majoros
Asistentica koreografa Éva Bálint
Dirigent Zoltán Bókai

Igraju

Hyppolit Ádám Ottlik
Mátyás Schneider László Bakai
Aranka, njegova žena Éva Füsti Molnár dobitnica nagrade „Jászai”
Terka, njihova kći Katalin Stubendek
András Nagy András Domonyai
Makáts, generalni savjetnik Sándor N. Szabó
Csaba Makáts Zsolt Zayzon
Mimi, plesačica u lokalu Barbara Dorogi
Tóbiás Tibor Urbán
Julcsa Adrienn Herczeg

Premijera: 13. 07. 2007. Pečuške ljetne igre

HYPPOLIT, A LAKÁJ

(Zenés játék két részben – A Pécsi Szabadtéri Játékok és a Pécsi Nemzeti Színház közös produkciója)

Zágon István színdarabja és **Nóti Károly** filmforgatókönyve alapján színpadra alkalmazta: Vajda Katalin és Vajda Anikó

Rendező Balikó Tamás DLA
Díszlettervező Horesnyi Balázs
Jelmeztervező Pilinyi Márta
Zenei vezető Bókai Zoltán
Koreográfus Majoros István
A koreográfus asszisztense Bálint Éva
Vezényel Bókai Zoltán

Szereplők

Hyppolit Ottlik Ádám
Schneider Mátyás Bakai László
Aranka, a felesége Füsti Molnár Éva Jászai-díjas
Terka, a lánya Stubendek Katalin
Nagy András Domonyai András
Makáts, főtanácsos N. Szabó Sándor
Makáts Csaba Zayzon Zsolt
Mimi, lokáltáncosnő Dorogi Barbara
Tóbiás Urbán Tibor
Julcsa Herczeg Adrienn

Bemutató: 2007. 07. 13. Pécsi Szabadtéri Játékok

Ephraim Kishon

VJENČANI LIST

(Komediya u 2 čina)

Prijevod: Ferenc Kishont i András Rónai

Postavio na scenu Besenczi Árpád
Scenaristkinja Zsuzsa Tresz
Asistent Mónika Verebély

Igraju

Daniel Borozovski, vodoinstalater Árpád Besenczi
Sifra, njegova žena Anna Fehér
Ajala, njihova kći Mimi Kovács
Robert Knol, Ajalin vjerenik Zsolt Lipics
Buki, član kibuca Slaven Vidaković
Jafa Birnbojm, susjeda Orsolya Sztankay

Premijera: 26. 07. 2007. Pečuške ljetne igre

Ephraim Kishon

A HÁZASSÁGLEVÉL

(Vígjáték két részben)

Fordította: Kishont Ferenc és Rónai András

Színpadra állította Besenczi Árpád
Látvány Tresz Zsuzsa
Asszisztens Verebély Mónika

Szereplők

Daniel Borozovszki, vízvezeték-szerelő Besenczi Árpád
Sifra, a felesége Fehér Anna
Ajala, a lányuk Kovács Mimi
Robert Knoll, a vőlegény Lipics Zsolt
Buki, kibuc-tag Vidákovics Szlaven
Jaffa, a szomszédnő Sztankay Orsolya

Bemutató: 2007. 07. 26. Pécsi Szabadtéri Játékok

Miroslav Krleža

GARNIZON U TEREZIENBURGU

(Drama)

Redatelj Tomislav Pavković
Dramaturg Sanja Ivić
Scenografkinja Marta Crnobrnja
Kostimografkinja Zsuzsa Tresz
Glazbeni urednik Tomislav Pavković
Majstor rasvjete Tomislav Pavković
Jezični savjetnik Đurđa Škavić
Asistentica redatelja Frana Marija Vranković
Asistentica dramaturga Dijana Meheik
Inspicijent, šaptač Suzana Bogdan-Pavek

Igraju

Warronigg, pukovnik Božidar Orešković
Ramong Gejza, oberleutnant Marinko Leš
Kállay Bandi, oberleutnant Dušan Bućan
Olga Warronigg Vlasta Ramljak / Barbara Vicković
Fudsch-Hasegava, generalleutnant Slaven Vidaković
Pei lin-Tsi, general Stipan Đurić

Premijera: 21. 12. 2007. Hrvatsko kazalište Pečuh

Miroslav Krleža

TERÉZVÁROSI GARNIZON

(Dráma)

Rendező Tomislav Pavković
Dramaturg Sanja Ivić
Díszlettervező Marta Crnobrnja
Jelmeztervező Tresz Zsuzsa
Zenei szerkesztő Tomislav Pavković
Világítás tervező Tomislav Pavković
Nyelvi tanácsadó Đurđa Škavić
Rendezőasszisztens Frana Marija Vranković
A dramaturg asszisztense Dijana Meheik
Ügyelő, sűgő Suzana Bogdan-Pavek

Szereplők

Warronigg, ezredes Božidar Orešković
Ramong Gejza, oberleutnant Marinko Leš
Kállay Bandi, oberleutnant Dušan Bućan
Olga Warronigg Vlasta Ramljak / Barbara Vicković
Fudsch-Hasegava, generalleutnant Vidákovichs Szlávén
Pei lin-Tsi, tábornok Gyurity István

Bemutató: 2007. 12. 21. Pécsi Horvát Színház

Slawomir Mrożek

EMIGRANTI

(Drama)

Redatelj Želimir Orešković
 Prijevod Mirjana i Mladen Martić
 Scenograf i kostimograf Gábor Kazinczy
 Pomoćnik redatelja Đula Beri
 Rasvjeta Gergely Gučzuj
 Ton János Lamár
 Rekviziter Jozo Kovačević
 Garderoba Katica Bunjevac

Igraju

AA Slaven Vidaković
 XX Stipan Đurić

Premijera: 15. 05. 2008. Hrvatsko kazalište Pečuh

Slawomir Mrożek

EMIGRÁNSOK

(Dráma)

Rendező Želimir Orešković
 Fordította Mirjana és Mladen Martić
 Díszlet- és jelmeztervező Kazinczy Gábor
 Rendezőasszisztens Béri Gyula
 Világítás Gučzuj Gergely
 Hang Lamár János
 Kellékes Kovács József
 Öltöztető Bunyevác Katalin

Szereplők

AA Vidákovich Szláven
 XX Gyurity István

Bemutató: 2008. 05. 15. Pécsi Horvát Színház

BOLERO – CARMINA BURANA – Večer baleta

(U suradnji Pečuškog baleta
i Pečuških ljetnih igara)

BOLERO

Skladatelj: **Maurice Ravel**

Koreograf: Balázs Vincze

Kostimografinja Julcsi Kiss

Scenarist Balázs Vincze

Asistentica Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó”

Plešu

Animus-Anima Péter Koncz / Zsolt Molnár

Članovi baletnog ansambla

Szilvia Balássy, Anett Bakos, Tünde Czebe, Eszter Kiss,
Mónika Kócsy, Eszter Lázár, Katalin Ujvári, Brigitta Vincze

CARMINA BURANA

Skladatelj: **Carl Orff**

Koreograf: István Herzog dobitnik nagrade „Harangozó”

Libretist György Böhm

Scena prema izvornim planovima Alesa Votave
na scenu postavio: Attila Illés

Kostimografinja Edit Hammer

Asistentica Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó”

Plešu

Andeo István Dóri

Djevojka Eszter Lázár

Dječak Csaba Csanád Valkai

Usidjelica Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó”

Pop Pál Lovas nositelj naslova „Vrijedan umjetnik”

Zaljubljeni djevojka Eszter Kiss

Premijera: 20. 06. 2008. Pečuške ljetne igre

BOLERO – CARMINA BURANA – Balettest

(A Pécsi Balett és a Pécsi Szabadtéri Játékok
közös bemutatója)

BOLERO

Zeneszerző: **Maurice Ravel**

Koreográfus Vincze Balázs

Jelmeztervező Kiss Julcsi

Látvány Vincze Balázs

Asszisztens Czebe Tünde Harangozó-díjas

Táncolják

Animus-Anima Koncz Péter / Molnár Zsolt

Valamint

Balássy Szilvia, Bakos Anett, Czebe Tünde, Kiss Eszter,
Kócsy Mónika, Lázár Eszter, Ujvári Katalin, Vincze Brigitta

CARMINA BURANA

Zeneszerző: **Carl Orff**

Koreográfus Herzog István Harangozó-díjas

Libretto Böhm György

Díszlet Ales Votava eredeti tervei nyomán
színpadra állította: Illés Attila

Jelmeztervező Hammer Edit

Asszisztens Czebe Tünde Harangozó-díjas

Táncolják

Angyal Dóri István

Lány Lázár Eszter

Fiú Valkai Csaba Csanád

Vénkisasszony Czebe Tünde Harangozó-díjas

Pap Lovas Pál Érdemes Művész

Szerelmes lány Kiss Eszter

Bemutató: 2008. 06. 20. Pécsi Szabadtéri Játékok

Titus Maccius Plautus

HVALISAVI VOJNIK MILES GLORIOSUS

(U suradnji Pečuških ljetnih igara
i Studentskog kazališta Janus)

Prijevod: Gábor Devecseri

Redatelj András Ernő Tóth
Tehnika Gábor Regényi, János Lamár, Donát Tolnay
Izbor glazbe Ferenc Köles
Konzultant, svijetlo János Mikuli
Asistentica Alida Gáspár

Igraju

Palaestrio, sluga dobrih stvari

. Gergely Kocsis dobitnik nagrade „Jászai”
Pyrgopolinices, vojnik, udaren u glavu Bálint Adorjáni
Periplectomenus, susjed, turistički savjetnik László Inhof
Philocomasium, inoča vojnika, ljubav Pleusicles-a

. Orsolya Hollósi
Pleusicles, ljubavnik i lovac na miraz Mátyás Juhász
Acroteleutium, prostitutka u mrežastim najlonkama

. Kinga Várnagy
Milthidippa, brza ljubavna brodica Edina Jakabfi
Sceledrus, sluga, čuvar podruma Pál Kecznán
Artotrogus, parazit vojnika Dániel Czéh

Premijera: 28. 06. 2008. Pečuške ljetne igre

Titus Maccius Plautus

A HETVENKEDŐ KATONA MILES GLORIOSUS

(A Pécsi Szabadtéri Játékok
és a Janus Egyetemi Színház közös bemutatója)

Fordította: Devecseri Gábor

Rendező Tóth András Ernő
Műszak Regényi Gábor, Lamár János, Tolnay Donát
Zeneválogató Köles Ferenc
Konzultáns, világítás Mikuli János
Asszisztens Gáspár Alida

Szereplők

Palaestrio, a jó ügyek szolgálja

. Kocsis Gergely Jászai-díjas
Pyrgopolinices, katona, csatában fejbe verték

. Adorjáni Bálint
Periplectomenus, szomszéd, turinformos Inhof László
Philocomasium, a katona ágyasa, Pleusicles szerelme

. Hollósi Orsolya
Pleusicles, szerető és hozományvadász Juhász Mátyás
Acroteleutium, neccharisnyás örömlány Várnagy Kinga
Milthidippa, szerelmi gyorshajócska Jakabfi Edina
Sceledrus, majmász szolga, pinceőr Kecznán Pál
Artotrogus, a katona élősdije Czéh Dániel

Bemutató: 2008. 06. 28. Pécsi Szabadtéri Játékok

Tibor Nagy – Zsolt Pozsgai – Iván Bradányi

MALIŠAN (THE KID)

(Igra s glazbom u dva dijela – U suradnji Pečuških ljetnih igara i Narodnog kazališta Pečuh)

Redatelj Tamás Balikó
Scenograf Balázs Horesnyi dobitnik nagrade „Jászai”
Kostimograf Márta Pilinyi
Glazbeni voditelj Zoltán Bókai
Koreografkinja Írisz Nagy
Suradnici László Háber, Zsolt Steiner

Igraju

Charlie Chaplin, u 30-oj godini, za vrijeme snimanja „Balavca” Zsolt Lipics
Jacky, balavac, 10 godina Máté Dörömbözü / Alexis Kecsés
Mary, slavna pjevačica Anna Györfi
Madame Foyer, kućepaziteljica, neodređene dobi Adrienn Herczeg
Lucy, njena kći, 16 godina, pomalo mentalno zaostala Fruzsina Márcz
Ted, kapetan Ferenc Köles

Ljudi sa ulice, koji su ujedno i sudionici predigre i finala
 Péter Rubind, Csaba László, Henriett Kemény, László Háber,
 Zsolt Steiner, Szilvia Balássy, Eszter Lázár, Mónika Kócsy,
 Brigitta Vincze, István Dóri, Máté Harka, Dávid Kristóf,
 Zsolt Molnár

Premijera: 11. 07. 2008. Pečuške ljetne igre

Nagy Tibor – Pozsgai Zsolt – Bradányi Iván

A KÖLYÖK (THE KID)

(Zenés játék két részben – A Pécsi Szabadtéri Játékok és a Pécsi Nemzeti Színház közös produkciója)

Rendező Balikó Tamás
Díszlettervező Horesnyi Balázs Jászai-díjas
Jelmeztervező Pilinyi Márta
Zenei vezető Bókai Zoltán
Koreográfus Nagy Írisz
Munkatársak Háber László, Steiner Zsolt

Szereplők

Charlie Chaplin, 30 évesen, A kölyök forgatása idején Lipics Zsolt
Jacky, a kölyök, 10 éves Dörömbözü Máté / Kecsés Alexis
Mary, ünnepelt énekesnő Györfi Anna
Madame Foyer, házmesternő, meghatározatlan korú Herczeg Adrienn
Lucy, a lánya, 16 éves, szellemileg kissé visszamaradt Márcz Fruzsina
Ted, a kapitány Köles Ferenc

Utcanép, akik egyben az elő- és utójáték szereplői is
 Rubind Péter, László Csaba, Kemény Henriett, Háber László,
 Steiner Zsolt, Balássy Szilvia, Lázár Eszter, Kócsy Mónika,
 Vincze Brigitta, Dóri István, Harka Máté, Kristóf Dávid,
 Molnár Zsolt

Bemutató: 2008. 07. 11. Pécsi Szabadtéri Játékok

István Sárosi

UBOJITE ETIDE

– Smrt u A-duru, za dva glasa, šest instrumenata

Redatelj János Szikora
Scenograf János Szikora
Kostimografkinja Zsuzsa Tresz

Igraju
Žena Andrea Petrik
Muškarac Rémusz Szikszai

Premijera: 18. 07. 2008. Pečuške ljetne igre

Sárosi István

GYILKOS ETŰDÖK

– halál Á-dúrban, két szólamra, hat hangszerre

Rendező Szikora János
Díszlettervező Szikora János
Jelmeztervező Tresz Zsuzsa

Szereplők
Nő Petrik Andrea
Férfi Szikszai Rémusz

Bemutató: 2008. 07. 18. Pécsi Szabadtéri Játékok

Ephraim Kishon

VJENČANI LIST

(Komediya u 2 čina)

Redatelj Robert Raponja
Inspicijent Zorko Bagić
Kostimografija Zsuzsa Tresz
Scenografija Ivica Zupković
Koreografija Éva Bálint
Adaptacija i dramatiszacija Tatjana Šuput
Autorica glazbe Irena Popović
Lektura Emilija Polić

Igraju

Elimeleh (Borozovski) Ben Cur, vodoinstalatler .. Draško Zidar
Šifra, njegova žena Tatjana Bertok-Zupković
Ajala, njihova kći Petra Cicvarić
Robert Knol, Ajalin vjerenik Stipan Đurić
Buki, član kibuca Slaven Vidaković
Jafa Birnbojm, susjeda Anita Schmidt

Premijera: 01. 12. 2008. Hrvatsko kazalište Pečuh

Ephraim Kishon

A HÁZASSÁGLEVÉL

(Vígjáték két részben)

Rendező Robert Raponja
Ügyelő Zorko Bagić
Jelmeztervező Tresz Zsuzsa
Díszlettervező Ivica Zupković
Koreográfus Bálint Éva
Adaptáció és dramaturgia Tatjana Šuput
Zeneszerző Irena Popović
Nyelvi lektor Emilija Polić

Szereplők

Daniel Borozovski, vízvezeték-szerelő Draško Zidar
Sifra, a felesége Tatjana Bertok-Zupković
Ajala, a lányuk Petra Cicvarić
Robert Knoll, a vőlegény Gyurity István
Buki, kibuc-tag Vidákovichs Szlávén
Jaffa Birnbojm, a szomszédnő Anita Schmidt

Bemutató: 2008. 12. 01. Pécsi Horvát Színház

N. Gernet – T. Gurewicz – D. Foretić

PATKICA BLATKICA

(Lutkarska igra)

Režija i izbor glazbe Petar Šurkalović
Dramaturgija Dalibor Foretić i Petar Šurkalović
Likovna osmišljenost i izrada Luči Vidanović
Scenski pokret Éva Bálint
Lektor Katja Bakija
Asistent redatelja Katica Bunjevac
Ton majstor János Lamár
Oblikovatelj svjetla Petar Šurkalović i Imre Szekeres
Izrada lutaka i rekvizita
 Jože Lašič, Sandra Birjukov, Maja Radušić

Igraju

Erika Žarac, Éva Polgár, Ivo Grišnik, Slaven Vidaković
U animiranju lutaka pomažu
 Katica Bunjevac i Jozo Kovačević

Premijera: 17. 01. 2009. Hrvatsko kazalište Pečuh

N. Gernet – T. Gurewicz – D. Foretić

A SÁROS KISKACSA

(Bábjáték)

Rendezte és a zenét válogatta Petar Šurkalović
Dramaturgia Dalibor Foretić és Petar Šurkalović
Látvány Luči Vidanović
Színpadai mozgás Bálint Éva
Nyelvi lektor Katja Bakija
Rendezőasszisztens Bunjevác Katalin
Hang Lamár János
Világítás Petar Šurkalović és Szekeres Imre
Bábok és kellékek
 Jože Lašič, Sandra Birjukov, Maja Radušić

Szereplők

Zsárác Erika, Polgár Éva, Grisnik János, Vidákovics Szlaven
A bábok mozgatásában segítkeznék
 Bunjevác Katalin és Kovácsevcics József

Bemutató: 2009. 01. 17. Pécsi Horvát Színház

„RASKOŠNO CVJETAJU MOJE RUŽE“

(Priča o ljubavi Antona Pavloviča Čehova i Olge Knipper)

Sastavio: József Bodonyi

Redatelj József Bodonyi
Likovna osmišljenost Zsuzsa Tresz
Glazba Kristóf Weber
Ton majstor János Lamár
Kreacija svjetla Imre Szekeres
Asistent režije Ćula Beri

Igraju

Olga Anna Györfi
Anton Slaven Vidaković

Premijera: 14. 05. 2009. Hrvatsko kazalište Pečuh

„RÓZSÁIM POMPÁSAN VIRÁGOZNAK“

(A. P. Csehov és Olga Knipper szerelmének története)

Szerkesztette: Bodonyi József

Rendező Bodonyi József
Látványterv Tresz Zsuzsa
Zeneszerző Weber Kristóf
Hangmester Lamár János
Világosítás Szekeres Imre
Rendezőasszisztens Béri Gyula

Szereplők

Olga Györfi Anna
Anton Vidákovichs Szláven

Magyar nyelvű bemutató: 2009. 05. 14. Pécsi Horvát Színház

„RASKOŠNO CVJETAJU MOJE RUŽE“

(Priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper)

Sastavio: József Bodonyi

Redatelj József Bodonyi
Likovna osmišljenost Zsuzsa Tresz
Glazba Kristóf Weber
Jezični savjetnik Katja Bakija
Prijevod Ivan Tomek
Ton majstor János Lamár
Oblikovatelj svjetla Imre Szekeres
Asistent režije Đula Beri

Igraju

Olga Katarina Baban
Anton Stipan Đurić

Premijera: 15. 05. 2009. Hrvatsko kazalište Pečuh

„RÓZSÁIM POMPÁSAN VIRÁGOZNAK“

(A. P. Csehov és Olga Knipper szerelmének története)

Szerkesztette: Bodonyi József

Rendező Bodonyi József
Látványterv Tresz Zsuzsa
Zene Weber Kristóf
Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
Fordítás Tomek Iván
Hangmester Lamár János
Világosítás Szekeres Imre
Rendezőasszisztens Béri Gyula

Szereplők

Olga Katarina Baban
Anton Gyurity István

Bemutató: 2009. 05. 15. Pécsi Horvát Színház

NEDOSTUPNI PROSTORI

(U suradnji Pečuških ljetnih igara
i Pečuškog baleta)

NEDOSTUPNI PROSTORI

Glazba: **D. Šostakovič, M. Bagaglio**

Koreografija Lóránd Zachár
Scenografkinja i kostimografkinja Zsuzsa Tresz
Asistentica Tünde Czebe nositelj nagrade „Harangozó”

Plešu

Szilvia Balássy, Eszter Lázár, Írisz Nagy, Brigitta Vincze,
István Dóri, Péter Koncz, Zsolt Molnár, Márton Szabó,
Dávid Kristóf

ŠAH-MAT

Glazba: **D. Šostakovič, J. Strauss**

Koreograf. Raza Hammadi
Scenografkinja i kostimografkinja Zsuzsa Tresz
Asistentica Szilvia Balássy

Plešu

Žena Írisz Nagy
Muškarac Balázs Baranyai
Vođa nacista Sándor Bitó
Vojnici nacisti István Dóri, Márton Szabó

Članovi baletnog ansambla

Anett Bakos, Szilvia Balássy, Eszter Kiss, Mónika Kócsy,
Katalin Ujvári, Brigitta Vincze, Máté Harka, Péter Koncz,
Zsolt Molnár, Norbert Verdes

Premijera: 26. 06. 2009. Pečuške ljetne igre

ELÉRHETETLEN TERÜLETEK

(A Pécsi Szabadtéri Játékok
és a Pécsi Balett közös bemutatója)

ELÉRHETETLEN TERÜLETEK

Zene: **D. Sosztakovics, M. Bagaglio**

Koreográfus Zachár Lóránd
Díszlet- és jelmeztervező Tresz Zsuzsa
Asszisztens Czebe Tünde Harangozó-díjas

Táncolják

Balássy Szilvia, Lázár Eszter, Nagy Írisz, Vincze Brigitta,
Dóri István, Koncz Péter, Molnár Zsolt, Szabó Márton,
Kristóf Dávid

SAKK-MATT

Zene: **D. Sosztakovics, J. Strauss**

Koreográfus Raza Hammadi
Díszlet- és jelmeztervező Tresz Zsuzsa
Asszisztens Balássy Szilvia

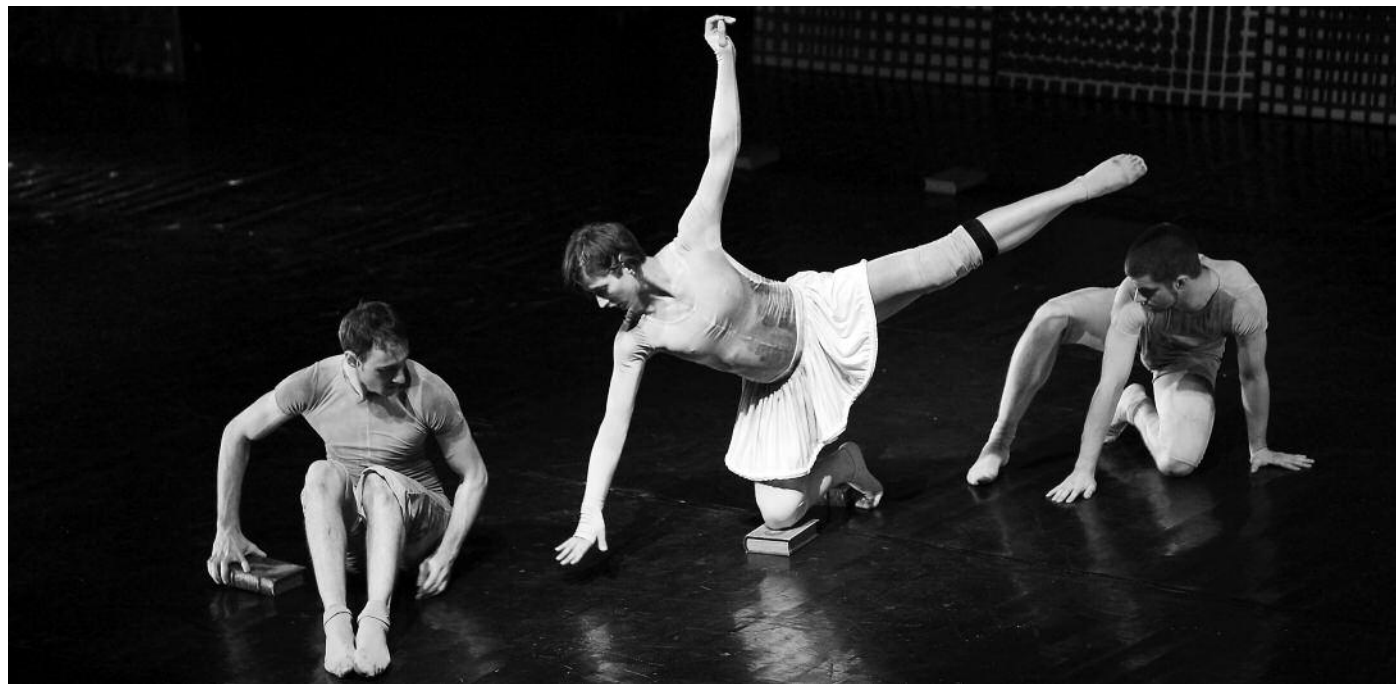
Táncolják

Nő Nagy Írisz
Férfi Baranyai Balázs
Náci vezér Bitó Sándor
Náci katonák Dóri István, Szabó Márton

Valamint

Bakos Anett, Balássy Szilvia, Kiss Eszter, Kócsy Mónika,
Ujvári Katalin, Vincze Brigitta, Harka Máté, Koncz Péter,
Molnár Zsolt, Verdes Norbert

Bemutató: 2009. 06. 26. Pécsi Szabadtéri Játékok

NE MOGU ŽIVJETI BEZ GLAZBE

(Scenska igra po djelima **Zsigmonda Móricza**
– U suradnji Pečuških ljetnih igara i Studentskog kazališta Janus)

Redatelj János Mikuli
Dramaturg János Mikuli
Scena Pál Németh
Kostimi Dorka Mikuli
Koreograf József Bognár
Pjesme Attila Szabó, András Lovasi
Asistentica Tímea Tulik
Tehnika Donát Tolnay, Gábor Regényi, Géza Tóth

Igraju

Prvi gospodin László Inhof
Drugi gospodin Dániel Czéh
Treći gospodin Mátyás Juhász
Balázs Bálint Adorjáni
Veronika Kinga Várnagy
Gospođa Kisvacák Orsolya Hollósi
Pólika Mikold Darabont
Tetka Pepi Renáta Pásztó
Tetka Zsani Katalin Sólyom dobitnica nagrade „Jászai”
Čika Lajos András Ernő Tóth
Kao i sluge, plesači, svirci

Premijera: 03. 07. 2009. Pečuške ljetne igre

NEM ÉLHETEK MUZSIKASZÓ NÉLKÜL

(Színpadí játék **Móricz Zsigmond** művei nyomán
– A Pécsi Szabadtéri Játékok és a Janus Egyetemi Színház bemutatója)

Rendező Mikuli János
Dramaturg Mikuli János
Díszlet Németh Pál
Jelmez Mikuli Dorka
Koreográfus Bognár József
Dalok Szabó Attila, Lovasi András
Asszisztens Tulik Tímea
Műszak Tolnay Donát, Regényi Gábor, Tóth Géza

Szereplők

Első úr Inhof László
Második úr Czéh Dániel
Harmadik úr Juhász Mátyás
Balázs Adorjáni Bálint
Veronika Várnagy Kinga
Kisvacákné Hollósi Orsolya
Pólika Darabont Mikold
Pepi néni Pásztó Renáta
Zsani néni Sólyom Katalin Jászai-díjas
Lajos bácsi Tóth András Ernő
Valamint szolgálok, táncosok, zenészek

Bemutató: 2009. 07. 03. Pécsi Szabadtéri Játékok

Zsigmond Móríc – Tibor Kocsák – Tibor Miklós

BUDI DOBAR DO SMRTI

(Mjuzikl u dva dijela – U suradnji Pečuških ljetnih igara
i Narodnog kazališta Pečuh)

Redatelj

... Imre Csiszár nositelj naslova „Vrsni i vrijedni umjetnik“
Scenograf

... Imre Csiszár nositelj naslova „Vrsni i vrijedni umjetnik“
Kostimografinja

... Györgyi Szakács dobitnica nagrade „Kossuth“
Koreografinja ... Írisz Nagy
Korepetitor ... Judit Horváth
Inspicijent-šaptač ... László Háber
Asistent ... Zsolt Steiner
Glazbeni voditelj, aranžer ... Zoltán Bókai
Dirigent ... Zoltán Bókai

Igraju

Misi Nyilas ... Ferenc Tarlós / Alexis Kecskés
Ravnatelj ... János Németh
Gospodin profesor Valkay ... Tamás Földes
Gospodin profesor Gyéres ... Péter Rubind
Gospodin profesor Sarkadi ... Ádám Ottlik
Gospodin profesor Báthory ... László Schum
Čika István ... László Háber
Gospodin Nagy, stari đak ... Zsolt Steiner
Gospodin Lisznyai, šef sobe ... István Bende
Gospođa Doroghy ... Márta Bukszár
Gospođica Viola ... Katalin Stubendek
Gospođica Bella ... Anna Györfi
Teta Török ... Pálma Unger
Čika Török ... Sándor N. Szabó
János Török ... Attila Götz
Ilonka ... Katalin Lesznyák
Pósalaky, stari slijepi gospodin ... Máté Szécsi
Njegova domaćica ... Zsuzsa Bódis
Policajac ... Tamás Benyovszky

Ostali sudionici

Sanyika Doroghy ... Máté Dörömböző / Bence Zoltán Berta
Orczy ... Ádám Lőrincz / Máté Simon
Gimesi ... Levente Varga / Dávid Cseh
Böszörményi ... Előd Varga / Dávid Tillesch
Mihály Sándor ... Bálint Bogdány / Ádám Horváth
Marci Tök ... Róbert Medjesi / Dávid Majdik
Csicsó ... Péter Bogdány / Balázs Szentgyörgyvári
Tannenbaum ... István Gergő Rác / Kornél Feledi
Andrási ... Gergő Till / Bálint Hír

Premijera: 04. 07. 2009. Pečuške ljetne igre

Móríc Zsigmond – Kocsák Tibor – Miklós Tibor

LÉGY JÓ MINDHALÁLIG

(Musical két részben – A Pécsi Szabadtéri Játékok
és a Pécsi Nemzeti Színház bemutatója)

Rendező ... Csiszár Imre Kiváló és Érdemes Művész
Díszlettervező ... Csiszár Imre Kiváló és Érdemes Művész
Jelmeztervező ... Szakács Györgyi Kossuth-díjas
Koreográfus ... Nagy Írisz
Korrepitor ... Horváth Judit
Ügyelő-súgó ... Háber László
Asszisztens ... Steiner Zsolt
Zenei vezető, hangszerelő ... Bókai Zoltán
Vezényel ... Bókai Zoltán

Szereplők

Nyilas Misi ... Tarlós Ferenc / Kecskés Alexis
Igazgató ... Németh János
Valkay tanár úr ... Földes Tamás
Gyéres tanár úr ... Rubind Péter
Sarkadi tanár úr ... Ottlik Ádám
Báthory tanár úr ... Schum László
István bácsi ... Tamás Földes
Nagy úr, öregdiák ... Steiner Zsolt
Lisznyai úr, szobafőnök ... Bende István
Doroghyne ... Bukszár Márta
Viola kisasszony ... Stubendek Katalin
Bella kisasszony ... Györfi Anna
Török néni ... Unger Pálma
Török bácsi ... N. Szabó Sándor
Török János ... Götz Attila
Ilonka ... Lesznyák Katalin
Pósalaky, öreg vak úr ... Szécsi Máté
Gazdasszonya ... Bódis Zsuzsa
Rendőrr ... Benyovszky Tamás

Valamint

Doroghy Sanyika ... Dörömböző Máté / Berta Bence Zoltán
Orczy ... Lőrincz Ádám / Simon Máté
Gimesi ... Varga Levente / Cseh Dávid
Böszörményi ... Varga Előd / Tillesch Dávid
Sándor Mihály ... Bogdány Bálint / Horváth Ádám
Tök Marci ... Medjesi Róbert / Majdik Dávid
Csicsó ... Bogdány Péter / Szentgyörgyvári Balázs
Tannenbaum ... Rác István Gergő / Feledi Kornél
Andrási ... Till Gergő / Hír Bálint

Bemutató: 2009. 07. 04. Pécsi Szabadtéri Játékok

Neil Simon

TRAČ

(Komediya – U suradnji Pečuških ljetnih igara
i Narodnog kazališta Pečuh)

Redatelj Tamás Balikó
 Scenograf Balázs Horesnyi
 Kostimografkinja Márta Pilinyi
 Inspicijentica-šaptačica Rita Markó
 Asistent Attila Rajnai

Igraju

Ken Slaven Vidaković
 Chris, njegova žena Mikold Darabont
 Lenny Ferenc Köles
 Claire, njegova žena Adrienn Herczeg
 Ernie András Pál
 Cookie, njegova žena Mimi Kovács
 Glenn Zsolt Zayzon
 Cassie, njegova žena Vera Szabó
 Welch Attila Rajnai
 Pudney, policajka Rita Markó

Premijera: 24. 07. 2009. Pečuške ljetne igre

Neil Simon

PLETYKA

(Vígjáték – A Pécsi Szabadtéri Játékok
és a Pécsi Nemzeti Színház bemutatója)

Rendező Balikó Tamás
 Díszlettervező Horesnyi Balázs
 Jelmeztervező Pilinyi Márta
 Ügyelő-súgó Markó Rita
 Asszisztens Rajnai Attila

Szereplők

Ken Vidákovics Szláven
 Chris, a felesége Darabont Mikold
 Lenny Köles Ferenc
 Claire, a felesége Herczeg Adrienn
 Ernie Pál András
 Cookie, a felesége Kovács Mimi
 Glenn Zayzon Zsolt
 Cassie, a felesége Szabó Vera
 Welch Rajnai Attila
 Pudney, rendőrnő Markó Rita

Bemutató: 2009. 07. 24. Pécsi Szabadtéri Játékok

Josip Cvenić

SEKS I GLAD

(Drama)

Redatelj Damir Mađarić
Scenografija Ivica Zupković
Kostimografija Zsuzsa Tresz
Glazba Irena Popović
Koreografija Éva Bálint
Inspicijent Zorko Bagić

Igraju

Marta Petra Cicvarić
Leo Vladimir Andrić
Toni Stipan Đurić
Lidija Sanja Dodig

Premijera: 06. 11. 2009. Hrvatsko kazalište Pečuh

Josip Cvenić

SZEX ÉS ÉHSÉG

(Dráma)

Rendező Damir Mađarić
Díszlettervező Ivica Zupković
Jelmeztervező Tresz Zsuzsa
Zene Irena Popović
Koreográfus Bálint Éva
Ügyelő Zorko Bagić

Szereplők

Marta Petra Cicvarić
Leo Vladimir Andrić
Toni Gyurity István
Lidija Sanja Dodig

Bemutató: 2009. 11. 06. Pécsi Horvát Színház

Mavro Vetranović – Vojmil Rabadan

BETLEHEMSKA ZVIJEZDA

Redatelj Stipan Filaković
Scenografija Gábor Kazinczy

Igraju
Anđeo Petra Grišnik
Gospa Ana Ritgasser
Josip Zoltán Gátai
Baba Raduna Éva Polgár
Sibila Anita Mandić
Baltazar Đula Beri
Melhior Arnold Barić
Gašpar András Mészáros
Dubravko Ivo Grišnik
Miljenko Ákos Kollár
Ljubmir Miklós Kulman
Vukan Rafael Arčon
Kresoje Jozo Kovačević
Šišman Csaba Csányi
Dragić Iván Végh
Marava Erika Žarac
Miona Petra Grišnik

Zbor

Milica Klaić Tarađija, Brigita Kovač, Silvija Kundar,
 Anita Rózsár, Mirjana Grišnik, Dora Grišnik, Marta Grosić,
 Anita Sajčan, Melania Kovač, János Sárosi,
 Angela Emberović, Bernadeta Berki

Premijera: 13. 11. 2009. Hrvatsko kazalište Pečuh

Mavro Vetranović – Vojmil Rabadan

A BETLEHEMI CSILLAG

Rendező Filákovity István
Díszlettervező Kazinczy Gábor

Szereplők
Angyal Grisnik Petra
Szűz Mária Ritgasser Anna
József Gátai Zoltán
Raduna Néne Polgár Éva
Sybilla Mándics Anita
Boldizsár Béri Gyula
Menyhért Bárics Arnold
Gáspár Mészáros András
Dubravko Grisnik János
Miljenko Kollár Ákos
Ljubmir Kulman Miklós
Vukan Arcson Rafael
Kresoje Kovácssevecs József
Šišman Csányi Csaba
Dragić Végh Iván
Marava Zsarácz Erika
Miona Grisnik Petra

Kórus

Milica Klaić Tarađija, Kovács Brigitta, Kundár Szilvia,
 Rózsár Anita, Grisnik Mirjana, Grisnik Dóra, Groszics Márta,
 Szajcsán Anita, Kovács Melánia, Sárosi János,
 Emberovics Angéla, Berki Bernadett

Bemutató: 2009. 11. 13. Pécsi Horvát Színház

Miro Gavran

ROGONJE

(Komedijska)

Redatelj Želimir Orešković
Scenografija Gábor Kazinczy
Kostimografija Zsuzsa Tresz
Scenski pokret Éva Bálint
Jezični savjetnik Katja Bakija
Asistent režije Đula Beri

Igraju
Katarina Marica Facskó
Frici Slaven Vidaković
Šime Stipan Đurić

Premijera: 12. 05. 2010. Hrvatsko kazalište Pečuh

Miro Gavran

FELSZARVAZOTTAK

(Vígjáték)

Rendező Želimir Orešković
Díszlettervező Kazinczy Gábor
Jelmeztervező Tresz Zsuzsa
Színpad mozgás Bálint Éva
Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
Rendezőasszisztens Béri Gyula

Szereplők
Katarina Facskó Mária
Frici Vidakovics Sziláven
Šime Gyurity István

Bemutató: 2010. 05. 12. Pécsi Horvát Színház

William Shakespeare

UKROČENA GOROPADNICA

(Komediya)

Redatelj János Mikuli
Dramaturg János Mikuli
Asistentica Tímea Tulik
Tehnika Donát Tolnay, Gábor Regényi, Géza Tóth
Scena, kostimi Dorka Mikuli
Izbor glazbe Vera Gráf
Konzultanti András Ernő Tóth, Miklós Nyisztor

Igraju

Battista, bogati gospodin iz Padove Gábor Bánky
Petruccio, gospodin iz Verone, prosac Kataline
 Bálint Adorjáni
Gremio, Petrucciev sluga Balázs Kormos
Hortensio, Biankin prosac László Inhof
Lucenzio, zaljubljen u Biancu András Pál
Tranio, Lucenziov sluga Dániel Czéh
Katarina, ukročena goropadnica, Battistina kći
 Ilka Krisztina Ritziu
Bianca, Battistina kći Diána Vig
Udovica Tímea Ahman
Krojač Gergely Kuti
Sluge

Premijera: 27. 06. 2010. Pečuške ljetne igre

William Shakespeare

A MAKRANCOS HÖLGY

(Komédia)

Rendező Mikuli János
Dramaturg Mikuli János
Asszisztens Tulik Tímea
Műszak Tolnay Donát, Regényi Gábor, Tóth Géza
Díszlet, jelmez Mikuli Dorka
Zenei válogatás Gráf Vera
Konzultáns Tóth András Ernő, Nyisztor Miklós

Szereplők

Baptista, gazdag padovai úr Bánky Gábor
Petruccio, veronai úr, Katalin kérője Adorjáni Bálint
Grumio, Petruccio szolgája Kormos Balázs
Hortensio, Bianca kérője Inhof László
Lucentio, szerelmes Biancába Pál András
Tranio, Lucentio szolgája Czéh Dániel
Katalin, makrancos hölgy, Baptista lánya
 Ritziu Ilka Krisztina
Bianca, Baptista lánya Vig Diána
Özvegyasszony Ahman Tímea
Szabó Kuti Gergely

Szolgák

Bemutató: 2010. 06. 27. Pécsi Szabadtéri Játékok

Géza Bereményi

CIJENA ZLATA (Eldorado)

(Igre na tržnici u dva čina)

Redatelj Géza Bereményi dobitnik nagrade „Kossuth“
Scenografinja i kostimografinja Erzsébet Túri
Dramaturg András Tucsni
Scenski pokret Tamás Pintér
Asistent, šaptač Rita Markó
Glazba Ferenc Darvas
Inspicijent László Háber

Igraju

Monori Tamás Balikó
Gospođa Monori Adrienn Herczeg
Skultéti Zsolt Kovács dobitnik nagrade „Jászai“
Berci Lajos Széll Horváth
Gombacsik Ferenc Köles
Csőpi Katalin Sólyom dobitnica nagrade „Jászai“
Nyikolaj Richárd Józsa
Tulipán Róbert Szegezdi
Tarzan Tibor Urbán
Marika Mikold Darabont
Tibor Zsolt Zayzon
dr. Ridovics András Ernő Tóth
Imi (dijete) Donát Gácsi / Bálint Bogdány
Karola Márta Bukszár

*Detektivi, osoblje hitne pomoći, mladić, djevojka,
 ruski vojnici, narod*

Premijera: 02. 07. 2010. Pečuške ljetne igre

Bereményi Géza

AZ ARANY ÁRA (Eldorádó)

(Piaci játék két felvonásban)

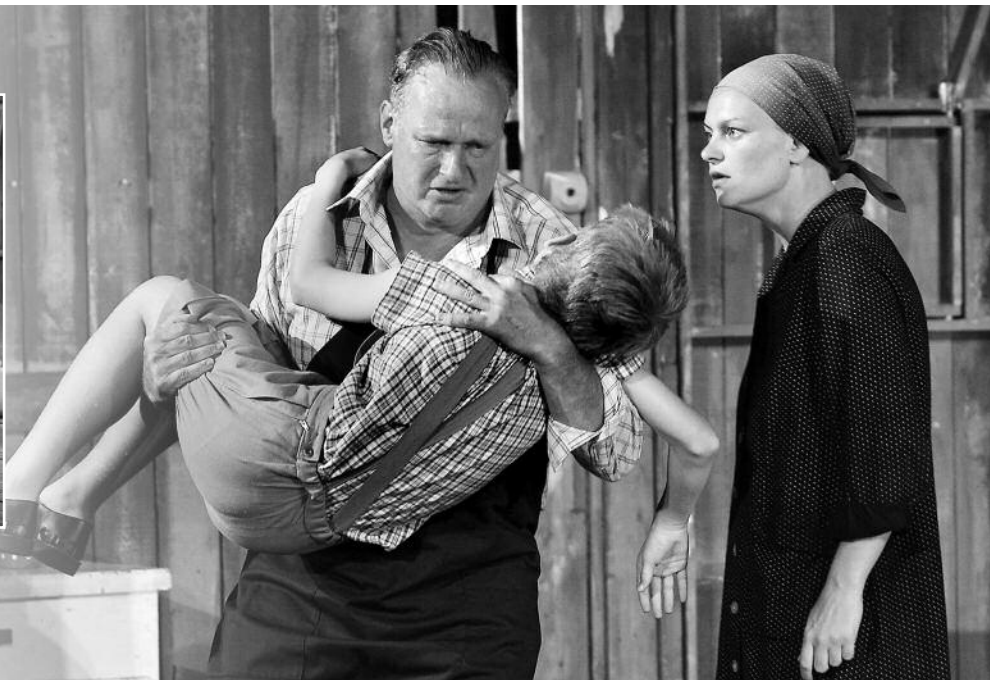
Rendező Bereményi Géza Kossuth-díjas
Díszlet- és jelmeztervező Túri Erzsébet
Dramaturg Tucsni András
Mozgás Pintér Tamás
Asszisztens, súgó Markó Rita
Zene Darvas Ferenc
Ügyelő Háber László

Szereplők

Monori Balikó Tamás
Monoriné Herczeg Adrienn
Skultéti Kovács Zsolt Jászai-díjas
Berci Széll Horváth Lajos
Gombacsik Köles Ferenc
Csőpi Sólyom Katalin Jászai-díjas
Nyikolaj Józsa Richárd
Tulipán Szegezdi Róbert
Tarzan Urbán Tibor
Marika Darabont Mikold
Tibor Zayzon Zsolt
dr. Ridovics Tóth András Ernő
Imi (gyerek) Gácsi Donát / Bogdány Bálint
Karola Bukszár Márta

*Detektívek, mentősök, fiatalember, lány,
 orosz katonák, nép*

Bemutató: 2010. 07. 02. Pécsi Szabadtéri Játékok

Ferenc Molnár / Matko Botić

DJEČACI PAVLOVE ULICE

(Scensko djelo u dva dijela)

– Hrvatsko kažaliste u Pečuhu

i Dječje kažaliste Branka Mihaljevića u Osijeku)

Redatelj, scenograf Szikora János
Kostimografinja Barbara Bourek
Scenski pokret Tamás Pintér
Asistent redatelja Mladen Vujčić
Prijevod Ivan Tomek
Suradnik redatelja Jasminka Mesarić
Dramaturg Matko Botić
Inspicijent Zdenka Kovaček
Majstor tona János Lamár
Majstor rasvjete Béla Ilkaházi
Majstor pozornice Jozo Kovačević
Izrada kostima Zvonko Majdić
Izrada dekora Siniša Ardalić

Igraju

Nemecsek Karlo Smrečki / Dorian Berkić
Boka Miroslav Čabraja
Geréb Stipan Đurić
Csónakos Goran Smoljanović
Csele Mladen Vujčić
Feri Áts Slaven Vidaković
Pásztor Stariji Ivica Lučić
Pásztor Mlađi Petar Konkoj

Premijera: 16. 07. 2010. Pečuške ljetne igre

Molnár Ferenc / Matko Botić

A PÁL UTCAI FIÚK

(Színmű két részben – Az eszéki Branko Mihaljević

Gyermekszínház és a Pécsi Horvát Színház horvát nyelvű
 produkciója magyar felirattal)

Rendező, díszletterv Szikora János
Jelmeztervező Barbara Bourek
Színpadi mozgás Pintér Tamás
Rendezőasszisztens Mladen Vujčić
Fordítás Tomek Iván
A rendező munkatársa Jasminka Mesarić
Dramaturg Matko Botić
Ügyelő Zdenka Kovaček
Hangmester Lamár János
Fénymester Ilkaházi Béla
Díszletmester Kovács József
Jelmezkészítő Zvonko Majdić
Díszlet-kivitelező Siniša Ardalić

Szereplők

Nemecsek Karlo Smrečki / Dorian Berkić
Boka Miroslav Čabraja
Geréb Gyurity István
Csónakos Goran Smoljanović
Csele Mladen Vujčić
Áts Feri Vidaković Slaven
Öreg Pásztor Ivica Lučić
Fiatal Pásztor Petar Konkoj

Bemutató: 2010. 07. 16. Pécsi Szabadtéri Játékok

Claude Magnier

OSCAR

(Komedijska u dva dijela)

Redatelj Tamás Balikó
Scenografkinja i kostimografkinja Ildikó Tihanyi
Inspicijent-šaptačica Hédi Kiss
Asistent Attila Rajnai
Suradnik redatelja Artúr Szőcs, student

Igraju

Bertrand Barnier proizvođač sapuna
 Árpád Besenczi dobitnik nagrade „Jászai”
Madame Barnier, njegova žena Katalin Stubendek
Christian Martin, menadžer Slaven Vidaković
Charlotte, nova sobarica
 Éva Füst Molnár dobitnica nagrade „Jászai”
Jacqueline, lažljivica Anna Györfi
Philippe, maser Tamás Ujláb
Colette, Barnierova kći Fruzsina Márcz
Bernadette, sobarica-grofica Mimi Kovács
Nikita, Vasilij, Vladimir, vozač Attila Rajnai
Oscar, koga svi traže Zsolt Lipics

Premijera: 03. 08. 2010. Pečuške ljetne igre

Claude Magnier

OSCAR

(Vígjáték két részben)

Rendező Balikó Tamás
Díszlet- és jelmeztervező Tihanyi Ildikó
Ügyelő-súgó Kiss Hédi
Asszisztens Rajnai Attila
A rendező munkatársa Szőcs Artúr e.h.

Szereplők

Bertrand Barnier szappangyáros
 Besenczi Árpád Jászai-díjas
Madame Barnier, a felesége Stubendek Katalin
Christian Martin szappanmenedzser Vidakovics Szlávén
Charlotte, az új szobalány Füst Molnár Éva Jászai-díjas
Jacqueline, a hazudós Györfi Anna
Philippe, a masször Ujláb Tamás
Colette, Barnier lánya Márcz Fruzsina
Bernadette, szobalány-grófné Kovács Mimi
Nyikita, Vaszilij, Vladimir, sofőr Rajnai Attila
Oscar, akit mindenki keres Lipics Zsolt

Bemutató: 2010. 08. 03. Pécsi Szabadtéri Játékok

Buchan / Hitchcock / Barlow

39 STEPENICA

(Komedijska – U suradnji Hrvatskog kazališta Pečuh,
Kazališta Virovitica i Ludens teatra iz Koprivnice)

Redateljica Franka Perković Gamulin
Scenografija Ivo Knezović
Kostimografija Zsuzsa Tresz
Scenski pokret Pravdan Devlahović

Igraju

Richard Hannay Filip Juričić
Anabella, Pamela, Margareta Jelena Hadži-Manev
Voditelj, novinar, špijun, seljak i još mnogo toga
. Goran Koši i Mladen Kovačić

Premijera: 22. 10. 2010. Hrvatsko kazalište Pečuh

Buchan / Hitchcock / Barlow

39 LÉPCSŐFOK

(Vígjáték – a Pécsi Horvát Színház, a Virovitica Színház
és a koprivnicai Ludens Teatar koprodukciója)

Rendezte Franka Perković Gamulin
Díszlettervező Ivo Knezović
Jelmeztervező Tresz Zsuzsa
Színpad mozgás Pravdan Devlahović

Szereplők

Richard Hannay Filip Juričić
Anabella, Pamela, Margareta Jelena Hadži-Manev
Műsorvezető, újságíró, kém, paraszt és még sok egyéb
. Goran Koši és Mladen Kovačić

Bemutató: 2010. 10. 22. Pécsi Horvát Színház

Ivica Jakočević

ALBIN BIRCUZ

(Komedijska)

Redatelj Stipan Filaković
 Scenografija János Erdős
 Kostimografija Stipan Filaković
 Lektor, dramaturg Katja Bakija
 Glazba Vjekoslav Filaković
 Koreografija Éva Bálint
 Asistentica redatelja Kata Filaković

Igraju

Albe, privatni birtaš Stipan Đurić
 Amalka, njegova žena Éva Polgár
 Ante, njihovo dite Goran Smoljanović
 Anđa, njihova djevojka Anita Mandić
 Cecilija, pivačica Cilika Marica Facskó
 Roka, Albin kum Slaven Vidaković
 Ruža, Rokina žena Milica Murinji
 Ico, najveća pijandura u okolini Rafael Arčon
 Teza, Icina žena Anica Matoš
 Ivša, poštar u tom kraju Davor Kovač
 Remija Zoltán Gátai
 Orkestar – Banda, sami dobri svirci
 Tomislav Tarađija, Marko Šafar, Mirko Bošnjak
 Gosti u mijani, ako dođete i vi bit će još veselije
 Erzsébet Mudri, Erzsébet Orovcza, Ákos Kollár

Premijera: 10. 12. 2010. Hrvatsko kazalište Pečuh

Ivica Jakočević

ALBE KOCSMÁJA

(Vígjáték)

Rendező Filákovity István
 Díszlettervező Erdős János
 Jelmeztervező Filákovity István
 Nyelvi lektor, dramaturg Katja Bakija
 Zene Filákovity Vjekoszláv
 Koreográfus Bálint Éva
 Rendezőasszisztens Filákovity Kata

Szereplők

Albe, magánbirtokos Gyurity István
 Amalka, a felesége Polgár Éva
 Ante, a fiuk Goran Smoljanović
 Anđa, a lányok Mándics Anita
 Cecilija, Cilike énekesnő Facskó Mária
 Roka, Albe komája Vidákovich Szláven
 Ruža, Roka felesége Murinyi Milica
 Ico, a legizsakosabb ember a környéken Arcson Rafael
 Teza, Ico felesége Matos Anna
 Ivša, a környék postása Davor Kovač
 Remija Gátai Zoltán
 Zenekar – a Banda, mind kiváló zenészek
 Tomislav Tarađija, Sáfár Márk, Mirko Bošnjak
 Vendégek a kocsmában, ha önök is eljönnek, még jobban
 mulatunk Mudri Erzsébet, Orovcza Erzsébet, Kollár Ákos

Bemutató: 2010. 12. 10. Pécsi Horvát Színház

Miroslav Krleža

ŠETNJA GROBNICOM MRTVOGA DJETINJSTVA

(Kazališni komad)

Prijevod: Ivan Tomek

Postavio na scenu Slaven Vidaković
Dramaturg Stjepan Lukač
Lektor Katja Bakija
Koreograf Balázs Vincze dobitnik nagrade „Harangozó”
Asistent redatelj Đula Beri

Igraju
Zsolt Lipics
Stipan Đurić

Premijera: 25. 03. 2011. Hrvatsko kazalište Pečuh

Miroslav Krleža

SÉTA A HALOTT GYERMEKKOR SÍRBOLTJÁBAN

(Színmű)

Fordította: Tomek Iván

Színpadra állította Vidákovics Szláven
Dramaturg Lukács István
Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
Koreográfus Vincze Balázs Harangozó-díjas
Rendezőasszisztens Béri Gyula

Játsszák
Lipics Zsolt
Gyurity István

Bemutató: 2011. 03. 25. Pécsi Horvát Színház

Ivica Ivanac

ODMOR ZA UMORNE JAHACHE ILI DON JUANOV OSMIJEH

(Hrvatsko kazalište Pečuh i Narodno pozorište Tuzla)

Redateljica Nina Kleflin
Scenograf Osman Arslanagić
Kostimografinja Marija Šarić Ban
Suradnik za scenski pokret
 Balázs Vincze dobitnik nagrade „Harangozó”
Izbor glazbe Robert Torre
Jezični savjetnik Katja Bakija
Asistent redateljice Đula Beri
Inspicijenti Dragan Krstić (Tuzla)
 Đula Beri (Pečuh)
Šaptačica Izeta Devedžić (Tuzla)
Majstori tona Nermina Agić (Tuzla)
 ... János Lamár dobitnik nagrade „Magyar Teátrum” (Pečuh)
Majstori svjetla Semir Ramić i Zijad Sejdinović (Tuzla)
 Béla Ilkaházi (Pečuh)
Šminka i frizura Finka Zoranović
Garderobijerke Katica Bunjevac (Pečuh)
 Halema Sadiković, Mirsada Devoli (Tuzla)
Rekviziter(ka) Jozo Kovačević (Pečuh)
 Mevlija Kasumović (Tuzla)
Voditelji tehnike Mirjana Zoranović (Tuzla)
 Béla Ilkaházi (Pečuh)

Igraju

Don Juan Slaven Vidaković
Donna Elvira, Donna Marija Ivana Perkunić
Sobarica, Krčmarica Elvira Aljukić
Don Carlos Milenko Iliktarević
Krčmar, Čovjek u crnom, Starac Midhat Kušljugić
Sganarelle Armin Čatić

Premijera: 18. 05. 2011. Hrvatsko kazalište Pečuh

Ivica Ivanac

A FÁRADT LOVASOK PIHENŐJE, AVAGY DON JUAN MOSOLYA

(A Pécsi Horvát Színház és a Nemzeti Színház Tuzla együttműködésében)

Rendező Nina Kleflin
Díszlettervező Osman Arslanagić
Jelmeztervező Marija Šarić Ban
Koreográfus Vincze Balázs Harangozó-díjas
Zene Robert Torre
Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
Rendezőasszisztens Béri Gyula
Ügyelő Dragan Krstić (Tuzla)
 Béri Gyula (Pécs)
Súgó Izeta Devedžić (Tuzla)
Hang Nermina Agić (Tuzla)
 Lamár János Magyar Teátrum-díjas (Pécs)
Fény Semir Ramić és Zijad Sejdinović (Tuzla)
 Ilkaházi Béla (Pécs)
Fodrász és sminkes Finka Zoranović
Öltöztető Bunjevác Katalin (Pécs)
 Halema Sadiković, Mirsada Devoli (Tuzla)
Kellékes Kovács József (Pécs)
 Mevlija Kasumović (Tuzla)
Műszaki vezető Mirjana Zoranović (Tuzla)
 Ilkaházi Béla (Pécs)

Szereplők

Don Juan Vidákovichs Szlávén
Donna Elvira, Donna Marija Ivana Perkunić
Szobalány, Kocsmárosnő Elvira Aljukić
Don Carlos Milenko Iliktarević
Kocsmáros, Ember feketében, Apó Midhat Kušljugić
Sganarelle Armin Čatić

Bemutató: 2011. 05. 18. Pécsi Horvát Színház

Ray Cooney – John Chapman

DVOSTRUKA REZERVACIJA

(Burleska)

Prijevod: Kornél Hamvai

Redatelj László Méhes dobitnik nagrade „Jászai”
 Scenograf István Rózsa
 Kostimografkinja Zsuzsa Tresz
 Šaptačica Hédi Kiss
 Asistent redatelja Attila Rajnai

Igraju

Philip Markham . . . Árpád Besenczi dobitnik nagrade „Jászai”
 Joanna Markham Katalin Stubendek
 Henry Lodge Tamás Ságghy
 Linda Lodge Anna Györfi
 Alistair Spenlow Slaven Vidaković
 Sylvie Mikold Darabont
 Tristan Pangbourne Zsolt Lipics
 Miss Cook Éva Füstí Molnár dobitnica nagrade „Jászai”
 Miss Wilkinson Marica Fačko

Premijera: 01. 07. 2011. Pečuške ljetne igre

Ray Cooney – John Chapman

DUPLAFOGLALÁS

(Bohózat)

Fordítás: Hamvai Kornél

Rendező Méhes László Jászai-díjas
 Díszlettervező Rózsa István
 Jelmeztervező Tresz Zsuzsa
 Sógó Kiss Hédi
 A rendező munkatársa Rajnai Attila

Szereplők

Philip Markham Besenczi Árpád Jászai-díjas
 Joanna Markham Stubendek Katalin
 Henry Lodge Ságghy Tamás
 Linda Lodge Györfi Anna
 Alistair Spenlow Vidakovics Szlaven
 Sylvie Darabont Mikold
 Tristan Pangbourne Lipics Zsolt
 Miss Cook Füstí Molnár Éva Jászai-díjas
 Miss Wilkinson Facskó Mária

Bemutató: 2011. 07. 01. Pécsi Szabadtéri Játékok

Penčo Mančev – Ljubica Ostojić

ZEČJA ŠKOLA

(Lutkarska igra)

Prijevod: Ana Vasung

Režija, dramaturška obrada Petar Šurkalović
Prepjev Ljubica Ostojić
Likovna osmišljenost Boris Čakširan
Glazba Igor Karlić
Scenski pokret Éva Bálint
Izrada lutka i scenografije Luči Vidanović
Kostimi Branka Šurkalović
Jezični savjetnik Katja Bakija
Asistentica redatelja Kata Filaković
Majstor tona János Lamár
Majstor svjetla Béla Ilkaházi
Garderobijerka Katica Bunjevac
Rekviziter Jozo Kovačević
Voditelj tehnike Béla Ilkaházi

Igraju

Majka zečica, Učiteljica Milica Murinji Sörös
Domar Mago, Lisac Goran Smoljanović
Zečica Vesela Maja Lučić
Zečica Mirna, Kukavica, Sova Marica Fačko
Zečić Mimi Davor Kovač
Zečić Petar Đula Beri

Premijera: 14. 10. 2011. Hrvatsko kazalište Pečuh

Penčo Mančev – Ljubica Ostojić

A NYUSZI ISKOLÁJA

(Bábjáték)

Fordította: Ana Vasung

Rendező, dramaturg Petar Šurkalović
Átdolgozás Ljubica Ostojić
Látványterv Boris Čakširan
Zene Igor Karlić
Színpadí mozgás Bálint Éva
Bábok és díszlet Luči Vidanović
Jelmezek Branka Šurkalović
Nyelvi tanácsadó Katja Bakija
Rendezőasszisztens Kata Filaković
Hang Lamár János
Világítás Ilkaházi Béla
Öltöztető Bunjevác Katalin
Kellékes Kovácsevics József
Műszakvezető Ilkaházi Béla

Szereplők

Mama nyuszi Sörösne Murinji Milica
Mago szamár, Róka Goran Smoljanović
Vidám nyuszi Maja Lučić
Békés nyuszi, Kakukk, Bagoly Facskó Mária
Mimi nyuszi Davor Kovač
Péter nyuszi Béri Gyula

Bemutató: 2011. 10. 14. Pécsi Horvát Színház

Fadil Hadžić

DRŽAVNI LOPOV

(Komedija)

Redatelj Stipan Filaković
Dramaturg Stipan Filaković
Jezični savjetnik Dr. Ernest Barić
Kostimograf Péter István Fenyő
Scenograf Péter István Fenyő
Scenski pokret Éva Bálint
Asistentica redatelja Kata Filaković
Majstor tona Máté Szabó
Majstor svjetla Péter Friskó
Garderobijerka Katica Bunjevac
Rekviziter Jozo Kovačević
Voditelj tehlike Béla Ilkaházi

Igraju

Marko Komadina, državni lopov Stipan Đurić
Kiki Puškar, ženidbeni varalica Goran Smoljanović
Jozo, čuvar zatvora Rafael Arčon

Premijera: 10. 02. 2012. Hrvatsko kazalište Pečuh

Fadil Hadžić

A HITES TOLVAJ

(Vígjáték)

Rendező Filákovity István
Dramaturg Filákovity István
Nyelvi tanácsadó Dr. Barics Ernő
Jelmeztervező Fenyő Péter István
Díszlettervező Fenyő Péter István
Színpadí mozgás Bálint Éva
Rendezőasszisztens Filákovity Kata
Hang Szabó Máté
Világítás Friskó Péter
Öltöztető Bunyevác Katalin
Kellékes Kovács József
Műszakvezető Ilkaházi Béla

Szereplők

Marko Komadina, hites tolvaj Gyurity István
Kiki Puškar, házasságszédelgő Goran Smoljanović
Jozo, börtönőr Arcson Rafael

Bemutató: 2012. 02. 10. Pécsi Horvát Színház

Carlo Goldoni

MIRANDOLINA

(Komediya u dva dijela, dio slobode i dio ljubavi.
U suradnji Pečuškog ljetnog kazališta
i Studentskog kazališta Janus)

Redatelj András Ernő Tóth
Tehnika Gábor Regényi, Donát Tolnay
Asistentice Dorottya Árvay, Tímea Tulik
Voda produkcije János Mikuli

Igraju

Vitez Ripafratta . . . Gergely Kocsis dobitnik nagrade „Jászai”
Grof Santino Popoli László Inhof
Baron Albafiorita Blumensthal András Ernő Tóth
Mirandola, krčmarica Ildikó Frank
Ortensia, glumica Tímea Ahmann
Dejanira, glumica Szabina Farkas B.
Fabrizio, konobar. Dániel Czéh
Carlo, sluga Kornél Inhof

Premijera: 29. 06. 2012. Pečuško ljetno kazalište

Carlo Goldoni

MIRANDOLINA

(Komédia két részben, egy rész szabadság, egy rész
szerelem. A Pécsi Nyári Színház és a Janus Egyetemi Színház
közös produkciója)

Rendező Tóth András Ernő
Műszak Regényi Gábor, Tolnay Donát
Asszisztens Árvay Dorottya, Tulik Tímea
Produkciós vezető Mikuli János

Szereplők

Ripafratta lovag Kocsis Gergely Jászai-díjas
Santino Popoli gróf Inhof László
Albafiorita Blumensthal báró Tóth András Ernő
Mirandola, fogadósnő. Frank Ildikó
Ortensia, színésznő. Ahmann Tímea
Dejanira, színésznő. Farkas B. Szabina
Fabrizio, pincér Czéh Dániel
Carlo, szolga Inhof Kornél

Bemutató: 2012. 06. 29. Pécsi Nyári Színház

KOMPLICIRANI BALKANSKI SVATOVI

(Plesna burleska u dva dijela – U suradnji Pečuškog ljetnog kazališta i Narodnog kazališta Pečuh)

Koreograf Lóránd Zachár
Glazba Goran Bregović
Scenografkinja i kostimografkinja Julcsi Kiss
Asistentica koreografkinje
 Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó”

Plešu
Udavača Eszter Kiss
Ženik Soma Lőrinc Kerekes
Ljubavnik Dávid Matola
Svekrve Tünde Czebe dobitnica nagrade „Harangozó”
 Edit Domoszlai
Svekri István Dóri, Péter Koncz
Šurjakinja Katalin Ujvári
Šurjak Szilárd Tuboly
Djever Máté Harka
Vojvoda Szabolcs Pataki

Premijera: 13. 07. 2012. Pečuško ljetno kazalište

BONYODALMAS BALKÁNI LAKODALMAS

(Táncbohózat két részben – A Pécsi Nyári Színház és a Pécsi Nemzeti Színház közös bemutatója)

Koreográfus Zachár Lóránd
Zene Goran Bregović
Díszlet- és jelmeztervező Kiss Julcsi
A koreográfus asszisztense
 Czebe Tünde Harangozó-díjas

Táncolják
Menyasszony Kiss Eszter
Vőlegény Kerekes Soma Lőrinc
Szerető Matola Dávid
Anyósok Czebe Tünde Harangozó-díjas
 Domoszlai Edit
Apósok Dóri István, Koncz Péter
Sógornő Ujvári Katalin
Sógor Tuboly Szilárd
Násznagy Harka Máté
Vajda Pataki Szabolcs

Bemutató: 2012. 07. 13. Pécsi Nyári Színház

Peter Shaffer

BLACK COMEDY

(Burleska – U suradnji Pečuškog ljetnog kazališta
i Narodnog kazališta Pečuh)

Prijevod: Imre Szász

Redatelj János Szikora dobitnik nagrade „Jászai”
Scenograf János Szikora
Kostimografkinja Zsuzsa Tresz
Inspicijent Attila Rajnai
Šaptačica Rita Markó
Asistent redatelja Hédi Kiss

Igraju

Brindsley Miller Slaven Vidaković
Carol Melkett Viktória Kulcsár uč.un.
Miss Furnival Barbara Hegyi dobitnica nagrade „Jászai”
Pukovnik Melkett Ádám Ottlik
Harold Gorringe Zsolt Lipics
Clea Anna Györfi
Schuppanzigh Gábor Bánky
Georg Bamberger Attila Rajnai

Premijera: 02. 08. 2012. Pečuško ljetno kazalište

Peter Shaffer

BLACK COMEDY

(Bohózat – A Pécsi Nyári Színház
és a Pécsi Nemzeti Színház közös bemutatója)

Fordító: Szász Imre

Rendező Szikora János Jászai-díjas
Díszlettervező Szikora János
Jelmeztervező Tresz Zsuzsa
Ügyelő Rajnai Attila
Súgó Markó Rita
Rendezőasszisztens Kiss Hédi

Szereplők

Brindsley Miller Vidákovics Szlávén
Carol Melkett Kulcsár Viktória e.h.
Miss Furnival Hegyi Barbara Jászai-díjas
Melkett ezredes Ottlik Ádám
Harold Gorringe Lipics Zsolt
Clea Györfi Anna
Schuppanzigh Bánky Gábor
Georg Bamberger Rajnai Attila

Bemutató: 2012. 08. 02. Pécsi Nyári Színház

HRVATSKI PLESNI ANSAMBL „LUČ”

Umjetnički voditelj:

Antun Kričković

zaslužni i odlikovani umjetnik, nositelj nagrade EuroPAS

Od pokretanja „Pečuških ljetnih igara na otvorenom” – znači od 2003. – ansambl Antuna Kričkovića svakoga lipnja nastupa na pozornici „među ruševinama samostana Tette”, ili na pozornici „Dvorišta u ulici Anna”. Već po običaju ljetnu kazališnu sezonu otvara predstava „Luči”.

Ansambl spada među najistaknutija plesna kazališta Mađarske, autentične i tematske predstave podjednako oduševjavaju poklonike narodnog plesa i narodne glazbe. Dokaz tomu je, da dotičnih lipanjskih večeri, kada vrijeme navikava ponekad postati jesensko, atmosfera ostaje užarena, a sa gledališta nitko ne bježi pred kišom ili vjetrom.

FÁKLYA HORVÁT MŰVÉSZEGYÜTTES

Művészeti vezető:

Kricskovics Antal

Érdemes és Kiváló Művész, EuroPAS-díjas

A Pécsi Szabadtéri Játékok beindítása óta, vagyis 2003-tól Kricskovics Antal kiváló együttese minden júniusban fellépett a Tettei romok között, vagy az Anna Udvarban. Immár hagyománnyá vált, hogy a Fáklya produkciói nyitják a nyári színházi szezonokat.

A hazai táncszínházak legjobbjai közé tartozó együttes autentikus és tematikus darabjai egyaránt elkápráztatták a néptánc, népzene rajongóit. Jellemző, hogy ha olykor ősziessé is vált a júniusi este, a hangulat forró maradt, és a nézőtérrel senki sem futamodott meg az eléredő eső, a feltámadó szél miatt.

UTEMELJITELJ KAZALIŠTA I GALERIJE

RAZMIŠLJANJA ANTUNA VIDAKOVIĆA I O ANTUNU VIDAKOVIĆU

A SZÍNHÁZ- ÉS GALÉRIA-ALAPÍTÓ

GONDOLATOK VIDÁKOVICS ANTALTÓL ÉS VIDÁKOVICS ANTALRÓL

Toni

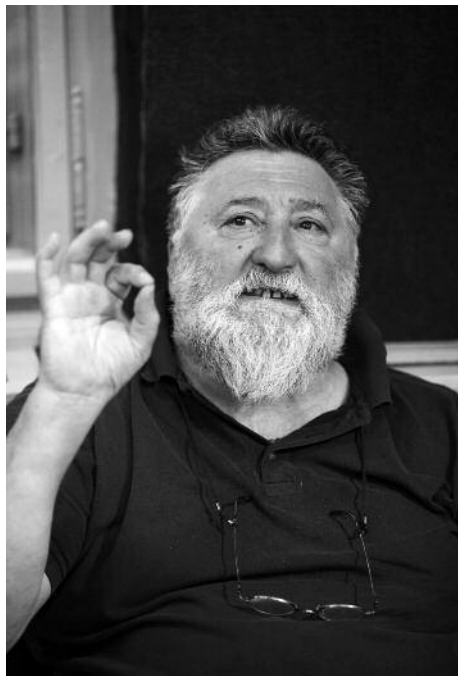
To mi je prijatelj.
 Kako znaš da ti je prijatelj?
 Ne znam. Znam da sam ja njemu prijatelj, a samim tim i on je meni prijatelj.
 Toni mi nije samo prijatelj. U životu sam, i obitelji, imao sestru. Ne i brata. Sestra mi nikada nije bila i prijateljica. Kada smo Toni i ja postali prijatelji, znao sam: dobio sam brata! Oduvijek sam ga tako osjećao i tretirao.
 Osjećao sam ga svojim rodom, kao i njegovu Évu i njegovog Slavenu. Možda i zato što nisam imao sina kojeg sam želio. Toni je stvaratelj.
 On je onaj koji za sobom ostavlja samo tragove dobra i ono dobro koje se vječno pamti.
 On je, eto, stvorio i jedno kazalište u tuđem (svojem) svijetu i na svom drugom (tuđem) tajnom i osobnom jeziku. Samo time podigao je trajni spomenik voljenom narodu iz kojeg potječe u također voljenom narodu u kojem je sada, u kojem živi i koji ga je podigao.
 Malo je tako povlaštenih poput Antala.
 Malo je, ili ih ni nema. Onih koje vole i jedni i drugi, koji nesebično rade kako za jedne tako i za druge, onih koje će uvijek svojatati svi... Malo ih je kao što je Antun.
 I veliki narodi ponosili bi se jednim takvim Vidakovićem!
 A mi mali?
 Ponosimo se i recimo: malo će biti takvih kakav je Toni.
 Budimo sretni što jest i što će vječno biti.
 Prijatelj (i brat)
 Tahir (Mujas Tachy Ferencz)

Tahir Mujičić pisac

Tóni

Ő a barátom.
 Honnan tudod, hogy a barátod?
 Nem tudom. Tudom, hogy a barátja vagyok, és ezáltal ő is a barátom.
 Tóni nemcsak a barátom. Az életben, a családban volt egy lánytestvérem. De fiútestvérem nem volt. A lánytestvérem sohasem volt a barátom. Amikor Tónival barátok lettünk, tudtam: lett egy fiútestvérem! Mindig így éreztem iránta, így is kezeltem.
 A rokonomnak tekintettem a családjával, Évával és Szlávennel együtt.
 Tóni egy alkotó.
 Ő az, aki csak jó nyomokat hagy maga mögött és értékeket, melyek soha sem merülnek feledésbe.
 És ő, íme, egy színházat is teremtett egy idegen (saját) világban, második (idegen), titkos és személyes nyelvén.
 Már ezáltal is tartós emlékművet állított annak a szeretett nemzetnek, amelyből származik, azon – szintén szeretett – nemzet által, melynek körében jelenleg él.
 Kevés az ilyen, Antalhoz hasonló, kiváltságos ember.
 Kevés, vagy talán nincs is. Olyan, akit mindkét fél szeret, aki önzetlenül dolgozik mindkettő javára, akit mindig mindenki a magáénak szeretne tudni... Kevés olyan ember van, mint Antal.
 Nagy nemzetek is büszkék lennének egy ilyen Vidákovicsra!
 És a kicsik?
 Legyünk büszkék, és mondjuk: kevés olyan lesz, mint Tóni.
 Legyünk boldogok, hogy van, és lesz, örökké.
 Tahir (Mujas Tachy Ferencz)
 Barát (és testvér)

Tahir Mujičić író

Stvaralac može davati jedino samoga sebe

**Razgovor s Antunom Vidakovićem, utemeljiteljem
i prvim ravnateljem Hrvatskog kazališta u Pečuhu**

Prošlo je skoro pola stoljeća otkad je u Pečuh iz Sentivana stigao jedan mladić bunjevačkog podrijetla, kako bi po očevoj želji stekao nastavničku diplomu. Tom zadatku prionuo je s toliko eksplozivnosti i dinamizma da je njegovo ime vrlo brzo postalo poznato, prvo unutar zidova visoke škole, a potom i diljem grada. Javnost ga je upoznala kao živahnoga plesača velike nadarenosti koji je zahvaljujući jednako jakoj osobnosti, svijesti i inatu za kratko vrijeme postao umjetničkim voditeljem Plesnog ansambla Baranja. Nakon toga više nije bilo stanke: mladi plesač i koreograf postupno je stjecao reputaciju u zemlji i inozemstvu. Osim scenskoga rada postao je pokretačem i organizatorom mađarsko-hrvatskih umjetničkih veza. Iako ga je na sredini sedmog desetljeća života zaus-tavila podla bolest, Antun Vidaković, umirovljeni ravnatelj Hrvatskog kazališta u Pečuhu i Pečuških ljetnih igara se ne predaje. „Toni” jednostavno nije takvoga kova. Nada se i vjeruje u ozdravljenje. Dok razgovaramo blijesak njegova pogleda i karakterističan osmijeh odaju kako u mislima ponovno pleše, juri kroz uspomene svog uzbudljivog, sadržajnog života.

– *Korijeni, roditeljski dom i okruženje u kojem se oblikuje svijest od presudne su važnosti za svakoga čovjeka. Rođen si u Mađarskoj, u hrvatskoj obitelji, kako gledaš na svoje djetinstvo?*

– Utjecaj dviju kultura i poznavanje dva jezika od samih početaka svakako obogaćuju ljudsku osobnost. To posebice vrijedi za naš dom u kojem se njegovala bunjevačka tradicija, a stari običaji bili sastavni dio svakodnevice. Toliko sam ih upio u dušu da velike blagdane i danas slavimo onako kako smo to činili u roditeljskom domu. Kako se to obično kaže, motive bunjevačkih narodnih pjesama i glazbe upio sam s majčinim mlijekom. Moja je majka prekrasno pjevala i poznavala velik broj pjesama. Svoj kasniji sakupljački rad temeljio sam na njenoj prebogatij riznici pjesama.

– *Vjerujem da je neophodan preduvjet sakupljačkog rada bilo i školovanje u Hrvatsko-srpskoj osnovnoj školi i gimnaziji u Budimpešti.*

– Moj otac inzistirao je da u višim razredima osnovne škole i srednjoj školi pohađam nastavu na materinskom jeziku. Budući da su me roditelji dobili

Az alkotó ember csak önmagát adhatja

**Beszélgetés Vidakovics Antallal, a Pécsi Horvát Színház
alapító-igazgatójával**

Közel fél évszázada érkezik Pécsre a felsőszentiváni illetőségű bunyevác fiatalember, hogy édesapja óhaja szerint tanári diplomát szerezzen. Mindezt olyan robbanékonysággal, dinamizmussal teszi, hogy rövid időn belül ismertté válik a neve, előbb a főiskola falain belül, aztán városszerte. Egy virga lábú néptáncos robban be a köztudatba, aki tehetségéhez méltó erős egyénisége, öntudata, dühő daca okán rövid időn belül a Pécsi Tanárképző Főiskola Baranya Táncegyüttesének művészeti vezetője lesz. Ettől kezdve nincs megállás: az ifjú táncos-koreográfus újabb és újabb elismerést szerez határon innen és túl. Színpadi munkássága mellett alkotó-szervezője, alakítója a magyar és a horvát művészeti élet egymásra találásának is. Élete hetedik évtizedének derekán a nyughatatlan természetű művész egy alattomos betegség megállásra kényszeríti, de Vidakovics Antal, a Pécsi Horvát Színház és a Pécsi Szabadtéri Játékok nyugalmazott igazgatója nem adja fel. „A Tóni” nem az a fajta. Reméli, hiszi a gyógyulást. Szemének csillanása, jellegzetes mosolya jelzi, hogy beszélgetésünk alatt ismét végigtáncolja, -sistergi az emlékeit, újraéli mozgalmas, tartalmas életét.

– *Minden emberre meghatározó hatással vannak a gyökerei, a szülői ház, a környezet, melyben értelme nyiladozik. Te miként élted meg gyermekéveidet egy magyarországi horvát család sarjaként?*

– A két kultúra hatása, az, hogy nyomban két nyelv birtokosa leszek, feltétlenül gazdagítja az ember személyiségét. Főleg úgy, hogy a szülői házban éltek a bunyevác hagyományok, a mindennapi lét szerves részei voltak a régi szokások. Ezek olyannyira belémivódtak, hogy a jeles ünnepeket azóta is a gyermekként átéltem módon üljük meg. Sőt, ahogy mondani szokták, az anyatejjel szívtam magamba a bunyevác népdal, népzene motívumait. Édesanyám gyönyörűen

énekelt, rengeteg dalt tudott. Későbbi gyűjtőmunkám alapja az ő dalos kincsestára lett.

– *Am e gyűjtés megvalósulásának előzményeként elengedhetetlennek gondolom, hogy a fővárosba kerültél, és a Horvát-Szerb Általános Iskola és Gimnázium növendéke lettél.*

– Édesapám ragaszkodott hozzá, hogy a felső tagozaton és a középiskolában az

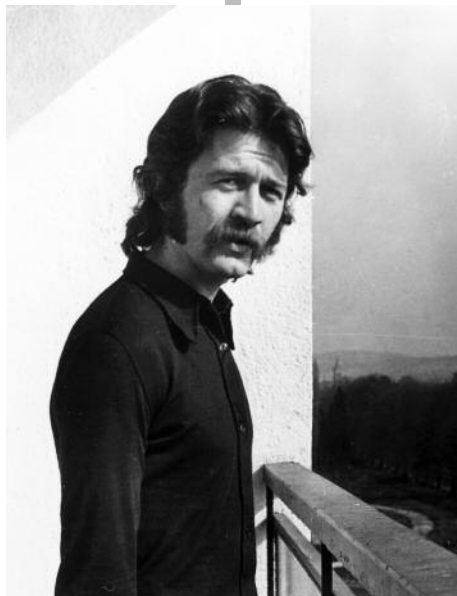

kasno – prije mog rođenja izgubili su dvoje djece, stariju sestru i brata – majka je veoma teško podnosila što se već s deset godina odvajam od nje, no prihvatila je očev stav. Hvala Bogu, otac je bio čvrst i dosljedan, pa nije prihvaćao razgovor kada bih mu za ljetna raspusta odgovarao na mađarskom jeziku. (I ja sam nastavio tim putem. Sa sinom sam razgovarao isključivo hrvatski, a s obzirom na to da je njegov materinski jezik bugarski i živi u Mađarskoj, odrastao je govoreći tri jezika.) Naravno, Budimpešta je za mene bila veliki doživljaj. Gomilao sam užitke, često odlazio u kazalište. Gledao sam *Hamleta* u režiji Miklósa Gábora. Nisam ga sasvim razumio, ali me je impresionirao. Redovito smo išli i na koncerte ozbiljne glazbe. No za sve to bili su potrebni pedagozi poput Antuna Kričkovića, mog prvog mentora, koji sada već desetljećima vodi Hrvatski folklorni ansambl Luč. Primijetio je da sam spretn, okretan dječčić, pa sam već kao mali osnovnoškolac mogao sudjelovati na probama njegova ansambla. Učio sam i balet, ples je postao dijelom mog života i sve strastvenije volio kazalište. Geni su i u tome odigrali važnu ulogu jer je moj otac, kako sam kasnije, već kao odrastao čovjek doznao, u Sentivanu nastupao kao vrstan glumac-amater. Vrlo vrijedna duhovna i moralna energija koju sam primio u Pešti, u prvom redu od Antuna Kričkovića, oblikovala je moju svijest, potvrđujući značaj roditeljske baštine i predaja.

– *Što te je dovelo u Pečuh iz glavnoga grada koji umjetniku pruža bezbroj mogućnosti za samoostvarenje?*

– S velikim žarom sam se pripremao za redateljski studij Akademije dramskih umjetnosti u Budimpešti. Možda zbog toga jer nije postojao smjer za koreografe, a ja sam želio postavljati predstave na scenu prema vlastitim zamislima. Naravno, nisu me primili, no odmah sam pozvan na odsluženje vojnog roka. Umjetnost me nije zaobišla ni u vojsci, sudjelovao sam u snimanju filma *Egerske zvijezde*, glumeći turskog i mađarskog viteza. Nakon odsluženog vojnog roka Plesni ansambl Budapest ponudio mi je ugovor. Mogao sam postati profesionalnim plesačem, ali sam se opet pokorio očevoj volji: upisao sam studij tjelesnog odgoja i hrvatsko-srpskog jezika na Visokoj pedagoškoj školi u Pečuhu. Studiranje me samo po sebi nije previše zaokupljalo. Ipak, nisam napustio studij: s jedne strane zbog oca, a s druge strane jer sam osjećao da se prvo kao plesač, a kasnije koreograf mogu razvijati u folklornom plesnom ansamblu Visoke škole, u međuvremenu nazvanom Baranja, u kojem sam 1971. imenovan za umjetničkog voditelja.

– *Vratimo se prije toga na već spomenuti sakupljački rad. Čini se da te je znanje naučeno od roditelja i Antuna*

anyanyelvemen tanuljak. Mivel kései gyermek vagyok, és születésem előtt egy nővérem és egy bátyám is meghalt, anyám igen nehezen viselte, hogy már tízévesen elszakadok mellőle, de belátta apám igazát. Hál' Istennek az öregem keményen következetes volt, és ha nyaranta magyarul válasszoltam neki, nem állt rá a diskurzusra. (Ezt én is továbbvittem. A fiammal csak horvátul társalogtam, s mivel az anyanyelve bolgár, és Magyarországon él, három nyelvet beszélve nőtt fel.) Nekem óriási élmény volt a főváros. Habzoltam az élvezeteket, rengeteget jártam színházba. Láttam a Gábor Miklós-féle Hamletet. Még nem igazán értettem, de így is lenyűgözött. Rendszeresen komolyzenei hang-

versenyeket hallgattunk. Persze ehhez olyan tanárok kellettek, mint első mesterem, Kricskovics Antal, aki napjainkra már több évtizede a Fáklya Horvát Művészegyüttes vezetője. Észrevette, hogy ügyes, ugribugri gyerkőc vagyok, és már kisiskolásként eljárhattam az együttese próbáira. Balettet is tanultam, életemmé vált a tánc, és egyre inkább rajongtam a színházért. Ebben is van szerepe a géneknek, mert apám – mint azt már felnőtt korban megtudtam – jeles amatőrszínészként játszott Felsőszentivánon. A Pesten, elsősorban Kricskovicstól felszedett igen értékes szellemi, erkölcsi muníció tudatosította igazán bennem a szülői örökség, a hagyományok jelentőségét is.

– *Mi vezérelt Pécsre, hisz a fővárosban számtalan lehetőség kínálkozik egy művészembernek önmaga megvalósításához?*

– Nagy garral jelentkeztem a Színművészeti Főiskola rendező szakára.

Talán mert koreográfusképzés nem volt, és arra vágytam, hogy az én elképzeléseim szerint szülessenek meg színpadi produkciók. Persze nem vettek fel, viszont azonnal berántottak katonának. De ott sem került el a művészet, hisz az Egri csillagok forgatásán voltam török és magyar vitéz egyaránt. Leszerelés után szerződést kínált a Budapest Táncegyüttes, ahol profi táncos lehettem volna, de újra apám óhaja érvényesült: felvételiztem a Pécsi Tanárképző Főiskola testnevelés-délszláv szakára. A tanulmányok önmagukban nem kötöttek le igazán. Ám egyrészt apám miatt nem hagytam abba, másrészt éreztem, hogy a főiskola – időközben Baranyára keresztelt – néptáncegyüttesében, melynek 1971-ben művészeti vezetője lettem, előbb táncosként, majd koreográfusként is kiteljesíthetem magam.

– *Mielőtt erről beszélénk, térjünk vissza a már megemlített gyűjtőmunkára. Úgy tűnik, a szülőktől és a Kricskovics mestertől tanultak további ismeretek szerzésére sarkalltak. Esetleg néprajzsként is szeretnél volna kitűnni?*

Kričkovića potaknulo na daljnje učenje. Jesi li se možda htio istaknuti kao etnograf?

– Znao sam da želim koreografirati scenska djela služeći se autentičnim folklornim plesom i jezikom narodne glazbe, a kako bi ona bila što savršenija, moram obogaćivati svoj instrumentarij. Već na prvoj godini studija u društvu kolega, pješke ili autobusom obišli smo i najmanja sela. Nije nam bilo lako zbog pogranične zone. Osim toga, ispočetka nismo imali nikakvu tehniku za arhiviranje. Promatrali smo i pamtili pokrete. Čuvali smo ih u nogama. Naravno, kasnije smo koristili magnetofon te filmske i videokamere. Neprocjenjivi motivi, koreografije i melodije najčešće su se mogli pronaći na svadbama. Neki stariji ljudi s golemim znanjem, koji se inače nisu htjeli ni pomaknuti, na svadbama, poslije dvije-tri čaše vina izvodili su čuda. Naravno, i mi smo se svojski držali. Neću nikad zaboraviti koliko su me u Udvaru očarali Marko Radić i njegova supruga ili Orkestar Baraban u Martincima. Svirali su čudesnu, arhaičnu glazbu kakva se danas više ne može čuti.

– *Dokumentacija o sakupljenom blagu je vjerojatno dostupna, mogu li se u njoj pronaći i snimke orkestra Baraban?*

– U svom sakupljačkom radu pokrio sam cjelovit spektar dostupne plesne i glazbene baštine hrvatske etničke zajednice u Mađarskoj, te ga upotrijebio u svojim koreografijama. Dokumentaciju smo iskoristili za utemeljenje folkornog centra pri Plesnom ansamblu Baranja, u kojem svi zainteresirani mogu pristupiti arhiviranoj audio i video građi. Iskreno se nadam da su moji nasljednici sačuvali arhiv.

– *Kad smo već kod Plesnog ansambla Baranja: čini mi se da ste imali i jedan veoma snažan, cjelovečernji blok mađarskih plesova. Jesi li prikupljao i mađarsku građu?*

– Repertoar ansambla sastavljao sam prema cjelovitom presjeku folklorne plesne baštine Karpatskog bazena, kojeg sam upoznao uz pomoć Antuna Kričkovića. No moja je ljubav u prvom redu bio balkanski folklor, odnosno jedan mikrosvijet: plesno blago podravskih hrvatskih sela koje se nigdje drugdje ne može pronaći. Još uvijek vidim kako tutnji kolo, ovaj ples svojstvena ritma i vibracije, s mjestimičnim varijacijama, dok momci prate ritam i izvode temeljne korake začinjene mađarskim motivima, udarajući noge rukama u stilu „verbunkoša“. Osim što je ovaj prizor impresivan i vrijedan u estetskom i etnografskom smislu, sadrži dvojnost i neograničenost čija duhovnost i poruka vrijede i danas.

– Tudtam, hogy az autentikus néptánc, népzene nyelvezetét felhasználva szeretnék színpadi műveket koreografálni, és hogy ezek minél tökéletesebbek legyenek, gyarapítani kell a „szókincsemet“. Már elsőévesként néhány csoporttársammal a legkisebb falvakat is bejártuk gyalog, vagy busszal. Nem volt könnyű a határsáv miatt. Meg aztán eleinte technikánk sem volt a rögzítéshez. Lelesteük a figurákat, és megtanultuk. Lábban tároltuk. Később persze használtunk magnót, filmfelvételt, videokamerát. Leginkább lakodalmakban lehetett felbecsülhetetlen értékű motívumokat, táncrendeket, dallamokat felfedezni. Néhány sokat tudó öreg „csak úgy“ megmozdulni sem volt hajlandó, de lagziban, egy-két pohár bor után már nem bírtak magukkal, és csodákat műveltek. Persze mi is helytálltunk emberül. Nem felejttem: Radics Márk és felesége Pécsudvardon, a Baraban Zenekar Felsőszentmártonban kápráztatott el. Olyan csodálatos archaikus zenét játszottak, amit ma már nem lehet hallani.

– *A gyűjtés dokumentációja azért csak elérhető, s gondolom, ott akár a Baraban Zenekar is hallható?*

– A magyarországi horvát etnikum teljes, addig fellelhető tánc- és zeneanyagát felgyűjtöttem, és ezeket a koreográfusi munkásságomban felhasználtam. A dokumentumokból létrehoztunk a Baranya Táncgyűttestnél egy folklórcentrumot, ahol az érdeklődők hozzáférhettek az archív képi és hangzó anyagokhoz. Csak remélni merem, hogy az utódaim ezt megőrizték.

– *Ha már a Baranya Táncgyűttest említed, emlékeim szerint igen erős egész estés magyar táncokból álló blokkok is volt. Magyar anyagot is gyűjtöttél?*

– A Kárpát-medence néptánc-kincsének nagy vertikumát ismerve – amit Kricskovics Tónitól tanultam – állítottam össze az együttes műsorát. De elsősorban a Balkán folklórja számított szerelemnek. Illetve egy mikrovilág, a Dráva menti, horvátok lakta falvak tánckincse, mely sehol másutt nem lelhető fel. Ma is előttem van, ahogy dübörög a kóló, ez a sajátos ritmikájú rezgő tánc, itt-ott variálva, s erre a ritmusra a legények az alaplépések színesítéseként magyar verbunkos, csapásoló motívumokat adnak elő. Azon túl, hogy a látvány esztétikai és néprajzi szempontból is lenyűgöző és értékes, ennek a kettősségnek, a benne rejlő határtalanságnak máig érvényes filozófiája van.

– *Ennek a gondolatnak napjainkban is erős üzenete van, remélhető-*

– Ove misli vrijede i danas, pa se ne trebaju posebno komentirati. Je li dostupna snimka te izvedbe?

– Opet moram preporučiti spomenuti arhiv Plesnog ansambla Baranja, a neke materijale je „zatočila” i Akademija u Zagrebu. Nikako ih ne žele vratiti. Neko vrijeme to već i ne zahtijevam. Smatram to svojim doprinosom i donacijom. Osim toga, u Podravini je snimala i Jolán Borbély, no samo u Lukovišću, jednom od osam sela etničke zajednice. Valja naglasiti kako se paleta ovih motiva razlikuje od sela do sela, ali se nije udomačila u hrvatskoj Podravini i okolnim mađarskim selima. Ovi motivi postali su važnim elementom mog plesnog izričaja.

– Postoji li kakva znanstvena obrada spomenute dokumentacije?

– Ne postoji sveobuhvatna, komparativna studija. Naravno, elaborirana su neka područja, no nemam saznanja o tome da bi postojala kakva sinteza plesnog folklora i koreografija Hrvata u Mađarskoj. To, ustalom, i nije moj svijet. Zadovoljan sam što sam mogao prikupljati, biti prisutan i upijati u sebe materijal koji sam koristio u svom stvaralačkom radu.

– Rad u Plesnom ansamblu Baranja, koji je skoro četvrt stoljeća spadao među ponajbolje u zemlji, s velikim uspjehom nastupao diljem Europe i pobjeđivao na festivalima, predstavlja značajan dio tvog stvaralaštva. Osvojili ste između ostalog nagradu Pro Urbe, Zlatnu medalju za kvalitetu, vječiti naslov „Izvrnog ansambla”, a 1972. došli do finala natjecanja „Tko što zna?”. Koja je tajna vašeg uspjeha?

– U prvom redu, radili smo jako puno i vrlo disciplinirano. Znali smo što želimo. Od samog početka bio sam uvjeren da se prikupljeni plesni materijal ne smije prikazivati u izvornom obliku, već ga treba upotrijebiti pri stvaranju novih produkcija, poštivajući scenske zakonitosti, čak i onda, ako se ne radi o tematskoj koreografiji, nego se prikazuju plesovi neke etničke grupe. Stvaralac, i kad seže za ovakvom „svetom” građom, mora davati sebe, tumačiti vlastite misli. Djelovali smo kao stvaralačka radionica. Moji najvrjedniji radovi nastali su u vrijeme „Baranje”, crpeći snagu iz radioničkog ozračja, čak i kad sam radio s drugim formacijama ili u drugom žanru. Suradivao sam s plesačima vrlo visoke scenske kulture koji su mogli uspješno glumiti i u proznim predstavama.

– Ansambl je priznao i Imre Eck koji vas je tretirao kao partnere u stvaralačkom radu, što nije slučajno. Kako se pri-sejač vašeg prvog susreta?

– Imre je bio član žirija na jednoj priredbi na kojoj je prikazana i moja koreografija „Ivanjska noć”. To je balada o martinačkom šamanu. Priču o njemu ispričali su mi stariji kazivači. Glazbu sam birao iz vastitog, skupljenog materijala. Izaći na scenu s takvom apstraktnom građom u vrijeme kada su svi izvodili autentične plesove bilo je jednako sa sve-togrdem. Naravno, nismo pobijedili. Eck nas je bodrio, govorio kako smo na pravom putu, da se ne predajem. Shvaćao me je vrlo ozbiljno i – iako sam bio početnik – pozvao za pre-davača plesnog odjela novootvorene Umjetničke gimnazije. Gotovo sam strepio i pitao se: mogu li zadovoljiti očekivanja?

leg ezt nem is kell kommentálni. Ám érdekelne, hol látható az anyagról felvétel?

– Ismét csak a már említett Baranya archívumot javall-hatom, illetve Zágrábban az Akadémia is „fogva tart” ilyen anyagokat, szó szerint, mert semmiképpen sem akarják visz-szaadni. Egy ideje nem is kérem, hozzájárulásnak, adomány-nak tekintem. Valamint Borbély Jolánék filmeztek arra, de csak a népszízetet alkotó nyolc falu egyikén, Lakócsán. Holott ez a motívumvilág e falvakon belül is változott, de sem a Dráva horvátországi oldalán, sem a környező magyar falvak-ban nem honosodott meg. Az én táncnyelvemnek viszont egyik igen fontos elemévé vált ez a motívumkincs.

– Ezeknek a dokumentumoknak nincs semmiféle tudományos igényű feldolgozása?

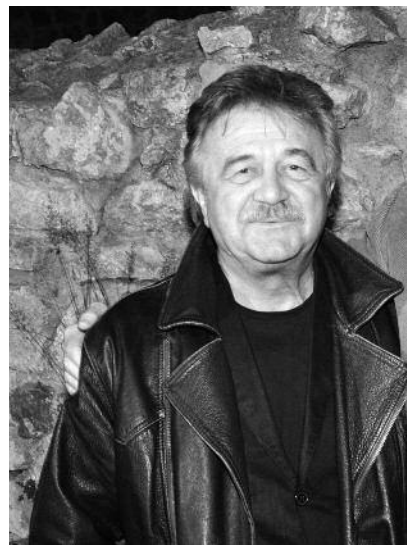
– Átfogó, összehasonlító írás nem született. Egy-egy tanulmány persze létezik, de a magyarországi horvátok folk-lórjának, táncrendjeinek írásos összegző megörökítéséről nincs tudomásom. De ez nem is az én világom. Nekem elég volt a gyűjtés, hogy ott lehettem, magamba szívhattam, és alkotóként felhasználhattam az anyagot.

– Alkotótevékenységednek jelentős részese volt az a Baranya Táncegyüttes, amely közel negyedszázadon keresztül az ország vezető együttesei közé tartozott, és Európa szinte minden pontján zajos sikerrel lépett fel, aratott fesztiváldiadalokat. Elismerésül kaptatok többek között Pro Urbe-díjat, Arany minősítést, „Örökös kiváló együttes” címet, és 1972-ben a „Ki Mit Tud?” döntőjébe is bejutottatok. Mi volt a recept?

– Mindenekelőtt vasfegyellemmel, rengeteget dolgoztunk. Tudtuk, mit akarunk. Már a kezdetektől meggyőződésem volt, hogy az összegyűjtött táncanyagot nem egy az egyben kell bemutatni, hanem annak felhasználásával új produkciót kell létrehozni, a színpad törvényszerűségeit figyelembe véve. Még akkor is, ha nem egyfajta tematikus koreográfiáról van szó, hanem egy népcsoport táncainak előadásáról. Az alkotó embernek, még ha ilyen, kvázi szent anyaghoz is nyúl, önmagát kell adnia, a saját gondolatait kell tolmácsolnia. Alkotóműhelyként dolgoztunk. A legértékesebb munkáim is ebben a „Baranyás” időszakban születtek, és ebből a műhely-léggörből táplálkoztak, még akkor is, amikor más formá-ciókkal, vagy műfajokban dol-goztam. Olyan magas színpadi, előadói kultúrával bíró táncosaim voltak, akik akár prózai előadá-sokban, színészként is megállták a helyüket.

– Nem lehet véletlen, hogy Eck Imre is elismerte az együt-test, és alkotótársaként kezelt benneteket. Miként emlékszel vissza az első találkozásotokra?

– Imre is zsűrizett egy ren-dezvényen, ahol a Szent Iván éjszakája című koreográfiámat

– *Rekao bih da si uspio, budući da si u toj ustanovi pre-davao dvadeset šest godina!*

– Imre me je prihvaćao i imao u mene povjerenja. Polugodišnji ispiti bili su i mjerilo rada, budući da su djeca plesala moje koreografije. Bio je otvoren. Odlazio sam na njegove sate pa čak i na probe pečuškog baletnog ansambla. Koreografije je slagao na izuzetan način. I mene je instinktivno privlačila polifonija. Obožavao sam kada više plesачa istovremeno izvodi razne varijacije, a koraci i forme ipak tvore sklad i pružaju ekspresivan doživljaj. Imre me je uveo u brojne tajne takvog načina rada. Uza svu genijalnost bio je i čudesan pedagog. Jako sam sretan što je bio jedan od mojih mentora.

– *Tipični primjer vaše suradnje je predstava pod naslovom Privlačnost, čije je baletne elemente koreografirao Eck, dok ti potpisuješ folklornu koreografiju, što je rezultiralo uzbudljivim spojem.*

– Na sličnoj koncepciji temeljile su se i predstave *Ljubav i drveni princ*. Imre je volio folklorni ples i glazbu. Posebno balkanski folklor. Znao je da njime obogaćuje izričaj. Ugradio ga je u brojne koreografije, a ja sam uvježbavao korake s baletnim plesačima.

– *Tvoj rad i karijera vrlo se plastično vežu uz pojedine stvaralačke partnere i ustanove. Tako od kraja sedamdesetih surađuješ s Lászlóm Bagossyjem i Ljetnim kazalištem u Pečuhu, iz kojeg kasnije izrastaju Malo kazalište, Hrvatsko kazalište i Pečuške ljetne igre. Bagossy postaje suigrač koji preferira totalno ili kompleksno kazalište, što odgovara i tvom ukusu te stvaralačkoj viziji, a kao partnera prihvaća ga i Imre Eck. Nije slučajno što je upravo Pečuško ljetno kazalište, obilježeno njihovim imenom, postalo domaćim forumom već spomenutog totalnog kazališta. Ovdje nastaju značajne, iz današnje perspektive epohalne predstave, poput Antigone, Sikuljskog prela ili Kraljeva.*

– Mislim da se ovdje ponovno radi o daru sudbine. Bagossy je bio redatelj s kojim sam se odlično sporazumijevao. Radili smo kroz cijelo ljeto. U raznim produkcijama sudjelovao je i Plesni ansambl Baranja. Pogodovalo nam je i to što je ples u Ljetnom kazalištu dobio istaknutu ulogu, pa smo program obogaćivali međunarodnim smotrama folklora. Bagossy je kao ravnatelj u rad uključivao i vrsne likovne umjetnike, glazbenike i pisce. Tako su naši partneri postali Zoltán Bachmann, János Erdős, András Hevesi, Attila Kertész, László Kircsi, Sándor Pinczehelyi i István Sárosi.

– *Zajedno s Lászlóm Bagossyjem osnovao si hrvatsku sekciju pečuškog Malog kazališta koja je kasnije izrasla u jedino hrvatsko kazalište izvan matice. Što je motiviralo taj proces?*

– Podstrek nam je dala uspješna izvedba *Krležinog Kraljeva*, nakon koje smo odlučili odigrati

mutattuk be – egy balladát a felsőszentmártoni sámánról. A történetet idős adatközlők mesélték. A zenéjét is a saját gyűjtött anyagomból szerkesztettem. Abban az időben szentségtörés volt megjelenni ilyen elvont anyaggal, amikor mindenki autentikus táncot adott elő. Nem is nyertünk. Eck viszont biztosított, hogy jó úton járok, ne hagyjam magam eltántorítani. Olyannyira komolyan vett, hogy mint pályakezdőt meghívott a Művészeti Gimnázium induló tánc-tagozatára tanítani. Szabályosan félttem: meg tudok-e felelni az elvárásainak.

– *Úgy tűnik, igen, hisz huszonhat évig tanítottál az intézményben.*

– Imre bizalommal volt irántam, és elfogadott. A félévi vizsgák számomra is megmérettetést jelentettek a mester előtt, hisz a gyerekek az én koreográfiáimat táncolták. Sokat segített nekem Imre nyitott személyisége. Bejárhattam az óráira, sőt, a Pécsi Balett próbáira is. Én ösztönösen is vonzódtam a polifonikus szerkesztési módhoz. Mániákusan szerettem, ha sok táncos egyszerre többféle variációt táncol, és a különféle lépésanyag, formavilág mégis harmóniát mutat, egyben expresszív élményt nyújt. Imrétől ennek a módszernek sok titkát leshettem el. Zsenialitása csodálatos pedagógiai érzéssel párosult. Nagy adomány, hogy őt is mesteremnek vallhatom.

– *Közös munkálkodásokat jellemző példája a Vonzódások című darab, amelyben a balett-elemeket Eck koreografálta, a néptáncos részt pedig te készítetted, és ezek izgalmas mon-tázsát láthatta a néző.*

– Hasonló koncepció jellemezte az A szerelem és A fából faragott királyfi című munkánkat is. Imre szerette a néptáncot, népzene-t. Különösen a balkánit. Tudta, hogy ez az ő nyelvezetét is gazdagítja. Számos koreográfiájában felhasználta, és én taníthattam be a balettművészeknek a lépéseket.

– *A pályafutásod, munkásságod igen plasztikusan köthető egy-egy meghatározó alkotótárhoz, vagy intézményhez. A hetvenes évek végétől ilyen személy Bagossy László és intézmény a Pécsi Nyári Színház, melyből aztán kinőtt a Pécsi Kisszínház, a Pécsi Horvát Színház és ennek égisze alatt az Anna utcai Nyári Játékok, majd Pécsi Szabadtéri Játékok is. Bagossy lett az a játszó társ, aki a te ízlésednek, alkotói látás-módodnak is megfelelő totális, vagy komplex színházat preferálta, és akit Eck Imre is elismert, és alkotótársául fogadott. Nem véletlen, hogy az ő nevükkel fémjelzett Pécsi Nyári Színház vált az említett totális színházjátszás egyik hazai fórumává. Olyan jelentős, így utólag mondható, korszakos előadások születtek, mint az Antigone, a Székelyfő, vagy a Szentistvánnapi búcsú.*

– Megint csak a sors adományát említhetem. Bagossy az a rendező, akivel nagyon értettük egymást. Végigdolgoztuk a nyarakat. A Baranya Táncegyüttes is benne volt a legkülönbözőbb produkcióinkban. Számunkra kedvezően a tánc kiemelt szerepet kapott a Nyári Színházban, így nemzetközi néptáncfesztiválokkal színesíthettük a programot. Bagossy mint igazgató jeles képző- és zeneművészeket, írókat is

predstavu i na hrvatskom jeziku. Uvjeti za ostvarenje plana sazreli su 1990. godine. U tom iznimno uspješnom projektu sudjelovali su umjetnici osječkog kazališta i intendant Zvonko Ivković koji su se pokazali kao susretljivi partneri. Produkcija je na splitskom Festivalu hrvatske drame proglašena za najbolju predstavu, te je u krugu vrlo strogih hrvatskih kritičara izazvala isključivo pohvale. Usto sam zajedno s Bagossyjem primljen u Hrvatsko društvo dramskih umjetnika. Nakon toga 1992. godine u budimskom kazalištu Várszínház svečano je osnovana Hrvatska sekcija pečuškog Malog kazališta.

– *Ipak, umjesto pomoći službeni su dužnosnici na prilično nečastan način onemogućili rad Malog kazališta, sada već pojačanog s hrvatskom sekcijom. Kazališne ovlasti prenesene su na drugu ustanov koja ih je priželjkivala bez potrebnih pretpostavki, a kasnije je ljetnu pozornicu prepustila propasti. Vi ste također odstranjeni, no tu je odluku kasnije promijenio radni sud.*

– Jest, no ovaj je slučaj u smislu kulturne autonomije zajamčene zakonom o manjinama dobio izrazit politički naboj, pa se nije mogao ignorirati. Poslije toga 1995. godine utemeljeno je Hrvatsko kazalište, a nadležni dužnosnici opet su me se pokušali riješiti, no podržali su me intelektualci u Hrvatskoj i Pečuhu, što je potvrdila i Hrvatska državna samouprava. Tako sam prvo postao vršitelj dužnosti, a kasnije bez ikakvih nesuglasica imenovan za ravnatelja Hrvatskog kazališta u Pečuhu.

– *Tijekom narednih godina predsjednik Republike Hrvatske dodijelio ti je odličje Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića, nakon čega si u Mađarskoj nagrađen Srebrnim križem Republike Mađarske i odličjem Viteškog križa Republike Mađarske, što ti je vjerojatno pomoglo zaboraviti poteškoće.*

– Naravno, radovao sam se odlikovanjima. Najviše me je motiviralo prvo odlikovanje, nagrada Janusa Pannoniusa koju sam dobio 1983. godine. Dijelom zbog toga što sam tada bio na vrhuncu karijere, a dijelom i zato jer sam je primio s vrsnim umjetnicima poput Éve Vári i Ameriga Tota. Priznajem, osjećao sam se prilično snuždeno u njihovom društvu.

bevont a munkába. Bachman Zoltán, Erdős János, Hevesi András, Kertész Attila, Kircsi László, Pinczehelyi Sándor és Sárosi István lettek társaink.

– *Bagossy Lászlóval közösen hoztátok létre a Pécsi Kisszínház horvát tagozatát is, ami később az anyaország határain túl egyedülként működő horvát nyelvű színházzá nőtte ki magát. Mi motiválta ezt a folyamatot?*

– Krléza Szentistvánnapi búcsú című darabjának tettyei sikerén felbuzdulva határoztuk el, hogy horvátul is eljuttassuk a produkciót. A terv megvalósítására 1990-ben értek meg a feltételek. Az észéki színház művészeiben és Zvonko Ivković intendánsban készséges partnerre lertünk a végül nem mindennapi sikert eredményező vállalkozáshoz. Még az igen szigorú horvátországi kritikusok is csak elismerően írtak a spliti Horvát Dráma Fesztiválján az év legjobb előadásának kikiáltott produkcióról. Mindezt megfejlve Bagossyt is, engem is tagjai közé fogadott a Horvát Színházművészek Szövetsége. Ezután 1992-ben Budán, a Várszínházban ünnepélyes keretek között megalakult a Pécsi Kisszínház Horvát Tagozata.

– *A Pécsi Kisszínházat az illetékesek később nemhogy megerősítették, de igen nemtelen eszközökkel ellehetetlenítették. Színházi jogkörét egy azzal nem rendelkező, de arra áhító intézménynek adták, mely aztán hagyta lepusztulni, tönkremenni a nyári játszóhelyeket is. Benneteket is eltávolítottak, ám ezt a döntést a munkaügyi bíróság felülírta. Ennek ellenére a horvát tagozatot is a megszüntetés veszélye fenyegette, annál is inkább, mert az épületre igényt tartott az egyház.*

– Igen, de az ügy erős politikai színezetet kapott a kulturális autonómiát biztosító nemzetiségi törvény értelmében, amit nem lehetett negligálni. Ezután 1995-ben ugyan létrejött a Pécsi Horvát Színház, de az illetékesek engem ismételtlen megpróbáltak eltávolítani, ám úgy a horvátországi, mint a pécsi értelmiség határozottan kiállt mellettem, és ezt erősítette meg az Országos Horvát Önkormányzat is. Így előbb megbízott, majd mindenféle huzavona után kinevezett igazgatója lettem a Pécsi Horvát Színháznak.

– *Gondolom, valamelyest feledtette a kellemetlenségeket, hogy a következő években előbb a Horvát Köztársaság elnöke tüntetett ki munkásságod elismeréseként a Danica Rend – Marko Marulić-díjjal, majd itthon megkaptad a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztjét és a Magyar Köztársaság lovagkeresztjét.*

– Örültem ezeknek az elismeréseknek, persze. De leginkább a legelső kitüntetés, az 1983-ban kapott Janus Pannonius-díj motivált. Egyrészt mert a pályám csúcán voltam, másrészt mert olyan művészekkel együtt kaptam, mint Vári Éva és Amerigo Tot. Mit mondjak, kellőképpen feszélyezetten éreztem magam közöttük.

– *A Pécsi Kisszínház megszüntetésekor megváltál a Baranya Táncgyüttestől. Miért?*

– Életem leggyönyörűbb éveit töltöttem az együttesel a hetvenes, nyolcvanas években. Sohasem éreztem azt a felhőtlen, kibukkanó alkotó örömet, mint abban az időszakban.

– *U vrijeme prestanka Malog kazališta napustio si i Plesni ansambl Baranja. Zašto?*

– U ansamblu sam proveo sedamdesete i osamdesete, najljepše godine mog života. Nikada kasnije nisam osjećao sličnu neobuzdanu, eksplozivnu stvaralačku radost. Zavjetovao sam se da više neću raditi folklorne plesne produkcije koje su obilježavale to razdoblje. Ionako je nemoguće premašiti četvrt stoljeća vezanog uz Baranju, Imrea Ecku i Bagossyja.

– *Poslije osnivanja Hrvatskog kazališa u dvorištu zgrade u Aninoj ulici opet su se počele održavati ljetne predstave. U roku od nekoliko godina, zapravo od 2003, pod nazivom Pečuške ljetne igre, pozornice na Tettyeu i u ulici Káptalan ponovno su radile punom parom. Što te je motiviralo?*

– Jednostavno nisam shvaćao zašto se ne čini ništa u cilju obnove ovih prekrasnih lokacija. Netko je morao napraviti prvi korak. Na svu sreću, pomagali su mi kolege, a ispočetka je i grad činio mnogo u cilju uspjeha. Na žalost, do 2010. postupno je ponestalo poleta, pa Ljetne igre nije podržao ni program Europske prijestolnice kulture. Vratili smo se u početno stanje.

– *Mislim da je situacija puno gora, onemogućeno je funkcioniranje pozornice Tettye, a Otvorenu pozornicu u ulici Káptalan treba obnoviti ... No nećemo o tome. Tu više ne možemo pomoći. Niti ima smisla komentirati gradsku politiku. Naravno, ti to ne možeš izbjeći: u ravnateljskoj stolici ustanove u Aninoj ulici zamijenio te je sin Slaven koji vjerojatno traži i tvoje mišljenje o pojedinim odlukama i načinu rješavanja problema?*

– Naravno, razgovaramo o zadacima. Izlažem mu svoje mišljenje, no on je u konačnici prepušten sam sebi. Znamo da za kulturu nikad nema dovoljno novca, ali danas se događaju stvari koje me čine vrlo ogorčenim. Ne zavidim današnjim mladima, poglavito onima na rukovodećim položajima koji i u ovakvom okruženju žele napraviti čudo. No kazalište i umjetnost su čudo sami po sebi.

– *Živiš sa suprugom Évom Bálint na prekrasnom mjestu, u baranjskom selu Semelju. Osim što je stvorila mirnu pozadinu za tvoj stvaralački rad, tvoja supruga aktivno je sudjelovala u njemu kao plesačica i partnerica u koreografskom radu. Oboje ste jake osobe, a koliko se sjećam, s tobom baš i nije bilo jednostavno raditi. Jeste li se sukobljavali braneći svoje stavove o produkcijama?*

– Éva je moja vjerna partnerica na svim područjima života, a to je bila i u radu. Istina, najčešće je pobjeđivala moja volja, ali mi je svojim ukusom, stručnošću i izvršnim spoznajama pomagala da izbjegnem veće pogreške kako produkcije ne bi krenule u krivom smjeru. Kako bih u tome uspio, naravno, trebao sam čvrsto i dosljedno braniti svoj stav.

– *Iako bismo prigodom ovog znamenitog jubileja trebali razgovarati samo o lijepim*

Megfogadtam, hogy az erre a korra jellemző néptánc-produkciókat soha többé nem csinállok. A Baranyához, Eck Imréhez és Bagossyhoz kötődő negyedszázadot úgysem lehet felülmúlni.

– *Az Anna utcai épület udvara a Horvát Színház intézményesülésével egy időben ismét nyári előadásoknak adott otthont, 2003-tól pedig Pécsi Szabadtéri Játékok néven újra teljes üzemben működött a tettyei és a Káptalan utcai játszóhely is. Mi motivált?*

– Érthetetlen volt számomra, hogy senki sem lép ezeknek a gyönyörű helyszíneknek a felújítása érdekében. Valakinek meg kellett tennie. Szerencsére a kollégáim segítettek, és eleinte a város vezetése is sokat tett a sikerért. Ez a lendület sajnos 2010-ig fokozatosan alábbhagyott, és az Európa Kulturális Fővárosa program sem vállalta fel a Szabadtéri Játékok támogatását. Visszazuhanhatunk a kezdeti állapotba.

– *Sőt, a helyzet ennél is rosszabb, hisz a Tettyei Romok, mint játszóhely ellehetetlenült, és a Káptalan utcai Szabadtéri Színpadra is ráférne a felújítás. De hagyjuk is. Ezen már nem segíthetünk. És várospolitikai kérdéseket sem érdemes felegetnünk. Persze te nem tudod ezeket elkerülni, hisz Szláven fiad, aki az utódod az Anna utcai intézmény igazgatói székében is, csak-csak megkérdezi az öreget egy-egy döntése helyességéről, az adódó probléma megoldásának mikéntjéről?*

– Persze, szoktunk beszélgetni a teendőiről. Elmondom a véleményemet, de végül is csak önmagára van utalva. Tudjuk, a kultúrára sohasem volt elegendő pénz, de ami napjainkban történik, az nagyon elkésérítő. Nem irigylem a mai fiatalokat, főleg a vezető beosztásúakat, akik ilyen körülmények között csodát akarnak csinálni. Márpedig a színház, a művészet maga a csoda.

– *Gyönyörű helyen, a Baranya megyei Szemely községben élsz feleségeddel, Bálint Évával, aki alkotói munkádnak nem csupán a nyugodt háttérét biztosította, de aktív részese is volt annak táncosként, társcoreográfusként egyaránt. Mindketten erős egyéniségek vagytok, és emlékeim szerint munka közben nem voltál egy könnyű eset. Meg kellett küzdenetek egymással egy-egy produkció kapcsán az igazatokért?*

– Éva az élet minden területén hűséges társam, így a munkában is az volt. Igaz, a legtöbbször az én akaratom érvényesült, de az ízlése, szakértelme, remek meglátásai segítettek abban, hogy ne tévedjek nagyot, ne menjem félre az adott produkció. Ehhez persze az kellett, hogy keményen, következetesen védje a saját álláspontját.

– *Bár jeles ünnep alkalmával csak a szépről kellene beszélnünk, de tény, hogy az intézmény költségvetése nemhogy nőne, de jelentősen csökken. A színház bővítésével kapcsolatos terveid pedig talán már az álmodozás szintjén is illuzórikusak. Igaz, s ez reményt sugall: Szláven hasonló intenzitással harcol a fennmaradásért, a nívós*

stvarima, činjenica je da proračun ove ustanove ne raste, već se drastično smanjuje. Tvoji su planovi u vezi proširenja kazališta postali iluzija, čak i na razini mašte. No ima nade: Slaven se za opstanak i stvaranje kvalitetnih pretpostavki rada bori poput tebe, sličnim intenzitetom. Kako vidiš budućnost dvadesetogodišnjeg Hrvatskog kazališta?

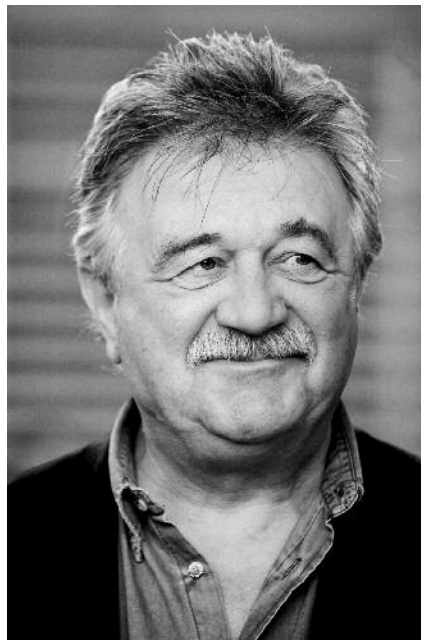
– U budućnost se mora gledati optimistično. Što bi inače motiviralo čovjeka? Ako ne vjeruješ u ostvarenje ciljeva, nećeš ništa postići. Znam da se Slaven neće predati, ta kazalište je njegov život. A da i ne govorim o tome kako je Akademiju dramskih umjetnosti završio u Zagrebu, pa u Hrvatskoj ima puno bolje veze od mene, što nipošto nije zanemarivo. Prethodni ministar kulture, primjerice, pripada krugu njegovih prijatelja. Slaven je na dobrom putu, što je važno za budućnost našeg kazališta. Pod njegovim će se upravljanjem, uz pomoć mladih predstavnika hrvatskog i mađarskog kulturnog života jednog dana možda ostvariti i toliko željeno proširenje. Stvorili smo i intelektualnu radionicu Csopor(t)-Hordu, pa sam uvjeren da će i njezino članstvo, „stariji” mađarski i hrvatski umjetnici također pomoći u ostvarivanju ovih nakana. Osobno vjerojatno neću doživjeti kraj ove lude gospodarske i ljudske krize u kojoj se nalazi naša zemlja, ali će to, nadam se, uspjeti našoj djeci. Tada će se vrijednosti mjeriti same po sebi, a ne prema političkoj obojenosti ili interesima vlasti.

László Juhász

munka feltételeinek megteremtéséért, mint ahogy azt te tetted. A húszéves Pécsi Horvát Színház jövőjével kapcsolatban mi a meglátásod?

– A jövőbe csak optimistán szabad nézni. Különbösen mi motiválná az embert...? Ha nem hiszel a kitűzött cél megvalósításában, nem is tudsz érdemben tenni érte semmit. Tudom, hogy Szláven sem fogja feladni, hiszen a színház az élete. Arról nem is beszélve, hogy – mivel Zágrábban végezte a Színművészeti Akadémiát – nálam sokkal jobb horvátországi kapcsolatainak vannak, ami nem elhanyagolható. Az előző kultuszminiszter például a baráti társaságához tartozott. Szláven jó úton jár, és ez fontos a színházunk jövőjének szempontjából. Az ő irányításával, valamint a horvát és a magyar kulturális és politikai élet ifjú képviselőinek segítségével talán még az áhított bővítés is megvalósul egyszer. Meggyőződésesem, hogy az általunk létrehozott szellemi műhely, a Csopor(t)-Horda tagsága, az „idősebb” magyar és horvát művészek is segíteni fogják ezt a törekvést. Én már valószínűleg nem, de a gyerekeink remélem, megérik, hogy vége lesz ennek az örült gazdasági és emberi válságnak, ami az országunkat napjainkban jellemzi. Az érték önmagáért lesz az, ami, és nem a politika színezetének, a hatalom érdekeinek következtében.

Juhász László

Umjetničko stvaralaštvo Antuna Vidakovića

Antun Vidaković je rođen 28. studenog 1947. u Gornjem Sentivanu u hrvatskoj obitelji.

Osnovnu i srednju školu pohađa u Budimpešti.

1973. Diplomira na Visokoj pedagoškoj školi u Pečuhu

od 1970. 25 godina umjetnički rukovoditelj Plesnog ansambla Baranja

Prvi je organizator i voditelj plesačnica u Pečuhu, organizira kamp gdje se stručnjaci upoznaju s plesnim karakteristikama kola.

od 1973. 26 godina plesni pedagog Odjela za ples Umjetničke gimnazije i srednje stručne škole u Pečuhu

od 1973. Član Saveza plesnih umjetnika Mađarske

1974. Pola godine kao stipendist provodi kod plesnog ansambla „Lado“

od 1980. Vodeći položaj u Pečuškom ljetnom kazalištu (kasnije Pečuško malo kazalište)

od 1992. Rukovoditelj Hrvatskog odjela Pečuškog malog kazališta

1992. Izabran za člana Saveza hrvatskih kazališnih umjetnika

od 1995. Ravnatelj Pečuškog hrvatskog kazališta

1995. Pokreće priredbu „Ljetne igre u Aninoj ulici“

1996. Jedan od utemeljitelja hrvatsko-mađarske umjetničke udruge CSOPOR(T) – HORDA

2003. Pokreće „Pečuške ljetne igre“ ujedno postaje njihov ravnatelj

2006-2007. Predaje na Fakultetu plesnih umjetnosti

2010. Umjetnički rukovoditelj – u mirovini – Pečuškog hrvatskog kazališta odnosno „Pečuških ljetnih igara“

Kao koreograf radio je sa više od 20 redatelja u preko 40 kazališnih predstava u zemlji (Pečuh, Kaposvár, Győr, Segedin, Kecskemét, Budimpešta, Szolnok) i inozemstvu (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Italija, Nizozemska, Njemačka).

U Pečuškom regionalnom studiju Mađarske televizije režira kratke filmove i portrete (Od kuće do doma, Rekviem jednoga sela, Pasija itd.).

Priznanja za umjetničku djelatnost:

1983. Umjetnička nagrada „Janus Pannonius“

1996. Od predsjednika Republike Hrvatske preuzeo najviše hrvatsko odličje za kulturu „Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića“

1997. Predsjednik Republike Mađarske dodjeljuje mu odličje „Srebrni križ reda za zasluge Republike Mađarske“

2000. Nagrada „Za nacionalne i etničke manjine“ Poglavarstva županije Baranje

2002. Nagrada „Za kulturu“ grada Pečuha

2009. Nagrada Mađarskog instituta za kulturu i Lektorata za likovnu umjetnost „Pro Cultura Minoritatum Hungariae“ (za kulturu manjina u Mađarskoj)

2010. Predsjednik Republike Mađarske dodjeljuje mu odličje „Viteški križ reda za zasluge Republike Mađarske“

2010. Nagrada „Pro Communitate“ grada Pečuha

Vidakovics Antal szakmai munkássága

Vidakovics Antal 1947. november 28-án született Felsőszentivánon, horvát családban.

Általános és középiskolai tanulmányait Budapesten végezte.

1973-ban kap diplomát a Pécsi Tanárképző Főiskolán

1970-től 25 évig a Baranya Táncgyűttes művészeti vezetője.

Pécsett elsőként szervez és vezet táncházat és szakemberek részére kóló tábor

1973-tól 26 évig a Pécsi Művészeti Szakközépiskola tánctagozatának művésztanára

1973-tól a Magyar Táncművészek Szövetségének tagja

1974-ben fél évet a Zágrábi Állami Népi Együttesnél tölt ösztöndíjasként

1980-tól a Pécsi Nyári Színházban (később Pécsi Kisszínház) dolgozik vezető beosztásban

1992-től a Pécsi Kisszínház Horvát Tagozatának vezetője

1992-ben a Horvát Színházművészek Szövetségének tagjává választják

1995-től a Pécsi Horvát Színház igazgatója

1995-ben beindítja az Anna Utcai Nyári Játékok elnevezésű rendezvénysorozatot

1996-ban egyik kezdeményezője a CSOPOR(T) – HORDA magyar-horvát művésztszrűsaság megalapításának

2003-ban létrehozza a Pécsi Szabadtéri Játékokat, melynek igazgatója lesz

2006-2007-ben a Magyar Táncművészeti Egyetem oktatója

2010-ben a Pécsi Horvát Színház és a Pécsi Szabadtéri Játékok nyugállományú művészeti vezetője

Koreográfusként több, mint 20 rendezővel 40 színházi produkciót jegyez (Pécs, Kaposvár, Győr, Szeged, Kecskemét, Budapest, Szolnok, valamint Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Olaszország, Hollandia, Németország).

A Magyar Televízió Pécsi Körzeti Stúdiójában kisfilmeket és portréfilmeket rendez (Hazulról hazáig, Rekviem egy faluért, Passió, stb.).

Munkásságáért kapott elismerések:

1983 Janus Pannonius Művészeti Díj

1996 a legmagasabb horvát művészeti Danica Rend – Marko Marulić-díjat vehette át a Horvát Köztársaság elnökétől

1997 a Magyar Köztársaság Elnöke a „Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt” kitüntetésben részesítette

2000 Baranya Megye Önkormányzata Nemzeti és Etnikai Kisebbségéért Díja

2002 Pécs Város Közművelődési Díja

2009 A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” (a magyar kisebbségek kultúrájáért) díja

2010 a Magyar Köztársaság elnöke a „Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje” kitüntetésben részesítette

2010 Pécs Város Pro Communitate díja

Subjektivni napis o Antunu Vidakoviću

Moto:

„... rodit se ne htjedoh, al eto, živ sam!

Nit smrti ne želim, al umrijeti moram!”

(Mihály Vörösmarty)

Ova Vörösmartyjeva temeljna istina vrijedi za svakoga, a za Antuna Vidakovića višestruko. Da mu povijesne bure nisu nemilosrdno otele sestru i brata, njegovi se stari roditelji ne bi odlučili za još jedno dijete. Ali čvrsti otac, Bunjevac, i njegova vjerna supruga, nisu bili takvoga kova. Bili su to ljudi od kamena.

Njihov kasni izdanak naslijedio je prgavost, čvrstoću i odlučnu vjeru u život, te duboku ljubav, bez koje roditelji zasigurno ne bi bili sposobni donijeti na svijet i odgojiti svoga sina.

Imao sam sreću upoznati njegovu majku koja je doživjela skoro sto godina. U svom životu nisam upoznao još jednu toliko dragu staricu. Njen pogled zračio je toplinu prema sinu, unuku i svim gostima koji su joj ulazili u kuću, a ta toplina plamtje dalje u sinovim očima.

Tim svojim toplim, sjajnim očima gledao me je na početku našega poznanstva, kada sam zaslužio njegovu simpatiju koja se kasnije pretvorila u prijateljstvo do groba i umjetničku suradnju.

Na pokusima Plesnoga ansambla Baranja sjaj očiju pretvarao se u vatru koja je palila tijelo, dok je s plesačima izvodio sve plesne kompozicije, plesao solo u nekoj predstavi ili ushićivao mnogobrojnu publiku plesačnica.

Taj žarki pogled ispunjavao se inatom kada je morao braniti istinu ansambla, kazališta ili svojih prijatelja.

Taj isti pogled milovao je, kad bi vidio nešto lijepo i zanimljivo.

Te su se oči ispunjavale odanim pijetatom dok su gledale koreografije Imrea Ecka.

Iz njih je izbijao divlji gnjev kad se suočavao s glupošću, bespomoćnošću ili nemarnošću, a kad je griješio, zrcalilo bi stidljivo žaljenje.

Bile su istovremeno ispunjene muževnošću i nježnim lirizmom.

Ne bih o njemu smio govoriti u prošlom vremenu jer se bori protiv okova nemilosrdne prirode i nada se...

I o nama ovisi hoće li osjetiti da se isplati boriti, kako je to činio cijeloga života.

László Bagossy redatelj

Szubjektív írás Vidákovics Antalról

Mottó:

„...én nem kívántam, hogy legyek, s vagyok!

Majd nem kívánnék halni, s meghalok!”

(Vörösmarty Mihály)

Vörösmarty alapigazsága mindannyiunkra igaz, de sokszorosan igaz Vidákovics Antalra. Hisz ha a történelem viharai nem sodorják el kegyetlenül testvéreit, idős szülei nem szánják már rá magukat egy újabb utód világrahozatalára és felnevelésére. De a karakán bunyevác apát és mindenben hű párját más fából faragták. Nem is fából, gránitból faragott emberek voltak ők.

Késői szülöttük ezt a dacos keménységet, ezt az elszánt élethitet örökölte, s beléplántálták azt a mély szeretetet, ami nélkül nemhogy felnevelésére, de vállalására sem lettek volna képesek.

Volt szerencsém még ismerni a majd százesztendősen elhunyt Mamát, akinél szeretetre méltóbb idős asszonyt alig ismertem. Az a melegség, amely öreg szeméből áradt fia, unokája és minden, a házba toppanó vendége felé, azóta is lögob a fia tekintetében.

Ez a meleg tekintet izzó fényben lobogott felém megismerkedésünk hajnalán, amikor elnyerhettem szimpátiáját, amiből sírig tartó barátságunk, művészeti együttműködésünk kialakult.

Ez az izzó fény váltott át lobogásba a Baranya Táncegyüttes próbáin, s vele lobogott a test, ahogy végigjárta táncosaival az összes kompozíciót, ha szólót táncolt egy előadásban, vagy amikor magával ragadta a táncházak nagyszámú közösségét.

Ez az izzó tekintet telt meg daccal, ha az együttes igazát, a színház igazát, a barátai igazát kellett megvédenie.

Ez az izzó tekintet vált bársonyosan simogatóvá, ha szépet, értékeset látott.

Rajongó áhítattal telt, ha Eck Imre koreográfiáit látta.

Vad indulat csapott fel belőle, ha ostobaság, tehetségtelenség, igénytelenség került az útjába és szegénylős bocsátnakérés, ha tévedett.

A férfias öserő és a gyengéd líra egyszerre volt éber benne.

Nem kellene még használnom a múlt időt, hisz dacolva az ádáz természet kegyetlen béklyójával küzd, remél.

Itt van velünk.

Rajtunk is múlik, hogy úgy érezze, érdemes küzdeni – ahogy azt egész életében tette.

Bagossy László rendező

Čudo u Pečuhu

Mađarsku sam, kao i Italiju, ili kako bi mi Osječani rekli Mađu i Galiju, prije Domovinskoga rata poznao i posjećivao isključivo kao turističko-prehrambeno-nazovimodne destinacije. Poradi blizinsko-egzistencijalnih razloga, naravno, Mađarsku sam posjećivao češće i više. Mohač, Harkanj, Šikloš i Pečuh, bila su moja omiljena odredišta u kojima sam za teških nestašica i skupoća, poput mnogih, punio putne torbe i gepeke Vajkrémom, sirevima, salamama, umjetnim gnojivom, lamperijom i svim drugim stvarima koje su iza željezne zavjese znale biti i višestruko jeftinije.

No, sudbina se, za čudesne jednokratne pojave koja se zove život, zna poigrati, posebno u dramatičnim okolnostima koje su u našoj zemlji nastupile već početkom 90-ih godina prošloga stoljeća. Tako sam ja sredinom devedesetih imenovan prvim hrvatskim generalnim konzulom ali ne u Pittsburgh, kako se očekivalo jer na engleskom mogu reći gotovo sve, nego u Pečuhu! Briljantno! Više nisam morao ići u shopping nego sam dobio privilegiju živjeti uz skladište Vajkréma, ako mi se to hoće, i svaki božji dan mogao ići u „FEMU“.

Bogu hvala, kako sam ubrzo otkrio, zahvaljujući svom desk officeru u MVP-u RH (nećete vjerovati, mladici se zvao Gordan Jandroković), baš u tom dijelu Mađarske je poveći broj pripadnika samozatajne skupine koja se naziva, pazi sad – Hrvati. Teško ih je uočiti jer su nešto poput Clarka Kenta koji obuče odijelo, stavi naočale i više ni rođena majka ne može prepoznati u njemu Supermana. Tako i oni. Ne bi čovjek nikada ni pomisliti mogao da se, naprimjer, iza mađarskog imena Hepp Mihály krije, ni manje ni više nego, Mišo Hepp i da, pri tome, govori razumljiviji hrvatski od onog koji se koristi na sastancima nekih velikih hrvatskih poduzeća.

Mišu sam imao sreću, čast i zadovoljstvo prvog upoznati po dolasku u Pečuh, a on mi je počeo dovoditi još dragih ljudi koji su u svakodnevnom životu bili János, György, Ernő, Ferenc, ili István, i koji bi se onda tu, pred mojim očima, preobrazili u Ivicu, Đuru, Antuna, Ernesta i Stjepana. Adrienn bi postajala Jadranka i još bi se ispostavilo da je studirala u Zagrebu, i da János radi u hrvatskim novinama, Ernő predaje naš jezik i književnost na sveučilištu, i što mi je bilo možda i najne očekivanije, da je Antal utemeljio i vodi Hrvatsko kazalište u Pečuhu. U svim pristojnim zemljama koje drže do sebe manjine su ured demokracije pa samim tim manjinske novine, radio i TV programi, klubovi i sve drugo nisu neuobičajena pojava, ali kazalište?! To već nije baš tako česta pojava i tu sam shvatio da je Antun Vidaković kojeg na ulici kao shopping turist iz Hrvatske susrećete kao Antala, ustvari kazališni Superman.

Taj je zaljubljenik u scenu i znalac kazališnog posla uspio napraviti, koliko je meni poznato, jedino hrvatsko izvandomovinsko kazalište u svijetu, naravno, izuzevši ono u Mostaru. Kazalište koje je aktivno i organizira predstave i gostovanja i uz sve to, kazalište koje se nalazi u pečuškoj Aninoj ulici na broju 17, a ja sam, za svog službovanja u tom gradu, živo u

Csoda Pécssett

Magyarországot, akárcsak Olaszországot, vagy ahogy azt mi, eszékiek mondanánk: Magyar és Galliát a délszláv háború előtt kizárólag csak turisztikai-gasztronómiai-divatdiktálta okokból ismertem és látogattam. Közelségi-egzisztenciális indokból természetesen inkább és többször Magyarországra jártam. Mohács, Harkány, Siklós és Pécs voltak a kedvenc célpontjaim, ahol a súlyos válság és drágaság idején én is, akárcsak oly sokan mások, alaposan megtöltöttem a táskáimat és a csomagtartómat vajkrémmel, sajttal, szalámmal, műtrágyával, lambériával és minden egyéb dologgal, ami a „vasfüggöny” mögött nemritkán többszörösen olcsóbb volt.

Hanem a sors a csodálatos egyszeri jelenség alatt, amelyet életnek hívunk, játékos természetű is tud lenni, különösen olyan drámai körülmények között, melyek a hazámban a múlt század kilencvenes éveinek elején kezdődtek. Így került sor arra, hogy annak az évtizednek a közepén kineveztek az első horvát főkonzullá – nem Pittsburgh-be, ahogy azt várni lehetett volna, mivel angolul teljesen folyékonyan beszélek, hanem Pécsre! Briliáns! Nem kellett többé „shoppingolnom”, hanem abban a kiváltságban lett részem, hogy a vajkrém-raktárak szomszédságában élhettem, s ha úgy kívántam, bár-mikor elmehettem a FEMA-ba.

Hál’ Istennek, ahogy nemsokára felfedeztem – a titkáromnak köszönhetően (nem fogják elhinni, de a fiatalembert Gordan Jandroković-nak hívják) –, Magyarországnak épp ebben a részében él egy elég nagyszámú „rejtőzködő” csoport, melyet, most figyeljenek – horvátoknak neveznek. Nehéz őket beazonosítani, mert valahogy olyasfélék, mint Clark Kent, aki ha öltönyt vesz fel, és felteszi a szemüvegét, többé a saját szülőanyja sem ismeri fel benne Supermant. Így élnek ők is. Az embernek eszébe sem jutna, hogy például a magyar Hepp Mihály név mögött se több, se kevesebb, mint Mišo Hepp rejtőzködik, és hogy érthetőbben beszél a horvát nyelvet annál, mint amelyet egyes nagy horvát vállalatok tárgyalásain használnak.

Pécsre érkeztemkor az a megtiszteltetés ért (nagy meglepedésemre), hogy elsőként Mišot volt szerencsém megismerni, ő pedig elkezdte hozzám vezetni mindazokat a kedves embereket, akik a mindennapi életben János, György, Ernő, Ferenc, vagy István voltak, és akik aztán a szemem látára alakultak át Ivicává, Đurová, Antunná, Ernestté és Stjepanná. Kiderült, hogy Adrienn valójában Jadranka, és Zágrábban járt egyetemre; hogy János a horvát újságnál dolgozik; hogy Ernő az egyetemen a mi nyelvünket és irodalmunkat oktatja; és – ami a számomra talán a legváratlanabb volt – hogy Antal alapította és vezeti a Pécsi Horvát Színházat. Minden rendes országban, amelyik valamennyire is ad magára, a kisebbségek a demokrácia díszai, és így magától értetődően a kisebbségi újságok, rádió- és tévéműsorok, klubok és egyebek nem tekinthetők szokatlan jelenségnek – de egy színház?! Ez már egyáltalán nem általános jelenség, s ebből megértettem, hogy Antun Vidaković, akivel az utcán,

istoj toj ulici na broju 11, i ne samo to. Ta Anna utca je samo par stotina metara dalje od Király ulice prema Mecseku, a dok nisam našao smještaj za sebe i obitelj stanovao sam u hotelu Palatinus upravo u toj ulici, i ne samo to. Antun Vidaković mi je ponudio da prekršim svoju koncertnu apstinenciju i nastupim u Hrvatskom kazalištu još dok sam bio konzul, i ne samo to. Ja sam tamo i nastupio i to s jednim od svojih omiljenih programa u kojemu uz gitaru vrlo malo sviram i pjevam jer uglavnom se raspičam i laprdam li laprdam, baš kao sad. Sreća što je moderator svega toga bio još jedan mađarski Hrvat Mišo Balaž, pa je sve bilo podnošljivo.

I ne samo to, ti dragi ljudi su me upoznali s puno hrvatskih umjetnika i intelektualaca jer su s njima osnovali tada još neformalnu, usudujem se reći, kulturno-enološko-gastronomsko-intelektualnu udrugu koja se zove Csopor(t)-Horda. Trebalo mi se, dakle, zaputiti u Pečuh da bi me tamošnji Hrvati upoznali s Borisom Švaljekom, Hrvojem Šercarom, Tahirom Mujičićem, Petrom Barišićem, Hamom Čavrkom, Božom Čovićem i ostalima. Čudosan svijet ti mađarski Hrvati.

Oduvijek je nama svima suđeno putovati, nekima više, nekima manje i poslije se čuditi. Ja se i dan-danas znam čuditi puno čemu što sam na svojim putovanjima vidio, osim Hrvatima i Hrvatskom kazalištu u Pečuhu. Njima se ne čudim jer sam ih upoznao, a među njima i Antala. I dok svi misle da je Antal, dok hoda ulicom, samo jedan od nas običnih, ja znam da je on ustvari Antun Vidaković, Superman, čovjek koji može nemoguće, pa mi nije nikakvo čudo da je napravio jedino hrvatsko izvandomovinsko kazalište na svijetu.

Miroslav Škoro
bivši generalni konzul u Pečuhu i multiartist

mint horvátországi shoppingturista, Antalként találkozhatunk, valójában egy színházi Superman.

Ő, aki a színpad szerelmese és a színházi munka ismerője, képes volt megvalósítani – amennyire én tudom – a világ egyetlen anyaországon kívüli horvát színházát, természetesen Mostart kivéve. Egy színházat, amely aktívan működik, előadásokat hoz létre és vendéggjátékokat szervez. S mindemellett ez a színház a pécsi Anna utcában van, a 17. szám alatt, én pedig az ebben a városban töltött hivatali időm folyamán ugyanebben az utcában éltem, a 11. szám alatt. És ez még nem minden. Ez az Anna utca csak pár száz méterre van a Mecsek felé a Király utcától, és én az ugyanitt található Palatinus szállóban laktam, amíg nem találtam állandó lakhelyet magamnak és a családomnak – és még ez sem minden. Antun Vidaković ugyanis amíg főkonzul voltam, felajánlotta, hogy törjem meg a koncert-absztinenciámat, s lépjek fel a Horvát Színházban. És ezzel még mindig nincs vége. Felléptem ott, mégpedig az egyik kedvenc műsorommal, amelyben a gitáron kívül csak igen keveset zenélek és énekelek, inkább belelendülök, és mesélek, mesélek, mesélek... Pont, mint most. Szerencsére a műsor vezetője egy másik magyarországi horvát volt, Mišo Balaž, így mindezt túl lehetett élni.

És a pécsi időszak még ennél is többről szólt, mert ezen kedves emberek által rengeteg horvát művésszel és értelmiségivel is megismerkedtem, hisz épp akkor alapították meg velük azt a (ez nem hivatalos meghatározás, de azt hiszem, megengedhetem magamnak) kulturális-etnológiai-gasztronómiai-intellektuális közösséget, melyet a Csopor(t)-Horda névre kereszteltek el. Tehát Pécsre kellett mennem ahhoz, hogy az ottani horvátok által ismerjem meg Boris Švaljeket, Hrvoje Šercart, Tahir Mujičićet, Petar Barišićet, Hamo Čavrkot, Božo Čovićot és a többieket. Csodálatos népek ezek a magyar horvátok...

Mindnyájunk sorsa öröktől fogva az utazás: van, aki többet, van, aki kevesebbet utazik – a közben látottakra pedig rá kell csodálkoznunk. Én a mai napig is képes vagyok elámulni mindazon, amit az utazásaim során láttam – kivéve a Pécsi Horvát Színház horvátjain. Rajtuk nem csodálkozom, mert megismertem őket. Köztük Antalt. S ahogy az utcákat járja, mindenki azt hiheti, hogy Antal egyszerűen csak egyvalaki közülünk, de én már tudom, hogy ő valójában Antun Vidaković, a Superman – az az ember, aki a lehetetlent is képes megtenni. Így hát számomra egyáltalán nem csodaszámba menő az sem, hogy megvalósította az egyetlen hazánkön kívüli horvát színházat a világon.

Miroslav Škoro
volt pécsi horvát főkonzul, előadóművész

Antun, pravi „pečuški baletan“

Antuna sam upoznao kao ravnatelj ponovno ožvirljenih Pečuških ljetnih igara, kada sam postao plesač Pečuškog baleta. Odmah me je impresionirao svojom otvorenom, pozitivnom osobnošću, entuzijazmom, zanosom i, naravno, odanom zaljubljenosti u ples. Znao sam da je folklorni plesni umjetnik i koreograf, a kasnije sam iskusio i njegovu privrženost baletnoj umjetnosti i Pečuškom baletu. Začas mi je osvojio srce. Naše je prijateljstvo postalo prisnije kada sam preuzeo ravnanje Pečuškim baletom, te smo na njegovu inicijativu počeli redovito surađivati u okviru Pečuških ljetnih igara. Zanimljivo je da imamo mnogo toga zajedničkog: folklorne plesačke korijene, borbeni duh, optimizam i strastvenost u radu. Velika mi je čast što me je taj plesni velikan, toliko važan u kulturnom životu Pečuha i povijesti Pečuškog baleta, odmah prihvatio, stao uz mene, iskazao mi povjerenje i pružao pomoć. A u svemu je najveličanstvenije što je to činio toliko prirodno da do sada o tome nikada nisam ni razmišljao jer ga jednostavno volim.

Mislim da svi vole Antuna. Možda zato jer širi nevjerojatnu pozitivnu energiju i ljubav. U mom životu i u povijesti Pečuškog baleta igra vrlo važnu ulogu: ponovno je oživio Pečuške ljetne igre, te svjesno, svakoga ljeta osiguravao prostor za predstavljanje plesa i unutar toga Pečuškog baleta, bez obzira na eventualne financijske restrikcije. Uvijek je pronalazio neko rješenje za nastup Pečuškog baleta pa i onda ako se radilo samo o nekoliko izvedbi. Bio je rukovoditelj na kojeg se uvijek, u svakoj situaciji moglo računati. Stajao je iza svojih riječi. Surađujući s njim, radeći za njega, uvijek sam se osjećao sigurnim, čak i u vrijeme najvećih kresanja proračuna. Posebno ga cijenim zbog njegova pristupa umjetnosti. Sve umjetničke grane smatra ravnopravnima, jednako vrijednima, što je uzoran, danas vrlo rijedak stav. Njegovo prijateljstvo i plodonosno stvaranje s Imreom Eckom zasigurno nisu bili puka slučajnost!

Puno nam je pomogao i u pokretanju te realizaciji Međunarodnog festivala plesa u Pečuhu. Antun je postao pravim „pečuškim baletanom“. Voli ga i cijeni cijeli ansambl, posjetili smo ga „kolektivno“. Njegova najnovija obožavateljica je moja kćerica Lili koju sam mom Antunu predstavio ovoga ljeta. Kako su samo bili zgodni zajedno!

Balázs Vincze,
ravnatelj Pečuškog baleta

Tóni igazi „pécsibalettes“

Tónit az általa újjáélesztett Pécsi Szabadtéri Játékok igazgatójaként ismertem meg, amikor a Pécsi Baletthez szerződtem táncművészként. Azonnal magával ragadott nyitott, pozitív személyisége, lelkesedése, lendülete és természetesen a tánc iránti szenvedélye. Tudtam, hogy néptáncművész és koreográfus, rajongását a balettművészetért és a Pécsi Balettért pedig megtapasztaltam. Rögtön a szívembe zártam. Barátságunk akkor vált szorosabbá, amikor már a Pécsi Balett vezetője lettem, és az ő kezdeményezésére a Pécsi Szabadtéri Játékokon rendszeresen együttműködtünk. Érdekes, hogy milyen sok közös van bennünk: a néptáncos gyökerek, a küzdőszellem, az optimizmus, és hogy szenvedéllyel csinálunk mindent. Nagy megtiszteltetés, hogy egy ilyen nagy táncos mogul, Pécs város kulturális életében és a Pécsi Balett történetében is meghatározó szerepet betöltő személyiség elfogadott, és azonnal felkarolt, bízott bennem, segített. A legnagyobb, hogy mindez olyan természetességgel árad belőle, hogy bármennyire is tisztetem, ezen soha nem gondolkodtam el eddig, csak egyszerűen szeretem.

Tónit szerintem mindenki szereti. Talán azért, mert elképesztő pozitívizmus és szeretet árad belőle a világ felé. Nagyon fontos szerepet játszik az életemben és a Pécsi Balett történetében is, mert feltámasztotta a Pécsi Szabadtéri Játékokat, tudatosan lehetőséget biztosított a tánc, ezen belül a Pécsi Balett bemutatkozására minden nyáron – ha volt pénzelvonás, ha nem. Valamit mindig kitalált, hogy a Pécsi Balett – ha csak néhány előadás erejéig is, de – megmutathassa magát. Rá, mint vezetőre mindig, minden helyzetben lehetett számítani. Ha ő azt mondta, hogy így lesz, akkor az úgy is volt. Ha vele/nála dolgoztam, mindig biztonságban éreztem magam, a legnagyobb pénzelvonások közepette is.

Azért pedig különösen felnézek rá, ahogyan a művészetekhez közelít. Számára ugyanis minden művészeti ág egyenrangú, egyformán fontos – ez szerintem példaértékű és igen ritka manapság. Bizonyára nem véletlenül barátkoztak össze Eck Imrével annak idején, és alkottak közösen sok nagyot!

Sokat segített nekünk a Pécsi Nemzetközi Tánctalálkozó elindításában, megvalósításában is. Tóni igazi „pécsibalettes“ lett. A társulat is nagyon szereti és tiszteli őt, voltunk nála „testületileg“ is.

A legújabb rajongója pedig a kislányom, Lili, akit a nyáron mutattam be az én Tónimnak. Jól mutattak együtt!

Vincze Balázs,
a Pécsi Balett igazgatója

„Zahvalan sam za divne pečuške uspomene...”

Do gostovanja Glumačke družine HISTRION 1996. godine nisam nikad bio u Pečuhu, iako je moj djed, majčin otac nosio prezime Pöcza, tj. Peča, što bi po svemu ukazivalo da je bio mađarskog podrijetla, te da su najvjerojatnije njegovi preci iz Pečuha u hrvatske krajeve došli za vrijeme višegodišnje turske okupacije jednog od najljepših europskih srednjovjekovnih gradova. I danas u samom centru Pečuha postoje ostaci velebne džamije koju moji pametni preci nisu srušili, nego je pretvoriše u crkvu i muzej istovremeno.

Gospodina Tonija Vidakovića upoznao sam kao vrsnog „kulturtregera” dok sam obnašao dužnost ministra kulture, a na „razgovor ugodni” u moj ministarski kabinet doveo ga je Tahir Mujičić. Od Darka Čurde, Tahira i Borisa Švaljeka uglavnom sam već znao sve o CSOPOR(T)-HORDI, ali sam tek nakon izlaganja Tonija Vidakovića shvatio kako se radi o iznimnoj kulturnoj udruzi Hrvata i Mađara te sam im zdušno obećao ne samo moralnu podršku, već i financijsku pomoć. Obećano i učinjeno.

Tom sam prilikom Toniju rekao i da ću u što kraćem vremenu posjetiti Pečuh, kazavši mu i za moje mađarske korijene.

Nedugo nakon tog susreta s Tonijem mađarski članovi CSOPOR(T)-HORDE bili su u posjetu Zagrebu pa sam ih ugostio a gdje drugdje nego na histrionskoj Opatovini, gdje se te večeri igrala predstava Kći Lotrščaka Marije Jurić Zagorke.

Tom prilikom dogovorili smo i gostovanje „Histriona” u Pečuhu. To se zbilo već iduće godine, točnije 23. lipnja 1996. godine, a bogati kulturni program započeo je otvaranjem galerije CSOPOR(T)-HORDE i izložbom grafika slikara Hrvoja Šercara. Izložbu su otvorili generalni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj Miroslav Škoro i János Erdős, likovni umjetnik iz Pečuha.

Dana 24. lipnja u svojstvu savjetnika za kulturu predsjednika Tuđmana otvorio sam izložbu slikara Borisa Švaljeka i kipara Petra Barišića u Domu umjetnosti. Tom prigodom sam uručio najviše hrvatsko odličje u oblasti kulture – DANICU HRVATSKU S LIKOM MARKA MARULIĆA ravnatelju Hrvatskog kazališta u Pečuhu Antunu Toniju Vidakoviću za zasluge u promicanju kulture. Toni je bio prvi Hrvat u Mađarskoj koji je primio to visoko odličje. Sjećam se da je bio silno sretan i uzbuđen, rekavši da mu je drago što ga je u ime predsjednika Tuđmana primio iz mojih ruku. Dijelio sam s njim iste osjećaje. Za kasnijih susreta, jednom mi se potužio kako je bilo dosta ljubomora od nekih mađarskih „našijenaca”, no utješio sam ga, naravno, onom Matoševom – da u Hrvata ništa bolje ne uspijeva, nego hrvatski jal... Po njegovom pripovijedanju nisu ni mađarski Hrvati u toj disciplini bili izuzetak.

Histrioni su na opće oduševljenje prepunog gledališta Hrvatskog kazališta u Pečuhu odigrali Krležijadu. Posebno se

„Hálás vagyok a gyönyörű pécsi emlékekért...”

A Histrion Színtársulat 1996. évi vendégszereplése előtt sohasem jártam Pécsen, annak ellenére, hogy anyai nagyapám a Pöcza, illetve Peča vezetéknévvel viselte, ami kétségtelenül magyar származásra utal, illetve arra, hogy az ősei valószínűleg Pécsről – az egyik legszebb közép-európai városból – érkezhettek horvát földre a hosszú török megszállás ideje alatt.

Vidákovich Tóni urat kiváló „kulturális munkásként” ismertem meg abban az időben, amikor kulturális miniszteri feladatot láttam el; az irodámban zajló üdítő beszélgetésre Tahir Mujičić hozta el. Darko Čurdo, Tahir és Boris Švaljek révén már lényegében mindent tudtam a Csopor(t)-Hordáról, de csak Vidákovich Tóni előadása után értettem meg, hogy egy kivételes értékű horvát-magyar kulturális

egyesületről van szó, ezért az erkölcsi mellett lelkesen anyagi támogatást is ígértem nekik. Az ígéretet pedig tett követtem.

Akkor azt mondtam Tóninak, amilyen gyorsan csak lehet, ellátogatok Pécsre, valamint beszéltem a magyar gyökereimről. Nem sokkal a találkozó után Tóni és a Csopor(t)-Horda tagjai Zágrábba látogattak. A lehető legjobb helyen, a Histrion opatovinai otthonában láttam őket vendégül, ahol aznap este Marija Jurić Zagorka darabját, a Lotrščak leányát játszották. Ekkor abban is megállapodtunk, hogy a Histrion Pécsen fog vendégszerezni. Erre már a következő év során, pontosan 1996. június 23-án sor került. A gazdag kulturális program a Csopor(t)-Horda Galériában, Hrvoja Šercar festőművész grafikáinak kiállításával kezdődött. A tárlatot Miroslav Škoro, a Horvát Köztársaság pécsi főkonzulja és Erdős János pécsi képzőművész nyitotta meg.

Június 24-én Tuđman elnök kulturális tanácsadójaként Boris Švaljek festőművész és Petar Barišić szobrász kiállítását nyitottam meg a Művészetek Házában. Ez alkalommal Vidákovich Tóninak, a Pécsi Horvát Színház igazgatójának a kultúra területén szerzett érdemeiért átadtam a legmagasabb horvát kulturális kitüntetést, a Marko Marulić Alakjával Ékesített Horvát Danica Érdemrendet. Tóni első magyarországi horvátként vehette át ezt a magas rangú kitüntetést. Emlékszem, mennyire boldog és izgatott volt, miközben azt mondta, örül, hogy Tuđman elnök nevében tőlem veheti át a díjat. Aztán a későbbi találkozásaink során egyszer arra panaszkodott, hogy a magyarországi „mieink” közül többen meglehetősen féltékenyen viszonyulnak hozzá, mire én Matoš egyik gondolatával nyugtatam: a horvátoknál semmi sem terem jobban az irigységnél... Elmondása alapján úgy tűnik, ebben a műfajban a magyarországi horvátok sem jelentettek kivételt.

A Histrion Színtársulat a Horvát Színház zsúfolásig megtelt nézőterének általános lelkesedésétől kísérve adta elő a Krležijada című darabot. Leginkább a sugárzó arcok maradtak meg az emlékezetemben; Tónin kívül elsősorban nagy ren-

prisjećam ozarenih lica, osim Tonijevog naravno i njihovog velikog redatelja Lászlóa Bagossyja, te čuvenog arhitekta dr. Zoltana Bachmana, člana CSOPOR(T)-HORDE. Na večeri u počast Histrionima članovi CSHOPOR(T)-HORDE izveli su nam i svoju himnu. Toni mi je prije toga objasnio kako je riječi za himnu napisao Božo Čović, a glazbu Darko Čurdo. Dragi naš domaćin Toni predvodio je himnu koja ima dva slova i dva tona – „AUUUUUUUUUUUUU...!“ Ni čopor vukova se ne bi postidio te sjajne izvedbe koju još uvijek pamtim, a zahvalan sam Toniju i dan-danas za prilijepe uspomene iz Pečuha.

Zlatko Vitez glumac, redatelj,
bivši ministar kulture i savjetnik
za kulturu predsjednika Republike Hrvatske

Antuni i Bunjevci

Odnos dva Antuna, dva Bunjevca, Antuna Kričkovića i Antuna Vidakovića, ne obilježava samo mentorstvo i učenje, nego i najiskrenije prijateljstvo, čvrsto i neuništivo, poput stijene.

Antun Vidaković je u gimnaziju na Trgu ruža došao s četrnaest godina i odmah postao Kričkovićevim omiljenim učenikom. Ne samo zbog svog očiglednog, izvanrednog talenta, već i zbog velikog poštovanja koje je – unatoč svojoj popriličnoj razuzdanosti – iskazivao prema Antunu Kričkoviću. Sve što je od njega učio shvaćao je ozbiljno, kad se radilo o radu i probama nije ga trebalo nagovarati. Budući da sam bila plesačica ansambla Luč, nakon Antunovog povratka u Pečuh često sam dolazila sa suprugom na probe Baranje koja je u početku izvodila dosta Kričkovićevih koreografija. Naravno, kasnije se repertoar Plesnog ansambla Baranje sastojao pretežno od genijalnih djela Antuna Vidakovića. U Pečuhu smo osim toga radili i kao instruktori plesa Umjetničke gimnazije, a kasnije je taj zadatak od Kričkovića preuzeo Antun Vidaković. Obitelj Vidaković živjela je u jednom stambenom bloku na padinama Mečeka. Jednom smo tamo, na terasi, noću, pokazivali Antunu Vidakoviću kako se pleše husarski verbunk. Pjevušila sam melodiju i dlanovima davala ritam, dok su dva Antuna urlala, čas zbog sreće, a čas zato što su se posvađali. Vjerujem da su stanari te noći sanjali lijepe snove. Kad bi nam Vidaković dolazili u goste razgovarali bismo do zore u našoj malenoj kuhinji, pošto je u jednoj sobi spavala kćer. To smo činili stojeći, jer troje-četvero ljudi već nije moglo sjediti.

Hrvatski umjetnički ansambl Luč u Pečuh dolazi svake godine, s velikom radošću. Ovoga ljeta učinili smo to s osobitim zadovoljstvom, prikazavši u Aninoj ulici program sročen za dvadesetu godišnjicu Hrvatskog kazališta u Pečuhu, te iskazujući ljubav prema našem nerazdvojnom prijatelju, Antunu Vidakoviću.

Marija Silčanov-Kričković plesni pedagog,
koreografkinja i *Antun Kričković* koreograf

dežjüket, Bagossy Lászlót, a híres építészt, dr. Bachman Zoltánt és a Csopor(t)-Horda tagjait látom lelki szemeim előtt. A Histrion tiszteletére rendezett vacsorán a Csopor(t)-Horda tagjai himnuszukat is előadták. Tóni előtte elmondta, hogy a himnusz szövegét Bože Čović, zenéjét pedig Darko Čurdo szerezte. Tóni, a kedves házigazdánk énekelt elő a himnusz, mely két hangból állt: „AUUUUUUUUUUUUU...!“ Ez a ragyogó előadás, mely még mindig emlékezetemben él, egy farkasfalkának is dicsőségére vált volna. Tóninak ma is hálás vagyok a gyönyörű pécsi emlékekért.

Zlatko Vitez színész, rendező,
volt kulturális miniszter és köztársasági elnök
kulturális tanácsadó

Tónik és bunyevácok

Nem csupán a mester és tanítványa, azaz szakmai kapcsolat jellemzi Kricskó és Vidák viszonyát, hanem a legigazabb barátság, amely olyan erős, mint a szikla, hisz mindketten Tónik és bunyevácok. Rendíthetetlenek.

Vidák tizennégy évesen került a Rózsák terére, a gimnáziumba, ahol Kricskó kedvenc tanítványa lett. Nemcsak azért, mert kiugró tehetsége azonnal kivilágolt, hanem mert – bár amúgy meglehetősen kezelhetetlen gyerek volt – Kricskót igen respektálta. Komolyan vette a tőle tanultakat, nem kellett ösztökélni, ha munkáról, próbáról volt szó. Mivel magam is a Fáklya táncosa voltam, amikor Vidák visszatért Pécsre, sokat jártunk le a férjemmel a Baranya próbáira, mert az együttes eleinte sok Kricskovics-koreográfiát táncolt. Később persze Vidák zseniális alkotásai tették ki a Baranya Táncgyűttes műsorának döntő részét. Tanítottunk is Pécsen, a Művészeti Gimnáziumban, ahol Vidák vette át Kricskó helyét. Vidákovicsék egy Mecsek-oldali lakótelepen laktak. Egyszer Kricskóval egy huszárverbunkot tanítottunk Vidáknak, éjnek éjadján, a teraszon. Én dúdoltam a dallamot, tapsoltam a ritmust, miközben a két Tóni üvöltött. Hol örömkömben, hol pedig azért, mert összekaptak. Szép álmaj lehettek a lakóknak. Ha Vidákék nálunk jártak – mivel a szobában a lányunk aludt –, a falatnyi konyhánkban folyt az eszmecsere hajnalig. Állva, mert három, pláne négy ember leülni már nem tudott.

A Fáklya Horvát Művészegyüttes minden évben örömmel jön Pécsre. Idén nyáron különösen boldogok voltunk, hogy a Pécsi Horvát Színház évfordulója tiszteletére összeállított műsorunkat mutathattuk be az Anna utcában, megölelve ezzel elválaszthatatlan barátunkat, Vidákovics Tónit is.

Kricskovicsné Szilcsanov Mária tánctanár,
koreográfus és *Kricskovics Antal* koreográfus

„Sretna sam što mi je Antun Vidaković prijatelj”

Antun Vidaković sa svojim radom i svojim djelovanjem – prvo u Baranji kao plesač i kao koreograf, potom kao osnivač i ravnatelj Hrvatskog kazališta – svakako je duša hrvatske zajednice u Pečuhu. A ako kažemo u Pečuhu, onda je to svakako i u Mađarskoj, zato što dobro znamo da sve središnje hrvatske manjinske institucije djeluju u Pečuhu. Mislim da je sve što je napravio kroz instituciju Hrvatskog kazališta, nenadoknadivo. Bez pretjerivanja i uz dužno poštovanje prema svim drugim institucijama koje također ustrajno rade i djeluju u toj jednoj neravnopravnoj borbi protiv asimilacije, može se ustvrditi da je Hrvatsko kazalište tvrđava, jedna utvrda hrvatske manjine u Pečuhu. Antuna dugo poznajem, i ako često govorimo da zapravo naše bogatstvo ne čine materijalne stvari nego druženja i iskustva rada s ljudima onda doista mogu reći da moj dugogodišnji boravak u Mađarskoj, u Pečuhu – prvo sam bila tu dva mandata kao sveučilišni lektor na Odsjeku za kroatistiku, i sada moje iskustvo kao diplomata u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu gdje radim kulturu, znanost i obrazovanje – bez suradnje i bez prijateljstva s Tonijem bio bi puno-puno skromniji i puno siromašniji. Hrvatsko kazalište nije značajno samo zato jer producira predstave na hrvatskom jeziku, zato što se tamo igraju i rade hrvatski autori, nego je zapravo kroz svoje druge djelatnosti – prvenstveno tu mislim na Čopor(t)-Hordu i galeriju – zaista u ovih 20 godina bilo plodno susretnište hrvatske i mađarske kulture u onom najbogatijem i najkvalitetnijem smislu. Kroz njihovu galeriju profilirali su se i predstavili ne samo ovdanjoj hrvatskoj manjini, nego i Mađarima i mađarskoj kulturnoj javnosti najznačajniji hrvatski likovni umjetnici, kipari, slikari, književnici a da izdavaštvo i ne spominjem.

To je zaista jedno bogatstvo i ja doista mogu reći da osjećam veliku privilegiju što se ubrajam među Antunove prijatelje jer to je čovjek – to svi znaju koji su radili s njim – to je čovjek koji sve radi sa srcem, sa strašću, tako da je raditi s njim, i stvarati nešto što ostaje i što je zaista bilo značajno, bez kurtoazije, veliki privilegij. Sretna sam što mi je Antun Vidaković prijatelj.

Katja Bakija bivša lektorica na sveučilištu i ataše za kulturu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu

„Boldog vagyok, hogy Vidákovics Antal a barátom”

Vidákovics Antal munkássága és tevékenysége okán – egyrészt a Baranya Táncegyüttes korábbi táncosaként és koreográfusaként, másrészt a Horvát Színház későbbi megalapítójaként és igazgatójaként – mindenképp a pécsi horvát közösség lelke. És ha a pécsié, akkor a magyarországié is, hiszen köztudott, hogy minden fontos horvát kisebbségi intézmény Pécsen működik. Úgy vélem, az, amit Tóni a Horvát Színház keretében csinált, pótolhatatlan. Az összes többi intézmény tisztelete mellett – melyek keményen dolgoznak az asszimiláció elleni egyenlőtlen küzdelemben – egyértelműen kijelenthető, hogy a Horvát Színház mindenképpen egy erő: a pécsi horvát kisebbség erődítménye.

Ez a színház nemcsak azért jelentős, mert horvát nyelvű előadásokat hoz létre, mert horvát művészek játszanak és dolgoznak ott, hanem azért is, mert más tevékenységein keresztül – elsősorban a Csopor(t)-Hordára és a galériára gondolok – ebben a húsz évben valóban a horvát és a magyar kultúra leggazdagabb és leggyümölcsözőbb találkozóhelye volt. A színház galériájában a legjelentősebb horvát képzőművészek, festők, szobrászok nemcsak az itteni horvát kisebbség, hanem a magyarok, a magyarországi kulturális nyilvánosság előtt is bemutatkozhattak. És akkor az irodalmárokról és a kiadói tevékenységről még nem is beszéltünk. Ennek az egésznek pedig Tóni a motorja, akit szerencsére régóta ismerhetek.

Gyakran halljuk, hogy a valódi gazdagság nem az anyagiakban rejlik, hanem az emberi kapcsolatainkban, barátságainkban és tapasztalatainkban – hát én sokéves magyarországi, pécsi tartózkodásom (először a Tudományegyetem Horvát Tanszékén egyetemi lektorként, majd a kultúra, tudomány és oktatás területén tevékenykedő diplomataként a Horvát Köztársaság pécsi Főkonzulátusán dolgoztam) után elmondhatom, a Tónival való együttműködés és barátság nélkül valóban sokkal-sokkal szegényebb lennék. És amit ő lehetővé tett itt, az is valódi gazdagság, én pedig igazi privilégiumnak érzem, hogy a barátai közé sorolhatom magam. Ő olyan ember – és ezt mindenki tudja, aki vele dolgozott –, aki mindent teljes szívvvel, szenvedéllyel csinál: vele dolgozni, és valami tartósat alkotni minden udvariaskodás nélkül, tényleg nagy kiváltság. Boldog vagyok, hogy Vidákovics Antal a barátom.

Katja Bakija volt egyetemi lektor, a Horvát Köztársaság Pécsi Főkonzulátusának egykori kulturális attaséja

Dvije crtice

U kasnu jesen 1998. godine nas troje, Antun, Tamás Balikó i ja, krenuli smo u Osijek. Uputili smo se u tamošnje Hrvatsko narodno kazalište kako bismo pripremili premijeru Mascagnijeve *Cavallerie rusticane* i Puccinijeve opere *Sestra Angelika*. Potpuno sam sigurna da bez Antunova organizatorska rada, posredovanja i veza ovi zajednički projekti, ostvareni suradnjom dvaju, odnosno triju kazališta ne bi bili mogući.

Putovnice – u redu. Skice kostima – u redu. Zapravo, sve je išlo kako treba, do granice. Provjera putovnica i pregled vozila. Isprave u redu, nedostajala je jedino ravnateljeva punomoć za upravljanje vozilom u inozemstvu – zbog koje su nas htjeli vratiti s granice. Tamás i ja prvotno nismo obraćali pažnju na dijalog, no kad smo shvatili suštinu problema počeli smo se gušiti od smijeha. Policajčev šok i nevjerica još su više pojačali takvo raspoloženje. A Antun se s nevinim izrazom lica, no pomalo ljutito lupio po čelu: „Pa ja sam ravnatelj, sam sebi izdajem punomoć!“.

1986. Početak ljeta, netaknute, džunglom obrasle, pomalo oronule, voljene ruševine Tettye. Prije podne je, negdje oko 11 sati, a na sceni 30 stupnjeva i silovita proba Plesnog ansambla Baranja. Antun je rukovodio probom strogo disciplinarno, diktirajući nevjerojatan tempo. Nije dirigirao iz gledališta, tek ponekim reduciranim pokretom, već je punim elanom plesao s ansamblom. Svi mi koji smo to gledali izvana – Laci Bagossy, Judit Nagy, Éva Bálint i mnogi zalutali namjernici – s divljenjem smo zaključili kako je sve u redu.

U redu? E pa nije! Predah. Dogovor. Antun na sceni nabrja pogreške i nedostatke. Sve se više uzrujava. Napetost se može osjetiti, opipati.

Zrak vibrira. Na kraju, već potpuno bez daha, uzviknuo je „i inače, sve u finu..., sve u lijepu..!“ – i hvatajući zrak napad bijesa okončao gromkim smijehom.

Zsuzsa Tresz kostimografkinja

Két szösszenet

1998 késő őszén hárman indultunk Eszékre: Tóni, Balikó Tamás és én. Utazásunk célja az volt, hogy az Eszéki Nemzeti Színházban előkészítsük Mascagni Paraszttbecsület és Puccini Angelica nővér című operájának bemutatóját. Biztosan tudom, hogy Tóni szervezése és közbenjárása, baráti kapcsolatai nélkül ezek a közös munkák két, illetve három színház együttműködésével természetesen nem jöhetek volna létre.

Útleveél – rendben. Jelmeztervek – rendben. Tulajdonképpen minden rendben volt, egészen a határig. Útleveél-ellenőrzés után gépjármű-ellenőrzés. A papírok rendben, csak a gépkocsi kiviteli engedélye a színház igazgatójától, az hiányzott – ami miatt vissza akartak fordítani a határról. Mi ketten Tamással először nem igazán figyeltünk a párbeszéd lényegére, de amikor kapiskáltuk, hogy mi a gond, már fuldokoltunk a röhögéstől. A határőr döbbenete, elképedése még inkább fokozta a hangulatot. Tóni ártatlan képpel, ám kicsit bosszúsán csapott a homlokára: „Hiszen én vagyok az igazgató, én adom az engedélyt saját magamnak!“.

1986. Nyár eleje, érintetlen, dzsungel-ölelte, kicsit omladozó, de imádott Tettyei romok. Délelőtt 11 óra körül, a színpadon 30 fok és a Baranya táncegyüttes örületes próbája. Hihetetlen tempót diktálva, szigorú fegyellemmel próbált Tóni. Nem a nézőtérről dirigált, egy-két redukált mozdulattal, hanem teljes erőbedobással táncolt velük együtt. Mi, akik kívülről néztük – Bagossy Laci, Nagy Judit, Bálint Éva és a sok kívülről betévedt nézelődő –, ámulva konstatáltuk, hogy minden rendben.

Rendben? Hát nem! Szünet. Megbeszélés. Tóni a színpadon sorolja a hibákat, a tévedéseket. Egyre jobban hergeli magát. Tapintható, markolható a feszültség. Vibrál a levegő. Végül, amikor már kifogyott a szuszából, ez tört ki belőle: „Különben is az én kis micsodámat az én kis micsodámba!“ – és a végén levegő után kapkodva röhögte el tomboló dührohámát.

Tresz Zsuzsa jelmeztervező

„Žumburubumburu“

Ljetno kazalište u Pečuhu 18. lipnja 1985. godine (na moj 20. rođendan) izvelo je „Kraljevo“ Miroslava Krleža. U izuzetno atraktivnoj predstavi, čija je tema raspad Monarhije, glumio sam obješenog Janeza koji se zbog ljubavi vraća iz svijeta mrtvih. U izvedbi je sudjelovalo puno velikih imena pečuskog i kapošovskog glumišta (Bori Labancz, László Juhász, Béla Stenczer, Ádám Krum). Ovaj izvrstan proizvod „totalnog kazališta“ zajedničkim su snagama dosanjali redatelj László Bagossy i koreograf Antun Vidaković. Svi članovi Plesnog ansambla Baranja bili su dio te svenarodne bakanalijske, buduću da je ples u predstavi igrao izuzetno važnu ulogu. Sjećam se koreografa rumena lica, kako instruirajući svoje plesače izgara tolikim žarom da ga je s glavne probe, zbog sumnje na infarkt, odvezla hitna pomoć. Tako je duboko doživljavao, osjećao balkansku atmosferu, da je svom ansamblu poslije određenog vremena, podižući ruke k nebu i tresući glavom, dovikivao samo „žumburubumburu“. Plesači su shvatili tu instrukciju i bili obuzeti sličnom ekstazom. Zanos se toliko rasplamsao da je u čuvenom prizoru s nožem jedan od plesača – naravno, slučajno – umjesto u stol zabio nož u stopalo svoga kolege.

Ova izuzetna predstava ponovno je postavljena na scenu nakon deset godina od strane iste stvaralačke ekipe, sad već na hrvatskom i mađarskom jeziku, te je postigavši seriju uspjeha dospjela sve do Splita. Antun je bio ispunjen fantastičnom, potpuno jedinstvenom stvaralačkom voljom, pripremljenošću, a ponašanje vatrom. Imao sam prigodu surađivati s njim još jednom, u Brešanovoj „Predstavi Hamleta u selu Mrduša Donja“. Istina, ove dvije produkcije dijeli deset godina, no njegovo zdravo, rumeno lice ostalo je nepromijenjeno, jedino su ga krasili malo bjelji brkovi.

A nije se mijenjala ni instrukcija: „žumburubumburu“.

Árpád Besenczi,
intendant Kazališta Sándor Hevesi
u Zalaegerszegu

„Zsumburubumburu“

A Pécsi Nyári Színház 1985. július 18-án (a 20. születésnapomon) mutatta be a Tettyén Miroslav Krleža Szentistvánnapi búcsú című darabját. Ebben a Monarchia széthullását megmutató, igen látványos előadásban az akasztott embert, Janezt játszottam, aki a szerelméért visszatér a másvilágról. Sok nagyszerű pécsi és kaposvári színész volt a

partnerem (Labancz Bori, Juhász László, Stenczer Béla, Krum Ádám). Az előadást, amely az úgynevezett „totális színház” egyik remekbe sikerült produktuma volt, a rendező, Bagossy László és a koreográfus, Vidákovich Antal közösen álmodták színpadra. A Baranya Táncgyűttes összes tagja is résztvevője volt ennek az össznépi bacchanáliának, hisz a tánc igen fontos szerepet játszott a darabban. Egy pirosposztag, állandóan ezer fokon égő koreográfus képe ugrik be, aki olyan intenzitással instruálta a táncosait, hogy a főpróbáról a mentők vitték el infarktusgyanúval. Annyira átélte-átérezte ezt a balkáni hangulatot, hogy egy idő után ezt ordította a táncosainak (miközben két kezét az égnek emelte és rázta a fejét): „Zsumburubumburu“. Ezt az instrukciót a táncosok tisztán megértették, és az extázis átragadt rájuk is. Ez odáig fokozódott, hogy a híres késes jelenetnél – persze véletlenül – az egyik táncos az asztal helyett a kollégája lábfejébe vágta a kést.

Ez a fantasztikus előadás tíz évvel később ismét színpadra került, a régi alkotógárdával, immár horvát és magyar nyelven is, és újabb szép sorozatot ért meg – eljutott egészen Splitig. Fantasztikus, senkiéhez nem hasonlítható alkotói kedv, felkészültség, elszántság és mindenekelőtt tűz dolgozott Tóniban, akivel megadta a sors, hogy egy másik alkalommal, Brešan Paraszthamletjében is együtt dolgozhattam. Igaz, eltelt tíz év a két produkció között, de a kicsattanó, pirosposztag arc a – kicsit fehérebb – bajusszal ékesítve, megmaradt. Mint ahogy az instrukció is: „Zsumburubumburu“.

Besenczi Árpád,
a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház
igazgatója

Dragi Antune!

Sto mu vragova – a mogla bih ovdje napisati i kakvu masniju psovku da mi to dopušta odgoj – nisi baš u „najboljoj fomi“.

Svi smo krhki. Mi ljudi na svakom koraku činimo manje ili veće grijehe, za što dobivamo prikladnu kaznu.

Osim tebe ne poznam niti jednog čovjeka koji je toliko ne zaslužuje.

Pokušavam se prisjetiti neugodnih trenutaka naše zajedničke prošlosti, susreta i rada, nekih trzavica ili situacija u kojima si bio nepravedan... I ništa mi ne pada na pamet...

Da, možda smo imali jedan bolni verbalni sukob – poslije kojeg je uslijedio kraći prekid prijateljstva – kada si obranio svoju požrtvovnu suprugu, s kojom sam imala profesionalnih nesuglasica. Ali to si naprosto morao učiniti!

Tvoj pozitivni svjetonazor, dobronamjernost i iskrena susretljivost bili su uvijek isti, u svim situacijama.

Bilo mi je zadovoljstvo surađivati s tobom, voljela sam tvoje koreografije, događaje i doživljaje u Hrvatskom kazalištu.

Želim se zahvaliti u ime profesionalnih plesnih umjetnika, što si uvijek imao mjesta za nas, te i u teškim vremenima postavljao plesne produkcije u svom kazalištu.

Antune! Jako te volimo!

Dóra Uhrík plesna umjetnica
i pedagoginja

Kada bi na Zemlji živjelo više ljubaznih i poštenih ljudi čista srca, poput tebe, ovaj bi svijet bio puno podnošljiviji!

Pál Lovas plesni umjetnik
i pedagog

Drága Tóni!

A csuda vigye el – írhatnék cifrább káromkodást, de neveltetésem tiltja –, hogy most nem tudod hozni a „legjobb formát”.

Mindannyian esendők vagyunk. Mi, emberek úton-útfélen követünk el apróbb-nagyobb bűnöket, és meg is kapjuk az érte járó büntetést.

Nem tudok olyan embert, aki annyira kevés büntetést érdemelne, mint Te.

Keresem a közös múltunkból, találkozásainkból, munkáinkból a kellemetlen pillanatokat, az esetleges összecsődüléseket, vagy olyan helyzetet, ahol esetleg igazságtalanul döntöttél volna... Nem találok semmit...

Talán egy fájdalmas szócsatánk volt – amit rövidebb mosolyszünet követett –, amikor kiálltál a párodért, csodálatosan áldozatos társadért, akivel nekem volt szakmai konfliktusom. De hát ez volt a dolgod!

Pozitív életszemléleted, jóindulatod, mindig őszinte segítőkészséged minden helyzetben töretlen volt.

Szerettem a Veled való közös munkákat, a koreográfiáidat, a Horvát Színházi esemény-élményeket.

Hálás vagyok a táncművészet professzionista művelői nevében, hogy mindig helyet adtál nekünk, a nehéz időkben is lehetőséget adtál táncprodukciók létrehozására az Általad vezetett színházban.

Tónikám! Nagyon szeretünk!

Uhrík Dóra táncművész,
táncpedagógus

Ha sok ilyen tiszta szívű, szerethető, becsületes ember lenne a Földön, az életünk sokkal elviselhetőbb lenne!

Lovas Pál táncművész,
táncpedagógus

Prijateljstvo zrelih muškaraca

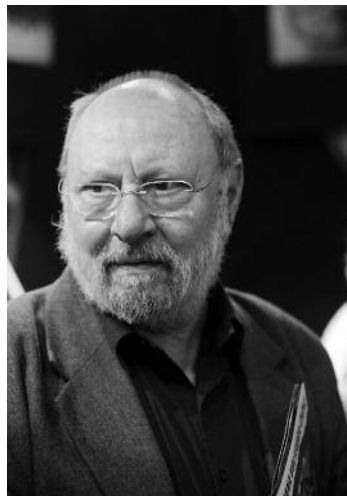
Antuna Vidakovića, kojega svi poznaju kao Tonija, znam jako jako dugo, nekih 35-40 godina.

Negdje sedamdesetih me je naš zajednički prijatelj László Bükkösi zamolio da izradim nekoliko scenskih elemenata za televizijski nastup Tonijevom Plesnom ansamblu Baranja. Tada, i na taj način počela je naša suradnja iz koje se razvilo jedno lijepo, sve dublje i dublje prijateljstvo, a vremenom se povećavao i broj zajedničkih projekata. Drugi temelj i poprište naše prisne veze i suradnje bila je Umjetnička gimnazija i srednja stručna škola u Pečuhu, gdje smo dugi niz godina obojica radili kao nastavnici.

Jako me je pogodila, bolje reći sasvim šokirala vijest o Tonijevoj bolesti. Bilo mi je potpuno jasno kako će sve manje moći sudjelovati u zajedničkim projektima u Hrvatskom kazalištu, Csopor(t)-Hordi i na brojnim drugim područjima. No, sve je to samo pitanje posla kojim se bavimo. Oduvijek nas je povezivalo blisko prijateljstvo – a to se podjednako odnosi i na ostale članove Csopor(t)-Horde, Zolija Bachmana, Lacija Bagossyja, Istvána Sárosija i druge – koje ostaje nepromijenjeno. Ostajemo svi u kontaktu, jednako držeći palčeve za Tonijevo ozdravljenje; i dalje se radujemo našim susretima, a razgovore nastavljamo tamo gdje smo ih prekinuli prije četiri-pet godina.

Kažu da se prava prijateljstva sklapaju isključivo u djetinjstvu. Ja u to ne vjerujem. Kada smo se upoznali i počeli – dijelom svjesno – graditi naše prijateljstvo obojica smo već bili zreli muškarci. Mislim da nas je ta veza i u spiritualnom smislu obostrano obogatila. Radujemo se jedan drugom, volimo se, razmišljamo na isti način – jednom riječju, prijatelji smo.

János Erdős likovni umjetnik

Barátság férfikorban

A mindenki által Tóninak hívott Vidákovics Antallal nagyon-nagyon régóta ismerjük egymást, idestova 35-40 éve.

A hetvenes években Bükkösi László barátunk felkérésére néhány díszletet készítettem a televízióknak a Tóniék (vagyis a Baranya Táncegyüttes) számára. Itt és így kezdődött el a közös munkánk, és ezen az alapon egyben egy nagyon szép barátság is, ami aztán folyamatosan egyre mélyült – és sokasodtak a munkák is, amelyekben együtt dolgoztunk. A szoros kapcsolatunknak, együttműködésünknek és -gondolkodásunknak a másik alapja és egyben terepe a Pécsi Művészeti Szakközépiskola volt, ahol hosszú éveken át tanítottunk együtt.

Fejbeccsapásként ért, vagy nem is tudom, talán inkább valódi sokknak lehetne nevezni, amikor megtudtam, hogy Tóni megbetegedett. Hiszen tudtam, ez azt is jelenti, hogy ezekből a közös munkákból a Horvát Színházban, a Csopor(t)-Hordában és egy csomó egyéb területen ő nyilván egyre inkább kimarad majd. De ez csakis a munkát érintheti. Az a fajta bensőséges viszony, ahogyan mi mindig is egymással léteztünk – és ez a Csopor(t)-Horda többi tagjára, Bachman Zolira, Bagossy Lacira, Sárosi Istvánra és a többiekre éppúgy vonatkozik –, változatlanul megmarad: ugyanúgy tartjuk a kapcsolatot; ugyanúgy drukkolunk közösen Tóni egészségéért; ugyanúgy örülünk egymásnak, ha találkozunk; ugyanúgy és ugyanott folytatjuk a beszélgetést, ahol azelőtt egy, két, vagy öt évvel abbahagytuk.

Azt mondják, igazi barátságok csak gyerekkorban köttetnek. Én ebben nem hiszek. Mi már meglelt férfikorban találkoztunk, és építettük a kapcsolatunkat, barátságunkat – azt hiszem, részben tudatosan. Úgy érzem, ettől mindketten spirituálisan is gazdagodtunk. Örülünk egymásnak, szeretjük egymást, egyformán gondolkodunk – vagyis barátok vagyunk.

Erdős János képzőművész

Kolo plešu momka dva

- Što se dogodilo???
- I ja pitam, što se dogodilo???

Gore navedeni dijalog razumjet ćemo ako se vratimo natrag u vremenu, sve do 1970. godine. Tada sam primljen na Višu pedagošku školu u Pečuhu i započeo studij geografije i likovnog odgoja. Vjerojatno bih ovdje proveo četiri godine u spokojnom crtanju da se kao student umjetničkog smjera nisam morao baviti i dodatnim kulturnim radom. Potaknut plesачkim iskustvom iz gimnazije prijavio sam se u buduću Plesni ansambl Baranja, kojeg su u ono vrijeme nazivali Južnoslavenskom kulturnom skupinom. Ušao sam u probnu dvoranu i, naravno, ostao zaprepašten od do tada nečuvanih melodija i nevidenih plesnih koraka. Teško sam se mučio i strašno zavidio već aktivnim plesачima. Među njima se isticao jedan dečko markantnih crta lica i lepršave kose. Kada se našao pored mene, počeo me je bodriti: „Stari, tebi to jako dobro ide!“ Zvao se Antun Vidaković.

Antun vjerojatno i ne zna da je ova primjedba, izgovorena s ciljem jačanja moga samopouzdanja, pratila godinama! Plesnom ansamblu Baranja, u kojem sam ispočetka djelovao kao plesач, a kasnije asistent i koreograf, mogu zahvaliti sedamnaest prekrasnih godina.

Jedna od posebno uspješnih Antunovih koreografija bila je na repertoaru dugi niz godina. Zvala se *Kolo dva momka* i bila je osmišljena za dva plesачa. Dva plesачa potpuno različita karaktera sučeljavala su baranjske hrvatske motive udaranja po čizmama. On je plesao temperamentnog i razuzdanog, a ja obuzdanog i discipliniranog lika. Humor je proizlazio iz različitosti izvedbe. Publika je jako voljela ovu koreografiju. Budući da je za njezinu izvedbu trebalo samo dva plesачa bila je sigurna točka programa i na malenim pozornicama tijekom seoskih turneja. Plesali smo ga toliko puta da bismo ga vjerojatno uspjeli izvesti i da su nas netom probudili iz sna.

Na jednoj takvoj turneji po selima – negdje u Bačkoj – dogodila mi se nečuvana stvar. Za vrijeme predstave – vjerojatno zbog iscrpljenosti koju je izazvala turneja – jednostavno sam doživio blokadu mozga. Ili se to možda dogodilo zbog monotonosti pet-šest identičnih melodija, jer ja sam već kod treće mislio da je posljednja, pa sam propisno, lijepo se udarajući po nogama, napustio scenu! Još sam iz krajička oka vidio kako Antun sam izvodi neke varijacije, što uopće nisam razumio, misleći da je zabrljao i sad improvizira. Zatim je i on doplesao iza zastora gdje je došlo do citiranog dijaloga. Trebalo mi je dosta vremena da shvatim kako nije zabrljao Antun, već ja! Zastidio sam se, Antun se malo ljutio, ali smo poslije predstave već uz smijeh tapšali jedan drugog po leđima.

Dva momka su ostarila, no tu melodiju čujem još uvijek. Kad bih samo uspio zaboraviti onaj kratki spoj...!

József Bognár grafičar, koreograf,
bivši član Plesnog ansambla Baranja

Két legény kólója

- Mi történt???
- Én kérdezem, hogy mi történt???

A fenti párbeszéd elhangzásának megértéséhez vissza kell mennünk az időben, egészen 1970-ig. Ekkor vettek fel a Pécsi Tanárképző Főiskolára, földrajz-rajz szakra. Valószínűleg békésen elrajzolgattam volna itt négy évet, ha nincs az a kényszer, hogy művészeti szakos hallgatóként még egyéb kultúrmunkát is kell vállalom. Gimnáziumi táncos múltamon felbuzdulva jelentkeztem az akkor még Délszláv Kultúrcsoportként emlegetett majdani Baranya Táncgyűttesbe. A

próbateremben persze döbbsen szembesültem az általam még soha nem hallott dallamokkal, soha nem látott tánc-lépésekkel. Kínlódttam is rendesen, és borzasztóan irigykedtem a már aktív táncosokra. Közülük is kitűnt egy markáns arcú, lobogó hajú srác. Amikor mellém sodródott, biztatott: „Öregem, ez neked nagyon megyi!“. Vidákovics Antalnak hívták.

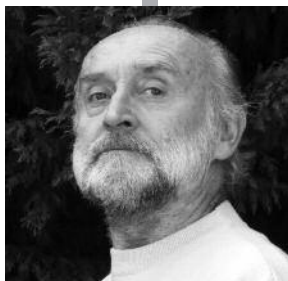
Tóni valószínűleg nem is tudja, hogy ez az önbizalom-növelő megjegyzése nekem évekre kitarott! Tizenhét gyönyörűséges évet köszönhetek a Baranya Táncgyűttesnek, melyben kezdetben táncosként, később asszisztensként és koreográfusként ügyködtem.

Tóni egyik nagyszerű koreográfiája hosszú évekig volt repertoáron. A Két legény kólója címet viselte, két férfitáncos-ra íródott. A baranyai horvát csizmaverős, csapásolós motívumokat két eltérő habitusú táncos előadásában ütköztette. A temperamentumos, duhaj karaktert ő táncolta, a visszafogott, fegyelmezett figurát pedig én. A humorforrás ket-tőnk eltérő előadásmódjából fakadt. A nézők nagyon szerették, és mivel csak két szereplő táncolta, a falujáró turnék parányi színpadain is biztos műsorszám volt. Annyiszor táncoltuk már, hogy tán álmunkból felébredtve is el tudtuk volna járni.

Egy ilyen falujáró turnén – valahol Bácskában – történt velem olyan, ami soha azelőtt és azután se. Előadás közben – tán a turné okozta fáradtságnak köszönhetően – egyszerűen kihagyott az agyam. Lehet, hogy az öt-hat egyforma dallam monotóniája miatt, de én már a harmadiknál úgy éreztem, hogy az az utolsó, és előírászerűen, szépen csapásolva elhagytam a színpadot! A szemem sarkából még láttam, hogy Tóni variálgat valamit egyedül is, nem is értettem, mit csinál, azt hittem, elszúrta, és most improvizál. Aztán ő is kitáncolt utánam a függöny takarásába, és ekkor hangzott el a fenti párbeszéd. Csak nagy sokára esett le nekem a húszfillér, hogy nem Tóni szúrta el, hanem én! Röstelkedtem, Tóni bosszankodott kicsit, de előadás után már röhögve csapkodtuk egymás hátát.

A két legény immár öreglegény, de a dallam még mindig itt van a fülemben. Csak azt az áramszünetet tudnám feledni...!

Bognár József grafikus, koreográfus,
a Baranya Táncgyűttes egykori tagja

Mrvice zajedničkog života

Dubinu prijateljstava i ljudskih veza uvijek predodređuje i obilježava neki nepoznati podsvjesni (višekomponentni) mehanizam, čak i kad je njihov pravac jednosmjern, kada su važni samo subjektivni (*moji!*) osjećaji.

Koliko sam dragocjen u njegovim očima shvatio sam kad me je pozvao da tamo, na obali Balatona, sudjelujem u proslavi vjenčanja, održanoj u najužem, najintimnijem krugu. To mi je značilo jako puno...

A sad, kad bih trebao nastaviti s ulogom koju je Antun Vidaković imao u mom životu, odjednom shvaćam da se sve što o njemu mogu reći odnosi i na mene, na dvije trećine moga života jer četrdeset godina poznanstva i više od trideset pet godina dubokog prijateljstva ispunjava glavninu mog životnog vijeka. Kad pišem o njemu, o uspomenu (i doživljajima), pišem i o sebi jer skoro da i nije bilo važnijih događaja u kojima nije sudjelovao, za koje nije znao, u kojima nije imao aktivnog ili pasivnog udjela, ili kasnije barem čuo za njih, mudro ih komentirajući. Nema malih i velikih priča, nema prioriteta, niti redosljeda, postoje samo slike i uspomene koje nadiru i smiješe se u beskrajnom nizu, bez bilo kakvog reda (*slobodne asocijacije!*), sitnice, mrvice...

– ...Prvi zajednički scenski doživljaj, Tettye, među ruševinama... *Ples ptica*... „žestok ritam, uzburkani kovitlac oko vatre“, čitam glasno, s papira izvire žar sižea zatočen u riječi, a u njegovoj glavi slogovi već oblikuju korake, svojim očima jasno vidi cjelokupnu scensku kompoziciju, nogama udara ritam kavalkade, zapleše i rukama, prstima prati brzi ritam, oživljava bujicu koraka po plavetnilu traperica...

– ...„Gdje su četvorica koja nam se smiju suprotstaviti?!“ – trgne iz sna stentorovski glas plesače Baranje koji su upravo provodili svoju popodnevnu siestu u pauzi turneje nadomak Haburga u Nacionalnom parku Wielsede – kada su veteranski prvaci u malom nogometu neumorno tražili nove četveročlane ekipe da im pružaju nove izazove...

– ...Kaustinen, Europski festival s predsjednikom Koivistom, šetnja kroz skrovite (i uzbudljive) redove kuća St. Paulija, predvećernja vožnja brodom u Amsterdamu, Kossuthova kuća u Kütahyji, autobusni rodeo prema *Lenjingradu*, Efez, gdje sam se s balkona na trećem katu hotela spustio na drugi kat, i to na pročelnoj strani, samo da se našalim s tobom, Šibenik i Zadar nekoliko dana nakon završetka rata (*„Stopama smrti...“*), Como, gdje je puhački orkestar lokalnih karabinjera u pravom jurišu pratio mnogobrojni defile plesača a zapravo su trčali nekih dvjesto metara ispred sudionika (*pretekli ih*), Malmö, i jedan, Bog zna otkud, ukraden bicikl, Santarem, noćna trka bikova, Milano, katedrala i La Lepre, Maria i Eugenio, i dva luđaka (ti i ja) omamljena od *crnog* piva, plešući tango u kolu od više tisuća plesača...

Morzsák, a közösből...

Egy barátság, emberi kapcsolat mélységét valami ismeretlen (sokkomponensű) *tudatalatti* mechanizmus határozza meg, teszi fontossá, még akkor is, ha az esetleg csak egyirányú, nem számít, az alanyi érzés (*az én érzésem!*) a fontos.

Hogy az ő szemében mennyi a súlyom, azt akkor tudatosította bennem, amikor a legszűkebb és legintimebb körben megtartott asszonyfő-bekötési szertartásra, oda a Balaton mellé, a kevesek közé engem is meghívott. Nagyon sokat jelentett...

És most, amikor *Vidámkovács* Tóni életemben betöltött szerepével kéne folytatnom, hirtelen rájövök, hogy minden, ami róla szól, az rólam is, életem kétharmadáról, mert több mint negyvenéves ismeretség, harmincöt évet meghaladó mély barátság a létem java részét felöleli. Amikor róla és az emlékekről (élményekről) írok, magamról is írok: alig volt jelentős esemény, aminek ne lett volna részese, amiről ne tudott volna, ne lett volna aktív vagy passzív résztvevője, vagy akár később meghallgatója, bölcs véleményezője. Nincsenek kis és nagy történetek, nincsenek fontossági szempontok, rangsorok, csak képek vannak, emlékképek, minden rendszer nélkül felvillanók (*szabad asszociációk!*), apróságok, morzsák, parttalanul rám köszöntők, rám nevetők...

– ...Az első közös színpadi élmény, fent a Tettyén, a romok között... *Madarak tánca*... „dübörgő ritmusok, tűz körül kavargó forgatag“, papírról olvastam fel a szűzsé szavakba kényszerített lendületét, s agyában máris lépésekké álltak össze a szótagok, szemei tisztán látták a teljes színpadképet, lábai dobolták a kavalkád ritmusát, aztán már a kezei is táncra perdültek, ujjai sebesen kopogták farmerja térdjén a léptek fergetegét...

– „Hol van az a négy ember, aki ki mer állni ellenünk?!“ ...Sztentori hangra riadtak fel a turnézó Baranya-táncosok délutáni sziesztájukból a Hamburg melletti Wielsede Nemzeti Parkjában, amikor a kispályás foci veterán bajnokok keresték a *négyemeres* csapatok újabb és újabb kihívásait...

– ...Kaustinen, Európai Fesztivál Koivisto elnökkel, séta St. Pauli rejtett (és izgalmas) házai között, koraesti sétahajózás Amszterdamban, Kossuth háza Kütahyában, autóbusz-rodeo *Lenjingrád* felé, Ephesos, a szálloda harmadik emeleti teraszáról másztam le a másodikra, méghozzá utcafronton, csak hogy megtréfáljalak, Šibenik, Zadar napokkal a háború befejezése után (*„A halál lába nyomában...“*), Como, ahol a soknemzetű menettáncot a helybéli rohamcsendőrség fúvósai tényleges rohamukban vagy kétszáz méterrel előbbre futva kísérték (*előzték*), Malmö és a Jöisten tudja, honnan lopott bicikli, Santarem, éjszakai bikafuttatás, Milánó, a Dóm és a La Lepre, Maria és Eugenio, meg a *fekete* sörtől kábult két örült (te meg én) tangózva a több ezres körtáncban...

– ...I ostala zajednička *djela*, Sodoma, Antigona, Macbeth, Sikuljsko sijelo, Erinina ljubav, Privlačnost...

– ...Turska... čini mi se, po drugi put... prekrasno sivo odijelo, cipele od *prave* kože (za koje sam, iz zafrkancije, uvijek govorio da su od *umjetne* kože), a ti si samo stajao ispred velikog zrcala hotelske sobe, gledao se s boka, iz profila, divio se svom sakoom ukrašenom liku, izravnavao dlanovima nabore elegantnog odijela, dok je malu sobu ispunjavalo ozračje plemenitog pijeteta, kada si, i sam opijen prizorom, napokon uspio progovoriti: „*Lijep sam ... lijep... lijep, kao Djeвица Marija...*”

– ...I uistinu si bio *lijep* na sceni, elegantan, neovisno o tome je li glazba bila mađarska, južnoslavenska, grčka, makedonska, ili zvučna, Kircsijeva, a publika Muke po Mateju je za trenutak, tamo naprijed, na desnoj strani velike otvorene pozornice umjesto Eckove koreografije zaista pratila samo tvoj ples...

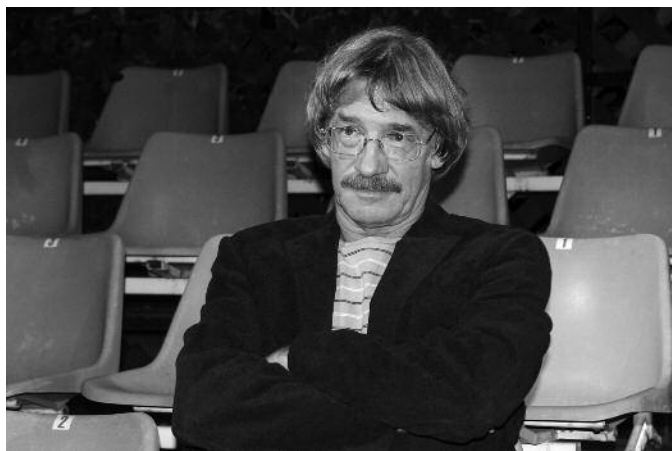
– „...*Du bist ein grosse Elephant, ein über-grosse Elephant...*”, nije nam trebalo rječničko blago, bogata riznica sinonima, putujući svijetom uvijek si uspijevao uspostaviti kontakt i sporazumijevati se sa svima, *žumburu-bumburu!*

– „*Stari moj, mene ne zanima tko je na vlasti, ja sam vječni oporbenjak, i to ću i ostati!*”

– ...Révfa! je kraj svijeta, ili možda početak svega... šuma, mir, srne, jeleni, „*praiskonska priroda*”, vatra, koja je gorjela svake večeri... tamo smo se odmarali, punili baterije (uz kotlić i krušnu peč), i smijali se, puno se smijali, ponekad zamišljali („*Bilo bi dobro opet nešto napraviti zajedno!*”) i počeli kovati nove, ozbiljne, velike planove...

Kao moto, upućen tebi, meni, svima nama koji vjerujemo u nešto (i jedni u druge), pada mi na pamet naslov izvrsnog romana francuskog pisca Romaina Garyja, dobitnika Goncourtove nagrade, napisanog pod pseudonimom Émile Ajar: „*Život je pred tobom...*”

István Sárosi književnik

– ...és a többi közös *munka*, Szodoma, Antigóné, Macbeth, Székelyfonó, Erinna szerelme, Kötődések...

– ...Törökország... úgy másodszer... gyönyörű szürke öltöny, *valódi* bőrcipő (bosszantani téged mindig *műbőrnek* neveztem), s te csak álltál a szállodai szoba nagy tükre előtt, oldalról, profilból csodálatos felzakózott önmagad, kezeid fesszesre simították az elegáns ruha ráncait, az áhítat nemes hangulata töltötte be a kis szobát, amikor a látványtól magad is megrészegevedve végre meg tudtál szólalni... „*szép vagyok... szép... szép, mint a Szűzanya...*”.

– ...és szép voltál a színpadon, elegáns, legyen az magyar, délszláv, görög, macedón, vagy hangzatos Kircsi-zene, és tényleg volt egy pillanat, a Nagy-szabadtérin ott jobboldalt elől, amikor a Máté Passió közönsége nem az Eck-koreográfiát, hanem csak a te táncodat figyelte...

– „...*Du bist ein grosse Elephant, ein übergrosse Elephant...*”, nem kellett szókinsz, a szavak szinoníma-gazdag tárháza, bármerre is jártunk a világban, mindenütt, mindenivel sikerült kapcsolatot teremtened, és mindenivel megértetned magad, *zsumburu-bumburu!*

– „*Édes öregem, engem nem érdekel, kik vannak hatalmon, én mindig örök ellenzéki voltam, és az is maradok!*”

– ...Révfa! a világvége, vagy akár mindennek a kezdete... erdő, csend, őzek, szarvasok, „*őstermészet*”, és az esténként mindig égő tűz... Ott megpihentünk, feltöltöttünk (bográcsoztunk, kemencéztünk), és nevettünk, *itt* sokat, aztán néha elmerengtünk („*jó lenne megint valami közöset csinálni!*”), és újabb komoly, nagy tervet szőttünk...

– ...Ötvenedik születésnapodon két verssel is köszöntöttelek, az egyik:

„*Ötvenéves lett a Tóni,
Ettő kő ám meghaTóni!*”

A hatvanadikon csak a számokat írtam át, hogy aktualizas maradjanak a sorok, most már tudom, nem szabad évtizedeket várni, úgy érzem... *naponta kő meghaTóni!*

Romain Gary francia író Émile Ajar álnéven írt Goncourt-díjas nagyszerű regényének a címe jut eszembe mottóul, neked, nekem, mindenkinek, akik hiszünk valamiben (és egymás-ban): „*Előttem az élet...*”

Sárosi István író

„Potreban mi je!”

Antuna sam poznavala već i prije prvih neposrednih kontakata. Nastava na plesnom odjelu Umjetničke gimnazije i srednje stručne škole u Pečuhu počela je školske godine 1974-75. Antuna smo angažirali kao instruktora folklornog plesa. Tada su u školskoj svečanosti prvi put sudjelovali i njegovi učenici. Izvodili su bugarski ples. Priredba je bila upriličena u velikoj sportskoj dvorani škole, gdje sam, zajedno s Antunom, stajala na nekoj gimnastičkoj spravi, uzbuđena zbog izvedbe, budući da su djeca polazila nastavu tek nekoliko mjeseci. Učenici su nas iznenadili svojom predanošću i izvrsnim učinkom. Bili smo presretni.

Ne mogu točno odrediti trenutak, no postupno se učvrstilo prijateljstvo između Antuna i mog supruga, Imrea Ecka. Slijedom zajedničkog, profesionalnog razmišljanja često je dolazilo do suradnje Plesnog ansambla Baranja i Pečuškog baleta, najčešće u okviru Pečuškog ljetnog kazališta, na Tettyeu te Otvorenoj plesnoj pozornici (*Žrtva, Drveni princ, Privlačnost*).

U ljetnom razdoblju Pečuški balet često je nastupao i na sceni u dvorištu Hrvatskoga kazališta. Imre je čak neke predstave koreografirao direktno za tu lokaciju, poput *Toplotne smrti* 1984. godine, ili, kasnije, *Danaidu*. Tamo su izvedene i *Balada užasa* te *Sonata*. Od 1990-ih Imre više nije vidio dobro, pa nije izlazio sam iz stana. Stanovali smo u blizini Hrvatskog kazališta. Antun je navraćao svakodnevno. Bila sam mirna jer Imre nije bio sam kada sam morala van. Nazvao bi kad nije mogao doći. Vodili su duge razgovore, ponekad sam se i ja uključivala. Bili su to lijepi trenuci. Imre i Antun podjednako su odrasli kao jedino dijete. Imre je više puta rekao – i to, mislim, samo meni – da on ima mlađega brata, Antuna.

Još za Imreova života razgovarali smo o osnivanju zaklade koja bi sačuvala njegova djela. Nakon njegove smrti Samouprava grada Pečuha osnovala je Javnu zakladu Imre Eck. Nemam dvojbi i znam, to se ne bi dogodilo bez Antunova zalaganja. Antun mi kao predsjednik upravnog odbora zaklade, sve do danas, puno pomaže. Naš najnoviji uspješni pothvat bilo je izdavanje crteža Imrea Ecku u prikladnom duhu, u čemu je pomogao s mnoštvom ideja.

Na Antuna Vidakovića i danas gledam kao na najbližeg člana obitelji. Dogovaramo se o svemu, bez njega rijetko donosim odluke. Potreban mi je!

Zsuzsa Végvári,
osnivački član Pečuškog baleta,
plesni umjetnik

„Szükségem van rá!”

A Tónit már az első hozzá köthető élményem előtt ismertem. A Pécsi Művészeti Szakközépiskola Táncművészeti szakán az 1974-75-ös tanévben indult el az oktatás. Tónit a néptánc tantárgy tanítására kértük fel. Először szerepeltek táncos növendékek az iskola ünnepségén. Bolgár táncot adtak elő. Egy nagy tornateremben, valami tornaszeren álltam Tónival, nagyon izgultunk a pár hónapja tanuló gyerekek teljesítménye miatt. Számunkra is meglepően lelkesek, nagyszerűek voltak. Nagyon örültünk.

Nem tudom időponthoz kötni, de a barátság egyre szorosabbá vált férjem, Eck Imre és Tóni között is. A szakmai együttgondolkodás következményeként sokszor dolgozott a Baranya Táncegyüttes és a Pécsi Balett közös produkciókban, a legtöbbször a Pécsi Nyári Színház ideje alatt a Tettyén és a Szabadtéri Táncszínen (*Áldozat, A fából faragott királyfi, Vonzódások*).

A Horvát Színház udvarának színpadán is gyakran szerepelt nyaranta a Pécsi Balett. Volt olyan műve Imrének, ami direkt oda készült: 1984-ben a Hőhalál, majd később a Danaidák. Az iszonyat balladája és a Szonáta is látható volt ott. Az 1990-es évektől Imre már rosszul látott, egyedül már nem járt el hazulról. Közel laktunk a Horvát Színházhoz. Valahogy úgy alakult, hogy Tóni szinte mindennap benézett hozzánk. Tudtam, ha el kell mennem hazulról, Imre nem lesz egyedül. Ha netán nem tudott jönni, telefonált. Rengeteget beszélgettek, néha én is csatlakoztam hozzájuk. Nagyon szép órák voltak. Imre is, Tóni is egyedüli gyerekként nőttek fel. Imre többször említette – azt hiszem, csak nekem –, hogy neki van egy öccse, a Tóni.

Még Imre életében szóba került, hogy hozzunk létre egy alapítványt az Eck-művek megőrzése érdekében. Imre halála után Pécs önkormányzata létre is hozta az Eck Imre Közalapítványt. Nincs kétségem, tudom, hogy Tóni szorgalmazása nélkül ez nem valósult volna meg. Az Alapítvány kuratóriumának elnökeként Tónitól – nemcsak, mint kuratóriumi tagtól – rengeteg segítséget kapok a mai napig is. Legutóbb az Eck Imre rajzaiból szerkesztett könyv kiadását segített megszervezni sok jó ötletével, Imre szellemében.

Vidakovics Tóni ma is a legközelebbi hozzátartozóim egyike. Mindent megbeszélék vele, nélküle szinte semmiről sem döntök. Szükségem van rá!

Végvári Zsuzsa,
a Pécsi Balett alapító tagja,
táncművész

Priča o jednom čestitom čovjeku

Jedina je nagrada starosti – osim što je uopće možemo doživjeti – mogućnost svođenja računa. Prijateljstvo Antuna Vidakovića za mene je bilo dar života.

Doživljavam ga kao oličenje onih vrлина intelektualaca prema kojima bismo se svi trebali ravnati. Tijekom svog borbama ispunjenog života nikada nije zaboravio da je suština bitka intelektualaca u službi, u vraćanju onog kredita koji su jednostavi ljudi uložili u njihov odgoj i studije. Njegova majka, bila je primjer žene tvrdih dlanova. Antun me je naučio da su poštovanje i briga o starijima preduvjet kontinuiteta života. Preko njega sam spoznao kako tijekom životne borbe umjetnički rad donosi slobodu i – ako se uspijemo obratiti i jednostavnim ljudima tvrdih dlanova – predstavlja najveći dar.

Antun Vidaković je umjetnik, plesni umjetnik koji je vratio iz zaborava čudesni svijet folklornog plesa. Malo njih zna da je pokrenuo prvu plesanicu u Pečuhu. I to ne makar kakvu, s obzirom da je ujedno izrasla u kulturno središte hrvatske nacionalne manjine Južnog Zadunavlja koje se kasnije utjelovilo u Hrvatskom kazalištu, ustanovi koju je osnovao i desetljećima vodio. Također malo ljudi zna da su u jednom teškom razdoblju mađarske povijesti, nasuprot jednostranačkoj ideologiji, folklorna umjetnost i ples bili jedini oslonac, utjeha i uzdanica umjetnika. Oni najbolji, a među njima i Antun Vidaković, uspjeli su ovaj zanos pretvoriti u umjetnički doživljaj dostupan masama jednostavnih ljudi.

Umjetnost Antuna Vidakovića donosila je nove, suvremene elemente, nadopunjavala baštinu i postavila folklornu umjetnost na veliku pozornicu, isticala se čak i unutar tog progresivnog umjetničkog pravca. Nakon što se udružio s velikim Imreom Eckom na Pečuškim ljetnim igrama izvedena su klasična glazbena djela obogaćena drevnim glazbenim i plesnim motivima Karpatskog bazena. Ovi smjeli eksperimenti koji podsjećaju na Bartókove stvaralačke metode, proteklih su desetljeća postigli golemi uspjeh među publikom.

Antun Vidaković iskazao mi je čast ukljuživši me u rad u svojstvu scenografa, a ponekad i kostimografa. Od njega sam naučio raditi u timu, usvojivši najkvalitetnije socijalizacijske metode umjetnosti. Naučio me je stvarati zlato ni od čega: obradili smo legendu Don Quijotea, viteza tužnog lika. Publika je fantastičnu glumu Lászlóa Helyeija i Györgyi Lang pratila ispred scenografije od slamnatih bala koju su tijekom predstave gradili i miježili glumci, što je izvedbu značajno rasteretilo troškova.

Ipak, najveći dar koji sam dobio od Antuna je njegovo prijateljstvo i ljubav, koje je obilno dijelio svima. Ponosan sam što sam mogao surađivati s ovim čestitim čovjekom.

Zoltán Bachman arhitekt, dizajner

Egy igaz ember

Az öregségnek, azon túl, hogy megérte az ember, egyetlenegy jutalma van, hogy számvetést készíthetünk. Az én életemben ajándék volt Vidákovics Antal barátsága.

Ő testesíti meg a szememben azt az értelmiségi magatartást, amelyet mindannyiunknak követnie kell, kellene. Küzdelmes életében soha nem felejtette el, hogy az értelmiségi lét lényege a szolgálat, visszaadni a kétkező embereknek azt a hitelt, amit ők a neveltetésünkbe, diplomaszerezésünkbe fektettek. Az ő édesanyja példa volt a kérges kezűek nehéz sorában. Tőnitől tanultam meg, hogy az idősek gondozása és tisztelete az élet kontinuitásának feltétele. De tőle tanultam azt is, hogy e küzdelem során a művészi munka szabadságát és az ember számára a legnagyobb ajándékot az adja, ha ezt munkája során a kérges kezűeknek is közvetíteni tudja.

Vidákovics Antal művész, táncművész, aki a néptánc csodálatos világát hozta vissza az elfeledés homályából. Kevesen tudják róla, hogy ő volt Pécssett az első, aki táncházat alapított. Nem is akármilyet, hiszen ez a táncház egyben a Dél-Dunántúl horvát nemzetiségének kulturális centrumává is vált, amely végül a Pécsi Horvát Színházban testesült meg, amelynek alapító igazgatója volt évtizedeken keresztül. Kevesen tudják, hogy a magyar történelem nehéz időszakában a népművészet, a néptánc volt az, amely a pártállami ideológián túl lépve biztatást, fogódzót, hitet adott a művészek számára. A legjobbak, köztük Vidákovics Antal, ezt a hitet képesek voltak széles körben művészi élménnyé varázsolni a kérges kezűek tömegei számára is.

És Vidákovics Antal művészeté még ebből a progresszív művészi irányzatból is kiemelkedett azzal, hogy új, korszerű elemekkel gazdagította, egészítette ki a múlt örökségét, és átvezette a népművészetet a „nagyszínpadok” világába is. Nem kisebb személyiséggel, mint Eck Imrével társulva a Pécsi Nyári Színház produkcióiban a nagy klasszikus zeneművek kiegészültek a Kárpát-medence ősi népzenei és néptánc-motívumaival. Ezek a merész kísérletek – Bartók alkotói módszereit idézve – óriási közönség sikereket arattak az elmúlt évtizedekben.

Vidákovics Antal megtisztelt azzal, hogy a munkában részt vehettem látvány- és díszlettervezőként, néhány esetben jelmeztervezőként is. Megtanultam tőle csapatban dolgozni, a művészetek legmagasabb fokú szocializációs munkamódszerét elsajátítva. Megtanultam tőle a semmiből aranyat csinálni, amikor Don Quijote, a búsképű lovag legendáját dolgoztuk fel. A produkcióban Helyey László és Lang Györgyi csodálatos játékát a színészek által szalmabálokból épített és az előadás közben átépülő díszletek között láthatta a néző, így a produkciót nem terhelte jelentős díszletköltség.

A legnagyobb ajándék azonban, amit tőle kaphattam, az a barátsága és a szeretete, amelyet bőkezűen szórt mindenki felé. Büszke vagyok, hogy alkotótársa lehettem egy igaz embernek.

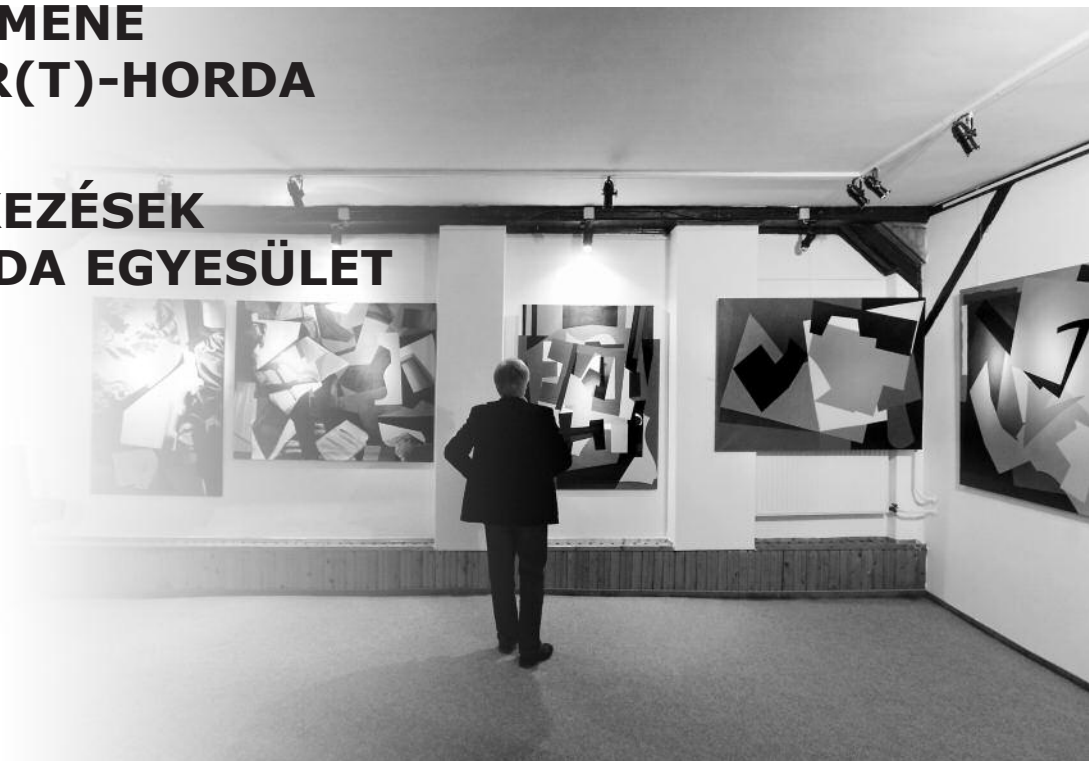
Bachman Zoltán építész, látványtervező

CSOPORT HORDA

**SJEĆANJA, USPOMENE
UDRUGA CSOPOR(T)-HORDA**

**EMLÉKEK, EMLÉKEZÉSEK
CSOPOR(T)-HORDA EGYESÜLET**

Duh u čoporu

Hrvatski umjetnici – i to ne samo kazališni – za Pečuh su se zainteresirali već nakon izvedbe *Kraljeva* i gostovanja produkcije u Hrvatskoj. Dakako, ovo zanimanje pojačalo se još više nakon osnivanja hrvatske sekcije Malog kazališta u Pečuhu. Pečuh je počeo posjećivati sve veći broj kulturnjaka iz matice, a prigodom ovih susreta – upriličenih u Aninoj ulici, a još češće u gostionici Tettye – vremenom su se počela rađati prijateljstva hrvatskih i mađarskih umjetnika i intelektualaca. Ovdje su se čak nerijetko – kako to u svom napisu navodi Miroslav Škoro – međusobno upoznavali i gosti iz Hrvatske, a katkad po prvi put osobno sretali i ljudi iz Pečuha.

Ovakvo međusobno, intelektualno i emocionalno suglasje položilo je temelje Csopor(t)-Horde. No, naravno, pored jačanja duha valja ozbiljno pripaziti i na ugađanje želucu, budući da dobri zalogaji i fine kapljice rađaju uzvišene misli. U jednom takvom nadahnutom trenutku Tahir Mujičić se dosjetio, kako bi bilo poželjno utemeljiti jednu hrvatsko-mađarsku kulturnu udrugu. Ovu ideju poznatog dramatičara, redatelja, grafičara, kreatora lutaka i dizajnera prihvatio je Antun Vidaković koji je društinu osim u tada već samostalnom Hrvatskom kazalištu udomio i u svojoj kući u Drvljancima. Ovdje, u ovom malenom podravskom hrvatskom selu, u ljeto 1995. godine proglašeno je utemeljenje Udruge Csopor(t)-Horda. Vođa mađarske strane, zahvaljujući svojoj legendarnoj organizacijskoj vještini, integrativnoj osobnosti i kulinarskom umijeću postao je László Bükkösi, vrsni predstavnik pečuškog kulturnog i društvenog života.

Legendarij je o našem nazivu za buduće naraštaje zabilježio sljedeće: mađarska riječ „csoport” koja znači skupinu i hrvatska riječ „čopor” vrlo su slične, dok „horda” ima isto značenje u oba jezika. Prema jednoj varijanti „t” je stavljeno u zagradu kako bi se prilikom izgovaranja riječ „csoport” mogla razumjeti i kao „čopor”, no vjerojatnije je da je Tahir prvom prilikom jednostavno zaboravio napisati to vražje slovo. Inače, potpuno je svejedno. Suština je u tome da su članovi djelovali na raznim područjima kulture: primjerice u prijevodu Orsolye Gállos, u jednoj knjizi izdana je *Mađarska Medeja* Árpáda Göncza, *Rak-rana* Istvána Sárosija i *Ibusar* Lajosa Partija Nagya, dok na mađarskom, također u jednom svesku, objavljene su dvije drame *Kavana Torzo* i *Kadet* autorskog trojca Mujičić-Škrabe-Senker. O vrijednosti njihova rada svjedoči činjenica da je i tadašnji mađarski predsjednik, Árpád Göncz postao počasnim članom Csopor(t)-Horde.

Na inicijativu brojnih likovnjaka Horde, uz zdušnu podršku Antuna Vidakovića, u proljeće 1996. godine u obnovljenom potkrovlju Hrvatskog kazališta otvoren je izložbeni prostor. Zadaću umjetničkog vođenja Galerije Csopor(t)-Horda uz Tahira Mujičića prihvatio je slikar János Erdős. Izradili su jasnu koncepciju i prihvatili da će godišnje održati deset izložbi koje će pored hrvatskih i mađarskih umjetnika pružiti izložbeni prostor i umjetnicima drugih nacionalnosti. Zahvaljujući ovoj

A hordába tömörült szellem

Már a Szenistvánnapi búcsú horvát nyelvű előadása és a produkció horvátországi vendégszereplése is felkeltette a horvát művészek – és nem csupán a színháziai – érdeklődését Pécs iránt. Ez a kíváncsiság természetesen fokozódott a Pécsi Kisszínház horvát tagozatának létrejötte után. Az anyaországi kulturális életnek egyre több képviselője látogatott Pécsre, és e találkozások alkalmával – az Anna utcai épületben, vagy még inkább a Tettye vendéglőben – az idők folyamán barátsággá nemesedő ismeretségek szövődtek a horvát és magyar művészek, gondolkodó fők között. Sőt, nem ritkán – mint ahogy ezt Miroslav Škoro is említi írásában – jópáran Pécssett fedezték fel egymást a horvátországi vendégek közül, és olykor pécsi a pécsivel is ezen találkozások alkalmával ismerte meg egymást személyesen.

Ez az értelmi, érzelmi egymásra hangoltság alapozta meg a Csopor(t)-Horda létét. Sosem feledve persze, hogy a szellem pallérozása mellett nagyon oda kell figyelni a gyomor kényeztetésére is, hisz a nemes italok, ízletes falatok magasztos gondolatokat eredményeznek. Egy ilyen kegyelmi pillanatban született meg Tahir Mujičić fejében az idea, miszerint egy horvát-magyar kulturális egyesület alapítása volna kívánatos. Az ismert drámaíró, rendező, grafikus, báb- és látványtervező ötletét felkarolta Vidákovich Antal, aki nem csupán az önálló intézménnyé vált Pécsi Horvát Színházban, de révfalui házában is otthon adott a kompániának. E horvátok lakta Dráva menti kis faluban mondatott ki a Csopor(t)-Horda Egyesület megalakulása 1995 nyarán. Magyar részről Bükkösi László, a pécsi kulturális, sőt, társasági élet jelese legendás szervezőkészsége, integráló személyisége és főzőtudománya okán emeltetett vezérré.

Az elnevezésről a legendárium az alábbiakat hagyományozta az utókorra: a magyar csoport szó hangzásához hasonló a horvát čopor szó, mely falkát jelent. A horda pedig mindkét nyelven ugyanazt. Egy variáció szerint a „t” azért került zárójelbe, hogy a csoport kiejtésékor čopor-t is érthessünk, de valószínűbb az, hogy Tahir az első alkalommal egyszerűen elfelejtette leírni azt a fránya betűt. Mindegy is. A lényeg, hogy az egyesület tagjai a kultúra több területén jeleskedtek: Gállos Orsolya fordításában kiadták Göncz Árpád Magyar Médeia, Sárosi István: Rákfene és Parti Nagy Lajos: Ibusár című darabját, magyarul pedig a Mujičić-Skraba-Senkar trió Kadét és Torzó kávéház című műveit egy kötetben. A munkájuk értékét minősíti, hogy Göncz Árpád a Magyar Köztársaság elnökeként a Csopor(t)-Horda tiszteletbeli tagja lett.

A horda számos képzőművész tagjának kezdeményezésére, Vidákovich Antal hathatós támogatásával a felújított Horvát Színház tetőterében egy kiállítóterem alakított ki 1996 tavaszán. A Csopor(t)-Horda Galéria művészeti vezetését Tahir Mujičić mellett Erdős János festőművész vállalta magára. Világosan megfogalmazott koncepciójuk szerint

otvorenosti i težnji prema raznolikosti u Aninoj su ulici izlagali umjetnici iz raznih država s prostora bivše Jugoslavije, Njemačke, Poljske, Austrije, Litve, Švedske, Italije, Izraela, Nizozemske i Slovačke. Mujičić i Erdős organizirali su i izložbe u partnerskim galerijama, u zemlji i inozemstvu. Njihovom zaslugom u javnom prostoru Pečuha postavljena je skulptura međunarodno poznatog hrvatskog umjetnika Petra Barišića. Dakako, ovakva otvorenost uklapa se u koncepciju Hrvatskog kazališta u Pečuhu koje sebe definira kao regionalno kulturno središte bez obzira na državne granice.

Nekoliko godina poslije početaka Tahir Mujičić više nije obavljao konkretne organizacijske zadaće, no i dalje, neprekidno podupire rad udruga i galerije. János Erdős 2009. godine, nakon trinaest godina predaje štafetu svom učeniku, Miklósu Fejősu. Ovaj je mladi likovni umjetnik uobičajenu ponudu galerije proširio prema vlastitim zamislima, ali je očuvao duh i karakter mjesta.

László Juhász

O sadašnjosti i budućnosti Galerije

Nakon proširenja profila ponudu galerije obogaćuju nove tematske izložbe i programi povezani s gradskim priredbama. U nizu tematskih izložbi svojom eksperimentalnošću ističe se izložba Supruga umjetnika, održana u lipnju 2011. godine, na kojoj su izložena djela supruga poznatih stvaralaca, izražavajući karakter, prirodu i suštinu osobnosti njihovih bračnih partnera. Izložba „Dijete“ upriličena 2012, bila je nezaboravan eksperiment u okviru kojeg se sa svojim djelima predstavio 21 likovni umjetnik i dizajner, svi odreda roditelji s malom djecom. Od popratnih programa kojima Galerija redovito prati velike pečuške priredbe možda su najpopularnije bile tematske izložbe organizirane za vrijeme Državnog kazališnog festivala. 2010. godine, primjerice, otvorena je izložba slika i grafika poznatih glumaca, 2011. je kipar István Malgot izložbeni prostor pretvorio u nadrealističku scenu, a 2012. festivalskoj su se publici predstavili mladi scenografi.

Pri sastavljanju programa važno je načelo stalno proširivanje kruga izlagača – koji se tradicionalno, u prvom redu sastoji od likovnih umjetnika – s pred-

évente tíz kiállítás keretében elsősorban, de nem kizárólagosan horvát és magyar művészek bemutatását vállalták. Nyitottságuknak, sokszínűségeire való törekvésüknek eredményeként több más nemzet művésze – a jugoszláv utódállamokból, Németországból, Lengyelországból, Ausztriából, Litvániából, Svédországból, Olaszországból, Izraelből, Hollandiából, Szlovákiából – is kiállított az Anna utcában. Emellett Erdősék társgalériákban is szerveztek tárlatokat itthon és határainkon túl is. Nekik köszönhető az is, hogy Pécssett köztéri szobra lett Petar Barišić nemzetközi híró horvát művésznek. Ez a nyitottság természetesen egybevág a Pécsi Horvát Színház koncepciójával is, mely szerint az intézmény a határokon átívelő régió kulturális központjaként határozza meg önmagát.

Tahir Mujičić néhány évvel az indulás után már nem vállalt konkrét szervezői munkát, de azóta is töretlenül segíti az egyesület és a galéria tevékenységét. Erdős János pedig tizenhárom év után, 2009-ben adta át a stafétabotot tanítványának, Fejős Miklósnak. Az ifjú képzőművész, tanár a hely szellemét és arculatát megőrizve saját elképzelései szerint bővítette a kiállítóhely megszokott kínálatát.

Juhász László

A galéria jelenéről és a jövőjéről

A profilbővítés nyomán újabb tematikus kiállítások, városi rendezvényekhez kapcsolódó programok színesítik a galéria arculatát. A tematikus tárlatok közül kísérleti jellegével kiemelkedett a 2011 júniusában megrendezett „Művész-

feleségek” kiállítás, melyen közismert alkotók társai állítottak ki egy-egy, a férjük jellemét, természetét, lényegét kifejező alkotást. Ugyancsak emlékezetes kísérlet volt a „Gyermek” című tárlat 2012-ben, ahol 21 meghívott kisgyermekes képző- és iparművész mutatkozott be rendhagyó műtárgyakkal, ezúttal szülőként. A pécsi eseményeket kísérő programok közül pedig talán az Országos Színházi Találkozó idejére szervezett tematikus kiállítások voltak a legnépszerűbbek. 2010-ben például ismert színészek festményeiből és grafikáiból nyílt kiállítás, 2011-ben Malgot István szobrászművész szürrealis helyszínné varázsolta a kiállítóteret, míg 2012-ben fiatal díszlettervezők mutatkoztak be a POSZT közönsége előtt.

Fontos programalakítási irányelv, hogy a kiállítók hagyományosan képzőművészekből álló köre folyama-

stavnicima primijenjenih umjetnosti, te ljudi s rubnih područja, ili čak izvan granica umjetnosti. Tako su se u protekle tri godine sa samostalnim izložbama predstavljali arhitekti, fotografi, kostimografi, umjetnički terapeuti ili „medijski djelatnici“. Između ostaloga i u tome je razlog zašto izložbe nisu uvijek otvarali umjetnici. Uvodne misli savjesno pripremljenih pisaca, sociologa i prirodoslovnih znanstvenika – možda zbog empirijskog pristupa – nerijetko su ukazivale na duboke, neočekivane relacije, pretvarajući otvorenja u popularno-znanstvena izlaganja. Ova vrsta otvorenosti omogućuje nastup i mlađem naraštaju, poglavito ako posjetiteljima donosi nove ili posebne pouke. Anna Révész, učenica četvrtog razreda Umjetničke gimnazije i srednje stručne škole u Pečuhu, po majci japanskoga podrijetla, kao nagradu za rezultat postignut na XXI. Državnom natjecanju u crtanju, dobila je mogućnost samostalnog održavanja izložbe svojih crteža pod naslovom „Posebna nagrada“.

Publika Galerije Csopor(t) Horda je svojstvenog sastava. U njoj su snažno zastupljeni predstavnici manjinske zajednice (žitelji grada hrvatske narodnosti, ljudi koji govore hrvatski, učenici hrvatske škole, gostujući umjetnici iz Hrvatske), no jednako je visok udio starijih ljubitelja umjetnosti, likovnih umjetnika, nastavnika i učenika umjetničke srednje stručne škole, te studenata. Odnosi među različitim strukovnim i sociokulturnim skupinama u nobičajenom, prijateljskom okruženju odvijaju se potpuno spontano. Možda upravo zbog toga veliku većinu čini stalna publika.

Hrvatsko kazalište u Pečuhu, zajedno s Galerijom Csopor(t)-Horda, od samog utemeljenja igra nezaobilaznu ulogu u kulturnom miljeu Pečuha. Njegova je uloga u oblikovanju svijesti – iako predodređena kazališnim i manjinskim karakterom, te jasnim ograničenjima – u novoj je strategiji urbanog razvoja postala značajnija. Ova intelektualna radionica, naime, jedna je od onih koje su preživjele „velike investicije“ vezane uz program Europske prijestolnice kulture 2010. godine. Stoga će ubuduće djelovati još odgovornije, kako bi dalje njegovala i pronosila glas o etosu pečuskog bitka, potičući suživot naroda i manjinskih zajednica.

Miklós Fejős umjetnički voditelj

tosan az alkalmazott művészetek képviselőivel, a művészet határterületein, vagy akár azon túl működő szakemberekkel bővüljön. Az elmúlt három évben így léphetett közönség elé egyéni kiállítással építész és fotográfus, jelmeztervező, művészetterapeuta vagy éppen „médiamunkás“. Részben ebből adódóan a megnyitót ismertető előadással. Ez a fajta nyitottság esetenként a fiatalabb korosztálytól sem tagadja meg a szereplési lehetőséget, főleg, ha az a látogató számára is különleges tanulsággal szolgálhat. Az édesanyja révén japán származású Révész Anna a Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskola negyedik osztályos tanulója volt, amikor „Különdíj“ címmel (jutalmul a XXI. Országos Rajzversenyen elért eredményéért) tanulmányrajzaiból önálló kiállítást rendezhetett.

A Csopor(t)-Horda Galéria közönsége sajátos összetételű. Erős benne a nemzetiségi csoportok tagjainak (horvátországi vendégművészek, horvát nemzetiségű vagy horvátul beszélő pécsiek, horvát iskolába járó fiatalok) jelenléte, de ugyanilyen jelentős az idősebb műbarátok, képzőművészek, a művészeti tanárok és diákok, illetve egyetemisták aránya is. A megszokott, barátságos környezetben a nemzetiségek, korosztályok, szakmai és szociokulturális csoportok közötti kapcsolat teljesen közvetlen. A látogatók döntő többsége talán éppen ezért is visszatérő vendég.

A Pécsi Horvát Színház és benne a Csopor(t)-Horda Galéria fennállása óta megkerülhetetlen szerepet tölt be Pécs város kulturális erőterében. Ezt a tudatformáló szerepet – noha színházi és nemzetiségi meghatározottsága miatt nyilvánvalóan korlátozott hatáskörű – az új városfejlesztési stratégia önmagán túlmutató tényezővé tette. Egyike maradt ugyanis azoknak az autonóm szellemi műhelyeknek, amelyek túléltek az EKF 2010 „nagyberuházásait“. A jövőben ezért megnövekedett felelősséggel folytatja működését, hogy a rá szabott keretek között tovább ápolja és hirdesse a pécsiség ethosát, elősegítve ezzel nemzetek és nemzetiségek együttélését.

Fejős Miklós művészeti vezető

Hommage à László Bükkösi

Rođen je 1939. godine u Sásdu. Diplomirao je kulturologiju na Sveučilištu Eötvös Loránd u Budimpešti. Tijekom svoje bogate karijere radio je kao novinar, knjižničar, kulturni djelatnik, rudar u rudniku urana, skladištar u skladištu povrća i glavni tajnik kazališta. Jedan je od utemeljitelja danas već nepostojećeg Regionalnog studija Mađarske televizije u Pečuhu, gdje je radio kao glavni redatelj. Režirao je književne emisije, lutkarske predstave, pantomimu, prozne i glazbene kazališne predstave, a njegovi su lutkarski komadi izvedeni na japanskom i njemačkom jeziku. Pisao je umjetničke kritike i kulturne recepte. Sudjelovao je u proizvodnji više od tri stotine televizijskih emisija. Nakon odlaska u mirovinu, sve do smrti 2004. godine obnašao je dužnost zamjenika ravnatelja Kulturnog centra u Pečuhu. Svojim radom zaslužio je brojna priznanja grada Pečuha i Baranjske županije.

„Neovisno o dužnosti i radnom mjestu, sebe smatram kulturnim radnikom, iako se mnogi, unatoč svom položaju, ne mogu nazivati tim imenom.“ – pisao je u antologiji „Usput“, s trideset godina. Stvaranje i prosljeđivanje vrijednosti koje obogaćuju ljudsku dušu doista je smatrao svojim zadatkom. Mislim da je u ono vrijeme, dok je bio pomoćni radnik u skladištu povrća – koje je nazivao karfiolskim poduzećem – naglo porastao broj piljarica koje poznaju Brechta, a posebice dramu *Zadrživi uspon Artura Uija*, a potuno je sigurno da su i radnici rudnika urana najviše znali o Győzőu Csorbi, Ferencu Martynu, Miroslavu Krleži, Zlatku Prici u vrijeme kad je njihov stasiti kolega u transportu bio László Bükkösi.

Obično je za svakoga imao dobru riječ. Možda je to glavni razlog njegove čari koja mu je uz obrazovanost i upućenost omogućila da postane legendarnim organizatorom, pokretačem zajednice i mecenom pečuskih umjetnika. Umjetnici su ga obožavali, neovisno o stvaralačkom području. Ipak, dopuštam da su ga malo više obožavale glumice, plesačice i članice kazališnog pjevačkog zbora. Vjerojatno su bile posebno zainteresirane za pjesništvo Janusa Pannoniusa. Sve u svemu, bio je integrativna osoba.

Nije čudo što je i u Csopor(t)-Hordi postao vodeća osobnost. S jedne strane, volio je hrvatsku dušu, a s druge strane bio je u elementu kad je trebao promicati vrijednosti mađarske kulture, počev od značajnih rezultata umjetničkih grana, preko okusa baranjskih vina, pa sve do nenadmašive ljepote pečuskih djevojaka.

Ne poričimo, Büki je bio i hipohondar. Već od početka sedamdesetih, s vremena na vrijeme predviđao je skoro okončanje svoje ovozemaljske karijere. I jednog nas je dana stvarno napustio, istina, nakon stvarne i duge bolesti, ali svakako prerano. Ostavio nam je svoje misli, napise, režije i okus omleta Fantazija a' la Büki.

László Juhász

Hommage à Bükkösi László

Sásdon született 1939-ben. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett diplomát népművelés szakon. Gazdag pályája alatt volt újságíró, könyvtáros, népművelő, uránbányász, zöldségraktáros, színházi főtájtár. Az MTV Pécsi Körzeti Stúdiójának alapító tagja, főrendezője. Rendezett irodalmi műsort, bábszínházat, pantomimet, prózai és zenés színházat, bábdarabjai japánul és németül is megjelentek. Művészetkritikákat és főzési recepteket írt. Több, mint háromszáz tévéműsor létrehozásában vett részt. Nyugdíjba vonulása után a Pécsi Kulturális Központ igazgatóhelyettesként tevékenykedett 2004-ben bekövetkezett haláláig. Pécs város és Baranya megye több ízben is elismerte munkásságát.

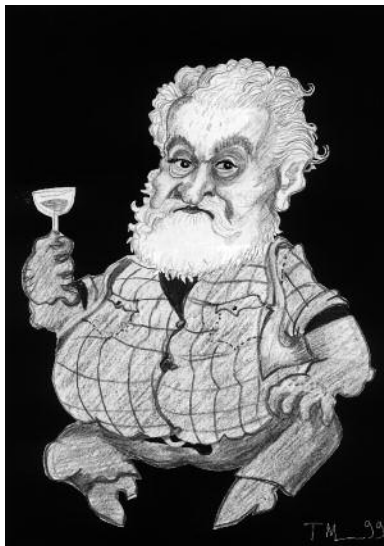
„Népművelő vagyok, hivatali beosztásomtól, munkahelyeimtől függetlenül, mint ahogy sokan ezek ellenére sem azok.“ – írta az Útközben című antológiában, harmincévesen. S valóban az ember lelkét, szellemét gazdagító értékek teremtését, közvetítését tekintette feladatának. Élénken el tudom képzelni, hogy amikor segéd munkás volt a zöldségesknél – amit karfioltrösztnek hívtak –, ugrásszerűen megnövekedett a Brechtet és főleg az Állítások meg Arturo Uit! című drámát ismerő kofák száma, és biztos, hogy akkor voltak a legtöbben azok az uránbányászok, akik hallottak Csorba Győzőről, Martyn Ferencről, Miroslav Krležáról, Zlatko Pricáról, amikor egy Bükkösi László nevű jókötésű csillás is a kollégájuk volt.

Általában mindenkire volt egy jó szava. Varázsának talán ez volt a fő oka. Műveltsége, tájékozottsága mellett ezért lehetett ő a legendás organizátor, közösségteremtő, a pécsi művészek pártfogója. Ez utóbbiak egyként rajongtak érte, művészeti ágtól függetlenül. Megengedem: a színész, táncos és kórista hölgyek egy kicsinyt talán jobban. Bizton felettébb érdekelték őket Janus Pannonius költészete. Egy szó, mint száz: integráló személyiség volt.

Nem csoda, hogy a Csopor(t)-Hordának is a vezéregyénisége lett. Egyrészt szerette a horvátok lelkivilágát, a kultúrájukat, másrészt lubickolt, ha a magyar kulturális értékeket kellett népszerűsíteni, a művészeti ágak jeles eredményeitől kezdve a baranyai borok ízén át a pécsi lányok felülmúlhatatlan szépségéig.

Ne tagadjuk, Büki hipochonder is volt. Már a hetvenes évek elejétől időről időre közeli terminusokban határozta meg földi pályafutásának végét. Aztán egy napon, igaz, hosszú és valódi betegeskedés után, de azért idő előtt, elment. Örökölt hagyva gondolatait, írásait, rendezéseit és a Fantáziaomlett a' la Büki ízt.

Juhász László

Horda Franje Hrvata i Čopor Árpáda Mađara

O Antunu mi padaju na um Drvljanci, gdje je imao svoju vikendicu, i gdje je Cšopor(t)-Horda utemeljena 1995. godine. Antun mi se činio veoma interesantnom osobom, od nazočnih me je tada on zanimao, njegovo društvo me najviše privuklo. Sjećam se početaka Cšopor(t)-Horde. Kako smo odabrali sport, boćanje ili dalmatinski balote. Antun i Mađari ludo su se zaljubili u ovaj sport, nisu nas ostavljali na miru, u svim slobodnim trenucima trebali smo igrati. Sjećam se i kako smo međusobno upoznivali jela i počeli kuhati. Mi Hrvati računali smo na ljutu, dobro začinjenu mađarsku kuhinju, nasuprot tomu kušali smo mnoštvo slatkih jela. I slatka vina. Nisu nam se naročito dopala. Jednom, pri rastanku izletjelo mi je kroz usta: jedva čekam da se doma konačno pošteno najedem. Mađare je to šokiralo. Objasnili smo, kako je hrvatska kuhinja veoma raznolika, Dalmacija i Istra su pod utjecajem talijanske kuhinje, međutim istarska kuhinja se značajno razlikuje od kvarnerske, a kvarnerska od dalmatinske, kuhinja otočja od priobalja, podravska od posavske, a obje su drukčije od baranjske ili srijemske kuhinje. Kraj prepirke je bio, kako ćemo organizirati deset grupa: dvije kuhinje natjecat će se u po pet mađarskih te pet hrvatskih ekipa. Mi smo sve namirnice donijeli iz Hrvatske, Boris Švaljek čak i drva za loženje. Odluku je donio četveročlani ženski žiri – pobijedili smo na četiri-jedan. Međutim mađarski fiš (halászlé) nismo uspjeli nadmašiti.

Sve je to zanimljivo stoga, što nam ime potječe upravo odatle. Pošto u ono vrijeme predsjednik Mađarske bješe Árpád Göncz, a Hrvatske pak Franjo Tuđman, mađarska ekipa postade Čopor Árpáda Mađarskog, a hrvatska Horda Franje Hrvatskog. Njihovom kombinacijom rođen je potom naziv Cšopor(t)-Horda. Kako dotični naziv nije baš za svakoga prihvatljiv, svjedoči najbolje reakcija predsjednika Tuđmana. Nakon što je Árpád Göncz prihvatio poziv mađarskog dijela udruge, te postao njen počasni član, tadašnji rukovoditelj Tuđmanova ureda pokušao ga je nagovoriti na isto. Franjo se raspitao, kakva li je to udruga. Rukovoditelj ureda mu je objašnjavao kako se radi o veoma zanimljivoj udruzi, šarolikoj grupi slikara, kipara, umjetnika, pisaca, novinara. Međutim ma koliko nastojao izbjeći, konačno je ipak trebao reći i ime. Predsjednik Tuđman se odmah zgrozio: kako bi on mogao postati član čopora ili horde?! No mi unatoč dvosmislenosti volimo taj naziv i privrženi smo mu, upravo zbog skrivene samoironije.

Bože Čović, urednik i direktor AGM-a

A Horvát Ferenc Horda és a Magyar Árpád Csoport

Tóniról nekem azonnal Révfalu jut eszembe, ahol tanyája volt, és ahol a Cšopor(t)-Horda 1995-ben megalakult. Tónit nagyon érdekes embernek tartottam, az ott lévők közül akkori-ban ő érdekelt, az ő társasága vonzott leginkább.

Emlékszem a Cšopor(t)-Horda indulására. Arra, ahogyan sportot választottunk magunknak, a bocsát, vagy dalmátul balotét. Tóni és a magyarok örülten beleszerettek, nem hagytak nekünk békét, minden szabad percünkben ezt kellett játszani. Arra, ahogyan egymás ételleivel ismerkedni és főzni kezdtünk. Mi, horvátok, a csípős magyar konyhára számítottunk, ehhez képest egy csomó édes étellel találkoztunk. És édes borokkal. Egyiket sem nagyon kedveltük. Egy alkalommal, amikor búcsúztunk, kicsúszott a számon: alig várom, hogy otthon végre tisztességesen jóllakjak. A magyarokat ez sokkolta. Mi magyaráztuk, hogy a horvát konyha nagyon változatos, a dalmát tengerparti sáv és Isztria az olasz konyha hatása alatt állnak, de az isztriai jelentősen különbözik a kvarneritől, a kvarneri a dalmáttól, a dalmát-szigeti a partitól, a Dráva-menti a Száva-mentitől, és mindkettő eltér a baranyai, vagy a szerémségi konyhától. A vita vége az lett, hogy megállapodtunk, tíz csoportot szervezünk: öt magyar és öt horvát csoportban versenyeztetjük meg a két konyhát. Mi minden hozzávalót Horvátországból hoztunk magunkkal, Boris Švaljek még a tűzfát is. Egy csak hölgyekből álló zsűri döntött – négy-egy arányban mi győztünk. A magyar halászlét azonban nem sikerült leköröznünk.

Az egész azért érdekes, mert innen ered a társaságunk neve. Mivel akkor a magyar köztársasági elnök Göncz Árpád volt, a horvát pedig Franjo Tuđman, a magyar csapat Magyar Árpád Csoport lett, a horvát pedig Horvát Ferenc Horda. Ezek kombinációjából született meg aztán a Cšopor(t)-Horda elnevezés. Hogy ez a név nem mindenkinek vehető könnyen, azt tán épp Tuđman elnök reakciója példázza a legjobban. Amikor Göncz Árpád örömmel fogadta az egyesület magyar részének a meghívását, és tiszteletbeli tag lett, Tuđman elnök akkori hivatalvezetője őt is megpróbálta meggyőzni, hogy tegye meg ugyanezt. Franjo érdeklődött, hogy milyen egyesület is ez. A hivatalvezető elmagyarázta, hogy egy nagyon érdekes egyesület, egy festőkből, szobrászokból, művészekből, írókból, újságírókból álló, változatos társaság. Akárhogy igyekezett is elkerülni, végül azonban a nevet is meg kellett mondania. Tuđman elnök azonnal tiltakozni kezdett: hogyan lehetne ő egy falkának, hordának a tagja?! De mi kétértelműsége ellenére is szeretjük és ragaszkodunk ehhez a névhez, a benne rejlő önironia miatt különösen.

Bože Čović, az AGM szerkesztője és igazgatója

Hommage à Darko Ćurdo

Rođen je u Hercegovini, u Gorici kod Posušja 1944. godine. Završio je Školu primijenjene umjetnosti, a na Zagrebačkoj akademiji za kazalište, film i televiziju diplomirao 1971. godine. Bio je član Hrvatskog društva likovnih umjetnika, te glumio u svim značajnijim zagrebačkim kazalištima. Ponosio se svojim radovima u Pečuhu i članstvom u Csopor(t)-Hordi. Umro je u Zagrebu u ljeto 2003. godine.

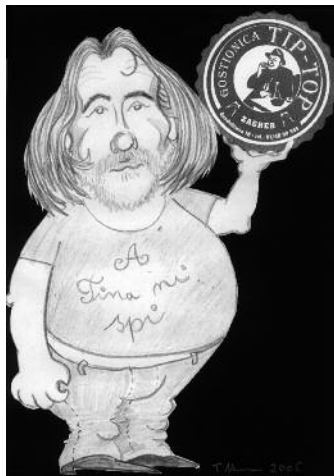
Prošlo je dosta vremena kako sam upoznao Darka Ćurdu, i nekoliko godina poslije toga režirao Gogoljevu monodramu *Dnevnik jednog luđaka* u zagrebačkom Dramskom kazalištu Gavella. Onih nekoliko mjeseci, provedenih zajedno u Zagrebu, stvarajući predstavu, ne znače mi toliko u kazališnom, koliko u ljudskom smislu. Otkrio sam čestita čovjeka, upoznao dragog umjetnika, pravog boema preko naše jedine spone: Dnevnika. Na žalost, ni on, ni ja nismo pristojno govorili nijedan europski jezik, niti razumjeli materinski jezik drugoga. Preostala nam je samo empatija kojoj nije doprinosilo samo postavljeno djelo, već i Darkovo okruženje te osobna čar.

Više mjeseci stanovao sam u potkrovlju gostionice „Kraljevo“, okružen Ćurdinim osobnim predmetima. Na zidu su visjele njegove slike, knjižnica zračila njegovim područjem interesa, rasklimane podne pločice - dok sam koračao predsoobljem - pjevale njegovo ime a zapuštena kuhinja govorila o vlasniku stana koji ne živi građanskim životom. Svaki dan, kad sam se budio, s fotografije me je gledala njegova voljena kćer istim, pitomim i toplim pogledom. U kazalištu sam slušao kako u njegovoj interpretaciji, njegovim pomalo promuklim glasom progovara Popriščin, a kako su dani prolazili sve uvjerljivije stizali su mi impulsi njegove osobne životne filozofije. Upravo je bio u dobi u kojoj čovjek već može svesti računicu dotadašnjeg života, i još ima smisla gledati u budućnost. (Tko bi tada i pomišljao da će ta budućnost biti toliko kratka.)

Ovaj glumac ukalemljen u likovnog umjetnika, ili likovnjak-glumac koji je osjećao i dočaravao čak i najfinije vibracije života, luda stanja ljudskoga bitka doživljavao je i prikazivao s nevjerojatno iskonskom osjetljivošću, znao je govoriti o ljubavi i bespomoćnosti s toliko elementarnih osjećaja da sam na probama sjedio ošamućen, u dubokoj komi. Predstavu smo postavljali zaboravljajući sve oko sebe. Vidio sam samo njegovu prošlost i sadašnjost koju je s nemilosrdnom iskrenošću iznio u liku Popriščina.

Sačuvao sam ga u sjećanju takvog, čistog i iskrenog, takav me prati i nakon smrti na krivodavim putevima života, da bismo se na kraju susreli ponovo u jednom drugom - možda manje ludom - svijetu.

László Bagossy

Hommage à Darko Ćurdo

A hercegovinai Goricában született 1944-ben. Zágrábban diplomázott, előbb a Képzőművészeti Egyetemen, majd a Színház- és Filmművészeti Akadémián. Tagja volt a Horvát Képzőművészek Egyesületének, miközben valamennyi jelentős zágrábi színházban játszott. Büszke volt a pécsi munkáira és a Csopor(t)-Horda tagságára. Zágrábban hunyt el 2003 nyarán.

Hosszú ideje annak, hogy Darko Ćurdoval megismerkedtem, s hogy megismerkedésünk után néhány évvel megrendezhettem vele Gogol Egy örült naplója c. monodramáját a Zágrábi Gavella Színházban. Az a néhány hónap, amit vele töltöttem Zágrábban az előadás létrehozásával, nem is annyira színházi, mint inkább emberi értelemben volt jelentős a számomra. Úgy találtam rá egy igaz emberre, úgy szerettem meg egy imádni való bohém művészt, hogy egyetlen összeköttetésünk a „Napló” volt. Sajnos sem ő, sem én nem beszéltünk normálisan semmilyen európai nyelven, s nem értettük egymás anyanyelvét sem. Nem maradt más, mint az empátia, amelyben azonban nemcsak a mű, hanem az ő és a környezete személyes varázsa is segített.

Több hónapig a „Kraljevo” nevű vendéglő padlásterében laktam, Ćurdo személyes tárgyai között. Az ő festményei néztek le rám a falakról, könyvtára az ő érdeklődési körének levegőjét sugározta, az előszoba mozgásban lévő csempéi az ő nevét dalolták, ahogy rájuk léptem, elhanyagolt konyhája egy nem polgári életvitelt folytató gazdáról árulkodott. Imádtam lányát fényképéről az ő szelíd, meleget sugárzó tekintete nézett rám minden nap, ha felébredtem. S ha bementem a színházba, az ő értelmezésében hallottam rekedtes hangján megszólalni Popriscsint, s ahogy teltek a napok, egyre meggyőzőbben jutottak el hozzám az ő személyes életfelfogásának impulzusai. Éppen abban a korban volt, amikor az ember már vissza tud nézni eddigi életére, s még van értelme előre néznie a jövőbe. (Ki a csuda gondolta volna akkor, hogy ez a jövő ilyen szűkre szabott.)

Ez a képzőművészből oltott színész, vagy a világ finom rezdüléseit is látni és láttatni tudó képzőművész-színész olyan elemi erővel élte át és mutatta meg emberi létünk örült helyzetét, olyan elementáris érzékenységgel tudott mesélni szerelemről, kiszolgáltatottságról, hogy letaglózva, mély kómában ültem a próbákon. Az előadás úgy készült el, hogy elfeledkeztünk minden másról. Csak az ő múltját és jelenét láttam, melyet kendőzetlen őszinteséggel és tisztán mutatott fel Popriscsin figurájában.

Ilyen tisztának és őszintének marad meg benem halála után, és kísér tovább az élet rögs útján, hogy aztán egy újabb - talán kevésbé örült - világban találkozunk ismét.

Bagossy László

Dva jezika, dvije kulture – jedno kazalište

Dvadeset godina Pečuškog hrvatskog kazališta

Két nyelv, két kultúra – egy színház

Húszéves a Pécsi Horvát Színház

www.horvatszinhaz.hu